

A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETI
TANÁCS

MISKOLCON, 1941 JÚLIUS 3-ÁN TARTOTT ÜLÉSÉNEK
ÉS

A MISKOLCON, 1941 NOVEMBER 4. NAPJÁN TARTOTT
EGYHÁZKERÜLETI

RENDES KÖZGYŰLÉSNEK

JEGYZŐKÖNYVEI.

SZERKESZTETTE:

DR. ENYEDY ANDOR

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

α. /

190—191. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEI.

1941.

A tiszáninneri református egyházkerület tanácsa

ülést tartott Miskolcon, 1941. július 3-án,

Pósa Péter esperes és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Vitéz Domokos György, dr. Enyedy Andor, Horváth Elemér, dr. Horváth Zoltán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, Nyomárkay Sándor, Tóth Dezső, Tóth János, dr. Trócsányi József.

1. Közös éneklés után Pósa Péter esperes felolvasta a János ev. 15. r. 14—16. verseit, majd buzgón könyörgött a szabadító és megtartó Istenhez, aki sok veszélytől mentett már meg minket s a most kitört orosz háború fenyegető veszélyeit is elhárította felőlünk s áldását kérte tanácskozásunkra, gyógyító kegyelmét erőtlenséggel küzdő, s e miatt tanácskozásunktól még mindig távolmaradó püspökünkre, a falujáró lelki vezérre, segítő jóakarátát a szántóvető ember munkájára, a küszöbön álló aratásra.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok az ülést megnyitó beszédében utalt a mai helyzetre, a reverzális és vegyes házasság kérdésében indított felekezetközi harcra, Kassa városának Jézus szent szíve oltalmába r. katolikus módon történt felajánlására: s a többi, egyházunkra nézve sérelmet jelentő és aggodalmat keltő jelenségre. E nehéz helyzetben, mondotta, különös éberségre és vigyázásra van szükség a mi részünkről. Részvétellel emlékezett meg Farkas István püspök gyengélkedéséről; örömmel dr. Ravasz László püspökségének huszadik évfordulójáról s indítványozta mindkettőjük üdvözlését.

Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, a tanács jegyzője megköszönte Farkasfalvi Farkas Géza főgondnoknak, hogy megnyitó beszédében bölcs meglátással tapintotta és emelte ki azokat a sebeket, amelyek mindnyájunknak fájnak. A felemlített jelenségekkel kapcsolatban azonban szóvá teszi, hogy amíg a túloldalról nagy éberséggel és szervezettséggel igyekeztek megszállni a fel-

szabadult felvidék fontosabb őrhelyeit, addig a mi részünkről például a kassai és ungvári lelkipásztori állások betöltése reánk nézve nagyon hátrányos és veszedelmes késedelmezést szenved. Indítványozza különösen e két fontos őrhely megfelelő munkaerőkkel mielőbb leendő ellátásában az elnökség beavatkozását, illetve közreműködését.

Egyházkerületi tanács egyértelmű helyesléssel fogadja a főgondnoki megnyitó beszéd időszerű megállapításait. Farkas István püspököt gyengélkedésében együttérző és gyógyulásáért imádkozó szeretettel öleli át. Dr. Ravasz Lászlót püspökségének huszadik évfordulója alkalmából táviratban üdvözli. A kassai és ungvári lelkipásztori állások, mint fontos őrhelyek megfelelő őrállókkal leendő ellátásának siettetésére elnökséget felkéri.

3. Elnökség bejelenti, hogy dr. Magda Sándor, dr. Marton János, Téglássy András és Tornallyay Zoltán tanácstagok távolladásukat igazolták.

Tudomásul szolgál.

4. Az Egyetemes Konvent elnökségi tanácsa folyó év február 18. napján tartott ülésének 8. sz. határozatával véleménynyilvánítás, esetleg javaslattétel céljából egyházkerületünkhöz teszi le az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesületének dr. Ravasz László püspökhöz intézett beadványát. Az egyesület e beadványban kifejezi azt az óhaját, hogy Lorántfy Zsuzsanna fejedelemasszony földi maradványai, amelyek jelenleg a sárospataki róm. katolikus templomban nyugszanak, tételesen hozzáférhetővé. Ez a hozzáférhetőség adna az egyesület véleménye szerint, módot és lehetőséget arra, hogy az utókor leróhassa kegyeletét a dicső emlékü fejedelemasszony hamvainál. Ez ügyben dr. Ravasz László püspöknek jelentést adott dr. Zsiros József sárospataki theologiai igazgató. A jelentés szerint a fejedelemasszony hamvaival együtt nyugsznak a következő református őseink: Perényi Borbála, Perényi Gábor és felesége Ország Ilona, Perényi Péter s második felesége Ormósi Székely Klára, II. Rákóczi György, Lorántffy Mihály és felesége Kamarás Borbála, II. Rákóczi Zsigmond és felesége Lorántffy Mária, III. Rákóczi Zsigmond felesége Mária Henriette, Perényi Zsófia, Székely Jakab várúr, I. Rákóczi Györgynek és Lorántffy Zsuzsánnának elsőszülött fia, a korán elhunyt Rákóczi Zsigmond. A hamvakat rejtő kriptá befalazott lejárata ma már csak szakemberek tudnák megtalálni s a lejárát szabaddá tétele valószínűleg nagy bontásokkal járna. A kriptá feltárásához és a hamvak esetleges elszállításához a római katolikus egyházi főhatóság engedélye lenne szükséges. Zsiros József theol. igazgató szükségesnek látná a kriptá feltárásához igénybe venni a Műemlékek Országos Bizottságának segítségét. Felveti egyúttal azt a gondolatot: nem lehetne-e lépéseket tenni abban az irányban, hogy

református nagyjainknak a koporsói átkerüljenek a sárospataki református templomba.

Egyházkerületi tanács magáévá teszi azt az óhajt, hogy református nagyjainknak a sárospataki római katolikus templomban nyugvó hamvai, illetve koporsói átvitessenek a sárospataki református templomba. Felhívja a sárospataki egyházközség, valamint a sárospataki főiskola előljáróságát, hogy nyilatkozzanak az átvitel módjai és lehetőségei felől. E nyilatkozatokat elnökség útján annakidején felterjeszti az Egyetemes Konventhez s megbízza elnökséget azzal is, hogy jelentse az Egyetemes Konventre azt is: milyen előkészítő intézkedéseket kíván tenni és milyen intézkedésekre kéri az Egyetemes Konventet az átvitel megvalósítása érdekében. Az átszállításhoz szükséges egyházfőhatósági engedély megnyerése esetén annak bizonyára nem csekély költségeihez egyetemes gyűjtés útján kellene összehozni a szükséges pénzbeli fedezetet. Amennyiben pedig az átszállításhoz az engedélyt nem lehetne megnyerni, vagy a költségeket nem lehetne előteremteni: egyházkerületi tanács már jelen határozatával felkéri az Egyetemes Konventet, hogy elnöksége útján keresse meg az illetékes római katolikus egyházi főhatóságot a hamvakat rejtő kriptá feltárása és hozzáférhetővé tétele érdekében.

5. Az alsóborsodi egyházkerületi tanács felterjeszti 1941. május 27-én tartott ülésében hozott 4. sz. határozatát, amelyben az egyházkerület 1940. évi közpénztári számadását helyesnek fogadta el, valamint felterjeszti az 1941. évi egyházkerületi költségvetését.

Egyházkerületi tanács az alsóborsodi egyházkerület 1940. évi közpénztári számadását, illetve az egyházkerületi tanács ezt jóváhagyó határozatát, valamint a nevezett egyházkerület bemutatott 1941. évi költségvetését tudomásul veszi.

6. Az alsóborsodi egyházkerületi tanácsa saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a tiszakeszi egyházkerület V. tanítói állásának díjlevelét 3 példányban azzal a megjegyzéssel, hogy a 4-ik példányt, mivel hivatalos használatra sürgős volt, úgy az egyházkerületi, mint az egyházkerületi elnökség már megerősítette.

Egyházkerületi tanács a tiszakeszi egyházkerület szabályszerű tartalommal, illetve javadalommal, törvényszerű alakban kiállított V. tanítói díjlevelét megerősíti, illetve az egyházkerület elnökségének a tárgyban már megtörtént döntését magáévá teszi.

7. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a tiszánánai presbitérium 1941. február hó 4-ik, majd újabban 1941. június hó 14-én a hiányzó törvényszerű alakszerűséget pótló azt a határozatát, amelyben ez az egyház a III-ik tanítói állását, amely 1938. szeptember elsején üresedett meg és azóta a kevés számú tankötelesre tekintettel, betöltés nélkül maradt, beszünteti; ez a beszüntetés azon okból indokolt, mert e tanítói állásra jelenben a gyülekezeti létszám szerint szükség nincs, az egyházközség csak a nyugdíj-intézeti járulékokat fizette és fizeti a szünetelés óta ezen állás után, amennyiben pedig idővel arra szükség lenne, feltehető, hogy a jelenleginél kisebb helyi javadalommal is meg lesz szervezhető.

Egyházkerületi tanács a tiszánánai presbitérium ezen törvényszerű alakban meghozott és a felhozott indokokban kivételes támpontot nyert határozatát megerősíti.

8. Alsóborsod egyházmegyei tanácsa felterjeszti hozzájárulás végett az ónodi egyházközség presbitériumának és közgyűlésének alapszerű határozatait, amellyel az egyház elhatározta, hogy 84 m. holdat kitevő törzsvagyonából 12 m. hold földet az iskolaépítésből fennmaradt és jelenben 13.759 ar. pengőben fennálló súlyos és sürgős váltókölcson tartozásának a rendezése végett elad. Az egyházközség e súlyos lépést azzal indokolja, hogy az említett és ez év szeptember 6-án lejáró váltó tartozás perlésének a veszélye alatt áll, mert a kölcsönt nyújtó bank a teljes visszafizetéshez, vagy jelentősebb törlesztéshez ragaszkodik, ennek pedig az egyház nem tud eleget tenni a törzsvagyon csonkítása nélkül, mert az iskolaépítés céljaira 1944-ig kivetett iskolaadó nem folyt be, csak egy részben, a gyülekezet tagjai között ennek folytán is ellentétek vannak, az egyháznak külön 6000 P. adóssága van a községekben és illeték egyenértékből, külön kb. 2000 P. egyházmegyei adóssága és 8000 P. tanítói nyugdíjhátráléka, egyéb épületei is romlásnak indulnak és összedőléssel fenyegetnek. Az egyházmegyei tanács az egyházközség határozatához hozzájárult.

Egyházkerületi tanács nem adhatja hozzájárulását az egyházközség ezen határozatához, amely az egyházközség törzsvagyon 1/7 részének az elidegenítését és nyilván megsemmisülését jelenti.

Ily eszközhöz az egyházközségek csak a legvégsőbb esetben nyulhatnak, mert ezzel saját fennállásuk alapjait semmisítik meg. Ezt a legvégsőbb szükséglet tanácsunk jelenben még fennforogni nem látja.

A súlyos helyzetbe jutott, de egyébként a hívek áldozatkészségében is nagy erkölcsi és anyagi fedezetel rendelkező nagy egyház kísérelje meg egy újabb,

az egész gyülekezetre kiterjedő, esetleg több évre szóló rendkívüli adó kivetésével, vagy pedig az egyházi közalaptól, — tehermentes ingatlanai lekötésével felveendő kölcsön útján e perléssel fenyegető súlyos tartozását rendezni. A szükséghez képest szálljon ki az egyházmegye ily vagyoni ügyek rendezésében külön képességgel bíró tanácsbírája, illetve küldöttsége az egyház összes ügyeire kiterjedő alapos vizsgálat mellett abban a kérdésben tiszta helyzet teremtésére, hogy a törzsvagyon csonkításon kívül mily más eszközök és módok állhatnak rendelkezésre arra nézve, hogy az egyház a mostani nehéz helyzetéből a terheknek lehetőleg több évre való elosztása mellett kiszabaduljon. E részben való intézkedés végrehajtására az egyházmegye esperesét is megkeresi.

Csak ezen módozatok kimerítése és meghiusulása után fog az egyházkerületi tanács az egyházközség kérelme tárgyában érdemben újból határozni.

9. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját pártoló határozata kapcsán felterjeszti hasonló döntés végett Tiszadorogma közalapi kérvényét, amelyben templomának javítására 1.000 pengő egyszerismindenkori segílyt kér.

Egyházkerületi tanácsunk a kérvényben felhozott, maga részéről is jól ismert, méltánylást érdemlő indokokra tekintettel az egyházközség kérelmét őszinte pártolással terjeszti fel a közalap végrehajtó bizottságához.

10. Az alsóborsodi egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a tizzaszederkényi egyházközség presbitériumának és közgyűlésének törvényszerű alakban megfogant azon elhatározását, hogy vadvizes s ekként alig valami hasznot nyújtó két kat. hold 74 n. öl ú. n. dohány földjét eladja és annak vételárát az egyházközség által egyébként is elhatározott új iskola és tanítói lakás építéséhez szükséges beltelek vásárlására fordítja.

Egyházkerületi tanács a tizzaszederkényi egyházközségnek az említett külsőségi ingatlan eladása tárgyában hozott elvi határozatát az egyházmegyei tanács döntésében is helyt foglaló azzal a világos feltétellel hagyja jóvá, hogy az elérendő vételár teljes egészében beltelek vásárlására fordítandó, amelyért az egyházközség vezetősége személyes felelősséggel tartozik, továbbá azt a feltételt fűzi még a maga részéről hozzá, hogy a külsőség eladása mindaddig meg nem történhetik, amíg az egyházközség az elért vételár befektetését eredményező

belső telek vételét is végre nem hajtja, vagyis, hogy az ingatlan eladása és új ingatlan vétele egyidejűen hajtható végre és a szerződések is egyidejűen terjesztendők elő megerősítés végett.

Hivatalból észlelte az egyházkerületi tanács, hogy a felterjesztett presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekben az egyházközség egy nagyobb építkezés: emeletes iskola és tanítói lakás építését határozta el.

Felhívja az egyházközség figyelmét arra, hogy a E. T. 77. §. d) pontja értelmében az egyházközség ezen határozata is felsőbb hatósági megerősítésre szorul.

11. Az alsóborsodi egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán megerősítés végett felterjeszti a bükkzsérci kántortanító újított díjlevelét, amely a vagyon aránylagosság figyelembe vétele mellett a régi díjlevél részbeni módosítását tartalmazza. A presbitérium határozata szerint díjlevélcsonkítás azért nincs, mert vallás- és közoktatásügyi minisztérium a kántortanítói helyi javadalmat 32 értékegységről 20 értékegységre szállította le.

Egyházkerületi tanács érdemi határozata előre felhívja a felterjesztő egyházat a következő pótlások eszközzésére :

1. Kataszteri birtokívvél vagy községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a régi díjlevélben összesen 7 kat. hold 954 □-öl területtel beirt javadalmi ingatlan jelenbeni területe valóban az új díjlevél szerint 7 kat. hold 735 □-öl szántó és réte és deritse föl, hogy a hiányzó 219 □-öl mely okból hiányzik,

2. az aránylagos teherviselés valóságos keresztülvitele végett a párbérnél lehetőleg olyan kulcsot állapítson meg, amely, ha az egynegyed telek földdel kevessebbel bíróknál, az özvegyek és vegyes házasoknál az egyvéka gabonát felére szállítja le, ugy az egynegyed telek földdel, valamint az ezt meghaladó, fél, egész telek stb. földdel bíróknál megfelelő arányban növekedő nagyobb párbér tételeket foglaljon akként magába, hogy ekként a párbér címén számításba vehető javadalom a régi díjlevélhez képest végeredményben semmi csökkenést ne mutasson, ami a lélekszám figyelembevételével mellett lehetősen számszerűen is kimutatandó,

3. miután közteher viselés megállapításáról van szó, az egyházi törvény értelmében a presbitérium és egyházi közgyűlés névszertnti szavazást feltüntető döntése is mellékelendő. Ezen pótlások eszközzésére a felterjesztő egyházat felhívjuk.

12. Az alsózempléni egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett dr. Nagy Endre tiszaluci ref. egyházközségi főgondnok által a tiszaluci ref. egyházközség javára ajándékozott 1602 □-öl területű ingatlanra vonatkozó s az egyházközség által szabályszerű alakban elhatározott ajándékozási szerződést és az ezzel kapcsolatos: ezen ingatlan jövedelmének alapítványszerű felhasználásának rendezését magában foglaló alapító levele.

Egyházkerületi tanács dr. Nagy Endre ref. egyházközségi főgondnok és a tiszaluci ref. egyházközség között az utóbb nevezett egyház javára létrejött Tiszalucon, 1941. január hó 2-án kelt ajándékozási szerződés, valamint az azzal kapcsolatos alapítólevelet jóváhagyja és az ajándékozóra az Isten áldását kívánja.

13. Az ujcsanálosi egyházközség mint eladó és Török Sándor és neje ottani lakosok, mint vevők között az egyház tulajdonát képező az ujcsanálosi 94 sz. tkv. betétben felvett ingatlanra 207 P vételárban kötött adás-vételi szerződést terjeszti fel az alsózempléni egyházmegye esperese megerősítés végett. Ezt a szerződést az egyházmegyei tanács a szerződésre rávezetett záradék szerint megerősítette. A felterjesztett iratok közül azonban az egyházmegyei tanács határozata, valamint az eladó egyház presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvének a másolatai, illetve hiteles kiadmányai hiányoznak.

Egyházkerületi tanács az iratot a fent említett hiányok pótlása végett az alsózempléni egyházmegye esperese útján a kérvényező egyházhoz visszaküldik és nevezetteket a hiány pótlására utasítja.

Amennyiben a pótoló iratok a kérelmet kifogástalanul megalapozzák s a vételárnak ingatlanba fordítását is biztosítják, elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

14. Az alsózempléni egyházmegye saját határozata kapcsán felterjeszti a prügnyi egyház kérelmét, illetve határozatait jóváhagyása végett, amely szerint ez az egyház Csobai Gyula a község határában eladásra kerülő ingatlanából összesen 82 kat. hold 527 □-öl területű egy tagban álló ingatlant akként kíván megvenni, hogy eladja az egyház tulajdonát képező lelkészi és tanítói kb. 32 kat. hold 527 □-öl. a község belterületéhez közelebb fekvő, így értékesebb ingatlanokat illetve ebből még 3 kat. holdat temető céljaira is meghagy és az eladott javadalmi földek vételára által nem fedezett kb. 43.000 P összeget pedig amortizációs kölcsön útján kívánja fedezni és e kölcsönt akként visszafizetni, hogy a

kb. 50 kat. hold megvett többlet ingatlant bérlet útján hasznosítani. A lelkész erre nézve tervezetet is csatolt s bemutatja a javadalmi ingatlanok telekkönyvi szemléjét. Az egyházmegyei tanács elvileg tudomásul veszi az egyház vétel és eladási szándékát, azonban az egyházat határozatainak pótlására utasítja és amennyiben a felveendő kölcsön törlesztését az egyház megnyugtatólag biztosítottként tudja bemutatni, felhatalmazta elnökségét az egyidejűleg eszközrendő vétel és eladások megerősítésére.

Egyházkerületi tanács ezt a nagy horderejű ügyet, amely a nevezett egyház összes javadalmi földjének az eladása kapcsán és vételárának befektetése mellett egy jóval nagyobb, mint egy 50 kat. hold területet kitevő ingatlannal bővített birtokbavételét tárgyazza, sem törvényszerűen meghozott határozatokkal, sem gazdasági, sem pénzügyi körülményekkel megalapozottnak nem látja.

a presbitérium ugyanis csak 8 kat. hold 1392 □-öl javadalmi földnek az eladása tárgyában határozott, ekként az egész 32 kat. hold 527 □-öl javadalmi föld eladása tárgyában nincs törvényszerinti presbiteri határozat, nem tárgyalta sem a presbitérium, sem az egyházközség közgyűlés a lelkész által bemutatott lebonyolítási tervezetet és különösen azt a részét, amely évi 585 P-nek kivetés útján való fedezetét célozza.

De egy ily nagy horderejű kérdés alapos előkészítése végett szükségesnek mutatkozik gazdasági szakértőnek is a meghallgatása vagy legalább a községi előjáróságának a világos bizonyítványa arra nézve, hogy az eladni kívánt javadalmi föld, valamint a venni kívánt földbirtok milyen forgalmi értékkel bír, ezenkívül ezek adó és értékbizonylata is betérjesztendő, sőt indokolt lenne gazdasági felügyelőség véleményének is a beszerzése, hogy a javadalmi földek a célzott parcellázás útján és áron valóban értékesíthetők-e és a Csobai féle birtokból az egyház által eszközölni kívánt birtokszerzés akadálytalanul foganatosítható-e, nincs-e erre nézve valamilyen törvényesen figyelembejövő akadály vagy számításba veendő különleges gazdasági szempont,

beszerzendő lenne a meg venni szándékolt Csobai féle birtok telekkönyvi szemléje, megfelelő pénzügyi tájékoztatás volna szerzendő arra nézve, hogy a tervezetben elképzelt 4 és fél százalékos amortációs kölcsön jelenben felvehető-e és mely intézetnél,

igazolandó lenne a helyhatóság által az is, hogy a bérlet útján hasznosítani kívánt földért holdanként mily összegű vagy mennyiségű bér vehető indokoltan számításba a helyi viszonyok szerint.

Az egyházkerületi tanács csak ezen előkészítése pótlása után tud ezzel az ügyvel érdemileg foglalkozni és még az elvi kérdésben is álláspontot foglalni.

15. Az ungi egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti a szürtei egyház azon határozatát jóváhagyás végett, amely szerint az egyház eladja a srippai 307 sz. tkvi. betétben felvett 1 kat. hold erdő illetőségét 800 P már ki is fizetett vételárban Juhász Ferenc és társai vevőknek, amely pénzből az egyház a Kaufmann féle földből már 5 hold föld vételére nézve 1815 P vételárban alakszerű határozatot is hozott. A kérvényező egyház a szerződéseket nem terjesztette föl, hanem csak egy másolati példányt csatolt be az erdő eladás ügyletéről.

Egyházkerületi tanács a kérvényező egyház törvényszerű alakban történt, az említett 1 kat. hold erdő eladását tárgyazó határozatát megerősíti azzal a feltétellel, hogy a befolyt vételár kizárólag az egyház részére szolgáló, már el is határozott, ingatlan vételére fordítható az egyház vezetőségének a felelőssége mellett s utasítja az egyházat, hogy ezeket az adás-vételi szerződéseket felsőbb egyházhatósági jóváhagyás végett záros határidő alatt terjesszék elő, s felhatalmazza elnökségét, hogy az utólag bemutatandó adás-vételi szerződésre a megerősítési záradékot reá vezethesse.

Figyelmezteti a kérvényező egyház vezetőségét, hogy hason kérelmeit gondosabban terjessze elő.

16. Az ungi egyházmegyei tanács felterjeszti megerősítés végett Kiséry Béla vallásoktató lelkész díjlevelét, amely szerint az egyházközség a kormányrendelet szerint a vallásoktató lelkésznek járó fizetés és lakbérhez évi 2 öl fa vagy annak folyó árával járul hozzá és kötelezi magát, hogy, amennyiben a minisztérium az önálló vallásoktató lelkészi fizetés kiutalását megtagadná, az egyház anyagi felelőséget vállal ezen fizetés kiszolgáltatásával.

Egyházkerületi tanács, miután az alakszerűen kiállított díjlevélben foglalt teher, illetve kötelezettség vállalás tekintetében az egyházközség presbitériuma határozatot nem hozott, illetve ilyen határozat felterjesztve nem lett, utasítja az egyház vezetőségét, hogy presbitériumnak ily tárgyú határozatát pótlólag terjessze fel.

Az egyházkerület elnökségét pedig felhatalmazza ez esetre a bemutatott díjlevél megerősítésére és záradékolására.

17. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját megállapító határozata kapcsán felterjeszti Novotny Gyula miskolci püspöki

missziói lelkész és Hubay Lajos egri vallásoktató lelkész bevallási ívét egyházkerületi igazolás végett. Novotny Gyula 4748 P Hubay Lajos pedig 3088-28 P javadalmat vallott be és ugyanennyi igazolt egyházmegeye is.

Egyházkerületi tanács Novotny Gyula javadalmát 4748 P-ben, Hubay Lajos javadalmát 3088-28 P-ben állapítja meg és a bevallást a négyesbizottsághoz felterjesztik az egyházkerületi tanusítás rávezetése után.

18. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 11. sz. jkvi pontjával a köziskolai szék előterjesztése kapcsán jelenti, hogy főiskolánk I. számú regőscsoportja dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár vezetésével 1940. október 30-tól 10 napos erdélyi körúton volt. Meglátogatták Zilah, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy városokat és e városok körül fekvő községeket. E helyeken végzett szolgálataikkal az elmúlt 22 év alatt megszakadt kapcsolatokat feleleveníteni és elmélyíteni igyekeztek. A közigazgatói hivatalhoz küldött levelek s a honvéd vezérkar főnökségétől ujabban érkezett, a Délvidékre szóló megbízatás beszélő bizonyságok arról, hogy regőseink áldott munkát végeztek.

Egyházkerületi tanács a köziskolai szék és a főiskolai Igazgatótanács felterjesztéséből örömmel vesz tudomást a dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár által vezetett regőscsoportnak a visszatért erdélyi városokban végzett áldott munkájáról s a Délvidékre szóló újabb megbízatásról. Dr Szabó Erőnek s a regőscsoport tagjainak önzetlen és fáradságot nem ismerő szolgálatukért köszönetet mond s további munkájukra Isten áldó kegyelmét kéri.

19. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 14. sz. jkvi pontjával a köziskolai szék felterjesztése kapcsán jelenti, hogy főiskolánk tanári kara a tanítóképzőintézet tanári karának közreműködésével a Péntek Esték-előadásorozatát az elmúlt tanévben is megrendezte. Az előadások Erdéllyel foglalkoztak. 1940. november 29-én dr. Hargitai Zoltán: Erdély földje, 1941. január 17-én dr. Harsányi István: Erdély irodalma, február 14-én dr. Mátyás Ernő: Erdély szelleme, március 7-én dr. Szabó Ernő: Erdély művészete címen tartott előadást. A magasnivójú s tartalmas előadásokat minden alkalommal nagyszámú közönség hallgatta meg. Méltó folytatását képezte az Erdélyről szóló előadásorozatnak dr. Zehery Lajos budapesti egyetemi tanár előadása, amelyet

március 28-án „A jogalkotás és jogalkalmazás erkölcsi elvei” címen tartott.

Egyházkerületi tanács a főiskolai Igazgatótanács előterjesztésére örömmel vesz tudomást arról a kultur-szolgálatról, amelyet főiskolánk és tanítóképzőintézetünk tanári testülete a Péntek Esték rendezésével évről-évre végez. Az előadóknak és dr. Zehery Lajos budapesti egyetemi tanárnak önkéntes vállalt értékes szolgálataukért köszönetet mond.

20. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 18. sz. jkvi pontjával a köziskolai szék felterjesztése kapcsán jelenti, hogy főiskolánk és tanítóképzőintézetünk ifjúsága a maga körében a nagykászéri ref. templom felépítése érdekében még az elmúlt évben elismerésre méltó akciót indított. Heti egyik huszadjáról való lemondással, legátuma 2 százalékának a felajánlásával, továbbá a biblia-körök önkéntes perselypénzével mintegy 2.000 P-t gyűjtött össze erre a célra. Hogy az építéssel járó terhektől a maroknyi gyülekezetet mentesítse, elhatározta, hogy a nyár folyamán sajátkezével fogja felépíteni a templomot. Örömmel jelenti, hogy ifjaink közül tizenöten már ki is mentek Nagy-kászérba s június 24-én megkezdték a kis templom építését. Főiskolánk az ifjúság nemes törekvését szíve ügyének tekinti s azt lehetőség szerint támogatja. A felépítendő nagykászéri templomhoz egy ajtót adott ajándékkul, az ifjúság élelmezésére pedig 7 kg zsírt, 5 kg szilvalekvárt, egy mázsa burgonyát és 95 kg lisztet.

Egyházkerületi tanács a főiskolai igazgatótanács előterjesztéséből boldog örömmel vesz tudomást a sárospataki főiskola ifjúságának nemes kezdeményezéséről, nemzeti-vallási jelentőségű vállalkozásáról. Az ifjúságnak és vezetőinek tudtul adja elismerését s Isten dicsőségéért és a magyarságért végzett és végzendő munkájukra Isten áldását kéri.

21. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 21. jkvi pontjába foglalt határozatában jelentést tesz a theol. internátusnak 1940—41. évi életéről. E szerint a theol. internátusban dr. Marton János vezetésével főiskolánk és ref. anyaszentegyházunk szellemének megfelelő, hitvallásos jellegű nevelői munka folyik. Theológus ifjúságunk s a mellette egyre nagyobb számban élő gimn. tanulók (28 theológus mellett 48 gimnázista) az Ige vizéből táplálkozva, olyan lelkeségre tesznek itt szert, amelynek birtokában minden kísértéssel szemben képesek lesznek megállani és minden támadást, amely Krisztus anyaszentegyháza ellen irányul — Istenbe

vetett bizalommal — le fognak tudni győzni. Az internátus a fegyelmezett életre való neveléssel s a testvéri közösség ápolásával Főiskolánk egész életére áldásos hatásokat gyakorol. Az igazgatótanács az intézet vezetőjének elismerését nyilvánította, s kimondta azt is, hogy az internátusba való felvételnél szem előtt fogja tartani azt, hogy oda a gimn. tanulók közül elsősorban jeles és jó előmenetelű, a lelkipásztori hivatásra készülő tanulók, illetve tehetségvizsgások vétessenek fel.

Egyházkerületi tanács örömmel értesül a theol. internátus áldásos életéről és hatásáról s azt a veszteséget is, amelyet a theológus bentlakók számának a megfogytatkozása rejt magában, némileg enyhítve látja azzal a jó hatással, amelyet a theol. internátus az ott elhelyezett gimn. tanulók vallásos és fegyelmezett nevelése révén kifejt. Egyházkerületi tanács a maga részéről is elismerését nyilvánítja az internátusi felügyelői tisztét atyai szeretettel párosult szigorral betöltő dr. Marton János internátusi felügyelőnek.

22. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 22. sz. jkvi. pontjával a theol. kar határozata kapcsán felterjeszti dr. Szabó Zoltán professzornak és Darányi Lajos lelkipásztor, megbízott előadónak a folyó évben a theol. ifjúság körében végzett gyakorlati munkájáról szóló jelentését. Theol. kar örömmel tesz bizonyosságot arról, hogy azok a munkák, amelyeket dr. Szabó Zoltán theol. professzor theol. ifjúságunk körében megindított, Darányi Lajos lelkipásztor vezetése alatt az előző évek lendületével folynak tovább. Ifjúságunk megcsappant létszáma mellett kettőzött erőfeszítéssel végezte szolgálatait azokon a területeken, amelyeket Isten számára kijelölt. Bizonyosságot tesz arról is, hogy ifjaink a munka végzése közben maguk is gyarapodtak az Istenbe vetett hitben, a Krisztus iránti hűségben, az egymásiránti szeretetben és a szolgálatra való készségben.

Egyházkerületi Tanács a főiskolai igazgatótanács előterjesztésére örömmel veszi tudomásul a theol. ifjúság körében folyó, s a lelkipásztori kiképzést szolgáló gyakorlati munkáról szóló jelentést. Megelégedéssel látja, hogy a dr. Szabó Zoltán és Darányi Lajos lelkipásztor s kisegítőként felkért helyettesítő tanár körülfekintő, gondos és az élet szükségleteit meglátó vezetése alatt álló ifjúság komolyan készül az anyaszentegyház szolgálatára, s hogy azok a lelkigondozói és belmissziói munkák, amelyeknek végzésénél a jövő lelkipásztor nemzedék lelkiekben való gyarapodása megállapítható, éppen olyan intenzitással folynak, mint az előző években.

Az egyházkerületi Tanács — a maga részéről szintén köszönetet mond az u. n. családmisszióban résztvevő családoknak s felhívja a theol. akadémiai kart, hogy az illető családoknak ezt a köszönetét tolmácsolja.

23. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülése 23. sz. jkvi pontjával a theol. kar határozata kapcsán felterjeszti dr. Ujszászy Kálmán theol. professzornak a faluszeminárium folyó évi működéséről szóló jelentését. Theol. kar örömmel állapítja meg, hogy a dr. Ujszászy Kálmán által főiskolánkban megindított faluszemináriumi munkát ifjúságunk az elmúlt évben is lankadatlan kitartással, sőt lelkesedéssel végezte, az egyes községekbe történt kiszállásokkal falu- és népismeretét gyarapította s elismerésre méltó szorgalommal gyűjtögette a népünk művészetére és gondolkozására jellemző termékeket. Theol. kar ezek mellett és ezeken felül, mégis abban látja a faluszemináriumi munka igazi jelentőségét, hogy megnyitja ifjúságunk szemét az értékek meglátására s ráneveli őket, hogy hogyan lehet és hogyan kell azokat a megsemmisüléstől megmenteni és a jövő számára megtartani. Igazgatótanács a maga részéről is örömmel látja e munka komoly végzését főiskolánkon.

Egyházkerületi Tanács a főiskolai Igazgatótanács javaslatára elismerését fejezi ki a dr. Ujszászy Kálmán theol. tanár által vezetett faluszemináriumi munka eredményei felett: Örömmel értesül róla, hogy ezt a uemzeti s lelkipásztori szempontból nagy jelentőségű munkát theol. ifjúságunk nagy kedvvel és jelentőségét felfogva, kitartással végzi. Dr. Ujszászy Kálmán theol. tanárnak végzett munkásságáért köszönetet mond s a jelentést felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

24. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. június hó 23-án tartott ülése 24. sz. jkvi pontjával a theol. kar előterjesztése kapcsán jelenti, hogy az V. népfőiskolai tanfolyam 1940. december hó 4—19. napjain tartott meg. A tanfolyamon dr. Zsiros József theol. akad. igazgató mondott megnyitó és záróbeszédet s a következő előadások hangzottak el: Dr. Marton János: A mi sárospataki főiskolánk. — Harangi László: A Felvidék történeti jelentősége. — Farkas Elemér: Mezőgazdaságunk átállítása. — Dr. Soós Géza: A vallásos jellegű ifjúsági egyesületek jelentősége. — Tury Sándor: Az alakuló magyar sors. — Berey András: Az adózásról. — Dr. Hargitai Zoltán: Erdély földje. — Dr. Marton János: Főiskolánk domborművei. — Dr. Urbán Barnabás: Az elektromosságról. — Dr. Ujszászy Kálmán: A faluszeminárium ismertetése. — Valádi Béla: Olajos

és rostos növények termesztése. — Padányi—Gulyás Jenő: A nép építészete és a falusi ház. — Farkas Elemér: A talaj porhanyítása. — Csorba József: Állattenyésztés. — Bencze András: Iskolán kívüli népművelés. — Dr. Barthos Károly: Az értelmes és művelt ember. — Dr. Móricz Miklós: A földműves nép helye a nemzet életében. — Schilling Oszkár: Mi a művészet? — Dr. Jakob Károly: A sárospataki régiségtár és szépészeti gyűjtemény. — Dr. Bathó Gyula: A szövetkezeti mozgalom és jelentősége. — Jakab László: A tejszövetkezetekről. — Dr. Móricz Miklós: Hogyan haladhat előre a földműves nép. — Schilling Oszkár: Műtörténeti tájékoztató. — László József: Egészséges és jól épített falusi otthonok. — Dr. Harsányi István: Az irodalom gyönyörködtet. — Dr. Bakó Károly: Társadalombiztosítás a mezőgazdaságban. — Körössy Dániel: A gazdasági felügyelő szerepe a falu életében. — Kovács István: Az internátusok ismertetése. — Dr. Gesztelyi Nagy László: A mezőgazdasági termelés átszervezése. — Dr. Gesztelyi Nagy László: A falu jövője. — Dr. Harsányi István: Az irodalom tanít. — Éberlein Antal: Előadás a méhészetéről. — Dr. Szekeres László: A nemzeti öntudat ápolása. — Dr. vitéz Csia Sándor: Népbetegségek. — Dr. Trócsányi József: Mezőgazdasági munkásvédelem. — Dr. vitéz Csia Sándor: A nemibetegségekről. — Somogyi Imre: A kertgazdaságról. — Fürjész István: Két év tapasztalatai a falun és a gyülekezetben. — Dr. Sinay Gábor: A biztosításról. — Kántor Mihály: Az örökség (A magyar föld.). — Kántor Mihály: Az örökös (A magyar földműves.). — Somogyi Imre: Az öntözés. — Dr. Hargitai Zoltán: A táj. — Dr. Urbán Barnabás: Munkavégzés egyszerű gépekkel. — Dr. vitéz Gábrriel Jenő: A Hangya szerepe az új gazdasági rendben. — Valádi Béla: Az 1940-es év gazdasági következményei. — Erdődi László: A madárvédelemről. — Dr. Harsányi István: Az irodalom szolgálat és hatalom. — Dr. Maller Sándor: Az őshazától az új hazáig. — Dr. Szücs László: Az ingatlan jogi jelentősége.

A vetítettképes és filmelőadásokat ebben az évben is Erdélyi László gimn. tanár vezette, az énektanítást pedig dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár vállalta és vezette nagy kitartással.

Kiemelni óhajtja a jelentés, hogy a tanfolyamra 45—59 férőhelyre 150 ifjú jelentkezett, akik közül csak 56-nak tudtak helyet szorítani. A többiek — mint többen írták — szomorú szívvel otthon maradtak, várva a következő tanfolyamra szóló behívót.

Az előadásokat reggelenként áhitat vezette be, azzal végződött a napi munka is. Délutánonként énektanítás volt, vagy a város nevezetességeit, a főiskola intézményeit tekintették meg ifjak. Esténként a KIE-ben és a Gazdaköri összejöveteleken lelki és gazdasági kérdéseket vitattak meg. A tanfolyam december 19-én bensőséges ünnepséggel ért véget. A záróünnepélyen dr. Szabó Zoltán hirdette az ígét megrázó erővel. A gyöngélkedése miatt távollevő Farkas István püspök helyett dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző bocsátotta el nagyon tartalmas utravalóval a

tanfolyam hallgatóit. A rendezés és vezetés fáradságos munkája dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán vállaira nehezedett.

A tanfolyam költségeinek fedezésére a V.K.M. 400 pengőt, a földművelésügyi minisztérium 198·80 P-t, Farkas István püspök 150 P-t, Zemplén vármegye 250 P-t, Borsod vármegye 100 P-t, Balogh Sándor eszenyi lelkipásztor pedig 20 P-t adományozott. Ez összesen 1.118·80 P. Igazgatótanács a népfőiskolai tanfolyam ez évi munkája felett örömet és meglegedését fejezte ki.

Egyházkerületi Tanács a főiskolai igazgatótanács előterjesztésére a népfőiskolai tanfolyamról szóló jelentést tudomásul veszi s meglegedését fejezi ki az eredmény felett, amely a tanfolyamon résztvett ifjak életén keresztül egyes gyülekezeteink körében már eddig is nyilvánvalóvá lett. Dr. Szabó Zoltán és dr. Ujszászy Kálmán theol. tanároknak, valamint dr. Zsiros József theol. akad. igazgatónak a tanfolyam rendezése körül kifejtett munkájukért, Thury Sándor igazgató-tanítónak és Kovács István lelkipásztornak a tanfolyamon teljesített szolgálatukért, s az előadóknak értékes közreműködésükért köszönetet mond. Az állandó népiskola létesítését elvben az egyházkerületi tanács is helyesli s kívánja, hogy Isten alkalmas időt adjon a várt előterjesztések során a terv megvalósítására.

25. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 25. sz. jkvi pontjával a theol. kar előterjesztése kapcsán jelenti, hogy theol. akadémiánk végzett, most végző és még tanulmányaikat folytató hallgatói közül az illetékes katonai parancsnokságok az 1916—17-es évfolyambelieket 1941. július 1-ével katonai kiképzésre szőlítették be. A behívottak az állami törvények által előírt s lelkesítő jellegüknek megfelelő beosztással a kassai és miskolci helyőrségi kórházban fognak szolgálatot teljesíteni.

Egyházkerületi Tanács a főiskolai Igazgatótanács előterjesztésére egyes theológusoknak és már végzett theológusoknak katonai kiképzésre való behívásáról szóló jelentést tudomásul veszi.

26. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. évi június hó 23-án tartott gyűlése 28. sz. jkvi pontjával a tanítóképzőintézet felterjesztésére jelentést tesz az intézet működéséről. Az évnyitó szeptember 8-án volt. A tanítás szeptember 9-én kezdődött és június 12-én ért véget. Május 11—13-án volt az V. osztály vizsgálója. Az I—IV. osztályok vizsgálata június 13—16. napjain volt. A tanítóképesítő és kántori vizsgálatok június 17—21-én tartották meg.

A liceumnak az elmúlt tanévben már három osztálya volt, a tanítóképzőnek csak kettő, a IV. és V. osztály.

A nagy történelmi események hatása alatt lelkesedéssel kezdett munkának, mindjárt a tanév elején nehézségekkel kellett megküzdenie. A tanári kar két tagja, Ecsedy Lajos és Pándy Árpád október közepéig katonai szolgálatot teljesített s így csak szükség-tantárgyfelosztással, összevont órákkal dolgozhattak. Egyizben a tantermeket a katonaság vette igénybe, amikor a tanítás a szűk internátusi nappali szobákban folyt. A tanári kar október közepétől március 1-ig teljes volt, amikor dr. Hargitai Zoltán fizetés nélküli szabadságra távozott, majd április végén Csuka Andor és Szarka Béla tanárok vonultak be katonai szolgálatra. Az ellátatlanul maradt órákat részben a tanári kar tagjai látták el, de igen nagy mértékben szükségük volt a gimnázium tanári karának segítségére is. Erdődy László heti 6, Palumbo Gyula heti 3, Harangi László tanárok heti 4 óra tanítását vállalták el és munkájukat, bizonyosságul a testvérintézet iránti szeretetnek, igazi lelkesedéssel látták el a tanév végéig.

A változások kétségtelenül nyomot hagytak a tanítás munkájában, azonban sem a növendékek tudására, sem a tananyag elvégzésére komolyabb befolyással nem voltak.

Az ifjúsági egyesületek e tanévben jó munkát végeztek. A vallásos egyesületek munkája most is a régi lelkes uton járt. A cserkészcsapat munkája a tanári karból való új parancsnokkal határozott irányt vett. Ugyanezt mondhatjuk a sportkör életéről, melynek működésén a megszervezett testnevelési tanszék szaktanárral való betöltése jól meglátszott. Kár, hogy a helyes uton meginduló munkát a szaktanár katonai szolgálata megakasztotta. A testnevelési bemutatót nem is tarthatták meg, helyette csupán belkörü házi tornabemutatóval fejezték be a testnevelési órákat. Az ifjúsági egyesületek részletes munkájáról az Évkönyv nyújt beszámolót.

Nagyobb tanulmányi kirándulás az utazási nehézségek miatt nem volt. Csupán egy- és fél-napos kirándulásokat tartottak az egyes szaktanárok tárgyaikkal kapcsolatosan.

A jó közszellem kialakítására, öntudatos fegyelmezettségre, kötelességteljesítésre ez évben is igen erősen ügyeltek. Az ellenkezőkkel szemben szigorú megtorlást alkalmaztak.

A tanulmányi eredmény a következő volt: kitűnő 2, jeles 8, jó 79, elégséges 68, egy tárgyból bukott 10, két vagy több tárgyból 6, javító vizsgát tehet 14, osztályismétlésre utasított 2.

A képesítő vizsgálatokon Kovács Dezső nyug. igazgató, egyházkerületi tanulmányi felügyelő elnökölt. Kormányképviselő volt dr. Farkas László miniszteri titkár. Vizsgázott 34 jelölt. Jelesen képesítőzött 6, jól 9, elégségesen 12, javító vizsgára utaltatott 8.

Kántori oklevelet szerzett 39, ezek közül más intézetben szerzett tanítói oklevelet 17.

Hivatalos látogatás a tanév folyamán kettő volt. 1941. január 20—25. napjaiban Kovács Dezső egyházkerületi tanulmányi felü-

gyelő végzett ellenőrző látogatást, mely az intézet minden munkájára kiterjedt. A látogatását befejező értekezleten annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy az intézet jó úton halad, a tanári kar lelkiismeretesen teljesíti kötelességét. 1941. március 17-én az egyházkerületi elnökség Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok személyében, Janka Károly lelkészi és dr. gróf Bethlen Pál világi gondnok kíséretében látogatta meg intézetünket. A látottakról és hallottakról elismeréssel nyilatkoztak s a befejező értekezleten a tanári karral igen értékes megbeszéléseket folytattak az intézet jövőjére vonatkozólag.

Állami látogatás e tanévben nem volt. A főigazgató csupán a megküldött jegyzőkönyvekből alkotott véleményt az intézet működéséről. A jegyzőkönyvek tartalma alapján több esetben elismeréssel nyilatkozott a tanári kar munkájáról.

Az intézet anyagi állapota a multhoz képest lényegesen rosszabbodott. Ez az első esztendő, amely hiánnyal zárul be, minek okairól a gazdasági bizottság külön jelentésében ad számot.

Egyházkerületi tanács a sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács javaslatára a sárospataki tanítóképzőintézet 1940—41. évi működéséről, a hivatalos látogatásokról és az intézet anyagi állapotáról szóló jelentést tudomásul veszi.

27. A sárospataki ref. főiskola, tanítóképzőintézet és liceum Igazgatótanácsa 1941. évi június hó 23-án tartott ülése 37. sz. jkvi pontjával a következő tanévi köztartási díjakra vonatkozólag a tanári testület és gazdasági bizottság előterjesztésére azt javasolja, hogy a tartásdíjakat az állami intézetekben jelenleg fizetendő összegekben állapítsa meg az egyházkerület. E szerint a teljes díj évi 500 P, I. fokú segélyes hely évi 400 P, II. fokú évi 300 P, és III. fokú évi 200 P. A tartásdíjnak ez a rendezése az elmúlt évi összegekhez képest az internátusban lakók 50 százalékánál jelent évi 40 P emelést, a nagyobb segélyeseket, tehát a jól tanuló szegényebb növendékeket nem érinti. Az emelésre a gazdasági helyzet rosszabbodása miatt szükség van.

Egyházkerületi Tanács a főiskolai és tanítóképzőintézeti Igazgatótanács javaslatára a köztartási díjak megállapítására vonatkozó felterjesztést elfogadja és megerősíti. E szerint az 1941—42. iskolai évben a köztartás teljes díja évi 500 P; I. fokú kedvezményes hely évi 400 P; II. fokú kedvezményes helyen évi 300 P; III. fokú kedvezményes hely évi 200 P. Hozzájárul az egyházkerületi tanács ahhoz a felterjesztésben kifejezésre juttatott fenntartásáhnz, hogy ha a gazdasági helyzet megkívánja, az Igazgatótanács indokolt előterjesztésére a tartás-díjakat évközben is felemelheti.

28. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-i ülésének 38. számú jkvi pontjába foglalt határozatával felterjeszti megerősítésre a tanítóképzőintézet 1941—42. évi költségvetését, amely 56.988 32 P személyi és 46.691 84 P dologi szükséglet, összesen tehát 106.580 16 P szükséglet mellett 96.770 40 P fedezettel s így 9.900 76 P hiánnyal számol. A hiány eltüntetésére az intézet jövőjének biztosítása céljából az Igazgatótanács javasolja, hogy az egyházkerület az egyházkerületi fenntartói járulék mai 6.000 P összegét állítsa vissza arra a 15.000 P-re, amelyet az egyházkerület a most érvényben levő államsegély szerződés megkötésekor vállalt és vállalja el az egyházkerület a Kovács Dezső nyug. tanítóképzőintézeti igazgató részére biztosított ez idő szerint évi 1.025 04 P-re rugó nyugdíj különbözet terhét is.

Egyházkerületi tanács a tanítóképzőintézet 1941—1942. évi költségvetését megerősíti s a hiány megszüntetésével külön jegyzőkönyvi pontban foglalkozik.

29. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 38. és 39. jkvi pontjaiba foglalt határozataival foglalkozik a tanítóképzőintézet válságos anyagi helyzetével. A tanítóképzőintézet gazdasági bizottsága által készített felterjesztés foglalkozik a válság kifejlődésével és okaival. Ezek szerint dologi kiadások az 1935—36. iskolai év 30.404 P-s összegéről az 1940—41. iskolai évben már 46.500 P-re növekedtek, a személyi kiadások pedig 22.422 P-ről 31.800 P-re. A kiadások emelkedése tehát öt év alatt kereken 25.000 P-re rug, az 1941—1942. költségvetési évben pedig a dologi és személyi kiadások emelkedéséről 53 854 P-re fog felmenni. Ezzel szemben a bevételek alig fokozódnak, mert a tandíjat és a köztartási díjakat az eddiginél jobban fokozni az elnéptelenedés veszélye nélkül nem lehet. Maga az egyházkerület a fenntartói járulékot nem hogy emelte volna, hanem azt csökkentette. Mindezeknek az eredménye, hogy már az 1940—41. számadási évben kb. 3.000 P hiány fog jelentkezni, amit csak az intézet fenntartási alapjának a csorbításával lehet fedezni, az 1941—42. iskolai évre nagyon szűkösen felállított költségvetés pedig már kereken 10.000 P hiánnyal számol. Pedig a köztartási díjak úgy a múlt évre emeltettek már, mint az 1941—42. évre is a viszonyokhoz mérten felemeltetnek. A további emelésnek gátat szab az a körülmény, hogy a tandíjakat vagy a tartásdíjakat az állami mértéknél magasabbra emelni nem lehet, sőt ellenkezőleg a tartásdíjaknak a csökkentése lenne szükséges, mert csak ezzel lehet biztosítani a tehetséges tanulóknak a tanulását. Az állam is már a nagy tanítóihiány miatt a kedvezményeknek a növelésére gondol, hogy az arra valóknak lehetővé tegye a tanítói oklevél megszerzését. A felterjesztés szerint, ha intézetünk ezt megvalósítani nem tudja, lezüllik és könnyen a

fizetni tudó tehetségtelenek az iskolájává válik. A kedvezmények csökkentésére sem lehet gondolni, mert ez az intézetelnéptelenedéséhez vezethetne, a tandíjkedvezmények máris kisebbek, mint más intézeteknél; rámutat a felterjesztés arra is, hogy komoly segítés nélkül pár év alatt felemészthetik az intézetnek a fenntartási tőkéje s akkor az intézetnek a feladásával kell számolni. Kiemeli a gazdasági bizottság felterjesztése azt is, hogy a tanítóképzés folyamatban levő átszervezését tekintetbe véve, a megtakarított tőkének, az u. n. fenntartási alapnak az akadémia helyiségeinek a megépítését, valamint annak felszerelését s új tanszékeknek a fenntartását kellene szolgálni. Sőt tulajdonképpen a fenntartási alap erre sem lesz elegendő, mert hiszen még az akadémia helyiségeinek a megépítése sem igen fog kitelni belőle, már ennél is komoly támogatásra lesz szükség s még inkább az akadémia fenntartásánál. Az igazgatótanács az intézet mielőbbi komoly anyagi megsegítését a ref. szellemű tanítóképzés érdekében feltétlenül és elodázhatatlanul szükségesnek tartja. S hogy az intézet anyagi állása és az intézkedések megtételének szükségessége minél alaposabban megvilágítva kerüljön az egyházkerületi tanács elé, az igazgatótanács egy bizottságot küldött ki az igazgatótanács sárospataki tagjaiból és a gazdasági bizottság tagjaiból az intézet anyagi ügyeinek a megvizsgálására s esetleges javaslatoknak az egyházkerületi tanács elé való terjesztésére. Ez a bizottság 1941. június 25-én ülésezett dr. Trócsányi József igazgatótanácsos elnöklete alatt s az ülésről felvett jegyzőkönyvében megállapította, hogy az intézet anyagi ügyvitele teljesen reális, az 1941—42. évi költségvetés is a legnagyobb takarékosággal van egybeállítva s hogy komoly segítés nélkül a most jövő költségvetési évben legalább 10.000 P hiánnyal kell számolni, miért is egyedül az államsegélynek vagy az egyházkerületi dologi hozzájárulásnak az emelése segítheti ki a tanítóképzőintézetet abból a válságból, amelybe belekerült.

Egyházkerületi Tanács megállapítja, hogy a ref. lelkipásztori képzés mellett a ref. szellemű tanítóképzés anyaszentegyházunknak vitán felül álló fontos érdeke s ezért a sárospataki ref. tanítóképzőintézet anyagi talpraállítására minden lehetőet megkíván tenni. Egyházkerületi Tanács azonban tudatában van annak is, hogy a mai nehéz időkben az államsegély felemelését a kormány előtt napirendre hozni majdnem teljesen kilátástalan, miért is az ez iránti lépéseknek ez idő szerinti mellőzésével, illetve jobb időkre való halasztásával a saját erejére támaszkodva igyekszik a tanítóképzőintézet helyzetét megszilárdítani és ezért a következő intézkedéseket határozza el: 1., az egyházkerületi hozzájárulásnak 1941. január 1-től kezdve a mai 6.000 P-ről évi 15.000 P emelésére az egyházkerületi pénzügyi bizottságtól kér javaslatot; 2., a kulturadót, amelyet eddig a

sárospataki főiskola élvezett és amelynek évi összege 1.852 P, az 1941. évtől kezdve a tanítóképzőintézet fenntartására kívánja fordítani; 3., felhívja az igazgatótanácsot, hogy az 1942—43. iskolai évtől kezdve a P. Horváth Mária és Simon féle 20 tápintézeti ingyenes alapítványi helyből 6 ingyenes helynek az értékét bocsássa a tanítóképzőintézet rendelkezésére a kedvezményeknek a szokásos módon való szétesztásával; 4., a háborus idők elmúltával azonnal széleskörű akció indítandó meg a tanítóképzőintézet anyagi megalapozására, amely a tanítóképzős építkezést és fenntartási alap létesítését lesz hivatva szolgálni. Az akció megindításának nyilváníttatására s idevonatkozó részletes javaslatok tételére a tanítóképzőintézet tanári karát és az igazgatótanácsot kéri fel; 5., Felhívja az intézet igazgatóját, hogy lépjen érintkezésbe a Pataki Diákok Országos Szövetségével és igyekezzen abba minél több volt tanítóképzős diákot beszervezni olyan kikötéssel, hogy az ezektől befolyandó összes járulékok a kezelési költség levonásával tanítóképzős növendékek részére szolgáljanak jótéteményül. 6., Annak a célnak a munkálására, hogy a végzett tanítók kerületbeli felekezeti iskoláinknál helyezkedjenek el tanítói állásba, elhatározza az egyházkerületi Tanács, hogy azoknak az ifjaknak a szüleitől, akik egyházi forrásból eredő kiadósabb kedvezményben részesülnek, reverzális veendő arra, hogy ösztöndíjas fiaik legalább öt évet egyházkerületi iskoláinknál kötelesek szolgálni, ellenesetben az élvezett ösztöndíjat tartoznak visszatéríteni. A kivitel módjának és részleteinek kidolgozására egyházkerületi tanács a tanítóképzőintézet tanári karát és az igazgatótanácsot hívja fel.

30. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsának 1941. június 23-án tartott gyűlése 44. sz. jkvi pontjával a tanítóképzőintézet és liceum igazgatója előterjesztése kapcsán jelentést tesz az 1938: XIII. t. c.-kel létesített liceum tanulmányi és vizsgarendjének átmeneti szabályozásáról. A V. K. M. 55.600/1941. V. sz. rendelete szerint az 1941—42. és 1942—43. tanévekben az I—III. osztály, mint liceum, a IV. és V. osztály pedig, mint tanítóképzőintézet, az 1943—44. iskolai évben pedig az I—IV. osztály, mint liceum, az V. osztály, mint tanítóképzőintézet működik.

Az 1941—42. tanévben érettségi vizsgálatot tartani nem lehet, hanem a liceum III. osztályát végzett növendékek az 1941. év szeptemberében a tanítóképző IV. osztályába iratkoznak be és annak sikeres elvégzése után az V. osztályba, majd tanítóképesítő vizsgálatot tesznek.

A liceum II. osztályát végzett tanulók 1941. szeptember havában a liceum III. osztályába lépnek, de tanulmányaikat az 1942—1943. és 1943—44. tanévekben, mint tanítóképző IV., illetőleg V. osztályának növendékei fejezik be. Ez az intézkedés jelenleg a tanítóképző-akadémia megnyitását két évre elhalasztotta.

A rendelet az átmeneti tantervről is intézkedett s kimondja, hogy a módosított tantervvel működő tanítóképzőben szerzett tanítói oklevél biztosítja mindazon jogokat, melyeket a liceumi érettségi biztosít.

Az intézet a következő tanévben a rendelet szerint folytatja a működését. A rendelet eredményéről jelen pillanatban még nyilatkozni nem lehet. Lehetséges, hogy a növendékek egy része tanulmányait másfajú intézetben fogja folytatni, de lehetséges, hogy a körülményekkel megalkudva, tanítói oklevelet szereznek. A liceum I. osztálya iránt az érdeklődés azonban csökkent.

Egyházkerületi tanács a főiskolai és tanítóképző-intézeti Igazgatótanács felterjesztésére a liceum tanulmányi és vizsgálati rendjének átmeneti szabályozásáról szóló V. K. M. rendelkezést tudomásul veszi és annak végrehajtását elrendeli.

31. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. évi június hó 23-án tartott gyűlése 45. sz. jkvi pontjával előterjeszti a tanári kar javaslatát a jövő tanévben megnyíló módosított tantervű tanítóképzőintézet IV. osztályában használandó tankönyvekre vonatkozólag:

A tanári kar a tanítóképző IV. osztályába a V. K. M. által engedélyezett következő tankönyvek használatát javasolja az Igazgatótanácsnak: 1. Bartha—Takács: Magyar irodalmi olvasókönyv IV. kötet; 2. Medgyesy—Marida: A magyar nyelv élete, IV. osztály; 3. Mesterházy: Történet IV. osztály; 4. Lux Gyula: Német nyelvkönyv IV. osztály; 5. Kiss—Csada: Mennyiségtan IV. osztály; 6. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmus tábla; 7. Kerényi Gy.: Énektan IV. kötet; 8. Bathó—Csukás: Zongora iskola I—IV. kötet. Mivel orgonaiskola az engedélyezett tankönyvek között nem szerepel s mivel az egyetemes konvent a kántorképesítésre való tekintettel a III. osztálytól a zongora helyett harmonium és orgona használatát tette kötelezővé, javasolja a tanári kar, hogy tankönyv híján a tanítóképzőben eddig évekig jól használt Kovács Dezső: Orgonaiskolát vezessék be használatra.

Egyházkerületi tanács a főiskolai és tanítóképző-intézeti Igazgatótanács javaslatára a tanári testület által javasolt tankönyvek bevezetéséhez hozzájárul azzal a kikötéssel, hogy ha az Egyetemes Konvent időközben más tankönyvek bevezetését rendeli el, akkor azokat kell használni.

32. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1941. június 23-iki ülésének 85. jkvi pontjába foglalt határozatában, hogy a gimnáziumban 1941. szeptember 1-én a VII. osztályban is életbe lép az új tanterv, amely szerint pedig a magyar történelmet a VII. és VIII. osztályban kell tanítani. Az angol-tagozati u. n. „kiegészítő történelmet“ tehát csak az V—VI. osztályban lehetne tanítani. Ennek a kiegészítő történeti órának a célja az volt, hogy az angol-tagozatbeliek, akik angolul tanulják a világtörténelmet, ezeken a pótórákon a magyar történelemből bizonyos kiegészítést kapjanak tárgyi tudásukat illetőleg, hogy az érettségi vizsgán ne kerüljenek hátrányba a humán-tagozatbeliekkel szemben. A gimn. szék azon a véleményen van, hogy a most már két évre, a VII—VIII. osztályba elosztott magyar történeti anyagot az angol tagozatbeliek is kellőleg elmélyíthetik, s ezért, de meg a folyton hangoztatott túlterhelés miatt is, feleslegessé vált az angol-tagozatbeli kiegészítő történeti óráknak a tartása. Igazgatótanács a gimn. szék véleménye alapján 1941. szeptember 1-től kezdve az angol-tagozati kiegészítő történeti órák tartását megszünteti, kívánatosnak tartja azonban, hogy az angol-tagozatban — a közbeékelte magyar történeti részek miatt — magyar születésű szaktanár tanítsa a történelmet a következő tanévtől kezdve,

Egyházkerületi tanács az Igazgató tanács javaslatait határozati erőre emeli.

33. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. június 23-án tartott gyűlésének 71. sz. jkvi pontjával gimn. igazgató előterjesztése kapcsán jelenti, hogy a V.K.M. 47.776/1940. V. 1. sz. rendeletével a sárospataki ref. gimnázium három tanára számára a IX. fiz. o. 3. fokozatának megfelelő illetmények 66 százalékos fizetékiegészítő államsegélyét biztosította. Ez tulajdonképpen 1940. májusában történt előterjesztésre volt válasz, amikor gimn. igazgatóság három új tanszéket kért az intézet részére. Gimn. szék javasolta a főiskolai lelkészi gondnoknak, hogy az 1940. október 19-iki igazgatótanácsai jegyzőkönyv 48. pontjának megfelelőleg a három új tanszék közül az egyik természettan szakos legyen s erre fizetőkiegészítő államsegélyre Erdődy László h. tanár terjesztessék fel, mint olyan, aki 1938. szeptember 1. óta kifogástalan ráteremtséggel működik a gimnáziumnál. Javasolta továbbá gimn. szék, hogy az említett igazgatótanácsai határozatnak megfelelőleg a második tanszék latin szakos legyen s erre a főiskola kivált növendékét és ösztöndíjasát, Ruszkay András segélydíjas tanárt terjesztessék fel; a harmadik tanszék pedig, amely az említett igazgatótanácsai határozat szerint német-angol szakcsoportosítású lesz, 1941. szeptember 1-től kezdődőleg töltsék be szabályszerű pályázati hirdetmény alapján. Az ügyvezető lelkészi gondnok a gimnáziumi szék javaslatát elfogadta,

gimn. igazgató ennek alapján 1941. február 25-én fizetéskiegészítő államsegélyre Erdődy László h. tanárt és Ruszkay András segélydíjas tanárt felterjesztette, s egyben jelentette, hogy a harmadik tanszékre 1941. szeptember 1-től kezdődő betöltésre szabályszerű pályázati hirdetmény tételük közzé a Hivatalos Közlönyben. A fizetéskiegészítő államsegélyt Ruszkay András részére már kiutalták, Erdődy László részére azonban még mindig nem.

Egzházkerületi tanács az igazgatótanács jelentéséből örömmel veszi tudomásul, hogy a V.K.M. három új fizetéskiegészítő államsegélyes tanszéket biztosított a gimnázium részére, egyszersmind a tanszékek betöltésére nézve tett gondnoki intézkedéseket jóváhagyja.

34. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-án Sárospatakon tartott gyűlésének 74. sz. jkvi pontjával gimn. igazgató előterjesztése kapcsán jelenti, hogy az angol-tagozati sporttanári állásra a Hivatalos Közlöny 1941. május 15-iki számában meghirdetett pályázati hirdetmény meddő volt. Erre számítva a főiskolai gondnokság és egyházkerületi elnökség jóváhagyásával azt kérte a V.K.M.-től, hogy járuljon hozzá ahhoz, hogy az angol-tagozati sporttanári állás után járó fizetés kiegészítő államsegélyt egy testnevelési főiskolai hallgató, vagy a sportokat szerető elméleti szakos tanár kaphassa. A V. K. M. a 178.372/1941. IX. sz. rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy az angol-tagozati sporttanári állás az 1940—41. tanév hátralévő részére testnevelési főiskolai hallgatóval vagy sporthozértő fiatal, elméleti szakos tanárral töltsék be. A rendelet május 7-én kelt, május 23-án érkezett a gimn. igazgató, május 26-án az ügyvezető lelkészi gondnok felhatalmazásával Zilahy Lajos angol-internátusi nevelő tanárt jelentette be a fizetéskiegészítő államsegély élvezésére, mivel ő valóban foglalkozik a sportokban is az angol-internátus növendékeivel.

Egyházkerületi tanács az angol-internátusi sporttanári állás ügyében tett elvi jelentőségű intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul veszi

35. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. június hó 23-án tartott gyűlésének 77. sz. jkvi pontjával gimnáziumi szék előterjesztése kapcsán jelenti, hogy az angol-internátus igazgatója nem tud elég időt szentelni az angol-internátus ügyeinek, ha heti 12 órában tanít a gimnáziumban, ezért tisztelettel javasolja az egyházkerületi tanácsnak, hogy az angol-internátusi igazgató heti óraszámát 12 helyett 9-ben állapíttassék meg.

Egyházkerületi tanács méltányolva azokat a szempontokat, amelyeket az angol-internátus kifogástalan adminisztrálása és pedagógiai irányítása megkíván, hozzájárul ahhoz, hogy az angol-internátus igazgatójának heti óraszám a 1941. szeptember 1-től kezdődőleg 12 helyett heti 9 órában állapíttassék meg.

36. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június 23-án tartott gyűlésének 78. sz. jkvi pontjával gimn. igazgató jelentése kapcsán jelenti, hogy az 1940. szeptember 1-től rendes tanárrá választott Palumby Gyula részére a V.K.M. az 1940—41. tanévre csak helyettes tanári fizetékieskiegészítő államsegélyt folyósított.

Egyházkerületi tanács a jelentést sajnálattal veszi tudomásul s a maga részéről felkéri az egyházkerületi elnökséget, hogy Palumby Gyula rendes tanári státusba való sorolása iránt illetékes helyen szíveskedjék lépéseket tenni.

37. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. június hó 23-án tartott gyűlésének 79. sz. jkvi pontjával gimn. igazgató jelentése kapcsán előterjesztést tesz a gimnáziumi igazgató-helyettes heti óraszámának megállapítása tárgyában. Gimnáziumi szék megállapította, hogy Sárospatakot semmiképpen sem lehet más intézetekkel egyforma elbírálás alá venni, mivel Patakon a gimnázium kettős tagozata, továbbá a gimnáziumi pénzkezelés aprólékos volta összehasonlíthatatlanul több munkát ró az igazgató-helyettesre, aki emiatt az igazgatói ügykezelésben alig tud segítségére lenni az igazgatónak. Viszont az igazgatói hivatal az intézet kettős tagozata miatt annyira túl van terhelve adminisztrációs munkával, hogy kívánatos, hogy az igazgató-helyettes az igazgatói hivatal adminisztrációs s munkájából fokozottabb mértékben kivehesse a részét, hogy az igazgatónak ideje legyen gyakorolni hospitálásra és általában a pedagógiai irányításra. Állami intézeteknél az igazgató-helyettes heti 9 órában tanít, s pénzt nem kezel. Ezért javasolja Igazgatótanács egyházkerületi közgyűlésnek, hogy a gimn. igazgató-helyettes heti óraszám a az eddigi 12 helyett heti 9 órában állapíttassék meg s hogy a pénzkezeléssel bizassék meg egy tanár évi 240 P javadalommal.

Egyházkerületi tanács méltányolva a felhozott indokokat igazgatótanács javaslatát elfogadja és kimondja, hogy a gimn. igazgató-helyettes heti óraszám a 1941. szeptember 1-től kezdődőleg 12 helyett heti 9 órában állapíttassék meg, — egyben hozzájárul ahhoz, hogy a pénzt kezelő tanár évi 240 P javadalmat kapjon.

38. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 82. és 83. jkvi pontjaiba foglalt határozataival jelentést tesz a gimnáziumban már itt tanuló tehetségvizsgások segélyezéséről s a gimnáziumba most jövők tehetségvizsgájáról és segélyezésükről. Az eddig már itt tanult tehetségvizsgás 30 növendék közül 3 lett már elégséges rendű, akiknek a további segélyezése megszüntetettik, míg a többi 27 jeles és jó előmenetelűek a tehetségvizsgai alapból 2.610 P kedvezményben részesülnek, de ugyanezek részesülnek még tandíjmentességben, internátusi és tápintézeti kedvezményben is. A mostani májusi tehetségvizsgára behívott 17 ifjú közül 9 tanuló vétetett fel egyenként 98 P-t jelentő teljes tandíjmentességgel és 2.060 P egyéb (internátusi és tápintézeti), összesen 2.932 P kedvezménnyel. Igazgatótanács elismerését és köszönetét nyilvánította a tanári karnak azért, hogy ezt a nemzeti és fekekezeti szempontból egyaránt nagy jelentőségű munkát oly nagy szeretettel és hozzáértéssel folytatja, de egyben utasította a gimn. igazgatót, hogy a tehetségvizsgások későbbi tanulmányi előmeneteléről pontos és lehetőleg szemléletes előterjesztések és kimutatások alapján tájékoztassa az igazgatótanácsot. Végül kimondta az igazgatótanács, hogy az 1942/43. isk. évtől kezdve legfeljebb 5 ilyen tehetségvizsgás I. gimn. o. tanuló vétessék fel.

Egyházkerületi tanács a maga részéről szintén örömmel méliányolja a tanári karnak nemes ambiciótól fűtött tehetségkutató munkáját, amellyel e nélkül a munka nélkül elkallódásra ítelt intelligens elemekkel akarja gazdagítani középosztályunkat, s ezáltal nemzetünket, azonban kellő óvatosságra és arra figyelmezteti a tanári kart, hogy azokat az ifjakat, akik a beléjük helyezett reménységet nem váltják teljes mértékben valóra, még kellő időben tereljék vissza a falujokba, továbbá a kedvezmények javaslásánál ügyeljenek arra, hogy a tehetségvizsgások tulásba vitt kedvezményezése károsan ne befolyásolja sem a segítségre szintén érdemes más ifjaknak a segélyezését, sem az iskolafenntartó közpénztár helyzetét.

39. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa Sárospatakon, 1941. évi június hó 23-án tartott ülésének 86. jkvi pontjával a gimnáziumi szék javaslata kapcsán előterjesztést tesz az 1941—42. tanévre szeptember 1-étől kezdődőleg bevezetendő következő új tankönyvek tárgyában:

Magyarból: Dr. Zsigmond Ferenc: Magyar irodalomtörténet I. rész a VII. o. számára; IV. osztályban Péterffy—Nagy: Toldi (magyarázatos kiadás.); V—VI. osztályban Nagy J. Béla: Magyar nyelvi olvasókönyv; — *Történelemből*: a VII. osztályban dr. Varga Zoltán: Magyarország története I. rész. — *Humán-tagozati latin*:

Kun—Törös: Latin olvasó. Szemelvények Ciceróból a VI—VII. o. számára; Kun—Törös: Latin olvasó. Szemelvények az Aeneis-ből a VI—VII. o. számára; Wirth: Horatius. — *Angol-tagozati latinból*: Kun—Törös: Latin olvasó. Szemelvények Ciceróból a VI—VII. o. számára; Kun—Törös: Latin olvasó. Szemelvények az Aeneis-ből a VI—VII. o. számára; Wirth: Horátius. — *Földrajzból*: VII. o. Karl—Temesi: Hazánk részletes földrajza és térképismeret. — *Németből*: Benigny: Német nyelvkönyv a IV. o. számára; a VII. o. számára: a Thienemann-féle tankönyv sorozat megjelenő kötete és ha a nyelvtan megjelenik a nyelvtan is. — *Humán-tagozati angol*: A VII. o. számára Fest—Ország—Szeneci: Angol olvasókönyv sajtóalatt lévő kötete. — *Görög*: A VII. o. számára: Maróth—Wagner: Szemelvények az Odissea-ból. Maywald—Vayer—Mészáros: Görög nyelvtan. — *Fizika*: VII. o. Szijártó—V. Fraknóy—Lovas: Kísérleti fizika. — *Mennyiségtan*: VII. o. Mérey—Endréoy—Sárközy—Lovas: Algebra és mennyiségtan. — *Rajz*: Biró—Galla: A rajz könyve a III—IV. o. számára II. kötet. A VII. o. Györy Aranka: Művészettörténet első rész. — *Ének*: Kerényi: Énekes abc. Segédkönyv az I—VIII. o. számára.

Egyházkerületi tanács az Igazgatótanács által gymn. szék javaslatára előterjesztett tankönyvek bevezetéséhez hozzájárul.

40. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1941. június 23-án tartott gyűlésének 91. jkvi pontjába foglalt határozatával, hogy a gimnáziumi szék foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a VII. osztályban a humán-tagozatban az új tantervtől eltérőleg a pataki tradícióknak megfelelőleg olvastatják-e Horatius is. Az új tanterv a VII. osztály részére Cicerót és Vergilius Aeneis-ének olvastatását írja elő. Tekintettel azonban arra, hogy az Aeneis a VI. osztályban is olvassák tanterv-szerűleg a tanulók, gymn. szék helyesebbnek gondolja, ha az Aeneis-ből a VII. osztályban csak keveset, kb. 4—5 hétre terjedő anyagot olvastatnánk, míg a rendelkezésre álló többi idő Horatius lírai költeményeinek olvasására fordítanék, miután Horatius életből-eseleti elvei maradandóbb utavalót jelentenek az életre, mint Vergilius olvastatása. Az igazgatótanács a gymn. szék véleménye alapján javasolja, hogy az új tanterv keretében helyi tantervi eltérésként tétessék a fenti értelemben előterjesztés a VKM urhoz.

Egyházkerületi tanács, miután nyomós ok nélkül nem tartja indokoltnak az országos tantervtől való eltérést, nem fogadja el a gymn. szék és az igazgatótanács előterjesztését és a VKM urhoz való előterjesztést mellőzi.

41. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 98. és 98./a. jkvi pontjaiban

fogjalt határozataival jelentést tesz a gimnázium keleti szárnya kiépítésének az állásáról. Az 1941. évi állami költségvetésben 120.000 P. építkezési államsegély vétetett fel „a párhuzamos osztályok, valamint a humanisztikus és nyelvi tagozatok elhelyezése érdekében a gimnáziumnak új tantermekkel való kibővítésére“, a V. K. M. testnevelési ügyosztálya pedig 12.000 P. államsegélyt engedélyezett a II. sz. tornaterem építésére és elvállalta ennek padlózási és berendezési költségeit. Egyfelől az előkészületek gyorsítása, másfelől azért, hogy az építkezés egész menete a V. K. M. úrral egyetértésben, összhangban történjék, a főgondnok, a főiskolai gondnokok, a gimn. igazgató és a gazd. vál. elnök részvételével 1941. február 27-én értekezlet volt a minisztériumban Szily Kálmán államtitkár úrnál, aki ezúttal is, mint más alkalommal is mindig a legnagyobb megértéssel és egyszerűséggel tárgyalta a gimnáziumi építkezésünk ügyét s hozzájárult ahhoz az előterjesztéshez, hogy költségkímélés céljából a tornaterem ne külön épületben, hanem az építendő gimnáziumi épületrésznek a földszíntjén nyerjen elhelyezést, míg az I. és II. emeleten megfelelő számú tanterem lesz elhelyezhető. Az államtitkár úr tanácsára a főiskola képviselői viszont hozzájárultak ahhoz, hogy az építkezési előkészületek gyorsítása és költségmegtakarítás céljából tervpályázat mellőzésével egy építésmérnök bizassék meg a tervezéssel. A főiskola dr. Árvay József budapesti építésmérnököt bízta meg a terv elkészítésével. Az általa elkészített vázlat-tervet a V. K. M. úr is jóváhagyván, a főiskola versenytárgyalást tűzött ki, annak az eredménye alapján a munkák túlnyomó részét már vállalatba is adta. A most kivitelre kerülő épület a gimnázium keleti, Kossuth-utcai frontjának kb. 1/3-ad részét fogja képezni, míg a másik 2/3-ad rész megépítése a jövő feladata lesz. A mostani kb. 5.200 légméteres építkezésnél az összes költségek kb. 175.000 P-re fognak rúgni, amiből 132.000 P államsegélyből nyer fedezetet, míg az ezenfelül levő kb. 43.000 P fedezetéről a főiskolának magának kell gondoskodni. Az igazgatótanács a 43.000 P-nek a fedezetét a főiskola saját rendelkezésére álló belső tartalékokból és alapokból kölcsön veendő belső kölcsönrel javasolja megoldani akként, hogy a szükséghez képest felhasználtatnak: 1., nyomda értékesítkésalap 9.250,24 P; 2., könyvkereskedés tőkéje 21.569,73 P; 3., theol. internátus építési alapból 10.000 P; 4., Új Vay—Mocsáry-alapból 1.300 P; 5., Tisztviselői nyugdíjalapból 4.000 P; 6., Ösztöndíj pénztár valorizációs alapjából 1.000 P. Az alapok helyreállítása oly módon történik, hogy a főiskola az 1941—42. iskolai évtől kezdve évi 5.000 P törlesztést és a még törlesztetlen tőke kamatait állít be a költségvetésbe mindaddig, amíg az alapok teljesen helyre nem állíttatnak.

Egyházkerületi tanács boldog örömmel értesül az egyházkerület szemefényét képező sárospataki főiskola fejlődésében tett újabb lépésről s amidőn a gazdasági

választmánynak az építkezés megindítása tekintetében az előljárásság és az igazgatótanács tudtával és jóváhagyásával tett lépéseit s az igazgatótanácsnak a főiskolára háruló építési költségtöbblet fedezete tekintetében hozott határozatát jóváhagyja, ezúttal hálás köszönetét nyilvánítja mindazoknak, akik az államsegély kihasználásánál a főiskola érdekében fáradoztak.

42. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 99. jkvi pontjába foglalt határozatában jelentést tesz az angol-internátus kibővítésére irányuló építkezésről. Az angol-internátus egyre növekvő, országos jó hírneve és a jelentkezők nagy száma teszi szükségessé a kibővítést, hogy a gimn. I. osztályba legalább 14 növendéket lehessen felvenni s minél kevesebb növendéket kellessen visszautasítani. Ebből a célból az angol-internátus északnyugati szárnyán levő földszintes részre két emelet építtetik rá, amely által 9 növendék nyerhet elhelyezést és még három felügyelő tanári szoba is épül, ami lehetővé teszi az összes nevelő tanároknak az intézetben való elhelyezését. A gazdasági választmány az előljárásság tudtával ennek az épületrésznek a megtervezésével dr. Árvay József budapesti építésmérnököt bízta meg. Versenyfárgyalás alapján a munkálatok már vállalatba is adattak s az építés június 18-án megkezdődött. Amennyiben egészen rendkívüli, kiszámíthatatlan események közbe nem jönnek, az új épületrész 1941. szeptember 1-én rendeltetésének át lesz adható. Az építkezés kb. 44.000 P-be fog kerülni. Ennek fedezetéül rendelkezésre áll az angol-internátus építkezési tartalékalapjából 24.534.— P, és az angol-internátus törlesztési tartalékából 8.427.— P, összesen tehát kb. 33.000.— P, míg a fedezetlenül maradó kb. 11.000 P-re nézve javasolja az Igazgatótanács, hogy az az angol-internátus 3—4 évi rendes költségvetésébe felvéve nyerjen fedezetet. Elhatározta az Igazgatótanács azt is, hogy a kb. 11.000 P-nyi hiánynak 3—4 év alatt történendő kiküszöbölése után az angol-internátus költségvetésében gondoskodni kell először a törlesztési tartalék helyreállításáról, továbbmenőleg pedig újabb építkezési tartalék-alap képzéséről.

Egyházkerületi tanács örömmel vesz tudomást mind ezekről az előljárásság tudtával és jóváhagyásával tett intézkedésekről, amelyek az angol-internátus befogadó-képességének a fokozására irányulnak s annak fejlődését vannak hivatva szolgálni. Elfogadja Egyházkerületi Tanács az Igazgatótanácsnak az építkezés fedezete tekintetében előterjesztett javaslatait is.

43. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa jelenti 1941. június 23-iki ülésének 114. jkvi pontjába foglalt határozatával, hogy a Györgyterlőn a múlt évben és a folyó évben is pusztító belvizek-

nek a hatásosabb elvezetése céljából szükségesnek mutatkozik a főiskola saját csatornahálózatából a birtok határán húzódó főcsatornának a Bodroγκözi Tiszaszabályozó Társulat kezelésébe való átadása. Ennek a csatornának az átadása és a társulat által való kimélyítése lehetővé tenné a többi csatornáinknak is a megfelelő lemélyítését s belvizeinknek gyorsabb és biztosabb levezetését. Ezért az igazgatótanács javasolja a györgytarlói főcsatornának a Bodroγκözi Tiszaszabályozó Társulat részére való átengedését.

Egyházkerületi tanács a györgytarlói főcsatornának a Bodroγκözi Tiszaszabályozó Társulat részére való átadásához hozzájárul s felhatalmazza az elnökséget, hogy idevonatkozólag a főiskola részéről előterjesztendő átengedési szerződést jóváhagyhassa.

44. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1941. június 23-iki ülésének 107. jkvi pontjába foglalt határozatával, hogy a főiskola Györgytarlóból azt a 303 m. holdas területet, amelyet 15 éven át id. Kerékgyártó István és id. Kerékgyártó József hasznóbéreltek a főiskolától, 38 m. holdas részletekben ifj. Kerékgyártó Józsefnek (István fiának), Péternek, Jánosnak, Istvánnak, ifj. Kerékgyártó Józsefnek (József fiának), Lajosnak és id. Kerékgyártó Józsefnek adta kishasznóbérletbe az 1941—47-ig terjedő 6 évre m. holdanként 116,6 kg. hasznóbér búza fizetés mellett. Hogy se a hasznóbérbeadó főiskola, se a hasznóbérlők ne legyenek sokáig bizonytalanságban a terület sorsa felől, a hasznóbérleti szerződéseket a főiskola nevében az ügyvezető lelkészi gondnok és az egyházkerületi elnökség megerősítették.

Egyházkerületi tanács az elnökségnek a györgytarlói kishasznóbérleti szerződések megerősítése tekintetében tett intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

45. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 118. sz. jkvi pontjába foglalt határozatával az 1940—41. költségvetési évben végrehajtott kétszeres illetmény-emelésre való hivatkozással, amely a következő költségvetési évre 15.000 P-re rúg, továbbá a dologi kiadásoknál előre színte ki sem számítható emelkedésre való hivatkozással a gimnáziumi tandíjakknál mintegy 15 százalék, a betegsegélyező díjaknál pedig 20 százalék emelést javasol. Javasolja továbbá, hogy az eddig angol társalgási díjnak nevezett, ezentúl pedig „angol ágazati külön tandíjnak“, vagy röviden „külön angol tandíjnak“ nevezett díj összege az izraelitáknál az eddigi 160 P-ről emeltessék fel 200 P-re. (Protestáns tanulóknál marad, mint eddig 100 P, nem protestáns keresztény tanulóknál pedig 160 P.)

Egyházkerületi tanács az előterjesztett részletezésnek megfelelőleg a következő díjemeléseket hagyja jóvá:

1. Betegsegélyező díj lesz az eddigi 20 P helyett 24 P;
2. A tiszáninneri ref. egyházkerületből való ref. tanulók és a bárhonnan való ref. lelkészek, tanárok és tanítók gyermekei részére tandíj az I. osztályban az eddigi 30 P helyett 34 P, ugyanezek részére a II—VIII. osztályokban az eddigi 40 P helyett 46 P;
3. Más protestáns tanulók részére a tandíj az eddigi 60 P helyett 68 P;
4. Nem protestán keresztyény tanulók részére a tandíj az eddigi 80 P helyett 92 P;
5. Izraelita tanulók részére a tandíj az eddigi 100 P helyett 116 P;
6. Ref. magántanulók részére a tandíj az eddigi 60 P helyett 68 P;
7. Más protestáns magántanulók részére a tandíj az eddigi 70 P helyett 80 P;
8. Nem protestáns keresztyény magántanulók részére a tandíj az eddigi 90 P helyett 104 P;
9. Izraelita magántanulók részére a tandíj az eddigi 110 P helyett 126 P;
10. Angol-ágazati külön tandíj protestánsok részére marad 100 P s nem protestánsok részére 160 P, izraeliták részére az eddigi 160 P helyett lesz 200 pengő.

46. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 11. és 118. jkvi pontjaiba foglalt határozataival a beállott drágulás arányában javaslatokat terjeszt elő az internátusi díjaknak és az ellátási díjaknak emelésére, illetve rendezésére vonatkozólag.

Egyházkerületi tanács hozzájárul ahhoz, hogy az 1941—1942. iskolai évre a gimn. Kis-internátusi és Gortvay-internátusi díj 120 P-ről 140 P-re, a theol. internátusi díj az eddigi 140 P, illetve 150 P-ről egységesen 160 P-re emeltessék, úgy azonban, hogy azok a theológusok, akik gimnazistákkal laknak egy szobában, 160 P helyett csak 120 P internátusi díjat fizetnek. A tápintézeti díj a múlt évi 280 P helyett 340 P lesz. A humán-internátusi díj 100 P-vel emeltetik, vagyis lesz a jövő évre protestáns növendékek részére 750 P, nem protestáns keresztyén növendékek részére 800 P, izraeliták részére 850 pengő. Az angol-internátusi díj, amely az 1940—41. iskolai évben protestánsoknál 1300 P, nem protestáns keresztyényeknél 1350 P volt, de magában foglalta az angol nyelvoktatási díjakat is, akként szabályoztatik újra, hogy a tiszta ellátási díj protestánsok részére 1.350 P, nem protestáns keresztyén növendékek részére 1.400 P lesz, de úgy, hogy minden növendék a rendes tandíjon és ellátási díjon felül megfizeti az angol-ágazati külön tandíjat, amely protestánsoknál 100 P, nem protestáns keresztyé-

nyeknél pedig 160 P-t tesz ki. Kimondja még az egyházkerületi tanács azt is, hogy: az angol ellátási díj a jövőben nem foglalja magában a vívásoktatást és a tenniszoktatást, amit tehát a szülők külön tartoznak megfizetni, ha arra igényt tartanak. 2. Az a köztisztviselő szülő, aki rászorultságát igazolja és gyermeke jeles előmenetelű, az ellátási díjból 150 P engedményben részesül. 3. Az olyan szülő, akinek az angol-internátusban két gyermeke van s mindkettő legalább jós tanuló, mindenik gyermeke után 100—100 P kedvezményben részesül. Az itt felsorolt összes díjnak a megállapítása azzal a fenntartással történik, hogy ha a drágulás tovább tart, abban az esetben a díjak a gazdasági választmány és a főiskolai ügyvezető gondnok előterjesztésére az egyházkerületi elnökség megerősítésével a szükséges mértékben iskolai évközben is emelhetők.

47. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 110. jkvi pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy a theol. tanárok 1941. január 1-től, a gimnáziumi tanárok pedig már korábban, tagjaivá váltak az Országos Tisztviselői Betegápolási Alapnak (röviden OTBA), a tanárok közül egyedül dr. Szabó Ernő főiskolai ének és zenetanár nem élvezheti az OTBA-kedvezményeket, miután nem tagja a „Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézetének“, már pedig a felekezeti tanárok OTBA tagsága ehhez van kötve. Dr. Szabó Ernő azt kérte és ehhez a kérelemhez csatlakozott dr. Jakó János főiskolai orvos, és a főiskolai tisztviselők is, hogy a főiskola az egyenlő elbánás kedvéért részeltesse őket az OTBA kedvezményekben. Igazgatótanács a kérelem teljesítését méltányosnak tartja és ezért azt javasolja is bizonyos feltételek mellett.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács részletes javaslatainak elfogadásával kimondja, hogy a főiskola a tényleges tanárainak és tisztviselőinek ugyanazon kedvezményeket nyújtja, mint az OTBA, a következő feltételek mellett: 1. A kedvezmény csak olyan főiskolai tisztviselőt és tanárt illet meg, aki törvényes rendelkezésnél fogva nem OTI tag és törvényes rendelkezésnél fogva OTBA tag sem lehet. 2. A kedvezményt az illető írásban köteles kérni és a kérelem vissza nem vonható. 3. A kedvezményt igénybevevő ugyanolyan járulékot tartozik viselni annak fizetéséből való levonása mellett, mint az OTBA tagok. 4. Aki tényleges szolgálata ideje alatt tagja volt a főiskolai betegápolási alapnak, az családjával együtt nyugalmazott állapotában is élvezi a kedvezményt a járulékok továbbfizetése mellett. 5. A házi orvosi teendőket a főiskolai orvos látja el, aki ezért

ugyanolyan díjazásban részesül, mint aminőt az OTBA megbízott orvosai az államtól élveznek. 6. A főiskolai betegápolási alap (FITBA) költségeinek fedezetéül első-sorban a tagoktól szedendő járulékok szolgálnak s ezenkívül a főiskola költségvetésében erre a célra megfelelő összeg állítandó be, amely alapszerűleg lesz kezelendő.

48. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. június 23-iki ülésének 102. jkvi pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy dr. Gesztelyi Nagy László mezőgazdasági kamarai igazgató, országgyűlési képviselő s főiskolai igazgatótanácsos, aki nejevel együtt a múlt évben tett főiskolánknál alapítványt, az alapítólevélben kifejezett szándékát máris valóra váltotta és a Kecskeméten a Hargita-utca 8. sz. alatt fekvő 30.000 P értékű házát átruházta a főiskola kezelésében levő „Dr. Gesztelyi Nagy László és neje szül. dr. vagyóczy Nagy Jolán alapítvány“-ra és az erről kiállított ajándékozási szerződést úgy az ügyvezető lelkészi gondnok, mint az egyházkerületi elnökség soronkívül megerősítette, aminek az alapján a háznak a telekkönyvi átírása folyamatban van. Az alapító fenntartotta magának az életfogytiglani haszonélvezeti jogot, de egyben megismételte az alapítólevélben tett azt az ígéretét, hogy alapítvány céljára évenként 1.000 P-t fog befizetni a főiskolai pénztárba. Igazgatótanács háláját és elismerését fejezi ki a nemeslelkű alapítóval szemben, aki mint volt pataki diák az Alma Materhez való hűségét nemcsak hirdeti, hanem példaadó tettel mutatja meg s kívánja, hogy alapító hosszú életet élve, egész sorozatát láthassa meg azoknak a növendékeknek, akik az ő alapítványa révén lesznek az Alma Mater táplált gyermekeivé, egyházunknak igaz híveivé s hazánknak hű fiaivá.

Egyházkerületi tanács boldog örömmel csatlakozik az igazgatótanács elismerő szavaihoz, s a minden egyházi és nemzeti közügyért önzetlenül fáradozó, a magyar nép művelése és felemelése érdekében maga-magát emésztő áldozatos lelkű alapítóra Isten áldását kérve, jóváhagyja az egyházkerületi elnökségnek azt az intézkedését, amellyel az alapítvány részére történt ajándékozási szerződést megerősítette.

49. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa előterjesztést tesz az iránt, hogy a különböző intézeti ágak igazgatói az egyházkerületi közgyűlésre, vagy az egyházkerületi tanács ülésére, különösen ha intézetük fontos ügyeinek tárgyalásáról van szó, tanácskozási joggal meghívassanak.

Egyházkerületi tanács az előterjesztésnek helyt ad és a különböző intézeti ágak igazgatóit minden olyan esetben, ha intézetük fontos ügyeinek tárgyalásáról van

szó, az egyházkerületi közgyűlésre, vagy az egyházkerületi tanácsülésre tanácskozási joggal az elnökség útján meghívhatja.

50. Porcs Kálmán, a miskolci Léway József gimnázium igazgatója jelenti, hogy dr. Sólyom Barna Zoltán vegyészmérnök, műegyetemi magántanár boldogemlékű szülei: Sólyom Barna, volt egerlövői lelkész és felesége Janiga Ida nevére és emléküik megörökítésére tett alapítványát, mely eddig az egyházkerület kezelésében állott, az egyházkerületi elnökség hozzájárulásával a gimnáziumhoz vitte át. Az alapítvány összege 1.250 (egyezerkettőszázötven) pengő: rendeltetése: „Kamataiból a ref. fiúgimnáziumban legjobb érettségit tett papfiú jutalmaztassék meg. Amennyiben a fiúgimnáziumban nem volna erre érdemes papfiú, úgy a leánygimnáziumban érettségizett papseány kapná. Ha egyik gimnáziumban sincs erre érdemes papgyerek, úgy a fiúgimnáziumban érettségizett jeles eredményt felmutató ref. fiú kapja, tekintet nélkül, milyen szülőtől származik.“

Egyházkerületi tanács az alapítványnak a gimnázium kezelésébe adásához, illetve az elnökség ilyenirányú intézkedéséhez a maga részéről is hozzájárul.

51. Porcs Kálmán, a miskolci Léway József gimnázium igazgatója jelenti, hogy a gimnázium igazgatótanácsa 1940. évi november 20-án tartott ülésének 12. sz. határozatával a tandíjpótlékot a tanulók szülei teherbíró képességének figyelembevételével 10 P-től 70 pengőig tíz pengőnként emelkedő összegekben állapította meg.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács határozatát jóváhagyólag tudomásul veszi, vagyis a tandíjpótléknak a határozatban jelzett emeléséhez, megállapításához a maga részéről hozzájárul.

52. A Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet Leánygimnáziumának igazgatótanácsa felterjeszti jóváhagyás végett 1941. március 21. napján tartott ülésében hozott azt a határozatát, hogy a Liceum további kiépítése végett szükségessé vált és elhatározott két tantermes új épület építése céljaira, amelyre 15.000 P. készpénzzel rendelkezik, a hiányzó, mintegy 30.000 P. összeget kölcsön útján óhajtja fölvenni, amely kölcsönnyújtásra nézve már a Borsod Miskolci Hitelbank ajánlatot is tett.

Az ügyiratnál elfekszik Farkas István püspök urunknak a most nevezett Hitelbank igazgatóságához intézett átirata, amelyben a Bank által folyósításra ajánlott, dologi biztosíték nélkül váltóhitel alakjában kiutalandó 25—30.000 P. kölcsön folyósítását megköszöni, ezen kölcsönért az egyházkerület nevében is úgy az egy-

házköri leányiskola nevében szereplő tehermentes házhely telek-
résszel is szavatosságot vállal.

Egyházkerületi tanács a Református Leánygimnázium által a Liceum bővítése céljaira elhatározott két-
tantermes épület építése és erre a célra a Borsod Mis-
kolci Hitelbanktól 30.000 P-s kölcsön igénybevétele tár-
gyában hozott igazgatótanácsi határozatot tudomásul
veszi és jóváhagyja.

Több tárgy nem lévén, Pósa Péter hálaadó imádsága után
elnökség az ülést bezárja.

Hitelesítjük :

Miskolc, 1941. július hó.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Pósa Péter
esperes, püspök h

Dr. Enyedy Andor
lelkészi főjegyző.

Tárgysorozat.

1941. július 3-án az egyházkerületi tanácsülésen.

1. Püspök h. bibliaolvasása és imádsága. (János 15 : 14—16.)
2. Főgondnoki megnyitó.
3. Távollévők igazolása, időszerű kérdések felvetődése.
4. Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony koporsója áthelyezési ügye.

Egyházmegyei ügyek :

5. Egyházmegyei számadás és költségvetés. (Alsóborsod.)
6. Tiszakeszi V. tanítói állás díjlevele.
7. Tiszanána III. tanítói állás szüneteltetése.
8. Ónodi ingatlan eladása.
9. Tiszadorogma közalapi segély kérelme.
10. Tiszaszederkény ingatlan eladása.
11. Büdzsérc kántortanítói díjlevél módosítása.
12. Dr. Nagy Endre ajándékozási szerződés jóváhagyása. (Alsózemplén.)
13. Ujcsanálosi egyházközség adás-vételi szerződése.
14. Prügyi egyházközség ingatlan vétele és eladása.
15. Szürtei egyház adás-vételi szerződés jóváhagyása. (Ung.)
16. Kiséry Béla nagydobronyi hitoktató díjlevél megerősítése. (Ung.)
17. Novotny Gyula bevallási ive, Hubay Lajos bevallási ive. (Alsóborsod.)

Sárospstaki igazgatótanács felterjesztései :

Köziskolai széki ügyek :

18. Regösök erdélyi útjáról szóló jelentés.
19. Jelentés a Péntek Estékről.
20. Jelentés az ifjúság templomépítési akciójáról.

Theológiai ügyek :

21. Jelentés a theol. internátus működéséről.
22. Jelentés az ifjúság gyakorlati munkásságáról.
23. Jelentés a faluszemináriumi munkásságról.
24. Jelentés a népfőiskolai tanfolyamokról.
25. Jelentés az ifjúság katonai szolgálatra való behívásáról.

Tanítóképzőintézeti és liceumi ügyek :

26. Jelentés a liceum és tanítóképzőintézet működéséről.
27. Köztartási díjak megállapítása az 1941—42. évre.
28. Az intézet 1941—42. évi költségvetése.
29. Gazdasági bizottság felterjesztése az intézet anyagi ügyeiről.
30. A liceum vizsgai és tanulmányi rendjének átmeneti szabályozása.

31. Bevezetendő tankönyvek s módosított tanterv a tanítóképző-intézet IV. osztályában.

Gimnáziumi ügyek :

32. Az új tanterv életbeléptetése a VII. osztályban.
 33. Három új tanszék fizetéskiegészítő államsegélye.
 34. Az angol-tagozati sporttanári állás elvi kérdései.
 35. Az angol-internátusi igazgató óraszámára.
 36. Palumbo Gyula fiz. kieg. államsegélye.
 37. A gimn. ig. helyettes óraszámára és mentesítése a pénzkezelés alól.
 38. Jelentés a tehetségvizsgákról, előző évi tehetségvizsgások segélyezése a tehetségvizsgái alaplól.
 39. Tankönyvváltozások.
 40. Horatius olvasása a VII. osztályban.

Gazdasági választmányi ügyek :

41. Gimn. keleti szárnyának építése.
 42. Angol-internátusra emeletépítés.
 43. Györgyterlői főcsatorna átadása a Bodroghközi Tiszaszabályozó Társulat kezelésébe.
 44. Györgyterlői kishaszonbérleti szerződések.
 45. Tandíj és betegségélyző díj felemelése.
 46. Internátusi és ellátási díjak emelése.
 47. Főiskolai tanárok és tisztviselők betegségélyezése.
 48. Dr. Gesztelyi Nagy László házátruházása.
 49. Sárospataki igazgatótanács indítványa.

Lévay József gimnázium ügyei:

50. Súlyom-alapítvány felhasználásáról jelentés.
 51. Tandíjpotlék megállapítása.

Tóth Pál Nőnevelőintézet ügye:

52. Leánygimnázium kölcsönügye.
-

A tiszánineni református egyházkerület 1941. évi november hó 4-én rendes közgyűlést tartott

Miskolcon, *Pósa Péter* esperes és *Farkasfalvi Farkas Géza*
főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Az abauji egyházmegyéből: *Farkas Elek* esperes, *Téglássy András* gondnok. *Dr. Bárczay Lajos*, *Kádár István*, *Csabay István*, *Medgyasszay András*, *Makkai Kálmán*, *Lengyel István*.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Báró Bottlik István* gondnok, *Tóth Sándor*, *dr. Filep Gusztáv*, *Nagy József* lelkészi, *dr. Mikuleczky Gyula*, *dr. gróf Haller István* világi, *Szakács Pál*, *Kérészy István* lelkészi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: *Kósa Szabó Pál*, *Tantó János*, *Virágh Béla*, *Darányi Lajos* lelkészi; *dr. Asztalos Kálmán*, *Cigányi Géza*, *vitéz Nyitray Károly* világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Tóth János* esperes, *Bónis Aladár* gondnok, *Veress Károly*, *Gyülvézi István* lelkészi; *Ragályi Miklós* világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: *Dobos Sándor* esperes, *Tóth Dezső* gondnok, *Szakai László*, *Erdélyi Zoltán* lelkészi; *Kerekes Kálmán* világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: *Lenkey Lajos* esperes, *Konkoly Thege István*, *Varga Imre*, *Baraxa Lajos* lelkészi; *Báthory Andor*, *Makray László*, *Boross Zoltán* világi részről.

A tornai egyházmegyéből: *Kőszeghy Gábor* esperes, *Horváth Elemér* gondnok, *dr. Nagy Lajos* lelkészi; *Meczner Lajos* világi részről.

Az ungi egyházmegyéből: *Ujlaky Sándor* esperes, *Nagy József* lelkészi, *dr. Bakos István* világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *dr. Marton János*, *Román Ernő*, *Hubai Mihály*, *Szilva István*, *dr. Lengyel István*, *Janka Péter*, *dr. Magda Sándor*, *Kőmives Sándor* lelkészi részről; *dr. Kérészy Barna*, *Bernáth Aladár*, *dr. Trócsányi József*, *dr. Barabási Kun József*, *Tornallyay Zoltán*, *Fekete Miklós* világi részről.

Mint tanárképviselők: *dr. Mátyás Ernő*, a sárospataki theologiai akadémia, *Tárcei Árpád* a sárospataki gimnázium, *Zsupán*

László a miskolci Lévy József fiugimnázium, vitéz Domokos György a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézet, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképzőintézet képviselőiben.

Mint tanítóképviselők : Fiedler István, v. Nyitray Károly, Gööz Pál, Lovász Bertalan, Jakab Imre.

Mint jegyzők : dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József lelkészi részről ; dr. Horváth Zoltán főjegyző. Dr. Idrányi Béla, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám világi részről.

Mint egyházkerületi missziói előadó : Svingor Jenő.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója : Dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők : dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztárnok.

Mint vallásoktatási előadók : Nagy József és Papp István.

1. Pósa Péter esperes, lelkészi elnökhelyettes felolvassa az Apostolok Cselekedetei 4. r. 7—12, 19—20. verseit. Majd hálát adott Istennek minden ajándékaiért, kiváltképen a Krisztusban az emberiségre kiáradt gyógyító és újjászüelő erőért. Áldását kérte kormányzónkra, nemzetünkre, az egyházkerületre, harctéren küzdő katonáinkra, beteg püspökünkre.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

Azt hiszem mindnyájunk első gondolata, — mikor egyházi közügyeink tárgyalására összeültünk, — ami kimondhatatlan szeretett és becsült, apostoli lelkű, jóságos szívű, általunk meggyőződésünk teljességével és rendíthetetlen bizalommal követett lelki vezértünk, Püspökünk betegágya felé száll, ki most Jób szenvedéseit éli át. Buzgó imádságban kérjük a Mindenhatót, hogy könyörüljön rajta, elégelje meg megpróbáltatásait és úgy, mint Jóbnak, áldja meg „életének végét“, „még jobban,“ „mint kezdetét.“

F. E. K. ! Alapjában inog az egész világ, mikor az Ur „nemzeteket növel, azután elveszíti őket, nemzeteket terjeszt ki messzire, azután elűzi őket.“ „Elveszi eszüket a föld népe vezetőinek és úttalan pusztába bujdosztatja őket.“ „És világtalan sötétben tapogatódnak és tántorognak, mint a részegek.“ (Jób XII : 23. 24. 25.)

A mostani „robbanásig feszült légkörben“ nem az elmékedések, hanem a tettek idejét éljük. Azért méltóztassanak megengedni, hogy szavaimat, megemlékezéseimet az utolsó közgyűlésünk óta történekekről, egészen rövidre fogjam. De szükséges ez azért is, hogy tárgysorozatunk fontos pontjainak tárgyalásától ne raboljam el az időt.

Ismétlem, a tettek idejét éljük. Hős honvédeink, — kiknek nemzetünk sorsdöntő, válságos idejében Isten által megmentésünkre rendelt

bölcs, oroszlánszívű erőskezű vezérünk Főméltóságú Kormányzónk, mint legfelsőbb Hadur legutóbbi parancsában „örömmel és büszkeséggel“ küldte „bajtársi üdvözlését — messze keleten küzdenek, életüket áldozva, a magyar katona ősi dicsőségét gyarapítva, történelmünk legragyogóbb példáit megismételve, az Istent tagadó és mindent, ami nekünk becses, megsemmisíteni törekvő bolsevizmus ellen. Ezt a pokolfészket — amint e helyről már igen sokszor hirdettem — régen még csirájában ki kellett volna irtani, nem pedig dédelgetni, velé szövetségeket kötni és hatalmát megnövelni engedni. Sok drága vértünkbe kerül most az, hogy a Sátánnal a világ jóbarátságba került.

Éppen akkor indultunk e küzdelembe, amikor 700 éves évfordulója van a tatárjárásnak is. Éppen, akkor, mikor egy új tatárjárás küszöbén állottunk mikor egy vad, talán a tatároknál is szörnyűbb horda már határunkon fészkelte be magát.

F. E. K. ! Gróf Széchenyi István születésének 150 éves évfordulóját ünnepelte a nemzet pár héttel ezelőtt. Egy szerény közgyűlést megnyitó beszéd keretében őt méltatni lehetetlen volna, de az is lehetetlen, hogy meg ne emlékezzünk mi is róla, kit nagy politikai ellenfele Kossuth Lajos díszített fel e jelzővel: „A legnagyobb magyar.“ A nemzeti apostolról, a nagy úttörőről, egész gazdasági életünk mezőgazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk, közlekedésünk, pénz és hiteléletünk átszervezőjéről, a Magyar Tudományos Akadémia és számtalan szellemi, társadalmi és közigazgatási intézményünk megalapítójáról.

Eszméi, gondolatai, irányításai ma is élnek közöttünk; folyton idézzük azokat, hivatkozunk rájuk, sőt ünnepélyeken, bankettekben a dikciók nagy részben az ő mondásaira vannak felépítve. Sajnos azonban, hogy a legkritikább esetben követjük azokat és futunk a politikai divatok szerint változó, tiszavirág életű hangzatos, legtöbbször egyéni, önző érdekek szolgálatában álló, csillogó jelszavak után.

F. E. K. ! Megilletődött lélekkel soroljuk veszteségeink sorába Puky Endrét, ki a régi abaúji egyházmegyének sokáig főjegyzője, tanácsbírája, majd a trianoni megcsonkításunk után a csonka abaúji egyházmegyének gondnoka, az egyetemes konvent, a Zsinat, a sárospataki főiskola igazgatótanácsának illusztris tagja hagyta árván halála által mindezen intézményeinket. Reánk csak a kegyeletes búcsúzás, a hálás szívű emlékezés szomorú kötelessége maradt.

Ugyancsak fájdalmas veszteségünk, a volt gömörtornai egyházmegye nemesszívű tanácsbírájának, Hanvay Lászlónak korai halála. Könny szökik szemünkbe, midőn a régi ősi református birtokos familiák vezetésre hivatott tagjai ily fájdalmas ritkulását kell látnunk, s arról számot adnunk: „halnak-halnak, egyre halnak színje, lángja a magyarnak“. Az igazaknak emlékeztük legyen áldott !

És pár nappal ezelőtt veszítettük el fájdalmas szívvel Szentmártony Dániel felsőborsodi nyug. esperesünket, ki egyházmegyéjét példás renddel kormányozta, mintája volt az igazi lelkipásztornak és a legnemesebb szívű embernek. Emlékét szívünkbe zárjuk ennek a kálvinista jellemű férfiúnak.

F. E. K. ! Dr. Ravasz László 20 éve püspöke a dunamelléki egyházkerületnek, zsinati, konventi elnökünk. Nemcsak a református egyházi

életünknek, de az egész magyar közéletnek magasan kiváló vezetőférfia. Büszkesége a magyar református egyháznak. Mély tisztelettel és szeretettel üdvözljük egyházkerületünk közgyűléséből!

Dr. Enyedy Andor egyházkerületünk főjegyzője, konventi missziói előadó: a kormányfőtanácsosi címet,

vitéz Lukács Béla, egyházkerületünk tanácsbírója: a magyar kir. titkos tanácsosi méltóságot,

Kovács Dezső ny. sárospataki tanítóképzőintézeti igazgató: a legfelsőbb elismerést,

vitéz Fábián Vilmos rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatója: a tanügyi főtanácsosi címet kapta, a Kormányzó Úr Öfömméltósága legmagasabb elhatározásából.

Kitüntetésük a mi örömünk is és ahhoz legjobb kívánságainkat fűzzük és közöljük velük.

Ugyancsak legmelegebben üdvözljük dr. Mikuleczky Gyula alsó-borsodi egyházmegyei tanácsbíróát Borsod vármegye alispánjává történt választása alkalmából.

Az Országos Református Szeretetszövetség immár 10 éves multra tekint vissza. Szegények, özvegyek, árvák, aggok, nyomorékok, vakok hűséges áldozatos istápolója. Célkitűzéseiben, magasztos munkájában egyházkerületünk mindig mellette állott és fog állani. Mellette és mindig segítségére lesz dr. Kiss Ferenc egyetemi tanár, ügyvezető igazgatója önfeláldozó munkájának, aki a Szövetséget semmiből életre keltette és életét ma is teljesen annak szenteli: Isten áldja meg érte!

F. E. K.! A közelmúltban lefolylt kath. nagygyűlésen az egyik kiválóan illusztris vezérszónok tanulmánya, bőven tárgyalta a trianoni Magyarország területén és az újabban visszacsatolt területeken a felekezetek számárányát — egybevéve a római és görög katolikuskokat. Ebből azt a konkluziót állapította meg, hogy a katolicizmus a megnagyobbodott Magyarországon abszolút többségben van és ebből bizonyos konzekvenciát vont le. Éspedig: „nekünk meg kell követelnünk mindazoktól, akik magas polcon állanak és hatékony körben tevékenykednek, hogy úgy elveikben, mint tetteikben, törvényeikben és lelkükben oly talpig keresztények legyenek, mint amilyeneknek lenni is kell annak, aki a katolikus nevet méltán viseli.“

F. E. K.! Álmélkodva kérdezhetjük, hogy mi reformátusok nem volnánk talpig keresztények? — Nem kívánok vitába szállni a percentuális megállapításokkal és az ebből levont konzekvenciákkal, mert a felekezetek közti vitákat és ezáltal a felekezeti béke megzavarását, — mindig ezt hirdettem lelkem egész meggyőződésével — különösen az ország és a keresztény vallás mai helyzetében, feltétlenül elkerülendőnek tartom. Amikor minden igaz kereszténynek testvéri szeretettel össze kell fognia a kereszténységet alapjában támadó áramlatokkal szemben. De mégis le kell szögezmem minden támadó szándék nélkül, azt a kétségtelen tényt az idézett nyers számokkal kapcsolatban, hogy nemzeti szempontból nem áll meg ezek íly arányú jelentősége, éspedig azért nem, mert a reformátusság színmagyarságának arányszáma csaknem százszázalékos, míg a többi felekezeteknél ez az arányszám összehasonlíthatatlanul kisebb.

Kénytelen vagyok a magyar katolikusság e kitűnő vezérének még ezen szavaira is reflektálni: „számbeli abszolút többségünk az ezzel való számolásra késztesse a hivatalok és állások felett diszponáló tényezőket. Érti mindenki: mire célzok! A nemzet szempontjából nem közömbös, hogy följé helyezett intelligenciája lelkében, tehát vallásában is egy legyen a tömegével. Mi nem követelünk előnyt, hanem azt elvárjuk, hogy senkinek se legyen előnye, hogy nem katolikus, de senkinek se legyen hátránya, hogy katolikus.“

F. E. K. ! „Érti mindenki: mire célzok!“ — mondja a beszéd. Valóban ezt a célzást mindenki megérti! Arra a követelésre pedig, hogy Magyarországon „senkinek se legyen hátrányára, hogy katolikus“, mégis csak meg kell állapítani, hogy e-tekintetben bizony-bizony, igazán nem lehet panaszuk katolikus testvéreinknek. Mi sohasem nézzük az arányszámokat a közhivatalok betöltésénél. Még ott sem, ahol mi vagyunk többségben. Hanem egyedül csak azt kívánjuk, hogy minden pozícióba, kisebbbe és nagyobbba a legrátermettebb egyén kerüljön, tekintet nélkül annak felekezetére.

F. E. K. ! Azt hiszem, ősi tradíciókat követve, mindannyian a nemzetiségek teljes egyenjogúsága, kulturális szabadsága elvének alapján állunk. De fel kell emelni szavunkat az ellen, hogy ez túlhajtassék a magyarság rovására, és hogy e túlhajtás a nemzeti egységet veszélyeztesse. Különösen az iskoláztatás terén és egyes egyesületek munkája által, melyek elsősorban külföldi kapcsolataik alapján állanak. Külön, új hazafiasságot hirdetnek, mely egészen más, mint az a magyar hazafiasság, mely ezen a földön egy ezredéven át kialakult. Idegen állam jelvényeit használni, szinte államot alkotni az államban, nem engedhető meg. Kivánnunk kell, hogy ezek a törekvések meggátoltassanak.

Megdöbbentő jelenség az is, hogy egyes magyarosított nevű családok magyarosított nevüket idegen nevékre visszaváltoztatják.

F. E. K. ! Nagyban fenyeget a tanítóhiány, igen sok iskolánk tanító nélkül van. Ennek következményei kiszámíthatatlanok, úgy egyházi, nemzeti, mint kulturális szempontokból. Az egyetemes konvent elnöksége közbejöttével és minden rendelkezésünkre álló mód felhasználásával igyekeztünk a közoktatásügyi kormányt felvilágosítani a helyzetről és kértük, hogy a tanítóképzés új rendjét, mely a tanítóhiányt még nagyban fokozza, ne léptesse életbe. — A kormány fel is függesztette a törvény végrehajtását.

Az ősi sárospataki főiskolánk diáksága, hagyományaihoz méltó áldozatot hozott akkor, amikor szünidejét nem pihenésre fordította és étkezését a minimumra leszorítva és az ez által megtakarított pénzének odafordításával, megfeszített testi munkával, a nagykászéri templomot felépítette. Ez az igazi nemzeti munkaszolgálat, melyért kell, hogy az egyházkerületi közgyűlés legmelegebb szeretetteljes elismerését fejezze ki.

Lelkész-özvegyeink, árváink és kisebb javadalmazású nyugdíjasaink helyzete már valóban kétségbeejtő volt. Azért örömmel kell üdvözlönlünk a konventi elnökségi tanács azon intézkedését, hogy ezek 20 százalék drágasági pótlékot kapjanak. Kis lépés ez előre, de mégis előrelépés.

A további haladásnak e téren nem szabad elmaradni. Ez a méltányosság, az emberiesség parancsoló követelménye.

A lelkészek korpótlékáról, az adócsökkentési segély devalválódásáról és újból nem teljes valorizációjáról, a lelkészek fizetéskiegészítésének megállapításáról és az összes egyházi anyagi helyzetünk állapotáról, az előző évek közgyűléseinek megnyitó beszédeiben csaknem mindig megemlékeztem. Sajnos, minden ezirányú törekvésünknek az orvoslása még mindig nem teljesült.

Mégis külön rá kell mutatnom arra, — amire a gömöri Egyházmegye felterjesztésében intézkedést kér, hogy a visszacsatolt Erdélyben a református papság, mely legalább 60 százalékban magyarságáért börtönt, vagy pénzbüntetést szenvedett és a 22 éves megszállás alatt teljesen leszegényedett, fele vagy harmadrésznyi kongruát kap legtöbb esetben a magyar államtól, szemben a nemzetiségi papsággal, mely papság és egyház a megszállás alatt hatalmas vagyonra és jövedelem-többletre tett szert. E megszegyenítő és a magyar nemzethez való hűséget büntető eljárás megszüntetése — az illetékes egyházi hatóságok nyomatékos eredményes fellépésére — örömmel jelenthetem, a közelmúlt napokban megtörtént, jórészen. Az erdélyi református papság kongruája revideáltatott és ezenkívül részükre a családtagok számához mért segély utaltatott ki.

F. E. K.! Hála a gondviselő Istennek ismét visszatért két elszakított darabja ezeréves hazánknak. Boldogan üdvözöljük Bácskát és Muraközt és bennük református testvéreinket, kiket legmelegebben ölelünk újból kebelünkre. Remélnünk kell — mert ha nem remélnénk és lemondanánk róluk, nem érdemelnénk meg a magyar nevet — hogy a még, országunk Trianonban elszakított többi részei is rövidesen visszatérnek a magyar Haza egységébe. — A trianoni bűnös eltévelyedés jóvátételének elemi követelménye ez, de érdeke az egész európai nyugalomnak is! Hinnünk kell, hogy hatalmas szövetségeseink hűségünkért is, de saját jól felfogott érdekükben is, segíteni fognak minket ebben. Hiszen épen nekik legnagyobb érdekük, hogy itt a világ egyik legexponáltabb helyén, a „Hadak útján” egy hatalmas, egységes, erős Magyarország álljon. És, azt hiszem, bebizonyította a magyar nemzet azt is, hogy a legértékesebb, legönfeláldozóbb, leghűségesebb, hadierényekkel bővelkedő szövetséges!

F. E. K.! Szeretettel köszöntöm Közgyűlésünk alkotó tagjait és az érdeklődőket, közgyűlésünket — e gondolatokkal megnyitom.

Közgyűlés Farkas István püspököt betegágyában azzal a tisztelettel és szeretettel öleli körül, amit főgondnokunk megnyitójában kifejezett.

Együttérző szívvel gondol haretéren küzdő katonáinkra.

Kegyelettel idézi Széchenyi István szellemét, amelynek valóságot felderítő világosságára, alkotó ösztönzéseire ma is olyan nagy szükség volna.

Puky Endre, Hanvay László, Szentmártony Dániel halálát gyászolja, családtagjainak ezt tudtul adja.

A kitüntetetteket üdvözi és nekik áldást kíván.

A Szeretetszövetség eddigi eredményeiért Istent magasztalja, dr. Kiss Ferenc mellé minden érdeklődésével, támogatásaival odaáll.

Nemzeti szerencsétlenségnek tartja a felekezeti ellentéteknek számarányokra, többségi jogra hivatkozó felidézését s ezzel főgondnokunkkal egyetértvén, szembeállítja reformátusságunk 100 százalékos magyarságát, a nemzetnek évszázadokon tett áldozatait s az állások betöltésénél az egyedül helyes és jogos szempontot; az alkalmasság figyelembevételét. Megbecsüli a hazánkban élő nemzetiségeket, de tulhajtott igényeikkel, kifelé kacsintásaikkal szemben óvatosságot ajánl s a magyar állami, nemzeti és társadalmi érdekek szem előtt tartását kívánja.

Sajnálja, hogy hazatért lelkészeink anyagi sérelmei még mindig nem orvosoltattak.

Erdély református színmagyar s reméli, hogy a román papsággal szemben anyagi hátrátételt szenvedett erdélyi református lelkészek kárpótlása érdekében megnyilvánult jóakarata a mi felvidéki testvéreinkkel szemben is mielőbb tettekben is megnyilvánulni fog.

3. Az alkotó tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelent tagokat igazolja. Bábai Bay Bertalan, Hodossy Béla, dr. Meczner Tibor, Nyomárkay Sándor, báró Ragályi Balassa Ferenc, Zehery István távollmaradását igazoltnak veszi.

4. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi tanács folyó év július 3-án Miskolcon tartott ülést és letárgyalta a hozzá utalt ügyeket. A tanács jegyzőkönyve hitelesítve van és a közgyűlés jegyzőkönyvével együtt lesz kinyomatva.

Tudomásul szolgál.

5. A múlt évi közgyűlés óta időszaki bírósági tárgyalás volt folyó év május 28-án Galgóczy Sándor tornakápolnai tanító fegyelmi ügyében, a gercselyi anya- és a kisztei fiókegyházközség vitás kérdésében, Galgóczy Sándor és ifj. Pozsga József, valamint társai közötti ügyben, Thuróczy Miklós sajhídvégi tanító fegyelmi ügyében. — Július 3-án Váczy Dezső öcsödi lelkipásztorrrá választása ügyében. — Augusztus 5-én Kovács J. Dezső szemrei tanító panasza ügyében, a Csorba György és Porcs Kálmán közötti ügyben, a rimasimonyii lelkészfizetés ügyében, a rimasimonyi és Darnya közötti ügyben.

Tudomásul szolgál.

6. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén, november 5-én reggel fél kilenc órától fog ülésezni. A bírósági tárgyalásokra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

7. Dr. Enyedy Andor lelkeszi főjegyző előterjeszti az egyházmegye állapotáról szóló következő jelentését:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Püspök urunkat gyengélkedése megakadályozta abban, hogy évenként szokásos jelentését a közgyűlés elé terjessze. Ennélfogva engem bízott meg azzal, hogy a püspöki hivatalba érkezett esperesi jelentések lényegesebb adatait állítsam össze és mutassam be a közgyűlésnek. Mint „lényegeseket“, azokat az adatokat tárom a közgyűlés elé, amelyek jellemzik mai egyházi életünket, de egyúttal eszmélkedésre, megfontolásra is készítenek, sőt megfelelő intézkedések kialakítására is utalnak.

A jelentésekből az együttérző, féltő, gyógyulásért esdő szeretet árad beteg püspök urunk, az egyházkerület lelki vezére felé.

Mindenik jelentés a felszabadult erdélyi rész és a délvidék magyarságának hazatérése feletti hálaadással és örömnnyilvánítással, valamint a bolsevista rémuralom ellen harcoló fiaink, véreink diadalmas helytállásába vetett bizalom kifejezésével kezdődik. Belevegyül azonban ebbe az örömbé a keserű megállapítás is, hogy sem a felszabadulás kegyelmi ajándéka, sem újabb harcunk a létért nem tudja belső ellentéteinket elosztatni, nem tud bennünket lelki egységgé forrasztani.

Abauj esperese e tekintetben egyházunk nagy hivatását s e hivatásra való különösképeni alkalmasságát mutatja fel. Az alsóborsodi esperes jelentésében megáll a 700 év előtti tatárjárás szomorú emlékénel s kegyelettel áldozik a Muhi csata hősi halottainak, valamint IV. Béla nagy királyunk országépítő munkásságának. Ugyancsak ő irányítja a közfigyelmet az 1790/91. évi országgyűlés által alkotott XXVI. t.-c.-re, amelynek köszönhetjük újabkori törvényhozásunkban, hogy a magunk portáján saját magunk rendelkezhetünk, törvényt hozhatunk, iskolákat tarthatunk fenn, gyűlésekre összejöhetünk. Hálaadásába foglalja végül a 60 évvel ezelőtt, 1881 okt. 31-én megnyílt debreceni alkotmányozó zsinatot, amelynek elnökei egyházkerületünk püspöke és főgondnoka: Kun Bertalan és br. Vay Miklós voltak. Felsőborsod esperese a kegyelet babérkoszorúját fonja a tragikusan elhunyt gróf Teleky Pál volt miniszterelnökünk homloka köré. A felsőzempléni esperes gr. Teleky Pállal együtt jegyzi fel jelentésébe gróf Csáky István korán elhunyt külügyminiszterünket. A püspöki szolgálatának huszadik évfordulójához érkezett dr. Ravasz László is megkapja minden jelentésben az elismerés, megbecsülés, ragaszkodás ünnepi kifejezé-

seit. Gömör esperese a felszabadult egyházközségekre, lelkészekre zúdult sérelmeket, mellőzéseket teszi szóvá. Annál jobban fájnak ezek, mondja keserű szavakkal, mert nemcsak az állam, hanem az egyházi felsőség részéről is jönnek. A tornai esperes a korunkat leginkább foglalkoztató szociális kérdésnek elsősorban a magunk kebelében való megoldását sürgeti. Az ungi esperes özvegyeink és árváink szomorú sorsát panaszolja.

Egyházi életünk belső, általánosabb tünetei közül vészkiáltásként hangzik fel a jelentésekből a mindjobban fenyegető tanítói hiány. Sokan menekülnek más pályára a mostohának érzett tanítói sorsból, de a felekezeti tanítóságból is sokan folyamodnak állami tanítói állásra. Az egyházhoz és hivatáshoz való hűség ragyogó példája gyanánt említi a felsőborsodi esperes Nagy Béla abodi tanítót, akit jelenlegi helyénél sokkal előnyösebb helyre választották meg, de nem tudta ott hagyni hozzá ragaszkodó híveit, akiket az a veszély is fenyegetett, hogy változás esetén a tanulók csekély létszáma miatt nem engedik újra betölteni a tanítói állást. A tanítói hiány veszedelmét nagy részben előidézti és fokozza az, hogy belhivatalnokaink fizetése sok gyülekezetben nagyon hiányosan folyik be: úgy, hogy ha egy-egy távozó lelképásztor vagy tanító elmaradt fizetésének kiadására törvényes követelést támaszt, ez a követelés az egyházközség egész vagyoni helyzetének felborulásával is fenyeget. Mind több helyen jelentkezik az iskolafentartás terhei alóli kibúvás hajlama, felekezeti iskoláinknak állami kézbe adása. Pedig ettől nemcsak iskoláinknak, veteményes kertjeinknek értéke, jelentősége riaszthat el, hanem az a sajnálatos körülmény is, hogy az államnak átadott iskolákba a kikötött megállapodás ellenére sem neveznek ki református tanítót. Abauj esperese adott esetekben hivatkozás céljaira idézi a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium 113.662/1940. VI. főoszt. sz. a. kelt leiratának azt a részét, amellyel megtagadta református tanítónak az iskolaszék által történt megválasztásának jóváhagyását olyan községi iskolánál, ahová 50 r. kat. tanuló jár és az iskolánál nincs r. kat. tanító. A jóváhagyás megtagadásának indokolása a következőképpen hangzik: „Feltétlenül ragaszkodom ahhoz, hogy olyan községi iskolánál, ahol legalább egy osztályt kitevő másvallású tanuló van, mint amilyen a többségben levő tanulók vallása, a kisebbségben levő tanulók vallásának is legyen képviselője a tantestületben.” Püspökeink által lelkészözvegyeink és árváink segélyezése ügyében kibocsátott felhívást az esperesek ajánlották általános és megértő figyelembevételre. A gömöri egyházmegye tisztikara e célra tiszteletdíjait ajánlotta fel. Az abaúji egyházmegye lelkészei testületileg léptek be az ungi segélyegyletbe. A tűzbiztosítási értékelések és díjak felemelését espereseink szintén féltő gonddal ajánlják a kebelbeli presbitériumok figyelmébe. Abauj esperese szóvá teszi, hogy az utóbbi időben bizonyos múzeumi igazgatók keresik fel a lelképásztorokat s az egyházközségek történelmi beccsel bíró úrasztali edényeit, terítőit igyekeznek megvásárolni, vagy helyettük

cserébe csekély értékű, műbeccsel nem bíró tárgyakat ajánlanak fel. Jó, ha esperestestvéreink figyelmeztetése innen is elhangzik, hogy az egyházközség leltári tárgyainak eladása fegyelmi és anyagi felelősség mellett tiltva van. Ha mégis valami, különleges ok, főleg a műbeccsel bíró értékek az avulástól, értéksökkenéstől való megmentése szükségessé és indokolttá tenné az ilyen értékek eladását, az ilyen szándékot lelkipásztoraink minden esetben jelentsek az espereshez, a hivatalos becslésre megbízható szakértőt kérjenek és csak ezután kerülhet sor az egyházközség eladási kérelmének az egyházmegyei közgyűlés előtti letárgyalására. Alsózemplén esperese kiemeli jelentésében az egyházi hátralékok szomorú növekedését. Az egyházmegye 62 egyházközsége közül hátralékmentes 4, 10 %-on aluli a hátralék 3 helyen, 10% és 20% között van 12 helyen, 20—40% között az egyházközségek nagy többségében, 50 %-nál nagyobb 13 helyen, Gesztelyben a rendkívüli építési adóhátralék figyelembevételével meghaladja az évi kivetés kétszeresét, a karosi és bodroghalmi egyházakban pedig annak háromszorosát. Ugyancsak panasz tárgyává teszi az esperes úr azt is, hogy az egyházközségek építkezéseiket, adásvételi szerződéseiket, kölcsönfelvételeiket az adott kényszerhelyzetben elnökségi, vagy csak épen esperesi jóváhagyással bonyolítják le. Ez a módszer szerinte elhomályosítja és csorbítja a felsőbb egyházi hatóságok felügyeleti jogát és a diktatórikus eljárás megszokására vezet. Ő esperesi jogkörében az egyházmegyei tanács idejekorán való összehívásával próbált ezen a bajon segíteni, de hozzá kell járulniok a segítséghez az egyházközségeknek is azzal, hogy nagyobb anyagi kezdeményezésekhez előzetes előkészülettel fogjanak, kellő időben hozva meg határozatukat, hogy alkalma legyen a beleszólásra az illetékes egyházi hatóságoknak is. Több oldalról felhangzik az esperesi jelentésekből az az észrevétel, hogy a harangozásnak faluhelyen légvédelmi okokból elrendelt szüneteltetése megcsökkentette a templomlátogató hívek számát. Az alsóborsodi egyházmegye felterjesztést tett ez irányban, amit bizonyára a főtisztelíté egyházkerületi közgyűlés is a magáévá tesz. A harangozási tilalom elrendelő! valószínűleg nem vették annak idején figyelembe, hogy falusi népünk a rendes harangozást épen úgy megtudja különböztetni a harang félreverésétől, mint a városi lakosság a légvédelmi szirénát a harangozástól. Felsőborsod esperese több egyházközség panaszát vitte az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy tornyaikat igénybe vették légvédelmi célokra ugyanakkor, amikor a róm. katolikus egyház tornyát megkímélték az őrségtől, mert az főhatóságuk állítólag nem engedte át a tornyot erre a célra. A nagyobb baj azonban az volt, hogy a légvédelmi őrség a toronyban az épület jellegével egyáltalán nem összeférő módon viselkedett. A felsőborsodi esperes úr meleg szívvel ajánlotta az egyházmegye figyelmébe és támogatásába azt az áldott kezdeményezést, amellyel vitéz Sáfrány Géza ny. altábornagy úr megboldogult édesapja, néhai Sáfrány Mihály nagyvisnyói lelkipásztor

szabadságharcbeli híres honvéd tüzérhadnagy emlékiratainak kiadása és árubabocsátása által Sáfrány Mihály emlékalapot kíván létesíteni, hogy annak kamataiból elsősorban felsőborsodi lelkész- és tanítóözvegyek Miskolcon tanuló gyermekei segélyeztessenek. Hiszem, hogy ez a nemes és kegyeletes volta mellett jótékony megmozdulás egész egyházkerületünkben kellő visszhangra és pártolásra fog találni. A felsőzempléni esperes jelentésében kiterjeszkedett közgyűlésünk mult évi 88. sz. határozatára s a gyülekezeti éneklés színvonalának emelése céljából javasolja az egyes egyházközségekben énekszám-kirakó táblák beállítását, továbbá egyházi énekkarok szervezésének elrendelését. Gömör esperese elkedvetlenítő ténynek mondja, hogy az egyházmegyének a sárospataki főiskola igazgatótanácsában nincs képviselote. Az esperes úr ezt a hiányt bizonyára a lelkészi igazgatótanácsosságra érti, mert az egyházmegyéből világiak ketten foglalnak helyet az igazgatótanács tagjai között. Nincs akadálya annak, hogy a legközelebbi igazgatótanácsos választásnál ez a szempont figyelembe vétessék. Konferenciák több egyházmegyében élénkítették az egyházi életet, építettek a lelkeket.

Az egyházlátogatás eltolódását a késő tavaszi, sőt nyáreleji hónapokra Abaúj és Alsóborsod esperesei egyaránt aggályosnak mondják. A mezei munkában való nagy elfoglaltság miatt ilyenkor a gyülekezet tagjaival találkozni alig lehet, a presbiterek közül is egy helyen csak egy jelent meg az egyházlátogatás alkalmával kibocsátott meghívóra. Felsőzempléni panasz szerint az egyházlátogatók iránt fagyos közömböséget vált ki a hívekből az, hogy egyházi végrehajtókat látnak bennük. Az egyházlátogatási jelentések adatait az alsóborsodi és felsőzempléni esperes urak egyházközségenként tárják elő, az abaúji, alsózempléni, gömöri és ungi esperesi jelentés az egyházlátogatási ív kérdéseinek sorrendjében ad beszámolót, a felsőborsodi és tornai esperes urak pedig egyes nagyobb fejezetcímek alatt rajzolják meg egyházmegyéjük belső és külső életének képét. Ami lényeges és jellemző adatot a különböző rendszert követő esperesi jelentésekből össze tudtam szedni, azokat a következőkben vagyok bátor ismertetni:

Abaúj esperese a lelkimunkások nagy létszáma mellett is megállapítja, hogy az aratnivaló sok, de az arató még mindig kevés. Alsózempléni esperesének örvendetes megállapítása szerint a hitélet olyan elmélyült a gyülekezetekben, hogy ahoz csak már egy lépés kell, hogy ez a hit munkás, cselekvő és áldozatrakész legyen. Ma sincs azonban már hiány sem az adakozási készségben, sem a templomok látogatottságában. Az úrvacsorával élők száma több egyházközségben a gyülekezet lélekszámának kétszeresét, sőt háromszorosát is meghaladja, de a gyülekezeti összlétszámot csaknem kivétel nélkül eléri. Gömörben a templom látogatottsága szembe-tűnően csökkenő képet mutat. Van olyan gyülekezet, ahol az esztendő legnagyobb részében 100 lélek közül csak 5 meggy vasárnap

templomba, harminc egyházközségben 10—15 %, 14-ben 40—60 % a vasárnapi templomlátogatók száma, 46 egyházban ünnepben 20 %, 12 egyházban 70—80 %-ra megy a templomlátogatók száma. Tornában két gyülekezetben kapott lábra a templom nélküli élet kárhozatos szokása. Esperes jelentésében a személyes lelkigondozásra hívta fel az illetékes lelkipásztorokat. Ung megyében a szlovák ajkú gyülekezetekben az úrvacsorázók arányszáma viszonylagosan magas. Az istentiszteleteket általában megtartják, az iskolásgyermeket felvezetik a templomba. Külön ifjúsági istentiszteletek szórványosak. A vasárnapi iskolai munka terjedőben van. A vallásos esték rendezésénél mindig nagyobb gátlás a tüzelő és világító anyag hiánya. A kereszttelésnél Gömörben még nem tartják be az istentiszteleti rendtartásban foglalt rendelkezéseket. A konfirmációnál szintén hiányzik az egységes eljárás. Az úrvacsorával élők száma Gömörben aggasztó apadást mutat. Esperes a hitélet általános romlásának egyik nagy okát a vasárnapi munkaszünet hatóságai felfüggesztésében látja és mutatja fel. A szekták nem fejtenek ki egyházkerületünkben különösebb és eredményesebb mozgólódást. A felekezeti béke kérdésére adott feleletekben a „tűrhető“ van többségben. A vegyesházások nyilvántartásánál egységes eljárást sürget s e célra mintát készített Alsózemplén esperese. Vegyesházások a római katolikus részről erőszakolt reverzális miatt mind több esetben mellőzik az egyházi esketést. Az egyházi vagyonekzelés sok kívánnivalót hagy hátra, de súlyosabb bajokat a jelentések nem említenek. A közterhek általában magasak, ez az oka a sok hátraléknak is. Az inségesekkel Abaújban és Zemplénben már érezteti jótékony hatását a vármegyei közjóléti szövetkezet. Szegénysegélyezés némi rendszerességgel inkább csak a nagyobb, városi gyülekezetekben folyik, falun alkalmi és egyéni megnyilvánulásai vannak a könyörülő és segítő szeretetnek. Az adakozás szépen folyik a jelentések szerint, ahol kellő módon szorgalmazzák. A presbitériumok szabályszerűen vannak szervezve. A presbiterek általában teljesítik kötelességüket. Az alsózempléni esperes jelentésében megemlíti Nagykövesdről Frankó János 32, Nagy Sándor 30, Balogh Sándor 25, Görög János 20 év óta szolgáló presbiterek neveit. Felsőzemplén sátoraljaújhelyi presbitéri konferenciáján Dobos Sándor esperes ünnepi beszéd kíséretében szép oklevelet nyújtott át 20 olyan presbiternek, akik több, mint 25 év óta hűséggel szolgáltak. A kitüntetettek neveit én is megemlítem: Csonka János Kistoronya, Szombathy János Ladamóc, Urbán János Abara, Berényi József Deregyő, Deme Mihály, Deme András és Kövér Bertalan Gercsely, id. Lajos Mihály és Lajos János Kiszte, Szabó András, Nagyvarga Estók András és Kisvarga Estók Mihály Garany, Kocsis Gyula Borsi, Székely András Bodrogszerdahely, Kiss János Bodrogszerdahely, Bernáth Aladár, dr. Meczner Tibor, Sipos József, Karabélyos Ede, Bényei Dániel Sátoraljaújhely. Gömörben Nagy Lajos szuhafői 44, Demeter Bálint uzapanyiti 42, Demeter János 39, Király András 30 uzapanyiti, Bán

Bódi János 28, Zsóri János 30, Zsóri Sándor 29, Végh István 27 balogtamási presbiterek.

A presbitérium egyházfegyelmi eljárásáról az alsózempléni esperes jelenti, hogy azt 12 egyházközségben gyakorolták.

A tanítók közül az alsózempléni esperes kiemeli Kató János lácai és Puskás Lajos nagyrozvágyi kántortanítókat, akik a múlt évben 30. szolgálati évüket töltötték be. A felsőborsodi esperes följegyzi Földessy László hangácsi tanító nevét, aki az iskolai munkát mindennap bibliaolvasással kezdi.

Az esperes urak, mint jelentésükben is elmondják, nagy aktszámmal dolgoztak, egyházmegyéjük egyes egyházközségeibe alkalomadtán vagy szükség esetén ki-kiszálltak, rendszeres egyházlátogatást is végeztek és a hozzájuk forduló feleknek rendelkezésére állottak. Nehéz, fáradságos szolgálatukban ihlette őket Istennek a lelke, támogatta az egyházmegyei gondnok urak megértő segítsége, táplálta egyházmegyéjük népének bizalma és szeretete. Köszeghy Gábor tornai esperes urat sajnálatos gyengélkedése csaknem egy félévig visszatartotta egyházmegyéje ügyeinek intézésétől, de Istennek hála most már megújult erővel és egészséggel állt vissza a kormányrud mellé. Janka Károly alsózempléni esperes az egyházmegye őszi gyűlésén orvosai tanácsára elhatározott lemondását és visszavonulását jelentette be. Amilyen nyereség volt önzetlenül, áldozatkészen vállalt és végzett munkája az egyházmegyére, olyan veszteség a visszavonulása. Kívánjuk innen is, hogy drága életét és az Ur oltárára feltett szolgálatképességét Isten még sokáig tartsa meg.

Egyházkerületünk lelkészi kara hűségesen és eredményesen vívja hitünk szent harcát. Küldjük nekik innen is áldáskívánásunkat és munkájukhoz fűzött boldog várakozásunkat.

Felolvasom még halottjaink, továbbá a nyugdíjba ment, újonnan megválasztott, vagy állást változtatott egyházi tisztviselők névsorát:

Halottaink. *Lelkésziek*: Gönczy Gábor Kassa, Szakal István, Vajda Sándor Egerlövő, Bodolay István nyug. esperes, Kiss Ferenc Bódvavendégi, Szabó Lajos Csobád, Forgács Gyula Skótmisszió Budapest, Tariska Gábor Pácin, Haraszy Károly Pályin, Szük Gyula nyug. lelkész. — *Világiak*: Hanvay László Kelemér, Puky Endre konventi tag Budapest, Zsóry Lajos Mezőkövesd. — *Tanárok, tanítók*: Litkey György nyug. tanító Tornalja, Nagy Bertalan nyug. tanító Miskolc, Szilágyi Benő tanár Sárospatak. — *Családtagok*: ld. Doktor Gyuláné lelkész neje, özv. Csontos Gáborné, Fodor Györgyné ny. lelkész neje, Kiss Elek fia: Pál főiskolai gazdasági választmányi titkár Sárospatak, Kiss Pálné, özv. Kolos Istvánné, Nádházy Bertalanné lelkész neje Diósgyőr, Sáfár István hadnagy.

Új lelkipásztorok: 1. Sáfár József Makkoshotykára, 2. Czegle Imre Bodroglő, 3. Kovács István Vilmány, 4. Dévay József Korláthelmece, 5. Tóth Pál Zoltán Szendrőlád, 6. Kocsis Sándor Onga

Hernádszurdokról, 7. Kovács István (II) Hernádszurdok, 8. Vásárhelyi Lajos Özörény, 9. Tóth Gusztáv Sajókeszi, 10. Kovács László Taktakenéz Makkoshotykáról, 11. Nagy Loránd Egerlövő, 12. Lenkey Lajos Rimaszécs Runyáról, 13. Csatlós Sándor Iske, 14. Kovács Bertalan Jenke, 15. Dr. Szabó István Ungvár, 16. Mester Béla Eszkáros, 17. Molnár István Csobád, 18. Kecskés József Fony, 19. Mitró István Tiszasalamon, 20. Vályi József Nemesradnót, 21. Andrassy Ferenc Noszvaj, 22. Menyhért Endre Fulókéres.

Lelkészcsere: 1. Joó Imre Hevesre. 2. Szundy Béla Bodrogfalasról eltávozott, helyére jött Szabó Tibor. 3. Simon József Páskaházáról Szalócra. 4. Csontos László Szalócról Páskaházára.

Nyugdíjba mentek: 1. Varga Antal Bátka, 2. Sallay Gyula Nagyszelmenc, 3. Horkay Barna Kistárkány, 4. Nagy János Szilice, 5. Benkő Lajos Iske, 6. Pósa Lajos Nemesradnót, 7. Komjáthy Gábor Ungvár, 8. Bottka Bertalan Gercsely, 9. Nagy Sándor Kisgejőc, 10. Csomár Béla Tiszaásvány, 11. Pál Ferenc, 12. Csiszár Imre Rimaszécs, 13. Kálniczky János Bező, 14. Rác Kálmán Eszkáros, 15. Koródy Lajos Fulókéres, 16. Ablonczy Pál Hanva. — Porcs Kálmán Miskolc, Dávid Zoltán Sárospatak.

Új igazgató: Zsupán László Miskolc, Lévay József gimnázium.

Jelentésem szíves tudomásulvételét kérem, maradok mély tisztelettel a főtiszteletű egyházkerületnek készséges szolgálja:

Dr. Enyedy Andor
lelkészi főjegyző.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a felsorolt halottak emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel örökíti meg, szívében pedig a feltámadás és mennyei viszontlátás hitével őrzi. A nyugdíjba ment, vagy új munkába álló egyházi tisztviselőket szeretettel köszönti. A szükséges részvényilatkozatok és üdvözlő iratok megszerkesztésével és elküldésével főjegyzőt megbízza.

8. Szavazatbontó bizottság betérjeszti Miskolcon, a püspöki hivatalban 1941. évi január hó 23-ik napján tartott ülésének jegyzőkönyvét egy zsinati lelkészi és egy zsinati tanítói képviselőre a mult évi közgyűlés 9. sz. határozatával elrendelt szavazás eredményéről. Beérkezett 303 egyházközség szavazata 580 számértékben. Nem szavazott 34 egyházközség. A beérkezett érvényes szavazatokból zsinati lelkészi tagságra Kövér Árpád tornaljai lelkipásztor 546 szavazatot; zsinati tanítói tagságra Gérecz Lajos beretkei tanító 548 szavazatot kapott. A többi szavazatok elaprózódtak. A szavazást elmulasztó egyházközségek lelkipásztorai közül Varga Lajos zsipl lelkipásztor a közgyűléshez intézett levelében elismeri mulasztását és azért felmentést kér.

Közgyűlés a jelentés alapján Kövér Árpád tornaljai lelkipásztort zsinati lelkészi képviselőül, Gérecz

Lajos beretkei tanítót zsinati tanítói képviselőül megválasztottnak jelenti ki. A bizottság javaslata alapján a szavazást elmulasztó Felsőnovaj, Korlát, Tomor, Mezőnagymihály, Sajókeresztur, Tiszavalk, Bodroghalász, Csobaj, Golop, Monok, Prügy, Szomotor, Sajóvamos, Kisbári, Alsóbalog, Harmacz, Imola, Nemesmartonfalva, Özörény, Uzapanyit, Bező, Csap, Csongor, Jenke, Kisgejóc, Mokcsakerész, Sárosmező, Szalóka, Tiszaásvány, Ungcsepely, Ungpinkóc, Ungtarnóc, Vajkóc lelképásztoraira 10—10 pengő rendbirságot ró ki, melyet a határozat vétele után 15 napon belül kötelesek a lelkészpözvegyek és árvák segélyalapja javára az egyházkerületi pénztárba befizetni. Varga Lajos zsiپی lelképásztor igazolását elfogadja.

9. Az országos zsinat elnöksége 78/1941. sz. a felhívta közgyűlésünket, hogy a Kövér Árpád és Gérecz Lajos zsinati taggá választása foiytán megüresedett lelkészi pótképviselői és tanítói pótképviselői tagság betöltése iránt intézkedjék. Egy zsinati világi póttagság megüresedett a Hanvay László halálával is. Porcs Kálmán nyugdíjba menetelével megüresedett egy egyházkerületi tanár képviselő tisztség a miskolci Lévy József gimnáziumban, a rimaszombati egyesült protestáns gimnáziumból szintén szükség van egy egyházkerületi tanárképviselőre.

Közgyűlés egy zsinati lelkészi, egy zsinati világi és egy zsinati tanítói póttagságra: továbbá a miskolci Lévy József gimnáziumból és a rimaszombati egyesült protestáns egyesült gimnáziumból egy-egy tanár képviselőre a szavazást elrendeli, a szavazatok beadásának végső határidejéül folyó év december 15-ét tűzi ki.

10. A lelkészjelölő bizottságot és az egyházkerületi tanácsot a következő évre újra meg kell alakítani. Ennek folytán

közgyűlés az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság elnökéül Farkas István püspököt, helyettes elnökéül dr. Enyedy Andort: rendes tagjaiul Román Ernőt és dr. barabási Kun Józsefet: póttagjaiul dr. Lengyel Istvánt és dr. Trócsányi Józsefet választja meg.

Az egyházkerületi tanácsot Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt a következő tagokból alakítja meg: vitéz Domokos György, dr. Enyedy Andor, Horváth Elemér, dr. Horváth Zoltán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, dr. Magda Sándor, dr. Marton János, Nyomárkay Sándor, Pósa Péter, Téglássy András, Tornaljay Zoltán, Tóth Dezső, Tóth János és dr. Trócsányi József.

11. A Puky Endre halálával megüresedett konventi tagság betöltése szükségessé válván.

Közgyűlés konventi világi rendes tagnak Téglássy András póttagot, konventi világi póttagnak pedig Nyomárkay Sándort választja meg.

12. Közgyűlésünk a miskolci Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet igazgatótanácsát 6 évre, tehát 1947 évi őszi közgyűlésig terjedő megbizatással, a következőképpen választja meg:

Elnökök: dr. Enyedy Andor és barabási Kun József.

Tagok: dr. Lengyel István, Nádházy Bertalan, Pósa Péter, Rómán Ernő, Tóth János lelkészek. — Boross János, Csorba Sándor, Pataky Tivadar világiak.

Tudomásul szolgál.

13. Szükségessé válván a szabályrendeletkészítő bizottság és a középiskolai tanügyi bizottság kiegészítése,

az egyházkerületi közgyűlés, a szabályrendeletkészítő bizottságba megválasztja új tagokként: Pósa Péter esperest, dr. Kérészy Barna főügyészt, dr. Jégh Gyula miskolci tanárt, dr. Dienes István egyházmegyei ügyészt és dr. Román Zoltán egyházmegyei jegyzőt, megkérvén nevezettek, hogy a bizottságban munkálkodni sziveskedjenek.

Utasítja a közgyűlés a szabályrendeletkészítő bizottságot, hogy esetleg szakértők bevonásával, készítsen az egyházkerület egyházközségeire vonatkozó építkezési szabályrendeletet és azt jóváhagyás végett mutassa be a közgyűléshez.

A tanügyi bizottságba az egyházkerület részéről a lemondott Zsóry György helyett Bónis Aladár felsőborsodi egyházmegyei gondnokot; a Tóth Pál Nőnevelő Intézet részéről az eltávozott Szilágyi Antal helyett Porcs Kálmán eltávozott gimnáziumi igazgatót mint igazgatótanácsost választja meg.

14. Egyházkerületi elnökség bejelenti, hogy az elmúlt év folyamán a múlt kerületi gyűlés megbízásából dr. Gulyás József c. gimnáziumi igazgatót bizta meg a ker. előadói tiszttel. A sárospataki gimnázium meglátogatásával és az angolnyelv felügyeletével pedig Csorba Zoltán miskolci gimn. tanárt bizta meg. A számtan-fizika szakfelügyeletét vitéz Domokos György leányiskolai igazgatóra bizta. Kéri a közgyűlést a ker. előadó és szakfelügyelő megválasztására.

Kerületi közgyűlés a tanügyi bizottság javaslata alapján dr. Gulyás József c. igazgatót 3 évre előadóvá választja. Csorba Zoltán gimn. tanárt az előadó helyettesévé és angol szakfelügyelővé, vitéz Domokos György leánygimnáziumi igazgatót a számtan-fizika szakfelügyelőjévé választja meg szintén 3 évre. A pénzügyi bizottságot megbizsa a tiszteletdíjak megállapításával.

15. Lelkészképesítő bizottság bemutatja Sárospatakon 1940 december 17—18, 1941 május 12-én és szeptember 23—26-án tartott üléseinek jegyzőkönyveit:

65/1941.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninnyi ref. egyházkerület lelkészképesítő vizsgálatának Sárospatakon 1940 december 17—18-án tartott első lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és dr. Trócsányi József bizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna, Darányi Lajos és dr. Zsiros József, mint vizsgáló bizottsági tagok, utóbbi ugyis, mint a vizsgáló bizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes, mint a vizsgáló bizottság elnöke, szíves érzésekkel köszönti a bizottság tagjait, a bizottság ülését buzgó imádsággal és frásolvasással megnyitja. Jelenti, hogy Farkas István püspök betegség miatt, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, Bernátfalvi Bernáth Aladár és Téglássy András vizsgabizottsági tagok másnemű halaszthatatlan elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg a vizsgálaton. A világi-elnöki tiszt betöltésére dr. Trócsányi József ny. theol. akadémiai tanárt kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató mint a bizottság előadója jelenti, hogy a jelöltek közül többen: így Bakura Zoltán abszolválta theológus, Kádas Miklós, Abaházy István, Eröss Pál, B. Krizsán József s. lelkészek, akik a mostani vizsgálatról különböző okok miatt elmaradtak, a jövő év február havában kéri vizsgára bocsátásukat.

Bizottság a februári dátumot, a mostani vizsgálatról számítva, korainak tartja. Nem zárkózik el azonban az elől, hogy későbbi időben, az iskolai év vége felé lelkészképesítő vizsgálat hirdettessék.

3. Dr. Zsiros József, mint a bizottság előadója jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgálatra 3 ifjú jelentkezett, u. m. Csatlós János, Hanesz Sándor és Ráczy Ferenc. Abszolutóriumuk mind a

három ifjúnak rendben van, házi dolgozataikat a kitűzött időre elkészítették és beadták. Zárthelyi írásbeli dolgozataikat is elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták és így semmi akadály sincs, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra jelentkezett ifjak szóbeli vizsgálata megkezdődvén s a jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén a következő eredménnyel vizsgáztak. (Lásd a táblázatot).

Az 1940. december 17—18-án tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Őszöveltségi írásmagyarázat	Újszöveltségi írásmagyarázat	Őszöveltségi theológia	Újszöveltségi theológia	Dogmatika	Etika	Egyházi szónoklatok	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Csatlós János	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.
2.	Hanesz Sándor	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
3.	Rácz Ferenc	jó	jó	jó	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó

5. A vizgát tett ifjak exmissziója a népfőiskolai tanfolyam hallgatói és a theol. ifjúság jelenlétében a főiskolai Tanácsteremben folyt le, amelyen dr. Enyedy Andor püspökhelyettes Máté 3:3 v. alapján mély tartalmu, lelkeket megindító beszéd kíséretében bocsátottak ki az új s. lelkészeket Krisztus szolgálatára. A kibocsátó beszéd után dr. Zsiros József theol. igazgató a s. lelkészek-től kivette a hivatalos esküt, amely után dr. Enyedy Andor buzgó imádságban könyörgött a kibocsátott s. lelkészek életéért és jövő munkájáért.

Kmf.

Dr. Trócsányi József
bizottsági tag,
a bizottság világi elnöke.

Dr. Enyedy Andor
egyházker. főjegyző,
a bizottság lelkészi elnöke.

Dr. Zsiros József
theol. igazgató,
bizottság előadója és jegyzője.

65/1941.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninneri Ref. Egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1940. december 17—18-án tartott második lelkészképesítő vizsgálata alkalmából tartott ülésében.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző, püspökhelyettes és dr. Trócsányi József ny. theol. akad. tanár elnöklete alatt Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok, bizottsági tag, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó,

dr. Zsiros József theol. igazgató mint bizottsági tagok, az utóbbi ügy is mint a bizottság jegyzője és előadója.

1. Elnök jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, Bernáthfalvi Bernáth Aladár és Téglássy András vizsgáló bizottsági tagok másirányú elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg a bizottság ülésén.

Bizottság Farkas István püspököt jelen üléséből levéllel keresi fel s életére Isten áldó kegyelmét kéri, és igaz szívből kíván neki gyógyulást. A bizottsági tagok elmaradását tudomásul és igazoltnak veszi.

2. Dr. Enyedy Andor a világi elnöki tisztt betöltésére dr. Trócsányi József ny. theol. akad. tanárt kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Zsiros József theol. igazgató mint a bizottság előadója jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgálatra 4 ifjú jelentkezett és pedig névszerint: Csanda Lajos, v. Egry József, Kovács Ferenc és Nagy Géza. Jelenti továbbá, hogy az ifjak házi írásbeli dolgozataikat a kitűzött időre elkészítették. „Az egyházi iskolák hivatása és fenntartásuk szükségessége“ címen zárthelyi dolgozataikat is elkészítették. Szolgálati bizonyítványaik rendben vannak.

Bizottság az írásbeli dolgozatok alapján mindenik jelentkezőt szóbeli vizsgálatra bocsátja.

4. A jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén a következő eredménnyel vizsgáztak. (Lásd a táblázatot.)

Az 1940. december 17—18-án tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	Gyakorlati theológia	Egyház- jogtan	Egyház- történet	Gyak. bibl. magyarázat	Egyházi szónoklat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Csanda Lajos ...	elégtelen	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégtelen
2.	v. Egry József ...	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.
3.	Kovács Ferenc ...	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.
4.	Nagy Géza ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

5. A vizsgálati eredmény kihirdetése után dr. Enyedy Andor püspökhelyettes buzdító beszéddel bocsátotta el Krisztus szolgálátára az oklevelet szerzett segédlelkészeket.

Kmf.

Dr. Trócsányi József
főgondnok h.

Dr. Enyedy Andor
püspök h.

Dr. Zsiros József
a bizottság jegyzője.

J E G Y Z Ö K Ö N Y V,

felvétellett Sárospatakon 1941 május hó 12-én tartott első lelkész-
képesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és bernátfalvi Bernáth Aladár igazgatótanácsos, főgondnokhelyettes elnöklete alatt dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. professzorok, Darányi Lajos h. előadó és dr. Zsiros József theol. akad. igazgató, utóbbi ugyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes igeolvasás és buzgó imádkozás után szeretettel köszönti a bizottság tagjait s jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok pedig más halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenhet meg a bizottság ülésén. Jelenti, hogy a püspök ur helyettesítésével őt bízta meg, a főgondnok ur helyettesítésére felkéri bernátfalvi Bernáth Aladár igazgatótanácsost, vizsgabizottsági tagot. Jelenti továbbá, hogy Téglássy András egyházmegyei gondnok, vizsgabizottsági tag megbízatásáról lemondott, a lelkészképesítő vizsgálatokon tehát ezután nem fog résztvenni.

Bizottság fájó szívvel értesül a püspök ur gyengélkedéséről; életére és munkájára jelen gyűléséből is Isten megsegítő kegyelmét és áldását kéri. Szomoruan hall Téglássy András vizsgabizottsági tag lemondásáról is, mert benne Anyaszentegyházunknak egyik kiváló munkását, hű fiát, evangéliumi lelkü harcosát fogja nélkülözni. A jelentéseket tudomásul veszi.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató jelenti, hogy az I. lelkész-képesítő vizsgálatra 2 ifjú jelentkezett u. m. Bakura Zoltán és Vajthó István. Mindketten a losonci theol. szemináriumban kezdték tanulmányaikat, onnan jöttek át a felszabaduláskor theol. akadémiánkra. Abszolutoriuma mindkét ifjúnak rendben van. Jelenti továbbá, hogy házi dolgozataikat elkészítették s a kitűzött határidőre beadták. Elkészítették zárhelyi dolgozataikat is. A szaktanárok a dolgozatokat a vizsga alapjául elfogadták. Mindezek alapján szóbeli vizsgára bocsátásukat javasolja.

Az 1941. május 12-én tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N é v	Oszkövetségi írásmagyarizaf	Újskövetségi írásmagyarizaf	Oszkövetségi theológia	Újskövetségi theológia	Dogmatika	Etika	Egyházi szónoklat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Bakura Zoltán	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.
2.	Vajthó István	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.

3. A vizsgára álló ifjak szóbeli vizsgálata megkezdődvén, az ifjak a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak. (l. a mellékelt táblázatot.)

4. Dr. Enyedy Andor elnök a vizsgázóknak az eredményt kihirdeti, őket szorgalmasabb munkára, nagyobb erőfeszítésre, önfeláldozóbb szolgálatra buzdítja.

Kmf.

Bernáth Aladár sk.
elnök, főgondnok h.

Dr. Enyedy Andor sk.
elnök, püspök h.

Dr. Zsiros József sk.
a bizottság jegyzője és előadója.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett Sárospatakon a tiszáninneri református egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1941 május 12-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tag, főgondnok helyettes elnökletével dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna és Darányi Lajos h. előadó, továbbá dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége miatt, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok pedig halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a vizsgálaton. Jelenti továbbá, hogy Téglássy András vizsgabizottsági tag lemondott megbízatásáról. A Püspök ur helyettesítésével őt bízta meg, a Főgondnok ur helyettesítésére bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, a bizottság jegyzője jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgálatra 4 ifjú jelentkezett; 3 teljes egy pedig javító vizsgára. A jelöltek névszerint a következők: Abaházy Árpád, Eröss Pál, Kádas Miklós és Csanda Lajos, aki egy tárgyból tesz javító vizsgát. Jelenti továbbá, hogy a vizsgázók közül Eröss Pál és Csanda Lajos a szlovenszkói és kárpátaljai egyházkerület lelkészképesítő bizottsága előtt, Abaházy Árpád és Kádas Miklós pedig a tiszántuli egyházkerület lelkészképesítő bizottsága előtt tettek első lelkészképesítő vizsgát. Jelöltek házi dolgozataikat idejében elkészítették s egyéb írásaikkal együtt beküldötték. Elkészítették zárthelyi dolgozataikat is „Az urvacsorára való előkészület elmélyítésének szükségessége és módja“ címen. Vizsgára állásuknak ezekszerint semmi akadályja nincs.

Bizottság az előadó javaslatára a jelölteket vizsgára bocsátja.

3. Az írásbeli dolgozatokról szóló bírálatok ismertetése után az ifjak vizsgára állván, a szabályzatban megszabott rend szerint kikérdeztettek s a következő eredménnyel vizsgáztak: (Lásd a mellékelt táblázatot.)

Az 1941. május 12-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N é v	Gyakorlati theológia	Egyház- jogtan	Magy. prot. egy/h. tört.	Gyak. bibl. magyarázat	Egyházi szónoklat	írásbeli	Általános osztályzat
1.	Abaházy Árpád	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó
2.	Erőss Pál	jó	jó	jeles	jó	jó	jó	jó
3.	Kádas Miklós . . .	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
	<i>Javító vizsgálatot tett:</i>							
4.	Csanda Lajos	elégs.						elégs.

4. Az eredmény megállapítása és kihirdetése után dr. Enyedy Andor püspökhelyettes megköszöni a vizsgálóbizottság tagjainak a vizsgálat alkalmával tanusított türelmet. A vizsgát tett ifjakat mélytartalmú, gazdag útravalóval teljes beszéd kíséretében elbocsátja a megváltó Krisztus Jézus szolgálatára.

Kmf.

*Bernáth Aladár sk.
elnök, főgondnok h.*

*Dr. Enyedy Andor
elnök, püspök h.*

*Dr. Zsiros József sk.
előadó, jegyző h.*

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

felvétel a tiszáninneri református egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1941. szeptember 22—24 napjain a II. lelkészképesítő vizsgálat alkalmával tartott gyűlésében.

Jelen vannak dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspök h. és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly esperes, főiskolai gondnok és Bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tagok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos óraadó helyettes és dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ugyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző igeolvasás és buzgó imádkozás után szeretettel köszönti a bizottság megjelent tagjait s jelenti, hogy Farkas István püspök súlyos betegsége miatt nem jelenhetett meg a vizsgálaton s helyettesítésével őt bízta meg.

Bizottság megszorodott szívvel vesz tudomást Farkas István püspök betegségének súlyosbodásáról s inádságban kéri Istent, hogy kegyelmével álljon választott gyermeke betegágya mellé, gyógyítsa meg és adja vissza életét övéinek s szeretett hiveinek. A helyettesítésről szóló jelentést tudomásul veszi.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, a bizottság jegyzője jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 15 ifjú jelentkezett. Ezek közül Kormos Andor, aki 1939. december 4-én tett első lelkészképesítő vizsgálatot, mivel az E. T.-ben megállapított s. lelkészi szolgálati idejét 1941. december havában tölti ki, csak a decemberben tartandó vizsgák alkalmával állhat vizsgálatra. B. Krizsán József betegségére, Csontos István a családjában történt halálesetre, Réti Gyula Gábor pedig a tiszakarádi gyülekezetben végzett tanítói tevékenységére való hivatkozással kéri, hogy nekik a bizottság a vizsga letételét december havában engedélyezze. Az így vizsgára álló 11 ifjú közül Dózsa Molnár Dániel Losoncon, Réthy István pedig Debrecenben tett első lelkészképesítő vizsgálatot. Jelöltek házi dolgozataikat más írásaikkal együtt a megjelölt időre beküldötték. „Az egyházfegyelem lelki és egyházjogi alapjai“ címen zárthelyi dolgozatot készítettek. Vizsgára állásuknak semmi akadálya sincsen.

Bizottság a vizsgára jelentkezett ifjakat a javaslat szerint vizsgára bocsátja. Kormos Andor, Csontos István, B. Krizsán József és Réti Gyula Gábornak a vizsga letételét december havában engedélyezi.

3. Az írásbeli dolgozatokról való beszámolás után az ifjak vizsgája megkezdődvén, ők a szabályzatban megadott rend szerint kikérdeztettek s a következő eredménnyel vizsgáztak (Lásd a táblázatot).

4. Dr. Enyedy Andor vizsgabizottsági elnök a vizsgát tett ifjak előtt az eredményt kihirdeti s őket bölcs tanáccsal s áldott utralalókkal látja el, hangsúlyozván azt, hogy a mai ködös, zavaros s különböző eszmeáramlatoktól telt időkben legbiztosabb pont az Isten Igéje: Krisztus, akinek szolgálatában kap a mi emberi életünk értelme tartalmát és célt. Ez a szolgálat mindnyájunktól hősies önfeláldozást és szeretetet kíván. A magyar ref. egyház lelkipásztorainak ezzel az önfeláldozó szeretettel lehet és kell élni, melynek gyakorlásánál Isten áldó kegyelmét kéri életökre.

Kmf.

*Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.*

*Dr. Enyedy Andor sk.
püspök h.*

*Dr. Zsiros József
előadó, jegyző h.*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett Sárospatakon 1941. szeptember 24—26. napjain tartott első lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai gondnok, bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tag, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Újszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, helyettes előadó és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság jegyzője és előadója

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége miatt nem jelenhetett meg a vizsgálaton, helyettesítésével őt bízta meg. Szeretettel köszönti a bizottság tagjait s a vizsgabizottsági gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgálatra 13 ifjú jelentkezett. Az ifjak között 11 teljes, kettő pedig javító vizsgálatot tesz. A teljes vizsgára állói ifjak közül 3-an Losoncon kezdték tanulmányaikat s a Felvidék visszatérésével jöttek át theológiánkra; a többiek kezdettől theol. akadémiánkon tanultak. Abszolutóriumuk mindenik ifjúnak rendben van. Jelenti továbbá, hogy házidolgozataikat mindnyájan elkészítették s a kitűzött határidőre beadták. Szeptember 24-én elkészítették zárhelyi dolgozataikat is. A szaktanárok a dolgozatokat a vizsga alapjának elfogadták, így szóbeli vizsgára bocsátásuknak semmi akadálya sincs.

Tudomásul szolgál.

3. A vizsgára álló ifjak szóbeli vizsgája megkezdődvén,ők a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak: (Lásd a táblázatot.)

4. Az eredmény megállapítása után dr. Enyedy Andor püspökhelyettes megköszöni a bizottság tagjainak a vizsgálaton tanúsított türelmét és kitartást a theol. kar tagjainak az ifjak nevelése és oktatása körül kifejtett fáradozását és önfeláldozó szolgálatát.

A theol. kar nevében dr. Zsiros József válaszol a köszönetre s biztosítja a bizottságot arról, hogy a theol. karnak mindenegyes tagja ezután is olyan hűséggel fogja szolgálni megváltó Urát, mennyei királyát, amilyennel eddig végezte a szolgálatot.

Ezek után a vizsga eredménye az ifjak előtt kihirdettetett.

5. Az új s. lelkészek exmissziója szeptember 26-án felemelő ünnepélyt keretében folyt le a városi templomban népes gyülekezet előtt. Az istentiszteleten dr. Nagy Barna theol. professzor olvasott Bibliát és imádkozott, kérve Istent, hogy fogadja oltalmába és áldja meg a magyar református Siont s annak lelkipásztorait

Az 1941. szept. 24—26-án tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	A vizsgázó neve	Ószöv. írásma- gyarázat	Újszöv. írásma- gyarázat	Ószöv. theológia	Újszöv. theológia	Dogma- tika	Etika	Egyházi szónok- lat	Írásbeli	Általános osztályzat	
1.	Baksy Zoltán	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jeles	jó	jó	
2.	Bodnár István	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégséges	
3.	Bónis Béla	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	
4.	Csorba László	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	
5.	Kun István	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	
6.	Molnár Lajos	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	
7.	Perei Géza	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	
8.	Sükös Pál	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	
9.	Toók Árpád	jó	jó	jó	elégs.	jó	jeles	jó	jó	jó	
10.	Ujpál Árpád	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	
11.	Stefán Miklós	elégs.	elégs.	elégtel.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégtelen	
	<i>Javitóvizsgálatot tett:</i>										
12.	Bakura Zoltán			elégs.						elégséges	
13.	Vajthó István					elégtel.				elégtelen	

most munkábaálló szolgálait. Az Igét Csorba László főiskolai szénior hirdette Luk. 9 : 60/b. alapján. Ezután dr. Zsiros József theol. igazgató rövid beszéd kíséretében átadta az új s. lelkészeket az egyházkerületi elnökségnek. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes átvette a végzett ifjakat és I. Tim. 6 : 12. v. alapján megrázóerejű gazdag tartalmú, a bizonyság erőivel teljes exmissziós beszédet mondott. A lenyűgöző bizonyságtevés után dr. Zsiros József theol. igazgató kivette az új s. lelkészeket az esküt, s a püspökhelyettes felhatalmazta őket a lelkipásztori szolgálatok végzésére. Az esküt az ifjak ünnepélyes kézfogással erősítették meg. A komoly hatásokot kiváltó ünnepség dr. Enyedy Andor püspökhelyettes imádságával és áldásmondásával ért véget.

Kmf.

Dr. Enyedy Andor sk.
püspökhelyettes.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Dr. Zsiros József
jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvek adatait tudomásul veszi, a vizsgák próbáin átesett ifjú lelkészek munkája elé reményteljes várakozással tekint s rájuk, valamint a lelkészképzésünk felelősségteljes munkáját végző theológiai tanári karra Isten áldását kéri.

16. Svingor Jenő egyházkerületi missziói előadó felolvassa a missziói bizottság által is letárgyalt következő jelentését:

Az 1940/41. évi egyházmegyei missziói jelentések csaknem egyértelmű megállapítása szerint a missziói munkában az elmúlt munkaévben bizonyos visszaesés mutatkozik. Ennek okaira is rámutatnak s ugyancsak egyértelemben a háborús körülményeket jelölik meg magyarázatul az észrevehető hanyatlásra. Mélyreható és megdöbbentő, egyben igen alapos és kimerítő rajzokat adnak az egyházmegyék missziói életéről, őszintén mutatnak rá a hibákra és nagy örömmel emelik ki a sikereket és biztató jeleket, a történelmi időkben valóban történelmi értékű monográfiákat szolgáltatta.

Különösen megkapó és nehéz gondolatokat ébresztő a felsejempléni előadó: vitéz Koncsol János következő néhány sora: „Nem én, hanem az elmúlt év őszén tartott belmissziói értekezlet egyik felszólalója mondta annak az illusztris társaságnak általános helyeslésétől kísérve, hogy az egész belmissziói munkának még csak a kezdetén járunk, még csak a tapogatózásnál tartunk, a kevés siker és sok sikertelenség scillája és charibdise közt evickélünk. Nem merte az illető kimondani, de valahol ott rezgett a szavai között a keserű megállapítás, hogy a belmisszió csödbe jutott. Nem merem általánosítva én sem kimondani a csödbejutás

tapasztalati tényét, de ahhoz viszont meg van bennem az erkölcsi bátorság is, meg az őszinteség is, hogy megvalljam, Deregyenyőn, az én gyülekezetemben igenis csődbe jutott a belmisszió. Csak aki ismeri Széchenyinek, a legnagyobb magyarnak martiriumát, mely őt Döblingbe juttatta, amikor látni kényszerült, hogy minden addigi munkája, építése veszendőbe megy, csak az tudja megérteni és felmérni az én lelkem fájdalmas kinját is, amikor többtermelő munkám csendes halódását és agonizálását láttam, míg végre kimult kezeim közt a gyermek és csődbe jutott a belmisszió. Már a tavalyi lemondásomnak is ez volt a be nem vallott oka, ez a munkámmal való szomorú meghasonlás, mely öntudatosította bennem az igazságot, hogy nem lehet belmissziói előadó az, aki maga sem tud eredményt felmutatni; s ezt vallom ma is. De nemcsak én vagyok így; a befutott jelentésekből látom, hogy rajtam kívül még jónéhányan vívják ugyanazt a belső lelkiharcot, isszák ugyanannak a kehelynek keserű italát, csak nyíltan megvallani még átallják.“

Vitéz Koncsol János atyánkfia megrázó őszinteségű szavait hadd egészítse ki egy epizód, ami a nyár folyamán történt egyik közeli gyülekezetünkben. Ebbe a helységbe katonákat szállásoltak pár napra. Vasárnap következvén, a parancsnokló tiszt illő tisztelettel jelentette a lelkésznek, hogy az istentiszteletre ki fogják vezényelni a katonákat, legyen szives a templomban helyet kijelölni számukra. Harangozás nem volt, egy külön megbeszélést érdemlő hatósági intézkedés következtében. A katonaság helyet foglalt s várta a gyülekezetet. „Hol van a gyülekezet?“ kérdi a vezénylő tiszt. Mire a lelkész szégyenkezve s a Koncsol Jánoséhoz hasonló kínban égve megvallja, hogy itt egyáltalában nem lesz gyülekezet. Igen, minek tagadnánk, vannak templomok, ahol az évnek egy igen hosszú szakaszán egyáltalában nincs gyülekezet. Meg tudom érteni azt a fiatal segédlelkészt, aki első szereplésére várakozott a papszékben az öreg lelkipásztor mellett s a hivek csak nem jöttek, csak nem jöttek, az ő szívére pedig egyre jobban ránehezedett valami szorító érzés és egyszer csak úgy érezte, meg fog fulladni. Fömlállott, ki akart menni, hogy soha többé ne kössön palástot. Az öreg principális összetett kezekkel rimázkodott neki, hogy végezze el a szolgálatot az ott lézengő pár léleknek.

A helyzet tényleg tragikusnak látszik és az igazság érdekében tisztázni kell, megfelel-e a valóságnak ez a most már elég általános megállapítás: a belmisszió csődbe jutott? Nem, mert ezen az alapon ezt is mondhatnánk: Csődbe jutott az egyház, sőt hogy az evangélium jutott csődbe. A misszió, és pedig mind a kül-, mind a belmisszió, az egyház életműködése, sőt az evangéliomnak, az Igének a lelkek közt és lelkek fölött végzett munkája. A belmisszió nem vasárnapi iskola, nem ifjúsági egyesület, nem bibliakör vagy iratterjesztés, hanem Krisztusban élő lelkek harca emberi lelkekért, azok idvességére. Ez a harc nem juthat csődbe, mert ez azt jelenté, hogy Isten Lelke jutott csődbe.

Miről van tehát szó? Mindenesetre arról is, hogy mi gyarló, gyenge katonák, csapnivalóan rossz munkások vagyunk s a nagy Számadáskor igen sok ember vérét mirajtunk fogják megvenni. De ezen felül még egyébről. Egy világháború kellős-közepében vagyunk, amelyhez hasonlót a történelem megközelítőleg sem tud felmutatni. Ez még hagyján. Ebben a harcban eszmék mérkőznek, a legnagyobbak, amiket eleddig az emberi agy ezen a Földön ki-gondolhatott. Mind az az erő, amit az ember tőkében, munkában, az elme csodálatos találmányaiban fel tudott halmozni, egymásra van zuditva agyvelőt fájdtító irtózatossággal és kavargásban. Isten gyermekei úgy érzik magukat, mint Gulliver, akinek törpékkel és óriásokkal kellett viaskodni, csak éppen nekünk egyszerre kell viaskodni a világhatalom óriásaival és az élet kegyetlenül erős köznapi kérdéseinek törpéivel. A krízis közepén vagyunk mi: a Krisztus egyháza s benne Krisztus szolgálói. Minden idegszálam érzi, a lelkésztestvéreimmel együtt és talán egy kicsit helyettük is, ennek a mi külön harcunknak lehetetlenül nehéz feladatait és sajátosságát. Megható látvány Isten gyermekei az egymásra rohanó világ közepén, talán éppen a célszalag felé sodródás tébolyító pillanatában. Semmi más fegyverünk, csak az Ige. Semmi más módszerünk vagy eszközünk, mint egy kis vasárnapi iskola, egy kis ifjúsági egyesület, bibliakör és az üresen maradt templomok. És mégis, — éppen ez a megható —, ez a gyámoltalan hadsereg, ezek a szá-nalmasnak látszó eszközök, ezek fognak győzni. A földetrazó viharok, a világhatalom eszmék régen elhallgattak, elmerültek az idő fátyola mögött, a kor nagy problémái régen szétfoszlottak, mint a kék madarat kereső gyermekek kísértetei, a lángoló erdő szellemei s megmarad az Egyház, az Evangélium, a mi munkánk, amit olyat kegyetlenül, csüggedezve építettünk.

A mi feladatunk ma nagyon egyszerű és világos: tiszta evangéliumot hirdetni. Semmi mást, csak a tiszta evangéliumot, akár hallgatnak rá, akár nem. A Koncsol János tapasztalataival szívemben mindennap eszembe jut a Carlyle jelszava: Dolgozni és nem kétségbeesni. A világhatalom eszméket hirdessék a világ gyermekei, én pedig így szólók magamban a Zsoltárfíróval: „Nem halok meg, hanem élek és hirdetem az Urnak cselekedeteit!” (118. zs. 17. v.)

Természetesen a fentebb mondottak nem azt jelentik, hogy Isten gyermekei, közelebről pedig Isten hivatalos szolgálói szakadjanak ki e világból, legalábbis lehetőség szerint kapcsolódjanak ki e jelen való világ izgalmas, sorsdöntő problémáiból. Az egyház nem aquarium, amelyben a tenger ritka halai, állatcsodái üveggel mögött elkülönítve, biztonságban élnek, hanem mint Istenországának exponense tengerbe vetett háló s szerepe és rendeltetése itt van éppen az emberóceánban. A halászoknak itt kell elvégezni a munkát s ezért ismerni kell, nagyon jól ismerni a baljós szélsőséget, az égre tornyosuló viharokat, a mélység titkait, a tengeráramlásokat, a hullámverések törvényeit. Az evangélium szolgálóinak ki kell ismerni magukat a jelenkor, a mai nagy idők célkitűzéseit

és a cél elérésére használt eszközei és módszerei között. Pontosan tudnia kell, hova tartozik, mit szolgál, milyen álláspontot képvisel s mikép szolgálja legméltóbban és legbiztosabban azt az eszmét, amelyért egykor a legdrágább Vér folyt ott a Golgothán. Sajnos közöttünk ma épen ilyen tekintetben igen nagy tanácstalanság és tájékozatlanság uralkodik. Tenni kellene valamit hivatalos vezetőinknek a szerepük tisztázására. Hogy vezessen embereket az, akinek magának sejtelve sincs arról, merre menjen a sötétségben?

Erre az érdeklődésre késztet maga a tény, hogy Isten minden idők legérdekesebb és talán legjelentősebb korszakába mérte ki földi életünket. Olyan napokat és hónapokat élünk, amikor az események óriási illusztrációkkal szolgálnak a lélek és a hit felsőbbrendűségére az anyag és a nyers erő fölött. A harcot úgy szólván a szemünk láttára nem a tengeren és szárazföldön mozgó páncélvárak, nem a levegőben üvöltő stuka-gépek, hanem a maga igazában bizó ember több hite és erősebb lelke dönti el. Isten kicsinyhitű gyermekeire roppant tanulságok rejlenek korunk eseményeiben. A lélek Napja emelkedőben van s micsoda lehetőség nyílnék Isten országa ügyére, ha a győzelmes emberi lélek átüzessednék Isten Lelkével!

Végül és talán nem utolsó sorban napjaink világeseményei már csak azért is igényt tarthatnak érdeklődésünkre, mert az Urnak 1941. évében a keresztyénség sorsa s vele a mi legszemélyesebb sorsunk is kockán forgott az orosz puszták, az erdők és mocsarak végeláthatatlan téerein. Templomok nyíltak meg, amelyek 20 esztendeig, mint raktárak, mulatók, börtönök vagy kínzókamrák szerepeltek, meggyalázva, vérbe, szennybe keverve; a róluk készített képek ijesztő mementók lehetnek időtlen időkig, mi várja Isten házát és népét az istentelenség hatalmában. Harangok zendültek, Istentől elszakított szívek vonaglottak földöntúli érzések közt a hideg templomtéglákon, mint lázalom után a gyermek az atyja karjain. Isten gyermekeinek épen elég ok az elgondolkozásra és a hálára.

Most pedig vizsgáljuk részleteiben a tárgyunkat és nézzük meg, mi történt és mi nem történt a belmissziói munkában az 1940—41.-ik munkaévben.

1. *Gyermekgondozás.* Egyházkerületünkben a 6—12 éves gyermekek száma 33.923, ezek közül ref. iskolát látogatott 23.120. Nem református iskolába jár 10.107 gyermek. Vasárnapi iskolai növendék volt 11.671; vasárnapi iskolát vezettek 482-en; az évi adakozás kitesz 1.890.36 pengőt. Lelkészek 147 egyházközségben maguk tanítottak hittant; vasárnapi bibliaiskola volt 283 egyházközségben. Adakozásra nevelték a gyermekeket 214 egyházközségben, segélyezték 142-ben és 86-ban kutatták fel a tehetséges gyermekeket.

2. *Ifjúsági munka.* A 12—21 éves ifjak száma 21.989; ezekből ifjúsági egyletbe és körbe tartozott 7.121, népfőiskolai tanfolyamon résztvett 65. A konfirmációi előkészítés 1—2 évig tartott

58 egyházközségben, fél évig 119, 3—6 hónapig 199-ben. Lelkipásztorok hittant tanítottak 137 gyülekezet ismétlő iskoláiban. Saját otthona van az ifjúsági egyesületnek 42 gyülekezetben. Ref. Ker. Ifj. Egyesület működik 128-ban. Külön levanteistentiszteletek tartattak 50 egyházközségben, népfőiskolai tanfolyamot rendeztek egyben. 12 gyülekezet ifjúsági konferenciát rendezett.

3. *Leánymunka.* A 12—21 éves leányok száma 21.905. Leánykörbe és egyesületbe tartozott 7.175. Leánykör volt 206 egyházközségben, leányegylet 79-ben. Az idegenbe ment háztartási alkalmazottakat gondozták 20 gyülekezetben, az idegenből jötteket 38-ban. Tanfolyamot tartottak a leányok számára 75-ben.

4. *Általános missziói munka* adatokban és számokban. Fel-nőttek számára bibliakör és bibliaóra volt 138 gyülekezetben. Ház-nál végzett igehirdetés 109-ben. Iratterjesztés folyt 291-ben. Rendszeres szegénygondozást végeztek 57, árvaházat, napközi otthont tartottak 7-ben. Előzetes missziói munkatervet készített 102 gyülekezet. Szektamozgalom mutatkozik 80 helyen, egyházi énekkar működik 205 helyen, nőszövetség 44, Kálvinszövetség 17, külmisziói szövetség 3, Bethánia egyesület 15 és másféle, alapszabállyal bíró egyesület 20 gyülekezetben. Évi segélyezések pénzértéke: 29.153.16 P. Átlagban urvacsorával éltek egy alkalommal 30—60 százalék, 59, 922 lélek. Évi perselypénz volt 35.149.47 P. Áttértek hozzánk 1940-ben 248, kitértek tőlünk 140-n. Állami engedély alapján vegyesházasság történt 687. Reverzális javunkra 381, kárunkra 247.

Természetesen ezek a számok és adatok csak hozzávetőleg fedik a valóságot. *Abauj* előadója szerint sok helyen csillagászati méreteket adnak, másutt így szólnak: átlag ennyi vagy annyi. A jelentések ama bizonyos Potemkin-falakra emlékeztetik az előadót, pedig szerinte — és szerintünk is — soha kor nem kiáltott még hangosabban: föl a szent háborúra! Soha nem volt még nagyobb szükség bennső átalakulásra, Krisztus útján való elindulásra. Épen azért szeretné, ha a gyermekpasztoráció több és más lenne, mint amennyi a legtöbb helyen, hogy épen csak fölvezetik őket a templomba. Jaj annak a lelkipásztornak, aki a kis iskolásgyermekben nem látja meg a jövődöntő kurátort vagy presbitert. Szeretné, ha az ifjúság erősebb láncokkal lenne egyházához kötözve, ha a mai léha, felületes életszemléletet ki tudnánk küszöbölni lelkükből. A felnőttek pasztorációjába szeretne több öntudatosító, bizonyágtévő vonást belevinni, mert ennek a kornak csak az öntudatos bizonyágtévő lelkek kellenek és imponálnak. Ezért mindenképp előtt az önmissziót kéri és hangsúlyozza. Egy bűnös lelket megmenteni a kárhozattól nagyobb tény a Mindenható előtt, mint milliós költségvetéssel templomot emelni. A missziói munka mentő munka. Menteni magunkat, menteni másokat, menteni Krisztus örök céljait. Ki kell szabadítani az egyházat az adminisztráció folytagató nyügeből, a ráömlött papiros és aktatómegből. Ki merné gondolni, hogy azon a viharos tengeren, amit Európának hívnak, a magyar

történelmi egyházak mint béke-szigetek maradnak meg és az a gigantikus változás, amely már most végbe megy s a közel jövőben méginkább végbe fog menni, csak mint ártatlan tavaszi fuvalat fog érinteni bennünket? Egyébként azt a tényt, hogy az elmúlt év missziói munkájában némi visszaesés mutatkozott, jórészt megokolva látja a világítás körül mutatkozó hiányokkal, ezek azonban meg fognak szünni. Kiemeli a Belmissziói útmutató hasznát. Sok gyülekezetben örömmel emlegetik. Megemlékezik a felsődobszai kiszagdaasszony-képző tanfolyamról, melynek résztvevői díszes urasztali terítőt adományoztak az egyháznak. Evangelizáció volt Kassán, Nagyidán, Hernádszentandrason és Kázmárkon. Nehézményezi, hogy a sárospataki népfőiskolára jelentkezteteket nem fogadták el mindenünnen és attól fél, hogy ennek a tervszerűtlen hivatgatásnak és visszautasításaként jövőre kedvetlenség fog mutatkozni. Javasolja az evangelizáció felkarolását, rendszeres családlátogatás bevezetését, presbiteri és ifjúsági konferenciák rendezését, a már nagyon jól bevált lelkészköri összejövetelek tartását és a világpolitikai helyzet miatt a múlt évben elmaradt vasárnapi iskolai tanfolyam megvalósítását.

Alsóborsodban a munka a régi lendülettel folyt, talán csak annyiban állapítható meg némi visszaesés, hogy a vasárnapi iskolánál a gyülekezeti tagok foglalkoztatása összébb zsugorodott. Az ifjúsági munkában egyes helyen kiváló lendületről számolnak be. Szép konferenciák voltak Miskolcon és Ónodon. Előadó külön kiemeli az ónodi és geleji ifjúsági munkát, általában pedig megjegyzi, hogy úgy a fiuknál, mint a lányoknál nagy a kísértése a bálnak és a sok meghasonlást keltő műkedvelői előadásoknak. A lányokat könnyebb összehozni, de nehezebb összetartani; a fiuk, ha kevesebben vannak is, de a köztük való munka több reményre jogosít. A bibliaköri munkák nehezen fejlődnek. Sok helyen összetévesztik a vallásos esti bibliamagyarázatot a bibliakörrel; sok helyen komoly próbálkozás történt, de résztvevők hiányában a bibliaköri munka abbamaradt. Pedig itt tárulnak ki a szívek, itt nyílnak meg az ajkak, itt munkálhatja a Lélek a közösség kibontakozását, amely nélkül nagyon árva, magára hagyatott a lelkipásztor a munkájában s amely nélkül nem is képzelhető el ébredés. — Iratterjesztés valamilyen formában minden gyülekezetben volt. Előadó nagyon nyomatékosan ajánlja a Ref. Jövőnek és Híradónak terjesztését, különösen a szórványokban. Szegénygondozás rendszeresen 5 gyülekezetben, alkalmilag mindenütt volt. Igaz, hogy valószínűleg a községi szegényakció, zöldkereszt stb. valószínűleg ide van számítva, de ne feledjük, valóban áldásos, rendszeres szegénygondozás csak gyülekezeti élet alapján lehet. Előadó örömmel jelenti, hogy a gyülekezetek figyelme mindjobban feléje fordul a hejőpapi árvaháznak. 24 kebelbeli gyülekezett küldött adományt 1.385 P. értékben. Sektákról 21 egyház tesz jelentést. Legfőbb erősségük közösségi voltak a mi széthulló tömeggye-házunk mellett. Az urvacsorázók száma fogyott, a rossz idő-

járás és gyakori behívások következtében. A perselypénz növekedett, bár egyik másik helyen még mindig botrányosan kevés. Örömmel állapítja meg az előadó, hogy az egyház által körvonalozott munkákat tekintve a mérleg aktív, viszont nem tudja elhallgatni, hogy a Szentlélek evangéliumi mérlegével mérve az eredmény más. A tradíció által tartott, de lelkikép élettelen gyülekezetek, világba merült hívek, egyházzal szemben ellenséges tömegek, anyagi nehézségek, üresedő templomok, megkeseredett lelkipásztorok, szekták aknamunkája s szellemi áramlatok mindinkább szívünkbe égetik a kérdést: mit kell tennünk? A felelet csak az lehet, amit a Szentlélek adott minden időben: megtérni, hogy újjászülethessünk. Többet kell imádkoznunk. Nem a népnek, de Istennek. Megtárgyalni Vele munkáinkat, nehézségeinket. Többet beszélni Istennek az emberekről, mint az embereknek Istenről. Többet lenni csendes közösségben Urunkkal. Ebben látja az alsóborsodi előadó azt a többletet, ami mássá teszi munkánkat és annak eredményét.

Az alsózempléni jelentés szerint a munka mennyisége csökkent, minősége emelkedett. 45 gyülekezetben maguk a lelkészek tanították a hittant s 126 vasárnapi iskolai vezető irányította a gyermekek figyelmét Krisztusra. A gyermekek adakozása 458·21 P. A vajdácskai gyülekezet vasárnapi iskolás gyermekei ez évben is megtartották a kalászszedést. Az ifjúsággal leginkább csak lelkészek foglalkoznak; sajnós a konfirmációi oktatás még mintegy 20 gyülekezetben csak pár hónapos, sőt pár hetes munkával, gyors-talpalásszerűen folyik. Bibliakör 35 gyülekezetben működik, irat-terjesztés pedig valamennyiben folyik. A rendes szegénygondozás révén megemlítendő a sárospataki, szerencsi, hernádnémeti, keszvényeyeni gyülekezet. Szektát 20 gyülekezetből jelentenek. Számuk csökkenőben. Előadó kívánatosnak tartja, hogy a missziói jelentésekhez csatoltassék prezsbiteri jegyzőkönyvi kivonat, annak bizonyosságára, hogy a prezsbiterium a jelentést letárgyalta. Ugyszintén a jelentések mellé az egyesületek működéséről és az egyes gyülekezetek életéről is részletes beszámolót kíván. Az egyetemes munkákat illetőleg sajnálattal jelenti, hogy az elmúlt munkaévre készített programot a nehéz körülmények (katonai bevonulások, forgalom korlátozás, rendkívüli esőzések) miatt nem tudták megvalósítani. Egy összejevetelt tartottak Karoson, ahol 350 nő vett részt. Az ígét hirdette Főző László előadó, előadást tartott Főző Lászlóné.

Felsőborsodi előadónk annak a nagy harcnak, amit magyar nemzetünk és hazánk folytat ma a nemzetközi bolsevizmus ellen, egyik kiegészítő szakaszát látja abban a küzdelemben, melyet egyházunknak kell megvívni. Az ellenség nemcsak ejtőernyősökkel próbálkozik a belső fronton, hanem azokkal a köztünk lakó s vele együttérző elemekkel is, amelyek a csapásos, mostoha időjárás viszonyokat, ellenséges blokád-okozta korlátozások idejét kihasználva, álcázott módon, aknamunkával akarják a lelkeket forradal-

masítani. Jól bevált módszerük az egyházak gyalázása s kitűnő előfutáraik a keresztyén mezbe bújt millénisták, másnéven Jehova tanui. Akciójuk veszedelmesen éled és minden állami betiltás, internálás ellenére folyik ez a belülről robbantani szándékozó tevékenység. Legjobb védekezésnek látja minden lehető megtenni református egyházunk tiszta evangéliumi tanításainak terjesztésére s ennek szellemében a szociális igazságnak minél teljesebb érvényesítésére; egyházunk és hazánk fenntartó elemeinek, a magyar ref. parasztságnak, kiszagda és földmunkás rétegének felemelésére, lelki és anyagi megerősítésére. A gyermekgondozásnál általában az Útmutatót használták. A vezetők 20 gyülekezetben látogatták a gyermekeket. A szülők magatartása néhol közömbös, általában pedig szíves, támogató. Ózdon október 31-én több szórvány gyermekei részére összejövetelt tartottak a templomban. Megemlítésre méltó baj a helyiségek, csoportvezetők hiánya, tanítók elfoglaltsága, bevonulása, a tömegmunka. Nagyvisnyón és Szalonnán ifjúsági és leánykonferencia volt igen szépszámú résztvevővel. Parasznyán műkedvelői előadás jövedelméből az iskolai kis szertárt berendezték ifjúsági otthonnak, iskolai harmóniumot vettek. Sajóecsegen szintén otthont rendeztek be, rádiót és gramofont vettek a leányegyesületnek. Sajókápolnán a leányok 200 pengőt gyűjtöttek a templom kivilágítására. Hét gyülekezetben kézimunkatanfolyam volt a leányoknak. Evangéliumi jelenetek előadása, teaest Zilizen. Előadó fájdalmas tünetként említi egyik jelentés alapján a munkát akadályozó rossz példaadást a szülők részéről. Családlátogatás történt 30 gyülekezetben 1395 esetben. Két lelkész kör működtött az egyházmegye területén, igen szép eredménnyel. Varbó új lelkésze a missziói munkának szinte minden ágát bevezette s ezzel nagy mértékben gátat emelt a baptista terjeszkedésnek. Ezek Parasznyán próbálkozva újabb halászterület keresésével, az őrállók, élükön a lekipásztor résen voltak s az elmélyített bibliaórákkal, a szomszédságukban megtartott háziistentisztelettel ellensúlyozták a próbálkozást. Nekézsenyben 8 lelket szakítottak el tőlünk a Jehova-tanuk. Nagyvisnyó is veszélyeztetve van általuk. Tardonán lelkész aggályosnak látja a férfiak és fiúk távollétét kereset után. Itt nagy lelki áldással járó evangélizációs napok tartottak. Említésre méltó Disznóshorváth ifjúsági munkája buzgó segédlelkészenek rátermett vezetése alatt.

Felsőtemplén előadója sorba veszi azokat az akadályokat, melyek látszólag vagy tényleg útjában fekszenek a belmissziói munkának. Sokak állítása szerint a belmisszió idegen import, nem a magyar lélek számára való. Mások szerint az egyház a szociális problémák megoldása körül végzetes mulasztásokat követett el s ezért veszítette el a tekintélyét a tömegek előtt. Felhosszák magyarázatul azt is, hogy az egyháziatlanság, templomkerülés a korszellem velejárója. Rámutatnak az orosz bolsevizmus kilengéseire, világrészeket mételyező, hitet romboló munkájára, melyből egy kis kóstolót kapott a magyar nemzet is. Hitelét veszítette az egyház a

folyton megújuló háborúk miatt is, mert ime 2000 év óta nincs annyi ereje, hogy gátat vessen az újabb és újabb vérfürdőknek. Nagyon szerencsétlenül befolyásolja népünk hitéletét az egymást követő rossznál-rosszabb gazdasági esztendő; a sok esőzés, hideg, árvíz s a vele együtt járó nyomasztó anyagi gond, mely fásulttá és közönyössé teszi a lelki javak iránt.

Kellemetlen a sok bizottsági tagság is, amit a lelkész nyakába sóz a közigazgatás, hogy a maga terhén könnyítsen. Most cipőt oszt, azaz csak osztana, ha lenne miből, majd pedig családi segílyt s jaj annak a papnak, aki ezen a téren egyszer is szembe került valamelyik hivével. És még egy: a belmisszió minden gyülekezetben előbb-utóbb elsorvad, ahol meghasonlott egymással a pap és a tanító. Mindezek dacára a felsőzempléni egyházmegyében igen eleven missziói munka folyik. Vasárnapi iskolák, vallásos estélyek, iratterjesztés, szegénygondozás szép eredményeket mutatnak föl. Szegénysegélyezésre 2435 pengőt költöttek, amelyből 2000 pengős részesedés esik Sátoraljaújhelyre. Előadó a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg ennek az egyházközségnek példaadó gyülekezeti életéről és munkájáról, melyben az érdem oroszlán-része a hűséges pásztoron és hivatalos munkatársain kívül a jelentésében nevenként felsorolt áldott női lelkeket illeti. Ugyancsak kiemeli Alsómihályi ifjú Timotheusát, aki a legnagyobb odaadással és szakavatottsággal forgolódik gyülekezetének pasztorálásában. Végezetre örvendetes jelenségül említi, hogy a gomba módra szaporodó szektárius mozgalom teljes felszámolás alatt áll, már csak 28 tagot számlál az egyházak kimutatása szerint.

A gömöri egyházmegye előadójának megfigyelése szerint a jelentések fáradtabb munkáról számolnak be, mint az elmúlt esztendőben. A templomok harangjai sok helyen hiába szólnak és hívogatnak. Nagyon sok templompad üres a sértett hiúság, a közöny és lelki fásultság következtében. Az úrvacsorával élők száma egy év alatt riasztóan megfogyatkozott a gyülekezetekben. A hiba, a baj szerinte is az volt, hogy a kenyérkereső kezek egyrésze harc eszközöket forgatott; aztán az időjárás mostohasága, mikor egy kis jó idő feledtet vasárnapot és ünnepet. Harmadik ok, de nem utolsósorban a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Lesz-e valaha ennek a népnek kormánya, mely rádöbben arra a szörnyű lélekmérgezésre, amit ezek a felfüggesztő miniszteri rendeletek végeztek? A pontos és részletes jelentésből az tűnik ki, hogy az egyházmegye missziói élete igen élénk. A gyermekpasztorációval kapcsolatban jellemző, hogy az előadó azokat a gyülekezeteket sorolja fel névszerint, ahol az iskolában még nem olvasnak a tanítás előtt bibliát. Vasárnapi iskolát vezettek 39-en. Ifjúsági bibliakör 17, egyesület 11 gyülekezetben működött. Ifjúsági otthon van 6; konferencia volt Rimaszombatban. Sajnos a munka a multévihez képest visszaesést mutat. Leánybibliakör 35, leányegylet 4 egyházban van; tanfolyamok voltak 13 helyen. Közös összejevetel fiúk és leányok részére két helyen volt, ajánlatos ezt külön-

választani, még akkor is, ha így „jobban össze lehet őket hozni.“ Családlátogatás 60 gyülekezetben volt. Páskaházán és Sajókesziben minden családot meglátogatott a lelkipásztor. Felnőttek bibliaköre 21, háziistentisztelet 11, iratterjesztés 67 gyülekezetben. Szeretetmunka pénzértéke 2460 P. Egy szomorú adat: Nem volt házasságkötés 14 gyülekezetben. Alsókálósa, Zeherje, Kelemér egyáltalában nem adott missziói jelentést. Az egyházmegyei közgyűlés 10—10 pengő pénzbírságban marasztalta el a lelkipásztort. Lelkészi kör működött a pelsőci járásban, egyházmegyei közgyűlés ennek mintájára a többi járásokban is kimondotta hasonlók szervezését.

A *tornai* egyházmegyében szép sikerű konferenciákat rendeztek és pedig egy presbiteri és három ifjúsági konferenciát. Biztató és tanulságos jel, hogy a résztvevők száma emelkedő volt, jölehet egyesek aggódva kifogásolták a gyakori összejöveleteket. Illese igaz elismerés az egyházmegye gondnokát, aki minden konferencián megjelent és személyes részvételével nagy szolgálatot tett Isten szent ügyének. — A jelentő-ívek, előadó szerint tájékoztatatlanságról és felületességről tanuskodnak. Így történhetett meg, hogy ahol 35 ifjú van, 36 jár közülök bibliaórákra. Egyébent a felületes jelentés-tétel nem csupán tornai specialitás. Egy másik egyházmegyében valaki azt jelenti, hogy hívei Téli Ujságot járatnak, holott ez a kis lap épen három éve tünt el az egyházi élet szinpadáról. — A gyermekgondozás haladást mutat, de még messze van igazi céljától. Előadó nagyon hangsúlyozza, hogy téli időben, mikor a gyermekek templomba vezetése nem vihető keresztül, minden vasárnap gyűjtsenek össze külön, vasárnapi iskolába, ahol az Ige az ő nyelvükön és nekik szól. Ifjúsági munkáról legtöbb jelentésben csak annyi áll, hogy a vallásos estéken együtt foglalkoztatják a két nembeli ifjúságot a felnőttekkel. Természetesen ezzel nem lehet megelégednünk, hiszen a kérdés éppen az, vajjon a lelkészek foglalkoztak-e az ifjúsággal külön, mint református ifjúsággal? Előadó jelenti, hogy az egyházmegye területén megnyílt a sílicei ifjúsági üdülő. Vallásos estély minden gyülekezetben volt. Házi istentisztelet hét gyülekezetben. Színben evangélicizációt tartottak. Perkupa ifjúsága iratterjesztést rendezett be szép sikerrel. Szektáriusok négy gyülekezetben vannak, lélekszámuk kb. 50. Előadó javaslatára az egyházmegyei közgyűlés felhívja a gyülekezetek lelkipásztorait, hogy az országos ifjúsági munka erősítésére minden működő ifj. egyesület hivatalosan csatlakozzék az orsz. KIE központhoz. A felnőttekkel való foglalkozás elősegítésére kívánatosnak látja gyülekezeti napok rendezését.

Ungi egyházmegyénk előadója mindenekelőtt a lelkészeket és tanítókat, valamint általában az intelligencia tagjait kívánja egybegyűjteni és misszionálni. Számít arra a kb. 240 okleveles emberre, akik az egyházmegye területén találhatók. Óhajtandónak látja minél több evangélicizáció rendezését. A szlovák nyelvű gyülekezetek számára szlovák kiadványokat sürget, sőt annak az óha-

jának is kifejezést ad, vajha a sárospataki főiskola, hagyományaihoz híven a teológián felállítana egy szláv nyelvű tanszéket és így kerületünk bekapcsolódnék a szlávok misszionálásába. Feltétlenül kívánatosnak tartja az iratterjesztés kiépítését, különösen a Református Jövő felkarolását. A szórványok ellátására legalább 100 példány megrendelését sürgeti. Főlemlíti, hogy két gyülekezet: Palló és Zahar nem adott missziói jelentést. Nagyon helyesli, hogy 25 gyülekezetben már lelkipásztorok tanítják a hittant. 29 vasárnapi iskolai tanító működött 22 iskolában. A gyermekek szépen adakoztak. Az ifjúsági munka érdekében körzeti konferenciákat tartottak, ennek hatása alatt a legnagyobb gyülekezetben: Nagydobronyban megindult az ifjúsági munka. Csicserven majdnem felbomlott az ifjúsági egyesület, mert a lelkész (maga az előadó) ellenezte a korcsma-helyiségben tartandó tánctanítást. Nagyon óhajtottónak tartaná Sárospatakon állandó népfőiskola létesítését. A konfirmációi előkészítés itt is, mint a többi egyházmegyében, a legnagyobb rendezetlenséget mutatja. Sok helyen az előkészítést is a tanítóra bízák. A leánymunka szépen indul. Egyik lelkész ezt említi legáldottabb munkájaként. Az előadó már leánynépfőiskolát emleget. Ungváron leányinternátus felállítását sürgeti.

Nagydobronyban a lelkész a mutatkozó szektaveszedelem ellensúlyozására bevezette a házi istentiszteleteket, hathatós eredménnyel. Előadó javaslata egyházmegyei közgyűléshez ifjúsági körzetgazdák választása, népfőiskolai tanfolyam rendezése az egyházmegye kebelében, ifj. egyesületek csatlakozása a központhoz, az ugvári ref. egyház bérházában leányinternátus felállítása, az egyházmegye árváinak, elhagyottainak számbavétele és számukra számukra szeretetszövetségi intézmények létesítése, lelkészözevgyek és árvák támogatására gyülekezetenként 25 kg. búza értékben alapítvány létesítése a Szeretetszövetség órszentmiklósi otthonában.

Végül egyházkerületi vonatkozásban meg kell még emlétenünk, hogy a zavaros idők és a bizonytalan időjárás miatt a tapolcai konferenciát az idén nem tudtuk megrendezni; ellenben evangélicizációkat rendeztünk Egerben, Sátoraljajhelyen, Gesztelyben, Nagygéresen, Miskolcon, Tardonán, Szinben, Vajdácskán, Alsóbereckiben, Tornalján, Szentandrason, Kázmárkon, Disznóshorvátón és Putnokon.

Egyházkerületi missziói bizottság javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek :

1. A jövő munkaévben tartassanak egyházkerületi gyülekezeti konferenciák Görömbölytapolcán, Kassán és Rimaszombatban.
2. Kéressék fel a sárospataki teológia tanári kara, hogy az egyházkerületi és egyházmegyei missziói előadók bevonásával rendeztessék többnapos hitmélyítő konferencia lelkészek, tanárok és tanítók számára Sárospatakon.

3. Az egyházkerület különböző gócpontjain rendeztessenek vasárnapi iskolai, valamint ifjúsági és leányegyleti vezetőképző tanfolyamok.

4. Egyházkerületi közgyűlés újból nyomatékosan felhívja a kebelbeli lelkészeket és gyülekezeteket az evangélizáció bevált módszerének alkalmazására és a kipróbált s a különleges munkára Istentől elhívott munkaerők igénybevételére.

5. Ismételten felhívatnak a kebelbeli egyházmegyék missziói bizottságai, hogy a jövő évtől készítsenek munkatervet és azt terjesszék fel az egyházkerületi közgyűlésre.

6. Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az alsózempléni egyházmegye fölterjesztését, mely szerint az 1940. évi 34. sz. egyházkerületi közgyűlési határozat értelmében az ifjúsági munkák egységes irányításának, intenzívebb folytatásának szorgalmazására ifjúsági közetgazdákat választott a kebelbeli lelkészek közül. Egyben felhívja a többi egyházmegyét hasonló intézkedés haladéktalan foganatosítására.

7. Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az alsózempléni egyházmegye fölterjesztését, mely szerint az egyházmegyei közgyűlés szeretettel kívánja felkarolni a konventi ifjúsági albizottság által javasolt iskolai mintakönyvtárak és kerületi ifjúsági titkárok beállításának ügyét, azonban a mindennapi iskolában való gyűjtés helyett épen a gyűjtés nagyobb eredménye érdekében a serdülő korban levő ifjúság körébe (továbbképző iskolások, konfirmandusok) kívánja utalni, mert itt a gyűjtés eredményének jó hatása is közvetlenül láthatóvá válik. A még jelentést nem adott egyházmegyéket az ügy megfontolására és intézkedésére ismételten felhívja.

8. Egyházkerületi közgyűlés, az egyetemes konvent 1941. évi május havában tartott gyűlésének 109. jkv. pontja értelmében, a konfirmáció ügyét a dunamelléki egyházkerülethez hasonlóan egyházkerületi missziói értekezleten kívánja tárgyalás alá venni.

9. Egyházkerületi közgyűlés aggodalmát fejezi ki a vasárnap felfüggesztésével szemben, amely népünkben csak a vallásellenes, bolsevik szellem erősödését szolgálja. A hetednap megtartása isteni törvény, amelyen emberi törvények nem változtathatnak. Egyházkerületi közgyűlés felkéri egyetemes konventünket, elnöksége útján hasson oda, hogy az államkormány a vasárnapi munkára vonatkozólag egyáltalán ne adjon ki semmiféle rendelkezést.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Előadónak a gondos és részletes munkáért köszönetét fejezi ki; a jelentés egy példányát felterjeszti az egyetemes konventhez. A missziói bizottság javaslatait egyhangulag magáévá teszi.

17. Svingor Jenő bemutatja az Egyházkerület Missziói Bizottságának munkatervét az 1941/42. évre.

1. Egyházkerületi gyülekezeti napokat rendez és intenzív részt vesz annak szellemi munkájában.

2. A sárospataki lelkeszi, tanári és tanítói konferencia munkáját személyes részvételével támogatja.

3. A vasárnapi iskolai, valamint az ifjúsági és női vezetőképző tanfolyamok rendezését elősegíti és annak munkáját támogatja.

4. Az evangélikáció tervszerű kiépítéséhez munkatervet dolgoz ki és annak megvalósítását személyszerint előmozdítja.

5. Az időközben felmerülő kérdések elintézésére időszaki üléseket tart s ezeken egyuttal a javaslatba hozott tervek megvalósulását számon kéri.

6. Tanácskozik a misszió ügyének minnél sikereesebb elővitelén és a felmerülő anyagi szükségletek fedezetének előállításán.

7. Megállapítja a reverzálisok ellenőrzésének hathatós módszerét, úgyszintén a szektamozgalmak alapos szemmeltartására módozatot dolgoz ki.

8. Saját feladatának, illetve hivatásának minél sikereesebb megvalósítása céljából, önmagára ismerés és erőnyerés végett a maga kebelében hitmélyítő csendesnapot tart.

9. Évente egy egyházkerületi missziói értekezletet rendez.

Közgyűlés a munkatervet jóváhagyja.

18. Svingor Jenő missziói előadó felolvassa a tanyagondozásra vonatkozó jelentését.

Az egyházmegyékből a tanyagondozásra vonatkozó jelentések annyira hiányosak, hogy ezek alapján tisztára lehetlenség az egyházkerület tanyagondozásáról csak megközelítőleg is hű képet rajzolnuk. Természetesen e hiányok magyarázata nem az egyházmegyei, hanem a gyülekezetekből érkező jelentésekben található.

Abaujban 4 anyaegház jelent 4 tanyát 112 lélekszámmal. Tanyai templom, vagy gyülekezeti ház sehol sincs; a tanyák közel fekszenek s a hívek bejárnak gyülekezeteik templomába. Külön istentisztelet számukra nem tartatott; a hitoktatás, a konfirmáció, az iratterjesztés kérdései a gyülekezetet hasonló kasonló kérdéseivel együtt oldatnak meg. Lelkipásztori látogatások történtek, ha nem is nagy számban. Helyzettérkép még nincs, tekintettel a viszacsatolással járó területnagobbodásra.

Alsóorsod 381 lélek él tanyákon s ezek 11 gyülekezethez tartoznak. A lelkipásztorok magánháznál tartanak istentiszteletet, fuvarról több helyen a presbitérium gondoskodik. A hívek és a gyermekek templomba és vallás oktatásra bejárnak az anyaegházba. Sokat mondó és általánoson jellemző az újlörincfalvai jelentés, mely szerint a tanyánlakó reformátusok a szatmári püspöki uradalom szolgálatában álló iparosok, cselédek. Számuk egyre fogy, mert az uradalom csak a feltétlenül nélkülözhetetleneket tartja meg szolgálatában. Nőtlen alkalmazottak nagy kísértésnek vannak kitéve anyagi felajánlás révén, hogy konvertáljanak, vagy házas-

sággkötésnél kárunkra adjanak reverzalist. Itt speciális lelkigondozásra van szükség, még az is csak titkon végezhető, mert az elbocsátást vonhatja maga után. Pl. az egyik nőtlen asztalos most hagyta el állását, mert reverzális kötésre akarták kényszeríteni. Egy ifjú cseléd kényelmes erdőőri állást kapott, mert megtántorodott és konvertált. Igaz, hogy sírt jelentkezése alkalmával. Az emődi lelkész tanyagondozói segédlelkész beállítását sürgeti.

Alsózemplén 114 tanyán 3261 lelket számlál. Van két tanyai templom, ezen kívül magánházaknál, iskolatermekben, csomozókban, szabad ég alatt tartottak istentiszteletet. A lelkigondozást legtöbb helyen csak a lelkipásztor végezte. A presbitérium ilyen irányu intézkedését a megyaszói jelentés így határozta meg: „Presbitérium kijáratja a lelkészt a tanyákra.” Hitoktatást, konfirmációi oktatást közeleső tanyákról az anyaszentegyházban, távolesőkön az iskolákban végeznek a lelkipásztorok. Iratterjesztés a látogatás alkalmával történik. Van az egyházmegyének egy missziói lelkésze, aki bodrogi tanyákon végez önálló pásztori munkát. Cigándi és gesztelyi lelkipásztorok tanyagondozó munkájukban jó példát mutatnak az önzetlen szolgálatra. Cigádon, Nagyrosvágyon, Ricsén a presbitériumok tagjai közül választanak tanyagondozó munkásokat. Ricsén az uradalmi gondnok a tanyagondozó, aki egyúttal presbiter is, Tiszaladányon egy aratógazda. A tanyán élő hívek 191 látogatást kaptak. Cigádnak nagy gond a cigánymisszió, 256 cigány közt az idén kezdték el a konfirmációi előkészítést.

Felsőborsodban 3 egyházközség adott jelentést. Tanyán lakó hívek száma 74. Templom vagy gyülekezeti ház nincs, hívek az anyaegyházba járnak. Lelkigondozást lelkészek végzik; Hagács a hívek szemeltartására tanyagondnokot választ. Urvacsorát osztottak két alkalommal betegnek.

Felsőzemplénből nincs jelentés, valószínűleg nincsenek tanyánlakó reformátusok.

Gömör szintén nem adott jelentést, ugyanezen okból.

Tornában két gyülekezethez mindössze 3 család, 10 ref. lélek tartozik; a tanyai híveket illetékes lelkészeik látogatják s őket vallásos iratokkal ellátják.

Ung jelentése szerint 7 anyaegyházhoz 22 tanya tartozik, összesen 376 lélekkel. Legjobban gondozottak az eszenyi egyházhoz tartozó tanyák, számszerint 12.96-szor volt ott istentisztelet, a tankötelesek rendszeren jártak hittanórákra. Mindenféleképpen igyekeztek gondjukat viselni, de a presbitérium nem akar áldozni erre a munkára. A lelkész saját zsebéből fedezi a fuvarköltséget és a traktátusok árát. Az eszenyi tanyák részére szükséges lenne egy rádió. Mindenek fölött pedig Eszeny konventi missziói segély kiutalását kéri, mert a tanyák 5 km-nyire vannak az anyaegyháztól és a tanyán lakók egy kis gyülekezetet képeznek.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s azt fölterjeszti az egyetemes konventre.

19. Svingor Jenő ker. missziói előadó felolvassa aszórványgondozásra vonatkozó összefoglaló jelentését.

Az egyházmegyei jelentések tanúsága szerint a szórványgondozás ugyanazt a hiányosságot és tájékozatlanságot mutatja, mint a tanyagondozás, dacára az alaposan szerkesztett és idejekorán kibocsátott konventi jelentő ívnek. A missziói előadók számára azonban nincs más lehetőség, mint a meglevő adatokból állítani össze azt a képet, amely a jelenlegi állapotot megközelítő hűséggel feltünteti.

Abauj területén 15 egyházközségnek van 30 szórványa, 133 családdal és 572 lélekszámmal. A szórványok pasztorációja az anyaegyházközség lelkipásztora útján történik, részint család- és házilátogatás, részint bibliaórák keretében. A munka az évi egyházlátogatás alkalmával ellenőriztetik. A konfirmációt az anyaegyházban tartják, templom hiánya miatt. Iratterjesztés kezdetleges, főként az Örömhír szétosztására szorítkozik. Presbitériumok foglalkoztak a szórványok hitéletének fokozásával, s abba bekapcsolódtak. A magánházaknál tartott istentiszteletekre a reformátusok teljes számban összejöttek. Tankötelesek száma 97, a konfirmandusoké 28. Különlegesebb vallássérelem nem volt. Egyházmegyei közgyűlés felhívja az egyházi tisztviselőket a szórványmunka komolyan átértzett végzésére. A presbitériumok minden esetben kötelesek fuvarról gondoskodni. Az 1938. évi egyházmegyei jegyzőkönyv 30. sz. pontjával megválasztott egyházmegyei szórványbizottság figyelme felhívatik a rendelkezések végrehajtására. Ismételten felhívatnak a szórvánnyal bíró gyülekezetek, hogy a szórvány híveire kivetett adók kizárólag a szórványgondozásra fordíttassanak.

Alsóborsodban szórvány 20 anyaegyházhoz tartozik 67 szórványközségben 552 család, 1382 lélek. Nagyobb lélekszámú szórványközségek lelkipásztori látogatás és alkalmi istentisztelet által gondoztatnak. Ez a munka, az intenzív szórványgondozás sok kívánnivalót hagy hátra. Legnagyobb akadály az anyagiak hiánya. Előadó szerint azonban inkább a munkáshiány. A lélek itt is megteremtené az anyagi eszközöket. Isten különös kegyelme, hogy az erős pápista nyomás dacára alig 1—2 kitérés s káros reverzális adódott. Ajánlatos lenne kötelezővé tenni a szórványoknak református lapokkal való ellátását.

Alsóemplén 12 gyülekezetének van 16 szórványa, 109 családban 498 lélek. Tanköteles gyermek 59, konfirmandus 8. Lelkipásztorok részéről 89 esetben kaptak látogatást, minden alkalommal volt istentisztelet is. Hitoktatás, konfirmációi előkészítés részben az anyaegyházban, részben a helybeli iskolákban folyt. A szórványokban élő hívek 22 P. adóval támogatták a gyülekezetek szórványgondozó munkáját.

Felsőborsodban 14 anya, egy missziói egyház, 2 missziói körzet 47 szórványt jelez 2487 lélekszámmal. A lelkigondozást lelkészek, s. lelkészek végezték, a legkülönbözőbb periódus szerinti

istentiszteletekkel és látogatásokkal. Sajósenyén a diakonisszák segítettek. Hitoktatás, konfirmációi előkészítés hetenként 1—2—3-szor, esetleg kéthetenként fentiek által. Iratterjesztésben az Örömmüzenet, Ref. Híradó, Szeretetszövetségi naptár, traktátus szerepelnek. Fuvarfedezet nincs; társulatok jönnek néhol segítségül. Látogatás 960 esetben történt, istentiszteletet 15 helyen 245-öt tartottak, úrvacsoraosztás 12 helyen 49. Bibliaiskolát vezettek 5 helyen. Hozzánk tért 6, tőlünk kitért 4; reverzális javunkra 7, kárunkra 9. Családok száma 604, tanköteleseké 401, konfirmandusoké 53. Bótán a kath. tanító Kálvint sötét színben állította be, Upponyban egy református cipésznek, amiért gyermekét ref. lelkész keresztezte, bolykott miatt fel kellett hagyni munkájával és elköltözni. Szórványhívek adója 207 P. volt. Felsőnyárad missziói s. lelkészt kér szórványgondozásra. Szilvásvárad segélyt, intenzívebb lelkigondozásra, Disznóshorvát fuvarkifizetésre, Rakacaszend énekes könyvet és bibliát.

A felsőzempléni egyházmegyében csak két egyháznak van szórványa, 63 lélekkel. Egyikbe a lelkész jártanítani és lelkigondozást végezni. Másikban ideggyógyintézet van 17 örülttel, akik közt lelki munkát kifejtteni nem lehet. Ez a szomorú hely Sátoraljaújhely kültelke.

A gömöri egyházmegyében 20 anyaegyház adott 53 szórványról jelentést. A szórványokban van összesen 372 család 1759 lélekkel. Volt 215 tanköteles és 35 konfirmandus gyermek. Hozzánk áttérő 1, tőlünk kitérő 2. A legtöbb szórványból a hívek istentiszteletre és úrvacsorára, a gyermekek iskolába és konfirmációi előkészítőre az anyaegyházba jártak be. A többi helyeken kiszállással a lelkészek végezték ezeket a szolgálatokat is, így a szórványokban a hívek lelkigondozása mindenütt folyt. A legtöbb helyen a kiszállás anyagi kérdése rendezetlen, fedezet reá nincs, sem az anyaegyház, sem a szórvány fuvart, vagy fuvarmegtérítést nem ad, így ez a lelkészeket terheli. Ezt a kérdést épen a szórványok intenzívebb gondozása érdekében rendezni kell. Néhol a szórvány adója elbírná ezt a kiadást, legtöbb helyen azonban kívülről kell segíteni. Segélyt semmiféle formában egyetlen szórvány sem kapott.

Tornában minden egyházból beérkezett a jelentés. 38 lélek él itt 6 anyaegyházhoz kapcsolódva, 16 családban. Illetékes lelkészek látogatással, egyházi lapok, traktátusok terjesztésével gondozzák a szórványok reformátusait. Tekintettel a közelségre, a szórványhívek mindenütt bejárnak az anyaegyházba. Illetékes lelkészek a szórványokban élő hívek nyilvántartását elkészítették és vezetik.

Az ungi egyházmegyéhez 28 szórvány tartozik 481 lélekkel. *Szerednyén* Balogh László állami tanító jó segítsége a lelkészeknek. Ő tanítja a hittant, havonként van istentisztelet; imaház építését tervezik. Az ungvári egyházhhoz tartozik legtöbb szórvány. Ezek gondozása nincs megoldva. Perecsenyben Englomer Emilia tanítónő végezte a hitoktatást. Itt nagy ünnepekben rendszeres úrvacsora-

osztás volt. A többi szórványban csak esketés, temetés, keresztelezés végett volt kint lelkipásztor. A konvent által küldött Örözüzenetet szétosztották. A korláthelmeci egyház szórványai részére missziói segílyt kérnek. Kérik továbbá egy ungvári missziói lelkészi állás szervezését, mert oly nagy missziói területet csak önálló lelkész tud kiszolgálni.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s azt fölterjeszti az egyetemes konventre.

20. sz. alatt jelenti a Középiszkolai Tanügyi Bizottság, hogy tárgyalta a Pap István egyházkerületi középiszkolai vallásoktatási szakelőadó ismertetését az egyházkerület kebelében lévő nem református középiszkolákban folyó vallásoktatásról és egyházkerületi vallásoktatási szakosztály még nem lévén, önmagát illetékes mondotta ki arra, hogy az egyházkerületi közgyűlés elő tartozó jelentést Bizottságában letárgyalja mindaddig, míg a Konvent végleges döntésének megfelelően majd megalakítja az egyházkerületi vallásoktatási szakosztályt. Egyházkerületi közgyűlésünk az előadó javaslatára a következő határozatokat hozza :

1. Elismerését és köszönetét fejezi ki a vallásoktatóknak, őket további jó munkára ösztönzi, hogy a „hitnek szép harcát megharcolják“.

2. Sajnálkozását fejezi ki afölött, hogy vallásoktatóink oly csekély díjazásban részesülnek. Feliratban kéri az Egyetemes Konventet, hogy alkalmas időben minden tőle telhetőt kövessen el a vallásoktatók díjazásának javítása érdekében.

3. szükségesnek mondja Kassán, Rozsnyón és Ungvárott egy-egy vallásoktató lelkészi, vagy legalább vallásoktató segédlelkészi állás megszervezését, melyhez az államsegély elnyerése ügyében a megfelelő lépéseket megteszi.

4. Felhívja az egyházközségeket, hogy addig is, míg az állam a vallásoktatás díjazásának kérdését méltányosan el nem intézi, a miskolci példát követve, a vallásoktatók VII. fizetési osztályba lépését tegyék lehetővé azáltal, hogy az ehhez szükséges fedezetről saját hatáskörükben gondoskodjanak.

5. A vallásoktatóknak a Nyugdíjintézetbe leendő felvételük iránt a megfelelő lépéseket megteszi.

6. Kimondja, hogy minden vallásoktató kezében legyen a konventi jegyzőkönyveknek legalább a kivonata, ami t. i. a vallásoktatásra vonatkozó rendelkezé-

seket tartalmazza, viszont a vallásoktaták fegyelmi felelősség mellett kötelezettek ezek pontos megtartására.

7. Kimondja, hogy minden vallásoktató minden év szeptember hó 30-ig köteles tanmenetét jóváhagyás végett az egyházkerületi vallásoktatási szakelődónak megküldeni, akinek javaslatára az egyházkerület elnöksége hagyja jóvá a tanmenetet, mely esetben az tankönyv-változásig használható. A meg nem felelő tanmenetet október 15-ig kell az egyházkerületi vallásoktatási szakelődóhoz újra felterjeszteni a megjelölt kívánságoknak figyelembe vételével.

8. Haladási naplót minden vallásoktató fegyelmi felelősség terhe alatt köteles vezetni.

9. Mielőbb kötelező áttérni az Egyetemes Konvent által engedélyezett (Konv. jkv. 1941. 10. sz. melléklet) tankönyvek használatára, különösen a konfirmációi kátét illetőleg.

10. Nagyobb gond fordíttassék a liceumi és képző vallásoktatásra, minthogy jelzett iskolák növendékeikből kerülnek ki lekipásztoraink segítő társai. Az új tantervre csak akkor térjenek át, amikor megfelelő tankönyvek állanak rendelkezésre.

11. Az egyházmegyék utasítatnak arra, hogy a konventi rendelkezéseknek megfelelően válasszanak egyházmegyei szakelődót és az a kebelbeli iskolákat a lehetőséghez látogassa, a tett észrevételeiről értesítse az érdekeltet és gyülekezeti lekipásztorán kívül az illetékes egyházmegye esperesét és az egyházkerületi vallásoktatási szakelődót.

12. Kötelezi a vallásoktatókat arra, hogy szeptember hó végéig tegyenek jelentést az egyházkerületi vallásoktatási szakelődónak az évi csendes napok dátumáról és programjáról, aki az egyházkerületi elnökség jóváhagyása után azt október 15-ig visszajuttatja hozzájuk. Csendes napok minden iskolában tartassanak.

13. A rozsnyói magántanuló ügye (pótvizsgát tett!?) kivizsgálandó és vallásoktatói újból felhívatnak a rendtartáshoz való pontos alkalmazkodásra.

14. Általában megbízást ad az egyházkerületi vallásoktatási szakelődónak arra, lépjen közvetlen összeköttetésbe a vallásoktatókkal és a kisebb jelentőségű ügyekben adjon nekik utasítást, útbaigazítást, levele mindig bemutatandó az egyházkerületi elnökségnek.

15. Utasítja az alsózempléni és a felsőborsodi egyházmegyék espereseit arra, hogy a vallásoktatók személyi törzskönyvi lapjának beküldését elmulasztókkal szemben szigorúan járjon el, minthogy ezzel a hanyagsággal a közösség szenved.

21. sz. alatt jelenti a Középiskolai Tanügyi Bizottság, hogy tárgyalta a Pap István egyházkerületi középiskolai vallásoktatási szakelőadó mult évi látogatásairól tett jelentését és az évenkénti vallásoktatói konferenciák megrendezésére vonatkozó javaslatát. Ezekkel kapcsolatban

egyházkerületi közgyűlés a középiskolai vallásoktatási szakelőadó mult évi látogatásairól szóló jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, a jövőre nézve pedig megállapítja a látogatások további szükségességét azzal, hogy kivétel nélkül minden vallásoktatót 3 év alatt igyekezék meglátogatni az egyházkerületi vallásoktatási szakelőadó, a látogatásairól az eddigiek szerint tegyen jelentést, készkiadásaira és tiszteletdíjra pedig megállapít 250 pengőt. Ugyesztén kimondja a közgyűlés, hogy a konventi rendelet értelmében minden évben megrendezendő a vallásoktatók konferenciája, amelyen az előadók és résztvevők kiadásait az egyházkerület, az egyházmegyék, az egyházközségek és a vallásoktatók 1/4—1/4 arányban viselik.

22. Nagy József előadó beterjeszti a népiskolákban folyó vallásitanításról szóló jelentését.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és az egyetemes konventre felterjeszti.

23. Tárgyaltuk az Egyetemes Konvent 297/1941. számú határozata alapján készült, a konventi jegyzőkönyv 11. számú mellékletét: Szabályrendelet a nem református iskolákban folyó református vallásitanításról és vallásos nevelésről és ezek felügyeletéről. (Tervezet.)

Közgyűlésünk, mivel ez a tervezet az egyházmegyék közgyűlései után érkezett s így azok nem foglalkozhattak véle: leteszi az ügyet az egyházmegyékhez azzal a felhívással, hogy ebben a tárgyban készített munkálataikat a jövő évi egyházkerületi közgyűlés elé terjesszék fel.

24. Egyetemes Konventünk 117/1941. sz. határozatában foglalkozott dr. Kiss Ferenc, az Országos Szeretettség Szövetség igazgatója kérésével kapcsolatban a szeretetintézmények centralizálása, a szeretetmunka munkásainak egységes képzése, minden szeretetintézménynek egyházi hatóság alá való helyezése, a meglévő szeretetintézmények anyagi alapvetésének megvizsgálása, annak az elvnek a keresztülvitele, hogy szeretetintézmény felelős vezetője csak egyházilag képesített személy lehet, a meglévő szeretetintézmények gyűjtési-körének megállapítása, új Szeretetintézmény

egyházi hatóság előzetes engedélyével való létesítése és a szeretetintézmények egyházhatósági ellenőrzésével Egyetemes Konventünk a tervezetet az egyházkerületnek megküldötte azzal, hogy az egyházmegyék véleményét kikérve, az egyházkerületek ezek alapján szóljanak a javaslatához.

A tornai egyházmegye véleményén kívül mindenik egyházmegye nyilatkozott. És jónak s helyesnek találja a tervezetet. Különösképen szívesen fogadja annak az elvnek megvalósítását, hogy Szeretetintézmény vezetője csak egyháziilag képesített egyén lehessen és a szeretetintézmények gyűjtési-körének megállapítását.

Egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konvent 117/1941. sz. határozatával kapcsolatosan az egyházmegyék nyilatkozatai alapján azt a véleményét nyilvánítja, hogy a fenti határozatban foglalt elgondolást minél előbb meg kell valósítani.

25. Tárgyaltuk Egyetemes Konventünk 76/1941. sz. népfőiskola, vagy néptanfolyamra vonatkozó határozatát. Ez a határozat megküldetett az egyházkerületeknek véleményadás végett.

Közgyűlésünk az egész tervezetet jónak és helyesnek találja és népünk lelki és szellemi színvonalának emelésére alkalmasnak. Ezért javasolja, hogy egyetemes konventünk emelje határozati erőre.

26. Egyetemes Konventünk 1941. október 7. elnöki tanácsa, 11. számú határozatában arról értesít, hogy a magyar kir. közellátási miniszter úr urvacsorai kenyér készítése céljára hajlandó megfelelő lisztmennyiséget kiutalni. Az elnökségi tanács fekéri a püspök urakat, hogy abban az esetben, ha egyházkerületük területén az urvacsorai kenyér a hívek adományából nem fedeződnek, forduljanak az illetékes közellátási hatóságokhoz a megfelelő mennyiségű liszt kiutalása érdekében. Megjegyzi az elnökségi tanács, hogy nincs olyan szabály, amely az urvacsoraosztásnál fehér kenyér használatát tenné kötelezővé.

Tudomásul szolgál.

27. Olvastuk az Egyetemes Konvent elnökségi tanácsának f. évi október 7-i napján kelt 14. számú jegyzőkönyvi pontját. Eszerint a magyar kir. belügyminiszter úr 1941. évi szeptember 13-án kelt rendeletében intézkedett arról, hogy az egyházközségeknél biztosításra kötelezett munkavállalókat az illetékes biztosító intézetnél be kell jelenteni. A vonatkozó rendelet a budapesti közlöny 1941. évi augusztus 20-i 188. és 1941. szeptember 14-i 208. számában jelent meg.

Közgyűlésünk ezeket a rendelkezéseket tudomásul veszi és felhívja az egyházkerület összes intézményeit, valamint az egyházközségeket a rendelkezés értelmében való eljárásra.

28. Olvastuk az Egyetemes Konvent 1941. évi október hó 7-én tartott elnökségi tanácsának 2. számú határozatát. Eszerint 1941. évi november 1. napjától kezdve további intézkedésig az özvegyek és árvák, valamint az évi 1620 pengőnél nem nagyobb nyugdíjat húzó nyugdíjasok részére ellátásuk 20 százalékanak megfelelő összegű drágasági pótlékot folyósít, mintegy évi 160.000 pengőnyi összegben, esetleg a nyugdíjintézet tőkéinek igénybevételével.

Örvendetes tudomásul szolgál.

29. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének Igazgatósága, egyházkerületünk ORJÓ irodájának 1941. évi február hó 21-én felvett jegyzőkönyvével kapcsolatban, püspök úrhoz bejelentette, hogy 1940. december 31-ig a temetkezési segélybiztosítási akció során, 4781 tag gyűjtetett. A temetési segély a szabályzat értelmében, az 1941-ben elhalálozó lelkészek hozzátartozói számára 100 P. Ennek előfeltétele az, hogy az illető ennek az akciónak jóindulatú és munkás támogatója legyen, ami az esperesi hivatal és az egyházkerületi ORJÓ által igazolandó. A lelkész elhalálozó felesége után a f. évben segély még nem folyósítható, mert a szükséges taglétszám még nincs meg.

A temetési segély tag-járandóságaiból befolyó havi összeg: 4.394/41 pengő.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s az ORJÓ temetkezési segélybiztosítást a lelkészek figyelmébe ajánlja.

30/a. Közgyűlésünk 43/i.—1940. határozatával felhívta a Miskolci Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet igazgatóját, hogy az igazgatótanács működésére, tanárok, igazgató stb. választására vonatkozó szabályrendelet tervezetét, a Lévay József Fiúgimnázium jóváhagyott szabályrendeletének figyelembe vételével, készítse el és a szabályrendeletkészítő bizottság útján terjessze fel az egyházkerületi közgyűlésre, megerősítés végett.

Szabályrendeletkészítő bizottság előterjesztvén az elkészített iratot, annak megerősítését javasolja, a következő módosításokkal:

1. A 2. §-ban „az egyházkerület közgyűlése által megválasztott lelkészi és világi elnök és 8 igazgatótanácsos, Miskolc város által kiküldött 2 igazgatótanácsos“.

2. A 3. §-ban pótlendő: „az ügyvezetőelnököt az elnökök közül az igazgatótanács választja úgy, hogy megbízatása az igazgatótanács többi tagjainak idejével együtt jár le.“

3. A tanári állások betöltése stb.-re vonatkozó intézkedéseknél a 4. §. 2. bekezdésében „ha kellő számú pályázó van a tanári testület a rendelkezésére álló adatok szerint a megválasztandó személyre nézve javaslatot tesz s a pályázatokat az igazgatótanács elé terjeszti“ szöveg szerint módosul a szabályrendelet. (V. tc. 93. §.)

4. A 12. §. 2. bekezdésében : „az igazgatót a tanári kar meghallgatása alapján“ továbbá „a 2 év letelte után ugyancsak a tanári kar meghallgatása alapján“ módosul a szöveg.

5. A 14. §-ban : „a pénztárost a tanári kar meghallgatása alapján“ módosul a szöveg.

Közgyűlésünk a fenti módosításokkal megerősíti a szabályrendeletet és kimondja, hogy az eddigi idevonatkozó szabályrendelet érvényét veszítette és ez az új szabályrendelet azonnal életbe lép.

30/b. Szabályrendelet készítő bizottságunk bemutatta megerősítés végett a miskolci Tóth Pál Nőnevelő Intézet internátusi szolgálati szabályzatát.

Közgyűlésünk megerősíti és életbe lépteti ezt a szabályzatot azzal a módosítással, hogy a 119. pont 4. sorában a módosítás így hangzik : „A közös étkezésről csak indokolt esetben szabad elmaradni.“

30/c. Szabályrendelet-készítő bizottságunk bemutatja a felső-zepléni egyházmegye Szabályrendeletét megerősítés végett. Javasolja, hogy ez a szabályrendelet az eddigi felső egyházi rendelkezések figyelembe vételével a következő módosításokkal erősítsék meg :

1. A III. 2. §-ban az I. tc. 89. §. szerint „a presbiteri jegyző aláírásával“ beveendő.

2. A III. 7. §-nál „az egyházmegyei tanácshoz lehet egyfokulag felebbezni 15 napon belül“ — felveendő.

3. A VI. teljes egészében feloldandó, mert az egyházi szertartásokra nézve országos zsinatunk intézkedik az „Istentiszteleti rendtartás“-ban ; az anyakönyvi kivonatok és családi értesítők kiállítás módja egyházkerületi szabályrendeletünk IV. alatt szabályozva van egységesen.

4. A VII. 1. §. szintén feloldandó, mert a VII. tc. 2. §. szerint „az egyházi adózás rendszerének, valamint az egyházi adókulcsnak meghatározása az egyházközség joga.“

5. A VIII. teljes egészében feloldandó és ebben a tekintetben az egyházkerületi közgyűlésnek kellene egységesen intézkednie.

6. A IX. 5. §-ban „világi tisztségekre csak az egyházmegye területén lakó . . . választható.“ „Ez utóbbinál azonban“ így kezdődő mondat feloldandó, mert az I. tc. 87. §. 2. bekezdése ebben az

ügyben egyrészt a szabályrendelettel ellentétesen, másrészt megegyezőleg intézkedik.

7. A X. 2. §-ban az utolsó sorban „a jelenlegi tisztviselők“ után be kell írni „megbízása“.

8. A XV. a jelenlegi ciklusra vonatkozólag egészen feloldandó, mert a minősített egyházközségeket közgyűlésünk 35/1940. számú határozatában, törvényesen 1946. december 31-ig terjedő hatállyal megállapította. Ebben a megállapításban Sátoraljaújhely bentfoglaltatik.

Közgyűlésünk a Szabályrendelet-készítő bizottság által előterjesztett módosításokkal hagyja jóvá a felsőzempléni egyházmegye szabályrendeletét.

30/d. Az ungi egyházmegye fölterjeszti az ungi egyházmegye közgyűlésének tanácskozási szabályzatát és ügyrendét, amelyet az egyházmegye 1941. szeptember 4-én tartott közgyűlésében jóváhagyott.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett egyházmegyei közgyűlési ügyrendet, illetve erre vonatkozó szabályrendeletet megerősíti azzal a változtatással, hogy a 8. §-ban említett rendbírság és a 18. §-ban meghatározott marasztalási határozat ellen egy fokú fellebbezést enged az egyházkerület elnökségéhez.

30/e. A Szabályrendeletkészítő bizottság előterjesztésében tárgyaltuk Az Ungi Segély Egylet (USE) szabályzatát.

Közgyűlésünk az ungi egyházmegye közgyűlése által elfogadott Szabályzatot megerősíti.

30/f. Az ungi egyházmegye megerősítés végett felterjeszti I.--IX. pontok alatt Szabályrendeleteit. A Szabályrendeletkészítő bizottság a következő változtatásokkal javasolja ennek a Szabályrendeletnek megerősítését:

1. A „papi“ tanácsbíró stb. megjelölés helyett mindenütt „lelkészi“ használandó.

2. A V. 1. §-ban „ha az esperes“ helyett: „ha az egyházi hatóság“ irandó. — A 3. §-ban „a szavazat beküldéséért a lelkész“ helyett az E. T. szerinti „lelképásztor“ kifejezést kell beírni.

3. A VI. 7. §-ban „az egyházközséget“ után beirandó: „a lelképásztoron kívül.“

4. A VII. 6. §. d. pontja feloldandó, mivel a társ-, leány- és főkegyházközségek jogviszonyáról egyházkerületi szabályrendeletünk I. alatt egységesen intézkedik.

Közgyűlésünk a javasolt módosításokkal megerősíti az ungi egyházmegye Szabályrendeleteit.

30/g. A sárospataki Főiskola Igazgatótanácsa folyó évi június hó 23-án tartott gyűlésének 119. számú határozatában jóváhagyott „Szabályrendeletet“ terjeszt fel megerősítés végett a II. tc. 4. §. alapján rendszeresítendő „állandó segédlelkészi állásnak“ meg-
szervezéséről.

Közgyűlésünk a Szabályrendeletet jóváhagyja, meg-
erősíti és felhívja az Igazgatótanácsot, hogy az I. tc. 33.
§-a szerint a díjlevelet készítse el és erősítse meg.

31. Egyházkerületünk pénzügyi válaszmánya és számvevő-
széke beterjeszti az 1941. július 23-án és november 3-án tartott
együttes üléseiben felvett jegyzőkönyveket (lásd a Függelékben),
amelyek szerint az 1940. évi számadást megvizsgálta, rendben ta-
lálta, annak elfogadását és az egyházkerületi pénztárnoknak a fel-
mentvény megadását javasolja; az 1942. évre szóló költségelö-
irányzatot megállapította és az e. ker. közgyűlésnek jóváhagyásra
ajánlja; az egyházkerületi tanács felhívása alapján a sárospataki
tanítóképző anyagi válságának megoldása céljából az állammal
kötött szerződésben vállalt 15.000 P fenntartói járulék előterem-
tésére különadó kivetését javasolja, továbbá a válaszmányi jegyző-
könyvekben olvasható és alább is felsorolt segélykérelmekre és
egyéb intézkedésekre jav. slatot tesz.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi válaszmány
és számvevőszék javaslata alapján :

a) Az 1940. évi pénztári számadást jóváhagyja, Pónus
Lajos egyházkerületi pénztárnoknak a felmentést a szoká-
sos óvás fenntartása mellett megadja ;

b) Az 1942. évre megállapított költségelőirányzatot
elfogadja ;

c) A sárospataki tanítóképzőintézet ügyében magáévá
teszi az egyházkerületi tanácsnak azt az elvi megállapí-
tását, hogy a református lelkipásztori képzés mellett a
református szellemű tanítóképzés anyaszentegyházunk-
nak vitánfelül álló fontos érdeke, teljesen osztja a pénz-
ügyi válaszmány véleményét, hogy felekezeti tanító-
képzőintézetünk léte a legsúlyosabb áldozatok árán is
biztosítandó, ezért a fenntartói járulékot az 1942. évtől
kezdve 15.000 (tizenötezer) pengőre emeli fel ;

d) A tizenötezer pengő fenntartói járulék előterem-
tésére négy filléres lélekszám szerinti adó kivetését
határozza el „A sárospataki tanítóképzőintézet megsegi-
tése“ címen ;

az egyházmegyék a lélekszám szerint rájuk eső négy
filléres adót az egyes egyházközségek teherbíró képes-
ségének arányában vessék ki ;

ezt az elvet kövessék az egyházközségek is az adó-
kivetésében ;

Az egyházmegyék a f. év végéig értesítsék az egyházközségeket a rájuk eső adó összegéről ;

e) A Kovács Dezső nyug. tanítóképzőintézeti igazgató nyugdíj-illetménye az 1937. november 10-én tartott e. ker. közgyűlés megállapítása szerint a tanítóképzőintézeti pénztár által fizetendő (116. pont). Ezt a határozatot fenntartja. Tanári fizetéseknek és nyugdíjaknak az e. ker. pénztár terhére történő folyósítását elvi okokból sem vállalhatja az egyházkerületi közgyűlés.

f) Oszlja a pénzügyi választmánynak azt a nézetét, hogy a szegény egyházak roskadoznak a súlyos terhek alatt s a bajok forrása abban keresendő, hogy az országos törvények által biztosított adósegélyt az államkormány ma csak 40 %-ban fizeti ki. Elhatározza, hogy felirattal kéri az egyetemes konventet, hogy hathatósan méltóztassék felemelni szavát az adósegélyek immár elodázhatatlanul szükségessé vált 100 %-os kiutalása érdekében.

g) Az egyetemes konvent által a folyó évre kiutalt 3.925 P missziói segélyből a következő segélyezéseket határozta el:

Abauji e. m. missziói s. lelkésznek	200.— P
Alsóborsodi e. m. missziói s. lelkésznek	200.— „
Felsőborsodi „ „ missziói s. lelkésznek	200.— „
Egri lelkésznek	375.— „
M. kövesdi vallásoktató lelkésznek	225.— „
Ózdi lelkésznek	375.— „
M. kövesdi egyháznak	150.— „
Sajóvelezdi lelkésznek	150.— „
Abadi tanítónak	340.— „
Hejőcsabai lelkésznek	100.— „
Maklári lelkésznek	100.— „
E. ker. missziói előadó tiszteletdíja	150.— „
E. ker. missziói előadó utiköltsége	100.— „
Miskolci kórházmissziói s. lelkésznek	300.— „
Bacskai lelkésznek	80.— „
Rozsnyói lelkésznek	400.— „
Beszteri lelkésznek	80.— „
Eszenyi lelkésznek	250.— „
Parádi istentiszteletek tartására	150.— „
Összesen	3.925.— P.

h) A folyó évi közhirdetési segélyt a makkoshotycai egyháznak utalja ki.

i) A nagykászmeri leányegyház templomépítési költségeihez 100 P. egyszeri segélyt szavaz meg.

j) Gyarmathy Béla tisztaoszlári, egymásután két éven át súlyos árvízkiárt szenvedett és házonkívül három gyer-

meket taníttató lelkipásztor részére 100 P egyszeri segély kiutalását engedélyezi.

k) A püspöki hivatalba a közigazgatási költségek terhére gépíró-alkalmazását havi 70 P fizetéssel engedélyezi.

l) A püspöki hivatal helyiségeinek karbantartására a vegyes kiadások terhére évi 300 P (háromszáz) költség beállítását engedélyezi.

m) Fodor Györgynek az egyházkerület szolgálatában különféle megbízatásokban végzett, mindenkor példaképül szolgáló odaadó, hűséges és értékes harminc évi munkálkodásáért hálás köszönetét nyilváníttja. Tisztségei alól való felmentése iránt előterjesztett kérelmét azzal a kívánsággal teljesíti, hogy 78 esztendejéhez adjon az isteni kegyelem még esztendőket, tartsa meg testi egészségét, szellemi frissességét derült kedélyét, hogy öröme teljék az életben, boldogsága, gyönyörűsége legyen szeretteiben.

n) A pénzügyi választmány és számvevőszék üresedésben levő helyeire a pénzügyi választmány tagjaivá: Barabási Kun Józsefet, Porcs Kálmánt és vitéz Domokos Györgyöt,

a számvevőszék rendes tagjaivá: Zsupán László gimnáziumi igazgatót és Osváth Lajos nyug. számvevő-ségi főtanácsost, póttagjaivá: Komjáthy József diósgyőri lelkipásztort és Horváth Istvánt a Borsodmiskolci Hitelbank igazgatóját,

ellenőr: Lökös Sándor nyug. lelkipásztort megválasztja.

o) Az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat által az egyházi épületeknek tűzkár elleni biztosítása érdekében a Gazdák Biztosító Szövetkezetével kötött megállapodás alapján az 1940. évi bevételekről és kiadásokról elkészített és az egyetemes konvent által tudomásulvétel végett megküldött elszámolást tudomásulveszi.

p) Az esperesi tiszteletdíjakra vonatkozólag az 1940. november 28.-i határozatát továbbra is fentartja.

r) Az abodi leányegháznak a missziói segély fel-emelése iránti kérelmét ezidőszert fedezet hiánya miatt nem teljesítheti.

s) A miskolci ref. Lévy József gimnáziumnál létesített Sáfrány Mihály Emlékirataiból a szórványmissziók részére az e. ker. pénztár terhére 20 példány megvásárlását elrendeli, a kebelbéli egyházak figyelmét pedig felhívja, hogy egyházi és iskolai könyvtáraik részére legalább egy-egy példányt rendeljenek meg, mert ez az Emlékirat történeti bizonyíték ref. ifjainknak az 1848/49-i szabadságharcban a haza védelmében tanusított önzetlen,

önfeláldozó kötelességteljesítése és hősiesség magatartása tekintetében igen értékes példaadást tartalmaz arra nézve, hogy az ifjú nemzedéknek miként kell a nemzeti és hősi hagyományokat ápolni és miként kell a gyermeknek a szülők iránt érzett hálát és kegyeletet megőrizni és kifejezésre juttatni.

Egyszersmind felkéri az egyházközségek vezető egyéniségeit, hogy az Emlékirat terjesztőit támogatni szíveskedjenek.

32. Bemutatott az egyetemes konvent elnökségi tanácsának Budapesten 1941. évi március 12. napján tartott ülésében 4. szám alatt hozott határozata alapján és az országos közalap intézőbizottsága 2394/1941. számú átírata alapján a tiszáninneri egyházkerület nevében és képviselői között az egyházkerületi elnökség által kiállított, Miskolcon 1941. évi március 28. napján kelt adóslevél, amely szerint az egyházkerület kötelékébe tartozó s árvíz, vagy más elemi csapás miatt az 1940. évi helyi javadalom kiesése folytán súlyos helyzetbe került lelkészeknek kölcsönnel való megsegítésére az országos református egyházi közalaptól tizennégyezer aranypengő készpénzkölcsönt vett fel, amely kölcsönt négyszáztól ezer pengőig terjedő összegekben az előzetesen kérelmező 18 lelkésznek tovább kölcsönzött.

Egyházkerületi közgyűlés az elnökség intézkedését helyesléssel jóváhagyja, a tizennégyezer pengő kölcsön felvételét elismeri, az adóslevélben megállapított feltételeket és kötelezettségeket elfogadja és teljesíti.

Jelen határozatát az adóslevél függelékeként az egyetemes konvent közalapi bizottságához felterjeszti.

33. Egyetemes Konventünk 241/1941. számú határozatában foglalkozott egyházkerületi közgyűlésünk 1940. évi 38. számú, dr. Barabási Kun József egyházkerületi tanácsbíró előterjesztésével, mely a mindinkább fenyegető lelkészhiány megszüntetésére vonatkozik. Konventünk köszönetet mondott úgy az egyházkerületnek, mint az indítványt tevőnek. Konkrét intézkedéseket hozott a következőkben: felhívja a theol. főiskolákat, középiskolákat, vallás-tanárokat és lelképásztorokat, hogy az ifjakat irányítsák és neveljék a lelképásztori pályára. A főiskolák fenntartói fokozatosabb támogatással segítsék a lelképásztori pályára alkalmas ifjakat. E célból rendezzék a legációk ügyét is. Rendezzék az egyházkerületek a segédlelkészek minimális fizetését. A gyermekeiket házon kívül taníttató lelképásztorok megsegítésére az egyházkerületek gyűjtsenek alapokat, alkossanak intézményeket. A VKM. miniszter úrhoz előterjesztést tesz közös protestáns bizottság az egyetemeken a tandíjfizetés új rendszerének a theol. ifjúságra nézve való megkönnyítése szempontjából. A theol. tanárok országos konferen-

ciája sorozatos előterjesztéseivel törekedjék a theológus hiány megszüntetésére javaslataival.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezeket az intézkedéseket szívesen tudomásul veszi és meghirdeti. A segédlelkészek fizetésrendezésére nézve mai közgyűlésünk 33. szám alatt dr. Komjáthy Aladár idevonatkozó indítványával kapcsolatosan hoz határozatot és a 69. szám alatt az alsóborsodi egyházmegye felterjesztését is ide sorolja, amely a segédlelkészek nyugdíjintézetbe való felvételével foglalkozik.

A segédlelkészek fizetésrendezésének ügyében küldendő bizottság hatáskörébe utalja az alapok és intézmények létesítésére vonatkozó megbeszélést s ennek az egyházkerületi közgyűlés elé való terjesztését.

34. Tárgyaltuk alsóborsodi egyházmegye felterjesztését, mely szerint „Nyugdíjintézeti törvény tegye lehetővé segédlelkészeink nyugdíjintézetbe való belépését is.“ A felterjesztés indokolása: segédlelkészeink helyzete.

Közgyűlésünk magáévá teszi ezt a felterjesztést és az Egyetemes Konvent útján a Zsinathoz terjeszti elő.

35. Olvastuk dr. barabási Kun József egyházkerületi tanácsbíró indítványát, melyet közgyűlésünkön keresztül az Egyetemes Konvent útján országos Zsinatunkhoz kíván fölterjeszteni. E szerint az Egyetemes Konvent 241/1941. számú határozatában foglalkozott az egyházkerületi közgyűlés 1940. november 28-án felterjesztett amaz indítványával, hogy Konventünk tegyen intézkedést a mindinkább fenyegető lelkészhiány elhárítására. Ennek a kérdésnek tárgyalásánál megállapítást nyert, hogy a theológus hiány egyik oka anyagi természetű: a lelkészek és különösen az özvegy lelkésznék nyugdíj ellátásának korszerűtlen volta. Az indítvány azt mondja, hogy egyházkerületi közgyűlésünk intézzen felterjesztést a Konvent útján a Zsinathoz az 1933. évi IX. tc. 8. és 21. §.-ának módosítására.

A 8. §. utolsó előtti bekezdésének módosított szövege így szólna: „a 40 évi szolgálattal elérhető nyugdíj összege nem lehet kevesebb 2880 pengőnél és nem lehet nagyobb 6600 pengőnél.“

A 21. §. új szövege pedig a következő volna: „az özvegyi nyugdíjat az elhalt férjet elhalálozása időpontjában megillető nyugdíj összegének 50 százalékában kell megállapítani, de az évi 1440 pengőnél kevesebb nem lehet. Az Egyetemes Konventnek joga van az özvegyi nyugdíjat a nyugdíjintézet anyagi megerősödéséhez képest általános érvennyel szabályrendeletileg felemelni. A nyugdíjemelés fedezetéről erre alkalmas módon az Egyetemes Konvent gondoskodik.“

Indokolás: „a lelkészi pálya nem egyszerű kenyérkereseti alkalom. Erre a magasztos pályára csak az menjen, aki isteni elhívást, vokációt, ellenállhatatlan lelki kényszert érez magában a lelkipásztori hivatás gyakorlására. Másfelől azonban kötelessége az egyháznak saját életérdekében arról gondoskodni, hogy a lelkész nyugalomba vonulása után is főiskolai végzettségű emberhez méltó, habár szerény életmódot folytathasson és ne kelljen azon aggódnia, hogy halála után özvegyére nyomorúság vár.“

Közgyűlésünk az indítványt tevővel teljesen egyetért. Megköszöni ennek az ügynek ilyen konkrét formában való előterjesztését.

Tárgyalás során, azzal a módosítással terjeszti pártolólag az indítványt a Konvent útján a zsinat elé, hogy az özvegy lelkésznek nyugdíjának maximuma az evangélikus özvegy lelkésznek nyugellátásának maximumát elérje.

36. Az alsóborsodi, felsőborsodi és gömöri egyházmegyék felterjesztett határozataikban ünnepélyes lelkesedéssel csatlakoznak a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség indítványához, amelyben állásfoglalást kér a nagypénteki törvényhozásunk által hivatalosan kötelező és fizetési ünnepnappá nyilvánítása ügyében.

Közgyűlés a maga egészében fájoan érzi azt a hiányt, hogy Krisztusban élő és Krisztust szerető magyarok országában Idvezítónk halálának napja, a nagypéntek, nem volt már eddig is általános érvényű ünnepnap. Együttérzése egész melegével karolja fel a Munkásszövetség indítványát s kéri fel Egyetemes Konventünk elnökségét, hogy a nagypénteknek az állami ünnepek közé leendő sorolása iránt már a most készülő, ezirányú törvényjavaslat előkészítése és tárgyalása során tegye meg a szükséges lépéseket. Kifejezi azt a reményét is, hogy az indítvány illetékes helyen a legteljesebb méltánylásra fog találni.

37. A gömöri egyházmegye Rimaszécsen 1941. évi szeptember hó 18-án tartott közgyűlésének határozata alapján kérdést intéz felettes hatóságaihoz az egyházi épületek biztosítási összegének a jelenlegi megváltozott áraknak megfelelő felemeléséről. Az egyetemes konvent már e tárgyban állást foglalt és kéri az egyházkerületeket, utasítsák az egyházakat a biztosítási értékeknek a való értékre való felemelésére.

Egyházkerületi közgyűlés felhívja az egyes egyházakat, hogy egyházi épületeiknek biztosítási értékét a jelegleg érvényben lévő áraknak megfelelőleg emeljék

fel és tartják szemmel az építkezési árak állását, hogy az egyházi épületek mindenkor a tényleges értéknek megfelelőleg legyenek biztosítva.

Együttal felir az egyházkerület az Egyetemes Konventhez, tegye megfontolás tárgyává, nem érkezett-e el az ideje az önbiztosításnak ?

38. Magda Sándor püspök kérelemmel fordult az egyházkerületi közgyűléshez, hozzon határozatot aziránt, hogy az egyházkerületnek nyomtatásban megjelenő jegyzőkönyvében évről-évre közzététessék az egyházkerület tiszti cím és névtára az egyházkerület részéről választott zsinati és konventi képviselők és az egyházkerület különböző bizottságainak névjegyzékével együtt.

Indokolásban előadja, hogy erre különösen a visszatért felvidék szempontjából van nagy szükség, mert a felvidékieknek nem áll újabb keletű tiszti név és címtár rendelkezésére, valamint egyházkormányzási szempontból is fontosnak tartja ezen kérdés megoldását.

Egyházkerületi közgyűlés Magda Sándor püspök indítványát magáévá teszi és intézkedik, hogy a kért cím és névtár az egyházkerület részéről választott zsinati és konventi képviselők, valamint az egyházkerület egyes bizottságainak névsora a nyomtatott jegyzőkönyvben évről-évre megjelenjenek.

39. Dr. Komjáthy Aladár ózdi lelkipásztor azzal a kérelemmel fordul a közgyűléshez, hogy a mult évi közgyűlés 46. pontjának végrehajtásaképen a segédlelkészek feletti felügyeletet, illetve elhelyezésük jogát ruházza át az esperesekről a püspökre, amint ez már régi gyakorlat a többi egyházkerületekben. Kérelmét azzal indokolja, hogy a segédlelkészek feletti központi felügyelet gyakorlása egyszerűbb lesz a mostani egyházmegyéenkénti felügyeletnél s ebben az esetben segédlelkészeket könnyebb lesz áthelyezni olyan egyházközségekbe, ahol leginkább van szükség rájuk. A rendszerváltoztatás a szabályrendelet megfelelő szakaszának módosításával érhető el. A mult évi 46. sz. közgyűlési határozatnak a segédlelkészi fizetések emelések célzó részére dr. Komjáthy Aladár azonnali intézkedést kér, amely bizottság kiküldésében s a bizottság által kijelölendő forrásból segédlelkészi fizetéspótlékok nyújtásából állana.

Közgyűlés a segédlelkészi felügyeletének és elhelyezési jogának kérdésében meghallgatni kívánja az egyházmegyéék véleményét s megbizsa a szabályrendelet-készítő bizottságot, hogyha az egyházmegyéék véleménye alapján szükségessé válnék a szabályrendelet vonatkozó szakaszának megváltoztatása, arra nézve jövő közgyűlésünk elé javaslatot terjesszen.

A segédlelkészek fizetésjavításánál örömmel állapítja meg, hogy a kápláni államsegély ez év folyamán 28 pengőről havi 45 pengőre emeltetett fel. Mivel azonban a segédlelkészek megfelelő javadalmazásának ügyét szíven hordja s azt az államsegély emelésével végérvényesen elintézettnek nem tartja: javaslattétel kérésével kiküld egy bizottságot, amely hivatva lesz megállapítani, hogy milyen forrásban és mi módon, valamint milyen mértékben lehetne segédlelkészeinknek további fizetéspótlékot adni? A bizottság tagjaiul megválasztja az elnökségen kívül: Pósa Pétert, dr. Komjáthy Aladárt, dr. Horváth Zoltánt és Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnokot, Nádházy Bertalant. A segédlelkésztartó egyházközségeket már most elkötelezni, hogy a bizottság által megállapítandó és elnökség által kihirdetett legkisebb fizetést segédlelkészeik számára a kihirdetéstől kezdve biztosítsák.

40. A tornai egyházmegye felterjeszti Diószeghy Jenő komjáti tanítót, az abauji egyházmegye Tóth József csobádi tanítót, az alsózempléni egyházmegye pedig Kató János lácai és Puskás Lajos nagyrosvágyi tanítókat igazgatói címmel való kitüntetésre.

Egyházkerületi közgyűlés tekintettel a felterjesztettek érdemeire, hosszú szolgálatára és lelkiismeretes munkásságukra Tóth József csobádi, Kató János lácai és vitéz Puskás Lajos nagyrosvágyi, Diószeghy Jenő komjáti tanítókat igazgatói címmel tünteti ki.

41/a. A mezőcsáti egyházközség „néhai Bodolay István mezőcsáti református lelkipásztor emlékalapítvány” néven a miskolci Lévay József főgimnáziumnál az egyházmegye közgyűlése által jóváhagyott 500 P-s alapítvánnyal örököltette meg néhai lelkipásztorának: Bodolay Istvánnak az emlékét az alapítólevélbe foglalt azzal a kikötéssel, hogy az alapítványi összeg évi kamatát elsősorban a néhai Bodolay István családjából, ilyenek hiányában Mezőcsátról származó s végül bármelyik szegény jó tanuló részére a tanári kar jogosult jutalmul juttatni.

Közgyűlésünk az alapítólevelet az E. T. I. tc. 12. §-ának 4. bekezdése alapján jóváhagyja.

41/b. Dr. Eszenyi Gyula, dr. Löcherer Géza, Percz Samu s Varga Imre rimaszombati lakosok, mint a volt Csehszlovákiában működött „Egyesült Magyar Párt” rimaszombati tagozatának a tagjai „az idegen elnyomatás alatt kifejlődött magyar egységnek és testvéri együttérzésnek emlékére”, „a megszállás nehéz éveiben a magyar önvédelem céljaira a fajtájukat szerető magyar embe-

rek áldozatkészségéből begyűlt összeget“ a felszabadulás után nem fordíthatván nemesebb célra, felajánlották „azt a nemzet jövő reménységének“, „a magyar ifjúság szabadságérzetének, nemzeti öntudatának és hazaszeretetének ápolására“, akként, hogy „1938. november 10“ (Rimaszombat felszabadulásának a napja) néven 3.000 (háromezer) pengő készpénzösszegű alapítványt létesítettek a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium, mint alapítványi intézőszerv rendelkezése alatt azzal a kikötéssel, hogy az alapítványi összeg kamata évenként és egyenlő arányban a gimnáziumnak a magyar történelemben és a magyar irodalomban kiváló előmenetelt tanúsító három (egy katolikus, egy protestáns és egy evangélikus vallású) tanulója közt osztandó ki.

Közgyűlésünk örömmel mond köszönetet az idegen megszállás közel két évtizede alatt hatalmas erőt jelentő törhetetlen magyar érzés megható bizonyosságtevéséért és hálát ad a Mindenhatónak, aki kegyelmének ilyen műveivel teszi gazdaggá a benne hívők életét.

Közgyűlésünk az alapítványi oklevelet az E. T. I. t.-c. 12. §-ának a 4. bekezdése alapján jóváhagyja.

41/c. Severlay Zoltán budapesti lakos néhai édesatyja a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium volt igazgatója: Severlay Károly emlékére a rimaszombati gimnázium mindenkori tanári kara s özv. Marikovszky Istvánné, illetve az ő elhalálózása után kizárólag a mindenkori tanári kar, mint az alapítólevélben megjelölt jogosított és kötelezett szerv kezelése alá rendelt 1.000 (egy-ezer) pengős alapítványt létesített azon célból, hogy az alapítványi összeg kamataiból az intézetnek a magyar nyelv és irodalom, valamint a magyar történelem tantárgyból mindig kiváló előmenetelt tanúsított, érettségít tett egy vagy több tanulója megjutalmaztassék.

Közgyűlésünk köszönetét nyilvánítja a gyermeki hálás szeretet és az igaz magyar honfiúi lelkesedés sugallta adományért és az alapítólevelet az E. T. I. t.-c. 12. §-ának 4. bekezdése alapján jóváhagyja.

42. Dr. Enyedy Andor főjegyző jelenti, hogy 75 ifjú lelkipásztor szentelése (lásd a Függelékben!) a közgyűlés napján, délután 6 órai kezdettel a Kossuth-utcai templomban fog végbe menni.

Tudomásul szolgál.

43. A beregi egyházmegye esperese, Bary Gyula 1441/1941. sz. iratában előterjesztést tesz tiszáninneri egyházkerületünkhöz a beregi ú. n. egyezményes legációk (lásd a tiszántúli egyházkerület 1939. évi november hó 22-iki közgyűlése 362. sz. és a tiszáninneri egyházkerület 1939. évi december hó 12-iki közgyűlése 38.

számú határozatát) beosztásának némi megváltoztatása tárgyában, amit az 1918 előtti forgalmi, közlekedési és egyéb viszonyok azóta bekövetkezett tényleges megváltozása tesz szükségessé. Előadja, hogy ebben a tárgyban a múlt év decemberében, a zsinat alkal-mával már volt megbeszélés és történt élőszóbeli megállapodás a két egyházkerület illetékes tényezői közt.

Tiszáninneri egyházkerületünk az előterjesztés javaslatát indokainál fogva elfogadja, kimondja nevezetesen, hogy:

a) a beregi ú. n. egyezményes legációk száma 16, melyet alkot 34 egyházközség és ezek beosztása a következő:

1. Asztély, Beregdéda, Bulcsu	---	---	---	---	---	3
2. Balazsér, Beregardó	---	---	---	---	---	2
3. Barkaszó, Rafajnaújfalu, Szernye	---	---	---	---	---	3
4. Bátyú, Bótrágy	---	---	---	---	---	2
5. Bene, Nagymuzsaly	---	---	---	---	---	2
6. Beregrákos, Kajdanó, Ujdávidháza	---	---	---	---	---	3
7. Beregsom, Csonkapapi	---	---	---	---	---	2
8. Beregszász	---	---	---	---	---	1
9. Beregujfalu, Kígyós, Nagyberg	---	---	---	---	---	3
10. Dercen, Fornos	---	---	---	---	---	2
11. Gát, Izsnyéte	---	---	---	---	---	2
12. Kisbégány, Nagybégány	---	---	---	---	---	2
13. Macsola, Mezőgecse	---	---	---	---	---	2
14. Makkosjánosi, Kis- és Nagygut	---	---	---	---	---	2
15. Mezőkaszony, Zápszony	---	---	---	---	---	2
16. Munkács	---	---	---	---	---	1
Összesen :						34

b) Az eddigi beosztásból kivett Borzsova Vári-val lép kapcsolatba, Sárosroszi pedig Csetfalvá-val és esetleg Tiszakeresztúr-ral alkot egy legációt. E két — ilyenformán új legáció nem lesz az egyezményesek között, hanem kizárólag debreceni főiskolai legáció lesz.

c) Az 1941. évi karácsonyi ünnepválasztás már az új beosztás szerint tartandó meg.

d) Jelen határozatról a testvér tiszántúli egyházkerületet hasonló határozat hozatala céljából értesíti.

44. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa felterjeszti a theol. kar ama jelentését, amely szerint a theol. akadémiára 16 jelentkező közül az első évfolyamra 12, a felső évfolyamokra pedig 2 ifjút vett fel. Két ifjú felvételi kérelmét az elnökség a zsidótörvényre hivatkozással elutasította.

Tudomásul szolgál.

45. Dr. Zsiros József igazgató felterjeszti két példányban a sárospataki theol. akadémia 1940—41. évi állapotáról és működéséről szóló jelentését.

Közgyűlés a jelentés egyik példányát irattárában helyezi el, a másik példányát pedig felterjeszti az egyetemes konventre.

46. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1941. évi június 23-án tartott ülésének 18. sz. határozatával felterjeszti közigazgató ama jelentését, amely szerint a főiskola és a tanítóképzőintézet ifjúsága a nagykázmeri rombadólt templom felépítésére heti egy húsadagjáról való lemondással, legátuma 2 százalékának felajánlásával, továbbá a bibliakörök önkéntes perselypénzével mintegy kétezer pengőt gyűjtött, ezenkívül vállalta a templomnak saját kezével leendő felépítését. A főiskola a templomhoz egy ajtót adott ajándékba, ezenkívül 70 kgr. kenyérlisztből, 25 kgr. főzölisztből, 7 kgr. zsírból, 5 kgr. szilvalekvárból és egy q. burgonyából álló élelmiszeradománnyal látta el a munkába induló ifjúságot.

Közgyűlés, mint a magyarság szempontjából fontos adatot, emlékezetbe idézi, hogy Nagykázmerban már 1699-ben református kőtemplom volt. — Egyúttal örömmel értesül a sárospataki főiskola és tanítóképzőintézei ifjúságának templomépítéséről, amelyet tudomása szerint azóta eredményesen be is fejezett és egy szép templomszentelési ünnepséggel meg is koronázott. Ugy írja be ezt az áldozatos vállalkozást jegyzőkönyve lapjaira, mint személyes áldozatkészségből és szolgálatból élő egyházunk történetének egyik dicsőséges fejezetét.

47. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. évi szeptember 10-én tartott ülésének 14. sz. határozatával felterjeszti Erdélyi László gimn. tanárnak amaz indítványát, amely szerint kérjük fel az egyetemes konventet, hogy tegyen lépéseket a hollandiai református gyermekek magyarországi megsegítésére s ezáltal a holland testvérek iránt a mi gyermekeinkkel szemben annakidején tanusított segítő szeretetért érzett hálnk megmutatására és lerovására.

Közgyűlés tudatában van annak, hogy felettünk is járnak a háborús nélkülözés fellegei. Viszont ismeri az apostoli intelmet is, amely szerint a hála nyilvánításáról és a jótéteményről soha nem szabad megfélekedni: ennél fogva felkéri az egyetemes konventet a hollandiai református gyermekek megsegítésével való foglalkozásra.

48. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 109. jkvi pontjába foglalt határozatával a megürült gazdasági választmányi titkári állásra, illetve az ahelyett a jelen ülésen szabályrendelettel tervezett főiskolai segédlelkészi állásra megválasztásra ajánla Zsuffa Tibor okleveles lelkészt. Ezzel kapcsolatban jelenti az egyházkerületi elnökség, hogy a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében a főiskolai adminisztrációkban való zökkenés elkerülése céljából nevezettet már 1941. április 6-án munkába állította.

Egyházkerületi közgyűlés Zsuffa Tibor okl. lelkészt a sárospataki ref. főiskolában szervezett segédlelkészi állásra a X. fiz. osztály 1. fokozatában járó kezdő illetmény mellett 1941. április 6-tól számítandó 1 próbaévre megválasztja s véglegesítése iránt az 1942. április 6. után tartandó legközelebbi közgyűlésen fog az igazgatótanács felterjesztéséhez képest foglalkozni. Felhívja a főiskolai igazgatótanácsot, hogy a próbaév eredményétől függő javaslatát terjessze majd az egyházkerületi közgyűlés elé.

49. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1941. szeptemberi ülésének 13. jkvi pontjába foglalt határozatával jelentést tesz a köziskolai szék által Budapesten a Dókus-házban felállítani javasolt „Sárospataki Egyetemi Internátus“-ról. A javaslat szerint az internátus kb. 15 férőhellyel létesülne s egy olyan olvasóteremmel, amelyben a Patakról felkerült egyetemi hallgatók találkozhatnak s tovább ápolhatnák a pataki szellemet. Az internátusban 10—12 teljes díjazott lenne s 3—4 ingyenes hely szegény sorsú, de kiváló előmenetelű diák részére. A vezetés részben Sárospatakról történe, részben pedig a Pogány Istvánné ösztöndíjon a budapesti egyetemen tanuló tanárjelöltek vezetésével bizonyos fokú önkormányzat alapján. Az igazgatótanács az elgondolást helyesnek és szépnek találja, de a gyakorlati megvalósítás előtt a tanári kartól vár részletes javaslatot, amely figyelemmel van főleg arra, hogy a Dókus-háznak az alapítólevél szerint teljes egészében ösztöndíjakra fordítandó jövedelmét a tervezett internátus semmiképen ne csorbíthassa.

Egyházkerületi közgyűlés az ideális elgondoláson alapuló, a pataki Alma Maternek diákjait a budapesti egyetemekre is elkísérő gondoskodását jelentő internátusi tervet elvileg helyesli, azonban az előrelátható gyakorlati nehézségekre való tekintettel szükségét látja annak is, hogy a javaslat pénzügyi megalapozottságának a biztosítása céljából azt az igazgatótanács elé terjesztés előtt a főiskolai gazdasági választmány is tárgyalja le s az igazgatótanács a gazdasági választmány véleményének a figyelembe vételével hozza meg annakidején az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása elé terjesztendő javaslatát.

50. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1941. szeptemberi ülésének 68. jkvi pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy P. Horváth-puszta haszonbérlője, ifj. Soós László az évi 18 vagon buza haszonbérből 2 vagon buza haszonbér elengedését kéri arra való hivatkozással, hogy a rendkívüli belvizek következtében igen rossz termése volt. Az igazgatótanács a kérelmet ugyan a haszonbérszerződésnek az elemi csapás címén való bérelengedés kizárására való tekintettel elutasította, de egyúttal hozzátette, hogy amennyiben jelenne meg az igazgatótanács ülése után a mult évihez hasonló olyan kormányrendelet, amely a haszonbérszerződés kizáró rendelkezésével szemben is feljogosítja a haszonbérlőt elemi csapás címén való bérengedményre, a gazdasági választmány újból foglalkozzék az ügyel s javaslatát az ügyvezető gondnok úr útján terjessze az egyházkerületi közgyűlés vagy elnökség elé. A gazdasági választmány elnöke jelenti, hogy a kérdés tárgyában a birtokszemle csak a napokban történt meg s az idő rövidsége miatt már nem lehetett az ügyet úgy a gazdasági választmány, mint az ügyvezető gondnok úr előtt letárgyalatni.

Egyházkerületi közgyűlés a kérdés érdemleges eldöntését a gazdasági választmánynak az ügyvezető gondnok úr útján felterjesztendő javaslatához képest az egyházkerületi elnökségre bízta.

51. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. júniusi ülésének 116. jkvi és 1941. júniusi ülésének 106. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy Kántor Mihály cigándi ref. tanító és neje 1939. május 11-én 20. éves korában elhunyt Zoltán nevű fiúknak a jó emlékére, aki főiskolánk volt jeles növendéke, alapítványt tettek a főiskolánál és tőkélül 1 drb. Nemzeti Bank részvényét szolgáltattak át, kifejezve azt a szándékukat, hogy az alapítvány tőkéjét erejükhöz képest a jövőben még növelni fogják. A „Kántor Zoltán alapítvány“ céljául alapítók a legjobban érettségizett tanuló jutalmazását tűzték ki. Igazgatótanács kéri a felterjesztett alapítólevél megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés hálás köszönettel fogadja az alapítványt és a felterjesztett alapítólevelet megerősíti.

52. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1941. szeptemberi ülésének 69. jkvi pontjával jelenti, hogy az angol-internátus kibővítési munkái az iskolai év befejezése után azonnal megkezdődtek és teljes erővel folytak. Az anyagbeszerzés, illetőleg szállítás terén támadt nehézségek gondos utánjárás révén megszűntek annyira, hogy az építkezést az iskolai év megnyitása utáni három hétre be lehetett fejezni. Eddig az időig a növendékek ideiglenes elhelyezéséről gondoskodás történt.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

53. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1941. szeptemberi ülésének 70. jkvi pontjával jelenti, hogy a gimnázium keleti szárnyának építése az időközben felmerült leküzdhetetlen anyagbeszerzési és szállítási nehézségekkel hátráltatva, nem haladhatott abban a tempóban, ahogyan az elterveztetett és ahogyan az kívánatos lett volna. Az alapok elkészültek, azonban cement és gömbvas hiányában az épület decemberre nem hogy tető alá nem hozható, de még az első földszinti rész sem készülhet el. Így az építkezés még a falak felhúzása tekintetében is jórészen a következő esztendőre nyúlik át.

Egyházkerületi közgyűlés a gimnázium keleti szárny építésénél váratlanul felmerült nehézségeket sajnálattal veszi tudomásul.

54. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 3. jkvi pontjával jelenti, hogy az egyházkerületi közgyűlés 1940. november 28-iki jegyzőkönyvének 59. sz. határozata alapján az újjáalakult főiskolai igazgatótanács tagjai sorába az egyes tanári testületek, illetve köziskolai szék, valamint a gazdasági választmány képviselőit a maga kebeléből is kiküldötte az 1940—46-ik évekre terjedő újabb hat éves ciklusra. E szerint az igazgatótanács tagjai a következők:

a) *Az egyházkerület részéről:*

1. Elnökök: Janka Károly és dr. gróf Bethlen Pál főiskolai gondnokok. — 2. Lelkészi tagok: Darányi Lajos, dr. Enyedy Andor, Farkas Elek, Janka Péter, dr. Komjáthy Aladár, dr. Magda Sándor, Medgyaszay András, Pósa Péter, Tóth János és Ujlaky Sándor. — 3. Világi tagok: Bernáth Aladár, dr. Besseney Zénó, Farkasfalvi Farkas Ábrahám, dr. Gesztelyi Nagy László, dr. Barabási Kun József, Nyomárkay Sándor, Ragályi Miklós, Téglássy András, Tóth Dezső és Tornallyay Zoltán.

b) *A köziskolai szék, illetve a tanári karok részéről:*

Dr. Zsiros József theol. akadémiai, Tárczy Árpád gimnáziumi, dr. Egey Antal tanítóképzőintézeti igazgató; dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán theol. akadémiai, Dávid Zoltán, Hallgató Sándor, dr. Gulyás József gimnáziumi, Tóth Mihály tanítóképzőintézeti tanárok.

c) *A gazdasági választmány részéről:*

Dr. Trócsányi József gazd. vál. elnök és sárospataki Harsányi Gyula gazd. vál. tag.

Jelenti továbbá az igazgatótanács, hogy az újonnan választott tagok az igazgatótanács előtt a hivatalos esküt letették.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel üdvözli a sárospataki főiskola igazgatótanácsának újonnan megválasz-

tott és esküt tett tagjait s az ő életükre és iskolánk és anyaszentegyházunk érdekében végzendő szolgálatukra a kegyelmes Isten gazdag áldását kéri.

55. A sárospataki ref. főiskola gazdasági választmánya 1941. évi szeptember hó 10-én tartott gyűléséből felterjeszti a főiskolai lelkeszi gondnok úr által jóváhagyva a Szilágyi Benő nyug. gimn. tanár elhalálózásával megüresedett gazdasági választmányi tagságra való megválasztásra Dávid Zoltán c. igazgató, nyug. gimn. tanárt.

Egyházkerületi közgyűlés Dávid Zoltán c. igazgató, nyug. gimn. tanárt a gazdasági választmány rendes tagjai sorába a gazd. választmány 1946-ig terjedő megbízásának tartamára megválasztja.

56. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 7. jkvi határozatával jelenti, hogy a volt szlovenszkói tiszán-inneni egyházkerület vezetősége a kerület elnökségének: ú. m. Idrányi Barna, Péter Mihály, Pálóczy Czinke István és dr. Magda Sándor püspököknek, továbbá Lukács Géza és Tornallyay Zoltán főgondnokoknak a képét megfestette és azokat főiskolánknak adományozta. A képeket a főiskola vezetősége a Nagykönyvtárban méltó helyen helyezte el.

Egyházkerületi közgyűlés hálás köszönetének kifejezése mellett veszi tudomásul a volt szlovenszkói tiszán-inneni ref. egyházkerület vezetői képének a főiskola részére történt adományozását. Egyben kifejezést ad annak a reménységének, hogy a főiskola százados boltozatai alatt elhelyezett képek, mint egy-egy darab történelem, a sárospataki főiskola diákjai számára hirdetni fogják minden időben a magyar népünk életét tápláló és boldogabb hitet.

57. A sárospataki főiskola Igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 8. sz. jkvi határozatával jelenti, hogy Boda Béla gimn. tanár tápintézeti felügyelői megbízása a most bezáruló iskolai esztendővel lejárt. Igazgatótanács a tápintézeti ügyeket immár két cikluson keresztül a legteljesebb odaadással vezető Boda Béla tápintézeti felügyelőnek újabb hat éves ciklusra történő megbízását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés Boda Béla tápintézeti felügyelőként újabb hat éves ciklusra történt jelölés alapján őt a következő ciklusra (1941—47.) tápintézeti felügyelővé megválasztja.

58. A sárospataki főiskola Igazgatótanácsa 1941. szeptemberi ülésének 66. jkvi határozatával jelenti, hogy a folyó évi november

1-én lejáró főiskolai nyomda bérletet Kisfaludy László eddigi bérletével 250 pengővel felemelt bérösszeg mellett, tehát évi 2.650 P-ért meghosszabbította. A bérleti szerződés nevezettnek katonai szolgálata miatt csak az ő katonaságtól történő visszatérése után köthető meg.

Egyházkerületi közgyűlés a Kisfaludy László nyomdással újabb egy évre, 1941. november 1-től 1942. november 1-ig terjedő időre a nyomda bérleti szerződés meghosszabbítását jóváhagyja és megbizzza a gazdasági választmányt, hogy a haszonbérleti szerződést a felemelt bérösszeggel Kisfaludy Lászlónak katonai szolgálathól való visszatérése után kösse meg.

59. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 41. jkvi határozatával felterjeszti a tanítóképzőintézet gazdasági bizottságának kiegészítésére folyó évi szeptember 1-től kezdődő hat éves ciklusra Darányi Lajos lelkipásztor, igazgatótanácsosnak, továbbá Novák Sándor nyug. gimn. igazgató, tanügyi főtanácsosnak a megválasztására vonatkozó javaslatát.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézet gazdasági bizottságába 1941. évi szeptember hó 1-én kezdődő hat éves ciklusra Darányi Lajos lelkipásztort és Novák Sándor ny. gimn. igazgatót megválasztja.

60. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa felterjeszti 1941. szeptember 15-iki gyűléséből az 1940/41. évi zárszámadást, vagyonmérleget és eredményszámlákat. Ezek főbb adatai a következők:

Az egyes pénztárak nyers forgalma.

	Bevétel. P	Kiadás. P
1. Közpénztár	1,607.882·20	1,671.532·20
2. Uj Vay—Mocsáry-alap	1.445·54	27·88
3. Internátusi és fenntart. alap	2.725·27	—·—
4. Theol. internátus építési alap	27.172·75	5.804·10
5. Betegsegélyző-egylet	20.160·25	26.973·42
6. Ösztöndíj-pénztár	61.612·10	25.733·54
7. Dókus Ernő és neje-alap	64.859·18	69.315·06
8. Dr. Szoboszlay-alap	1.075·29	1.075·29
9. Tisztviselői nyugdíjpénztár	7.232·27	3.852·69
10. Segélydíj-pénztár	2.483·06	534·04
11. Sennyey-erdő	5.636·79	5.636·79
12. Gimn. internátus építési-alap	47.560·22	47.560·22
13. Farkasfalvi Farkas Géza és István alap	3.053·58	2.817·14
14. Komáromi-szoboralap	2.233·37	1.489·50
15. Humán-internátus	34.585·04	37.283·97

16. Révész ház	1.291'08	1.113'53
17. Mudrány-pénztár	44.469'64	25.943'25
18. Tápiintézeti pénztár	128.757'30	118.611'82
19. Angol-internátus	155.604'54	155.604'54
1940—41. évi forg. főösszeg	2.219.840'27	2.200.908'98
Egyenleg, mint pénztári maradvány	—'—	18.931'29
	<u>2.219.840'27</u>	<u>2.219.840'27</u>

Az egyes fontosabb pénztárak eredmény számlái a következők:

1. A Közpénztár 1940—41. évi eredmény számlája.

I. Jövedelem.

1. Györgytarló	376.962'62	P
2. Bálványos	40.666'45	„
3. P. Horváth-puszta	35.747'62	„
4. Perked-Mosolygó	20.034'65	„
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	8.382'40	„
6. Királyhegy	22.454'40	„
7. Aranyos	2.213'43	„
8. Lakóházak	13.206'01	„
9. Nyomda	1.000'00	„
10. Könyvkereskedés	10.058'23	„
11. Lótartás	3.349'98	„
12. Könyvraktár	193'05	„
13. Vegyes bevételek	17.348'16	„
14. Évjaradékok	6.622'20	„
15. Tókéek	3.472'29	„
16. Tandíj	50.973'34	„
17. Nyugdíjjárulékok	8.225'29	„
18. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	20.450'25	„
19. Kamat bevételek	7.384'33	„
20. Előirányzaton kívüli bevételek	247'50	„
21. Nagykönyvtár	45'86	„
22. Rendkívüli bevételek	1.843'31	„
23. Csolnakház	413'14	„
24. Beruházási hozzájárulás térítése	6.759'66	„
25. Borkészlet értéke 1941. VI. 30-án	436'50	„
26. Tandíjhátrálék 1941. VI. 30-án	143'—	„
27. Internátusi díjhátrálék 1941. VI. 30-án	538'—	„
28. P. Horváth-pusztai kötelezettség lerovás	5.104'—	„
29. P. Horváth-pusztai múlt évi építk. hátrálék	7.103'29	„
Összesen	<u>671.378'96</u>	P

II. Költség.

1. Györgytarló	320.531'26	P
2. Bálványos	26.730'68	„
3. P. Horváth-puszta	895'78	„
4. Perked-Mosolygó	17.262'31	„

5. Erdők, rétek, pincék	3.984.43 P
6. Királyhegy	19.701.74 „
7. Aranyos	1.441.61 „
8. Lakóházak	5.757.22 „
9. Nyomda	468.36 „
10. Lótartás	2.694.47 „
11. Vegyes kiadások	7.228.91 „
12. Kötelezettségek	13.418.40 „
13. Kölcsönök kamatai	6.482.61 „
14. Közterhek	6.660.47 „
15. Nyugdijjárulékok	8.784.38 „
16. Dologi kiadások	29.515.47 „
17. Személyi kiadások	94.231.46 „
18. Tanügyi kiadások	5.326.07 „
19. Vegyes személyi kiadások	13.446.69 „
20. Kegydíjak	135.96 „
21. Adminisztrációs kiadások	27.441.15 „
22. Rendkívüli kiadások	5.693.92 „
23. Előirányzaton kívüli kiadások	1.119.61 „
24. Csolnakház	401.93 „
25. Beruházási hozzájárulás	19.203.68 „
26. 1940. VI. 30-i borkészlet	1.549.90 „
27. 1940. VI. 30-i tandíjhátrálék	166.50 „
28. 1940. VI. 30-i internátusi díjhátrálék	40.— „
29. Muzeumok és szertárak hátrálékos dotációja	2.401.89 „
30. Utiköltségekből kiadatlan	1.196.72 „
31. Tanárok irod. működ. és Péntek Esték költségei	814.— „
32. P. Horváth-pusztai hátrálék kötelezettség : tápiintézeti ingyenes h.	1.919.10 „
pesti theológia stb.	5.104.— „
33. P. Horváth-pusztai építkezési hátrálék	14.135.89 „
34. P. Horváth családi ösztöndíjból kiadatlan	912.— „
35. Főisk. lelkész, énekkari elnök, karvezér hátr. tisztd.	180.60 „
36. Gimn. keleti szárny építése	4.999.79 „
Összesen	671.378.96 P
<i>Eredmény : Jövedelem : ... 671.378.96 P</i>	
<i>Költség : ... 671.378.96 P</i>	
<i>Maradvány : ... — P</i>	

2. A Mudrany-pénztár eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Szántó, rét, erdő	4.785.78 P
2. Poklos szőlő	26.365.02 „
3. Kamat bevételek, vegyes	1.006.48 „
4. Borkészlet 1941. VI. 30-án	267.70 „
Összesen	32.424.98 P

II. Költség.

1. Szántók, rétek, erdő	405·18 P
2. Poklos művelési költségei	10.670·19 „
3. Közpénztárnak admin. kiadáshoz hozzájárulás	1.000·— „
4. Adó- és illetékegyenérték	3.444·59 „
5. Kórház fenntartásához hozzájárulás	300·— „
6. Internátusi és tápintézeti jótéteményekre	2.660·— „
7. Vegyes kiadások	222·23 „
8. Mult évi borkészlet	6.570·40 „
9. Tápintézetnek rendkívüli segély	6.000·— „
Összesen	31.272·59 P

<i>Eredmény</i> : Jövedelem : ...	32.424·98 P
Költség : ...	31.272·59 P
Maradvány : ...	1.152·39 P

3. A Tápintézeti-Pénztár 1940—41. évi eredmény számlája.

I. Jövedelem.

1. Tápintézeti és külön étkezési díjakból	87.317·68 P
2. Humán-internátustól	17.963·64 „
3. P. Horváth-pusztja jövedelméből 20 ifjúnak	4.208·40 „
4. Prinsterer-alap kamata egyházkerülettől	120·— „
5. Egyéb kamatbevételek	2.432·31 „
6. Vegyesek	816·74 „
7. Tápdíjhátrálékok 1941. VI. 30-án	1.588·62 „
8. Élelmiszerkészlet 1941. VI. 30-án	10.900·72 „
9. Mudránytól rendkívüli segély és jótétemény	6.030·— „
Összesen	131.378·11 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	7.923·79 P
2. Élelmiszerekre, felszerelésekre, kútfurásra	90.763·22 „
3. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás	2.000·— „
4. Tüzifa és kőszén	7.034·76 „
5. Világítás, vízhozómotor	2.137·22 „
6. Kamatokra	1.524·18 „
7. 20 ifjú ingyenes tápintézeti ellátása	4.208·40 „
8. Vegyesekre	852·06 „
9. 1940. VI. 30-án tápdíjhátrálék	1.647·58 „
10. 1940. VI. 30-án élelmiszerkészlet	3.243·95 „
11. Jótéteményekre	730·— „
Összesen	122.065·16 P

<i>Eredmény</i> : Jövedelem : ...	131.378·11 P
Költség : ...	122.065·16 P
Maradvány : ...	9.312·95 P

4. Az Angol-Internátus 1940—41. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Felvételi, ellátási, társalgási díj stb.	141.547·56 P
2. Egyesek étkezéséből	2.904·98 „
3. Két angol tanár fizetése az államtól	4.247·20 „
4. Kertészetből	2.248·30 „
5. Vegyesekből	3.299·06 „
6. Élelmiszerkészlet 1941. VI. 30-án	6.277·40 „
Összesen	160.524·50 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	23.707·89 P
2. Két angol tanár fizetése	4.247·20 „
3. Hozzájárulás adminisztrációs kiadásokhoz	2.000— „
4. Hozzájárulás iskola-fenntartáshoz	4.000— „
5. Hozzájárulás kórház-fenntartáshoz	2.850— „
6. OTI. díjak	2.288·82 „
7. Épületfenntartás	4.751·14 „
8. Tüzipa, kőszén	13.476·99 „
9. Világítás, vízhozómotor	5.119·51 „
10. Élelmiszerekre	56.085·08 „
11. Felszerelésekre	6.093·74 „
12. Kertészetre	6.667·89 „
13. Mosás, vasalás	2.685·97 „
14. Törlesztéses kölcsönre tartalékolás	2.000— „
15. Dr. Rác Lajos féle ház bére	1.000— „
16. Nyugdíjjárulék	1.104·48 „
17. Egyéb dologi és vegyes kiadások	14.047·80 „
18. Élelmiszer készlet 1941. VI. 30-án	3.852·30 „
19. Légmentelmi kiadások	934·47 „
20. Angol internátus kibővítési munkálatai	1.221·06 „
Összesen	158.134·34 P

<i>Eredmény</i> : Jövedelem :	160.524·50 P
Költség :	158.134·34 P
Maradvány :	2.390·16 P

5. A Humán-internátus 1940—41. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Felvételi, ellátási, stb. díjakból	33.871·70 P
2. Vegyesekből	713·34 „
Összesen	34.585·04 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	3.535·96 P
2. Épület karbantartás	2.512·78 „
3. Fűtés	2.455·82 „
4. Világítás	1.014·84 „
5. Étkezésért	19.428·16 „
6. Felszerelésekre	1.236·12 „
7. Mosás, vasalás	1.208·47 „
8. Hozzájárulás adminisztrációs kiadásokhoz	600— „
9. Szüts ház amortizációja helyett kamat	673·68 „
10. Beruházási hozzájárulás	1.368·24 „
11. Mult évi hiány	2.104·38 „
12. Vegyes	1.145·52 „
Összesen	37.283·97 P

<i>Eredmény</i> : Költség :	37.283·97 P
Jövedelem :	34.585·04 P
Hiány :	2.698·93 P
Hiány mult évi	2.104·38 P
Eredmény :	594·55 P

6. A Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona alapítvány
1940—41. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Lakbérékből	20.971·90 P
2. Időközi kamat	384·86 „
3. Lakbér követelés 1941. VI. 30-án	125— „
4. Vegyesekből	56·10 „
Összesen	21.537·86 P

II. Költség.

1. Közterhek	8.956·18 P
2. Épületfenntartás	1.366·85 „
3. Főiskolának kezelési költség	629·13 „
4. Vegyes	543·91 „
5. Építkezésre tartalékolás	2.097·19 „
6. Ösztöndíjakra	5.050— „
7. Lakbérkövetelés 1940. VI. 30-án	436·74 „
8. Légoltalmi kiadások	2.471·15 „
9. Beruházási hozzájárulás	2.824·90 „
Összesen	24.376·05 P

<i>Eredmény</i> : Költség :	24.376·05 P
Jövedelem :	21.537·86 P
Hiány :	2.838·19 P

Az egyes pénztárak vagyonefeltárának adatai az 1940/41. évben.

	1940. VI. 30.	1941. VI. 30.
1. Közpénztár	1,486.191·35 P	1,512.797·78 P
2. Uj Vay—Mocsáry-alap	3.082·89 „	3.138·76 „
3. Intern. és fenntartói alap	238·61 „	2.918·12 „
4. Ösztöndíjpénztár	2.317·71 „	6.392·63 „
5. Tisztviselői nyugdíjalap	36.955·58 „	39.859·51 „
6. Segélydíj pénztár	11·670·70 „	11.677·30 „
7. Mudrany-pénztár	342.044·11 „	343.177·35 „
8. Angol-internátus	4.143·19 „	6.419·43 „
9. Tápintézeti-pénztár	8.640·80 „	17.302·97 „
10. Farkasfalvi Farkas G. és I. alap	27.000— „	27.000— „
11. Farkasfalvi Farkas G. és I. alap	459·50 „	516·47 „
12. Betegsegélyező-egylet	— „	8.184·17 „
13. Révész-ház	— „	177·55 „
Összesen:	1,922.744·44 P	1,979.562·04 P

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolának az 1940—41. évi zárszámadását és vagyommérlegét a gazdasági választmány kísérelő indokolásával egyútt megerősíti és dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnöknek a rendkivül súlyos viszonyok között is nagy körültekintéssel és teljes odaadással végzett nagyértékű munkássága elismerése mellett, valamint Szűts István főiskolai számvevőnek, Szalay Róbert főiskolai pénztárnoknak és Valádi Béla györgytarlói intézőnek hűségese munkájuk elismerésével a szokásos óvás fenntartása mellett a felmentvényt megadja.

61. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1941. szeptemberi gyűléséből felterjeszti megerősítésre a főiskola 1941—42-ik évi költségvetését.

A költségvetés áttekintését a következő összesítés mutatja:

1. Közpénztár.

Fedezet:

1. Szántóföldek	478.076·93 P
2. Szőlők	8.500— „
3. Lakóházak	13.908·85 „
4. Nyomda	1.000— „
5. Könyvkereskedés	10.442— „
6. Könyvraktár	100— „
7. Lótartás	3.000— „
8. Vegyes bevételek	15.716·50 „
9. Évjáradékok	4.157·40 „
10. Tőkék jövedelme	3.305·27 „

11. Tandíj	47.520— P
12. Nyugdíjjárulék	6.733·56 „
13. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	23.060— „
14. Kamat bevételek	4.698·68 „
15. Könyvtár	100— „
16. Rendkívüli bevételek	640— „
17. Csolnakház	400— „
18. Jégkár alaptól	15.000— „
19. Beruházási hozzájárulás	6.053·88 „

Összesen : ... 642.413·07 P

Szükséglet :

1. Szántóföldek	371.419·10 P
2. Szőlők	20.448— „
3. Lakóházak	4.460— „
4. Nyomda	468·36 „
5. Könyvkereskedés	— „
6. Könyvraktár	20— „
7. Lótartás	3.000— „
8. Vegyes kiadások	9.530— „
9. Kötelezettségek	17.698— „
10. Kölcsönök kamatai	3.992·33 „
11. Közterhek	11.932·39 „
12. Nyugdíjjárulékok	8.962·04 „
13. Dologi kiadások	31.075·47 „
14. Tanügyi kiadások	4.890— „
15. Személyi kiadások	98.198·15 „
16. Vegyes személyi kiadások	18.276·60 „
17. Adminisztrációs kiadások	29.402·03 „
18. Csolnakház	567·75 „
19. Rendkívüli kiadások	2.850— „
20. Beruházási hozzájárulás	19.203·60 „

Összesen : ... 656.393·82 P

Előirányzat : Szükséglet : ... 656.393·82 P.

Fedezet : ... 642.413·07 P.

Hiány : ... 13.980·75 P.

2. Új Vay—Mocsáry-alapítvány.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Osztalék adomány	68·95 P	
2. Tőkésítésre		41·07 P
3. Beruházási hozzájárulás		27·88 „

3. Internátusi és fenntartási alap.

1. Osztalék kamat	50·45 P
2. Adomány	10— „

	Fedezet:	Szükséglet:
3. Alap növelésére közpéztártól ...	50— P	
4. Alap növelésére Angol-internátustól	200— „	
5. Alap növelésére Mudrány-péztártól	200— „	
6. Közpéztártól mult évi követelés ...	2.725·27 „	
7. Építkezésre tartalékolás ...		3.235·72 P

4. Theol. internátusi építési alap.

A) Állami rész:

1. Államsegély ...	4.429·02 P	
2. Annuitás fizetésére ...		4.429·02 P

B) Főiskolai rész:

1. Adományokból ...	300— „	
2. Egyházkerülettől s lelkészektől ...	11.988·02 „	
3. Folyószámla kamat ...	600— „	
4. Sennyey erdő kamata ...	143·24 „	
5. Közpéztártól mérlegkövetelés ...	21.368·65 „	
6. Szlov. egyh. adománya áthozva ...	3.000— „	
7. Tőkésítésre v. továbbépítésre ...		26.804·43 „
8. Theol. könyvek beszerzésére ...		3.800— „
9. Kis áhitatterem berendezésére ...		6.400— „
10. Beruházási hozzájárulás ...		395·48 „

5. Betegsegélyző-péztár.

1. Tanulóktól à 24 P ...	11.280— P	
2. Theol. hallgatóktól à 24 P ...	864— „	
3. Tanítóképzősöktől à 15 P ...	2.250— „	
4. Hozzájárulás közpéztártól ...	1.500— „	
5. Hozzájárulás Angol-internátustól	2.850— „	
6. Hozzájárulás Mudránytól ...	300— „	
7. Hozzájárulás Bálványostól ...	100— „	
8. Alkalmazottaktól OTI. díjak ...	165— „	
9. Adományokból ...	50— „	
10. Vegyes bevételek ...	120— „	
11. Személyi kiadások ...		7.976·92 P
12. Dologi kiadások ...		6.345·47 „
13. OTI járulékok ...		550— „
14. Tanítóképzőnek annuitás ...		4.983·78 „
15. Közpéztárnak folyószámla kamat ...		500— „
16. Közpéztárnak mult évi hiány térítése		6.813·17 „
17. Előre nem láthatókra ...		50— „

6. Ösztöndíjpéztár.

1. Özv. Pogány Istvánné alaptól ...	4.800— P
2. Farkasfalvi Farkas G. és I. alaptól ...	1.000— „
3. Szeretettfalva ösztöndíj alaptól ...	150— „

	Fedezet:	Szükséglet:
4. Dr. László Ferenc alaptól	119·50 P	
5. Révész-ház jövedelméből	425·— „	
6. Osztalékok, kamatok	3.905·06 „	
7. Pályadíjakra, ösztöndíjakra		8.391·27 P
8. Tőkésítésre		1.476·42 „

7. Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona-alapítvány.

1. Lakbérekből	20.660·— P	
2. Mult évi maradvány áthozata	8.800·77 „	
3. Kamat bevételek	200·— „	
4. Építési tartalékolásból	4.163·19 „	
5. Vegyesekből	30·— „	
6. Közterhek		8.800·— P
7. Épületfenntartás		1.152·96 „
8. Közpénztárnak kezelési díj		630·— „
9. Építkezésre tartalékolás		2.066·— „
10. Ösztöndíjakra		5.335·08 „
11. Beruházási hozzájárulás		2.824·96 „
12. Közpénztárnak tartozás megtérítés		4.455·88 „
13. Légoltalmi építkezésre		300·— „
14. Rendkívüli építkezési tartalékolás		7.789·08 „
15. Vegyes kiadások		500·— „

8. Dr. Szoboszlay Gyula-alap.

1. 'Sennyey erdőtől kamat	994·76 P	
2. Közpénztártól kamat	9·49 „	
3. Révész-ház jövedelmének $\frac{1}{20}$ -ada	25·— „	
4. Beruházási hozzájárulás		647·52 P
5. Kamatok		381·73 „

9. Mudrany-pénztár.

1. Szántók, rétek, erdők jövedelme	6.187·10 P	
2. Poklos szőlő	8.000·— „	
3. Egyéb bevétel	651·30 „	
4. Gazdasági kiadások		14.953·10 P
5. Közterhek		1.177·13 „
6. Beruházási hozzájárulás		1.412·16 „
7. Internátusi és egyéb jótéteményekre		2.500·— „
8. Hozzájárulás admin. kiadásokhoz		1.500·— „
9. Hozzájárulás kórház fenntartásához		300·— „
10. Vegyes és egyéb kiadások		1.000·72 „

10. Tápintézeti pénztár.

1. Évjaradékok, oszthalékok, kamatok	11·032·88 P
2. Tápdíjakból	101.800·— „
3. Adományokból	60·— „

	Fedezet:	Szükséglet:
4. Humán-internátustól	20.840.— P	
5. Jótéteményekre		6.800.— P
6. Alapítványi kedvezményekre, tőkésít.		2.684·14 „
7. Személyi kiadások		7.892·60 „
8. Élelmiszerekre		100.000.— „
9. Egyéb dologi kiadások		9.856·50 „
10. Beruházási hozzájárulás		7·28 „
11. Admin. kiadásokhoz hozzájárulás ...		3.000.— „
12. OTI díjakra		1.400.— „
13. Tápdíjvisszatérítések		100.— „
14. Építkezésre, tartalékolásra		1.492·36 „
15. Vegyes kiadások		100.— „
16. Folyószámla kamat közpénztárnak ...		400.— „

11. Tisztviselői nyugdíjpénztár.

1. Fenntartási járulék, kamatok	6.623·82 P	
2. Tőkésítésre		6.623·82 P

12. Segélydíj-pénztár.

1. Kamatokból	541·21 P	
2. Segélyezésre		541·21 P

13. Gimnáziumi internátusi állami építési alap.

1. Államsegély	29.534.— P	
2. Kamat bevételek	900.— „	
3. Kölcsön törlesztésére		20.034.— P
4. Építkezésre vagy tőkésítésre		10.400.— „

14. Sennyey-féle erdő.

1. Vadászati jog bérbeadásából	200.— P	
2. Erdő kitermelés és fűbérletből	1.260.— „	
3. Belső kölcsönből	2.578·19 „	
4. Erdőőrzési és kezelési költség		1.318·19 P
5. Közterhek		200.— „
6. Kitermelési költségek		100.— „
7. Kölcsönök kamata		2.310.— „
8. Egyéb kiadások		110.— „

15. Farkasfalvi Farkas Géza és István-alap.

1. Mult évi maradvány	236·44 P	
2. Lakbérékből	1.880.— „	
3. Kútpatkai szőlőből	400.— „	
4. Kamat bevétel	20.— „	
5. Vegyesekből	30.— „	
6. Közterhek		970.— P

	Fedezet :	Szükséglet :
7. Épületjavítások		436·04 „
8. Jótéteményekre		1.000— „
9. Építkezésre tartalékolás 5 %		94— „
10. Közpénztárnak kezelési díj 3 %		56·40 „
11. Vegyes kiadások		10— „

16. Angol-internátus.

1. Ellátási és egyéb díjakból	169.110— P	
2. Két angol tanár fizetése az államtól	4.245·92 „	
3. Egyéb bevételek	3.778·92 „	
4. Rendkívüli bevételek	44.851·53 „	
5. Személyi kiadások		24·068·92 P
6. Két angol tanár fizetése		4.245·92 „
7. Élelmiszerekre		78·000— „
8. Fűtés, világítás		23.600— „
9. Épületfenntartás, felszerelések		11.000— „
10. Admin. kiadásokhoz hozzájárulás		3.000— „
11. Kórház fenntartásához hozzájárulás		2.850— „
12. Iskolafenntartáshoz hozzájárulás		4.000— „
13. Egyéb dologi és vegyes kiadások		26.149·28 „
14. Beruházási hozzájárulás		220·72 „
15. Rendkívüli kiadások (int. kibővítése)		45.000— „

17. Humán-internátus.

1. Felvételi, ellátási és egyéb díjakból	38.250— P	
2. Vegyes bevételek	450— „	
3. Személyi kiadások		4.002— P
4. Dologi kiadások		4.536·42 „
5. Étkezésekért		23.413·60 „
6. Épület karbantartás		600— „
7. Fűtés, világítás		4.050— „
8. Beruházási hozzájárulás		1.368·24 „
9. Mult évi hiány térítése közpénztárnak		2.698·93 „

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács jelentése alapján a főiskola 1941—42. évi költségvetését megerősíti.

62. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa jelenti 1941. szeptemberi ülésének 53. jkvi pontjába foglalt határozatával, hogy az Egyetemes Konvent tanügyi bizottságának 1941. február 14-én hozott 79. sz. határozota kívánatosnak nyilvánította, hogy a liceumi és tanítóképzőintézeti növendékek a szövetkezeti kérdésnek nemzeti és ref. egyházi szempontból való jelentőségére tekintettel a közgazdasági elméleti kérdéssel párhuz-

zamosan gyakorlati kiképzésben is részesüljenek megfelelő szövetkezeti szakembereknek a bevonásával. Sőt a tanügyi bizottság kívánatosnak tartaná ezt a végzett tanítók részére is. A Hangya szövetkezet elnöke ugyanilyen irányú megkeresést intézett egyházkerületünk püspökéhez s kilátásba helyezte úgy a theológián, mint a tanítóképzőintézetben tartandó ilyen tanfolyamoknál az előadókról és a pénzügyi fedezetről való gondoskodást is. Az igazgatótanács a theol. kar és a tanítóképzőintézet javaslatára készséggel hozzájárult a tanfolyamok rendezéséhez s az első ilyen tíz napos tanfolyam már ez év novemberében meg is fog tartatni. A végzett tanítók részére tartandó ilyen tanfolyam megrendezésének egyelőre gyakorlati akadályai vannak, amelyek főleg a háborús viszonyokkal velejáró ellátási nehézségekben nyilvánulnak meg.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel és készséggel járul hozzá ilyen szövetkezeti gyakorlati tanfolyamoknak a megrendezéséhez s a megrendezés részletkérdéseinek az elintézését a két intézetben a tanári karokra bízva az igazgatótanács, illetve az ügyvezető gondnok jóváhagyása mellett. Helyesnek ítéli az egyházkerületi közgyűlés a végzett tanítók részére is ilyen tanfolyamoknak a rendezését, ennek gyakorlati megvalósítását azonban békésebb időkre halasztja s a tanítóképzőintézet tanári karát bízva meg azzal, hogy alkalmas időben idevonatkozó javaslatát terjessze az intézet igazgatótanácsa elé. Közgyűlés e határozatát az Egyetemes Konventhez felterjeszti.

63. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1941. júniusi ülésének 37. jkvi pontjában jelenti, hogy az 1941—42. iskolai évre a gazdasági helyzet rosszabbodása következtében emelni kellett az intézeti köztartás díjakat. Az emelés az állami intézetekben jelenleg fizetendő összegekhez viszonyítva úgy állapíthatnák meg, hogy a teljes évi díj 500 P, a segélyes hely évi 400 P, 300 P és 200 pengő lenne. Igazgatótanács javasolja egyházkerületi közgyűlésnek a köztartási díjak emelésének jóváhagyását azzal a fenntartással, hogyha évközben a gazdasági helyzet a tartásdíjak újabb emelését tenné szükségessé, az igazgatótanács az emelést eszközölhesse.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézeti köztartási díjnak az 1941—42. iskolai évre vonatkozó fel-emeléséhez hozzájárul akként, hogy a teljes évi tartásdíj 500 P, az I. fokú kedvezményt élvezőké 400 P, a II. fokú kedvezményeseké 300 P, a III. fokú kedvezményeseké pedig 200 pengő lesz. Egyben felhatalmazza az elnökséget, hogy az évközben szükségessé váló további emelést is engedélyezze.

64. A következő egyházmegyék terjesztették be egyházmegyéileg helybenhagyott 1940. évi zárszámadásaikat és 1942. évi költségvetésüket: Abauj, Alsózemplén, Felsőborsod, Felsőzemplén, Gömör, Torna, Felsőzemplén az 1939-i zárszámadását és 1941. évi költségvetését is felterjesztette.

Ung egyházmegyei számadást és költségvetést nem terjesztette be, csak a Pálóczy Horváth Mária és Simon alapítvány 1940. évi számadását és 1942. évi költségvetését mutatta be.

Alsóborsod az Egyházkerületi Tanácsnak mutatta be az 1940. évi számadását és 1942. évi költségelőirányzatát és mindkettőt az Egyházkerületi Tanács erősítette meg.

Az összes beterjesztett számadások és költségvetések el vannak látva az egyházmegyék jóváhagyó záradékával.

A felülvizsgált zárszámadások és költségvetések számszakilag helyesek, csupán Felsőzemplén 1939. évi zárszámadásának bevételi főösszegét kellett — és így pénztári maradványát is — 6·57 P-többlettel helyesbiteni.

Egyházkerület a felsőzempléni egyházmegye 1939. évi zárszámadását a fenti 6·57 P. helyesbitéssel és 1941. évi költségvetését, az abauji, alsózempléni, felsőborsodi, felsőzempléni, gömöri, tornai egyházmegyék 1940. évi zárszámadásait és 1942. évi költségvetését, az ungi egyházmegyének a P. Horváth Mária és Simon alapítványára vonatkozó 1940. évi számadását és 1942. évi költségvetését jóváhagyja és megerősíti.

Az ungi egyházmegyét felhívja az 1940. évi egyházmegyei zárszámadás és 1942. évi költségvetés beküldésére.

Az egyházkerület elnökségét felhatalmazza, hogy a beterjesztendő számadást és költségvetést — ha ellene kifogás nem lesz — időközileg jóváhagyja és megerősítse.

A megerősített számadások az egyházkerület levéltárába helyeztetnek, a megerősített költségvetések az illetékes esperesi hivatalokhoz visszaküldetnek.

65. Az abauji egyházmegye a csobádi, a gömöri egyházmegye a cakói, balogiványi, szutori, zsípi, a tornai egyházmegye a tersztenyei, az alsózempléni egyházmegye az alsóberecki, felsőberegki, tolcsvai, szomotor-vécsi, mádi, a felsőborsodi egyházmegye a nagybarcai, kondói, hegymegi egyházközségek közalapi segély kéréseit terjesztik be a Konventre való felterjesztés végett.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott közalapi segély kérvényeket meleg pártolással terjeszti fel az Egyetemes Konventre, kivéve a felsőborsodi felterjesztéseket, melyeknél a nagybarcai, kondói nélkülözök az esperesi záradékokat, a hegymegi pedig ezenkívül nem

az előírt konventi nyomtatványon készült. Felhatalmazza azonban a közgyűlés az elnökséget, hogy a hiányos kérvényeket a szabályszerű pótlások beérkezése után szintén felterjesztessenek a Közalapi bizottsághoz.

66. Az alsózempléni egyházmegye 1941. évi szeptember 18-án, s a gömöri egyházmegye ugyanazon a napon tartott közgyűléséből, felelősségteljes lélekkel állapítja meg az egyke veszedelmet és orvoslást sürget.

Közgyűlésünk mélységes fájdalommal látja a magyar fajta ily módon való szörnyű sorvadását. Tudja, hogy az egyházak és lelkipásztorok evangéliumi munkájukkal, Isten segítségével, igyekeznek a védekezés módját megkeresni és a saját sirjukat ásó testvéreket ebben a kérdésben is felvilágosítani.

Közgyűlésünk tudja, hogy a kormányzat foglalkozik ezzel a nehéz kérdéssel. Éppen azért nem terjeszti fel ezeket az egyházmegyei határozatokat, hanem további munkára buzdítja a lelkipásztorokat úgy a felvilágosítás, mint a védekezés tekintetében.

67. Az abauji egyházmegye közgyűlése saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett az eszkárosi egyház megújított lelkészi díjlevelét. A régi és új díjlevel között különbség mindössze abban van, hogy Fekete Albert egyháztág helyett a fia Fekete Miklós viseli az ajánlott hozzájárulást az új díjlevelben, Fekete Ödön egyháztág által kötelezett 20 korona pedig az új díjlevelből elmaradt, mert nevezett ref. utód nélkül halt meg, kimaradt az új temető haszonélvezete is, mert azt a katolikusok használják.

Egyházkerületi közgyűlés az eszkárosi egyház lelkészének megújított díjlevelét megerősíti annak kiemelése mellett, hogy az új díjlevelben még bennmaradt régi korona értékű javadalmi tételek arany korona 1*16 P. fillér törvényes átszámítási kulcs szerint értendők és fizetendők, az egyházat pedig felhívja, hogy a Fekete Ödön által kötelezett 20 ar. korona fizetését birtokának az örökösétől kisérelje meg biztosítani, miután a megajánlásnak az alapja nyilván maga a birtok. Ennek biztosítása esetén a díjlevelbe pótlóan ez is felveendő lesz.

68. Tárgyaltuk az abauji egyházmegye 2017/1941. sz. közgyűlési határozatát, amellyel jóváhagyta az alsóvadászi egyház, mint eladó s Mészáros József és neje, valamint Illés József vevők, alsóvadászi lakosok között az alsóvadászi 7. sz. tjkvben 452. hrsz. a. felvett borpince felülepítmény és pincelyuk adásvételére vonatkozóan 220, illetve 330 P. vételáron létrejött jogügyletet.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. tc. 140. §-ának q., illetve a 76. §. e) pontja alapján jóváhagyja. Utasítja az egyházmegye esperesét, hogy az eladott ingatlan esetleges tehermentesítésére az egyházközség vezetőségét hívja fel.

69. Tárgyaltuk az abauji egyházmegye 2018/1941. sz. azon határozatát, amelyben jóváhagyta az alsóvadászi egyház mint eladó által Szász János alsóvadászi lakossal, mint vevővel az alsóvadászi 7. sz. tjkvben 292. hrszám alatt felvett ingatlanból 2·5 □-öl eladására vonatkozóan kötött adásvételi jogügyletet.

Közgyűlésünk a beterjesztett szerződésbe foglalt jogügylet jóváhagyása tárgyában hozott egyházmegyei határozatot az E. T. I. tc. 140. §-ának g., illetve 76. §-ának e) pontja alapján jóváhagyta. Utasítja az egyházmegye esperesét, hogy az eladott ingatlan esetleges tehermentesítésére az egyházközség vezetőségét hívja fel.

70. Az abauji egyházmegye esperese felterjeszti az egyházmegye 56/1940. sz. közgyűlési határozatával elvileg jóváhagyásban részesített presbiteri határozatokkal jóváhagyott azon szerződéseket, amelyek a kiskinizsi ref. egyház, mint eladó, valamint Butykai István és neje, Kövi Istvánné szül. Tar Mária és Jantner György kiskinizsi lakosok, mint vevők között 1425 □-ölnyi ingatlanak 2792 P összvételáron történt tulajdonátruházásokat tartalmazták.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát elvileg jóváhagyja, azonban az ügyiratait visszaadja az egyházmegye elnökségének azzal a felhívással, hogy utasítsa az egyház vezetőségét a szerződés hiányainak a pótlására, nevezetesen a tkvi s helyrajziszámoknak a szerződésekbe való bevezetésére, ennek megtörténtével a szerződéseknek presbiteri s egyházközségi közgyűlésen való letárgyaltatására s feljogosítja az egyházkerület elnökségét, hogy az egyházközségi jóváhagyó határozatok felterjesztése után a szerződésekre a jóváhagyási záradékot vezessen rá.

71. Abauji egyházmegye felterjeszti a gagybátori, hernádbüdi és gibárti egyházközségeknek azt a kérelmét, hogy iskoláikat államosíthassák. Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet elutasította és ezzel kapcsolatban arra kéri a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, hogy minden ilyen törekvést, amely nem teljes alapossággal van megindokolva gátoljon meg, mert félő, hogy a jövőben tömegesen jelentkeznek majd az egyházközségek, amelyek a fenti gyülekezetekhez hasonló kívánalmakkal ne menjenek az egyházkerületi közgyűlés elé.

Egyházkerületi közgyűlés fájdalmas érzéssel vesz tudomást arról az általánossá váló törekvésről, amely az iskolák államosítására irányul s épen ezért e helyről is felhívja az Egyetemes Konvent útján az illetékes VKM figyelmét e törekvésre és arra, hogy ennek megakadályozása országos pénzügyi szempontból is kívánatos, mert az iskolák államosításával az államkincstár terhei fognak szaporodni. Teljesítendőnek tartja tehát az egyházkerületi gyűlés az iskolát fentartó egyházközségeknek azt a kívánságát, hogy a dologi tandíj-kárpótló államsegélyek, valamint az adócsökkentési segélyek felemeltetését, illetve 100 százalékig való valorizáltatását, továbbá a tanítói nyugdíjintézeti járulék csökkentését, mert így az iskolák államosítására irányuló minden törekvés meg fog szűnni.

72. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti Tóth Ferenc mályi előkönyörgő tanító kérelmét, amelyben nevezett azt kéri, hogy tanítói és előkönyörgői díjlevelét az egyházi hatóság bontsa fel két külön díj levélre, mert a tanítói díjlevelében évi 179.52 pengő készpénz járulék a Központi Illetmény Hivatal által 22 értékeységben megállapított természetbeni készpénz javadalom figyelembe vétele mellett akként lett megállapítva, hogy ebben benne szerepel az előkönyörgői díjlevelében foglalt járandósága is, és ennek figyelembe vétele mellett kap tanítói államsegélyt, ami azt eredményezi, hogy ő az előkönyörgői szolgálat ellátásáért lényegében semmivel sincs díjazva. Az egyházmegyei közgyűlés e kérelmet nem vette figyelembe, miután megállapította, hogy a díjlevél megváltoztatása az egyházközség joga, az egyházközség pedig kérelmezővel szemben minden díjlevelbeli kötelezettségének eleget tesz, az egyházmegye a kerület útján a konventhez kíván fordulni, hogy járjon el a legfőbb állami hatóságnál a kántori díjlevél csökkentése ügyében.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet a maga részéről is elutasítandónak találja, mert az egyházi törvények értelmében a díjlevél minden megváltoztatása, tehát a két külön egyházi tisztség javadalmának díjlevelbeni különválasztása is az egyházközség a presbitérium és közgyűlés jogkörébe tartozik, csak ennek határozatait bírálja felül a felettes egyházi hatóság.

Az egyetemes konventhez azonban a maga részéről is felterjesztést intéz, hogy az előkönyörgő és kántori külön rendeltetésű díjleveleknek vagy egyesített díjlevelek esetén a tanítói díjlevelek ezen részének a tanító javadalmazásnál való beszámítása folytán az egyházi tisztségviselőket ért nyilvánvaló alaptalan joghátrány úgy a multa, mint a jövőre nézve kiküszöböltsékek.

Fennáll azonban az érdekelt félnek is az a joga, hogy tanítói illetményeinek kiigazítása végett, — e nyilvánvaló tévedés feltárása mellett, — az illetékes állami hatóságokhoz forduljon orvoslásért.

73/a. Az ónodi egyházközség presbitériuma és közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy 84 m. holdat tevő törzsvagyonából 12 m. hold földet az iskola építésből fennmaradt és jelenben 13.759 pengőben fennálló súlyos és sürgős váltóadósságának rendezése végett elad, miután az egyházközség ezt a súlyos terhét másként rendezni nem tudja, a lejáró váltótartozás miatt a perlés és árverés veszélye alatt áll, a kölcsönt nyújtó bank a teljes visszafizetést követeli, az iskola építés céljaira 1944. évig fizetett iskolaadó csak részben folyik be, emellett az egyháznak még külön 6.000 pengő adóssága van közadó és illethekegyenérték, további 2.000 P egyházmegyei járulék és 8.000 P tanítói nyugdíjhátrálék címén s egyéb épülete is összedüléssel fenyegetnek. Az 1941. évi június 5-én tartott egyházkerületi tanács e kérelemtől a jóváhagyást azzal tagadta meg, hogy az egyház törzsvagyona egyben annak létalapját is alkotja, aminek elidegenítése csak a legvégsőbb esetben engedhető meg, kísérelje meg az egyház más intézetnél vagy az Egyetemes Konvent közalapján felveendő kölcsönt, vagy híveinek erőteljes rendkívüli újabb áldozatkészsége igénybevételével az egyházat is fenyegető ezen veszély elhárítására. Az egyházközség presbitériuma újabb ítélésében azon az állásponton van, hogy a felvetett módok nem segíthetnek, csak a tervezett törzsvagyonrész elidegenítés.

Egyházkerületi közgyűlés nem kíván változtatni azon a megfontolt álláspontján, hogy az egyháznak törzsvagyona, mint az egyházak fennmaradásának leglényegesebb biztosítója, csak végső esetben idegeníthető el, amelynek fennforgását ezúttal sem tudja megállapítani.

Újból utasítja az egyházközség elöljáróságát, hogy más intézetnél felveendő, lehetően hosszabb lejáratú kölcsön útján, amelyhez az egyházkerületi közgyűlés már most elvileg a beleegyezését adja és annak jóváhagyására, miután az orvoslásra sürgős, — elnökséget is felhatalmazza, — az egyház jelenbeni nehéz helyzetén segítsen.

73/b. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett az ónodi egyháztanács névszerinti szavazással hozott azt a döntését, hogy a mezőnyéki hegyen lévő lelkészi illetmény szőlőföldet (1723 nögyszögöl) eladja és helyette a lelkészi földdel mesgyés szomszéd Egri Károlyné tulajdonát képező 2400 nögyszögöl szántóföldet veszi meg, az egyházközségi közgyűlés névszerinti szavazása ehez szintén hozzájárul.

Egyházkerületi közgyűlés az ónodi egyház presbitériuma és egyházközsége által elhatározott, lényegében ingatlan cserét jelentő eladást, illetve vételt, illetve az egyházközség ezen határozatait tudomásul veszi, miután az az egyház érdekében állónak is látszik, díjlevélcsonkítást nem jelent.

Végleges határozatot e tárgyban csak a célzott eladás és vételi szerződések felterjesztése kapcsán fog hozni. Utasítja azonban egyházközség elöljáróságát, hogy ez ingatlancsere-ügynek lebonyolításánál körültekintő gondossággal s az egyházi törvényekben előírt alapszerűségek betartásával járjon el, a venni kívánt szántó-föld tehermentességét biztosítsa, az eladás és vétel egyidejű megkötésére feltétlen gondja legyen, annakidején pedig a lelkészi díjlevelet ily értelemben pótolja, illetve egészítse ki s azt is terjessze elő megerősítés végett.

74. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett özv. Tóth Józsefné sz. Dancs Zsófia és Szücs Józsefné sz. Tóth Zsófia hejőszalontai lakosok, mint ajándékozók és a hejőszalontai egyház, mint megajándékozott között létesült szerződést, amelyben az említett ajándékozók a hejőszalontai 107. sz. tkv. betétben felvett ingatlan vagyონukat a nevezett egyháznak ajándékozzák saját holtigtartó haszonélvezeti joguk fenntartása mellett. A szerződésnek alaki fogyatékoságait az egyházmegye határozata értelmében a szerződő felek pótolták.

Egyházkerületi közgyűlés az egyház által alakszerűen megkötött és elfogadott ezt az ajándékozási szerződést az ajándékozók iránti illő elismeréssel és köszönettel megerősíti és záradékolja. Az ajándékozott ingatlan tehermentességéről az egyház elöljárósága azonban az ügylet telekkönyvi lebonyolítása előtt győződjék meg és ha az ingatlanon terhek volnának, azoknak rendezése tárgyában méltányos megállapodást létesítsen az ajándékozókkal.

75. Tárgyaltuk az alsóborsodi egyházmegye határozatát, mely szerint az egyházlátogatási jegyzőkönyvbe azt a statisztikai adatot, hogy házasságát hány pár nem áldatta meg, egységesen kellene beírni. Az egyházmegye közgyűlése saját területére nézve úgy rendelkezett, hogy a hivatkozott rovatba a következő házassági adatokat kell bejegyezni: 1., tiszta református házaspár, de egyházilag nem esküdött. — 2. református és más vallású vegyes pár, akik egyházunkra káros megegyezést nem kötöttek ugyan, de házasságukat egyházilag nem áldatták meg egyik egyháznál sem.

Közgyűlésünk az egységes rendelkezés okából az Egyetemes Konventhez terjeszti fel ezt az ügyet.

76. A kisgyőri egyházközség a múlt évi egyházkerületi közgyűléstől azt kérte, hogy adóssága és nehéz anyagi helyzete miatt engedné meg az egyházkerület azt, hogy három tanerős iskoláját átadhatná vagy az államnak, vagy a községnek. Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet elutasította és Kisgyőrbe bizottságot küldött ki az egyházközség anyagi ügyeinek felülvizsgálására. Az egyházkerületi bizottság a következő tagokból állott: Tóth János felsőborsodi esperes, Komjáthy József diósgyőri lelkipásztor és Pónus Lajos egyházkerületi pénztáros. A kiküldött bizottság 1941. szeptember 12-én tartotta meg a vizsgálatot az egyházközség anyagi ügyei, pénzügyi viszonyai és összes épületei felett, azonkívül mélyreható tanácskozást folytatott a lelkipásztorral, gondnokkal, a presbitérium kiküldöttjeivel, továbbá a község vezető jegyzőjét is bevonta tanácskozásaiba. A bizottság jelentéséből kitűnik, hogy az egyházközségnek van 9.634 P tartozása az iskolaépítésből, azonkívül 6.542 P tanító nygdiintézeti járulékkal is tartozik. Még ezen kívül van az egyházmegyénél 577 P tartozása. Azonban ezzel szemben követelése van 2.632 P egyházi adó, mely fokozatos eljárással behajtható lesz. Az egyház bevétele még fokozható a gyári munkások adójának emeléséből, mert elenyésző csekély összeget fizetnek, továbbá a község emelje fel az évi segélyét és azt az összeget, amit eddig az évenkénti törlesztésre adott az építkezési kölcsönhöz.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja a kisgyőri egyházközség presbitériumát, hogy jövedelmének fokozására tegyen meg minden tőle telhetőt 3 tanerős iskolájának fenntartására, amit a kiküldött bizottság jelentése után remélni is lehet, de az iskola átadásának tervét eleve elutasítja.

77. Az alsózempléni egyházmegye 1941. szeptember 18-án tartott közgyűlésén a szavazatszedő bizottságok jelentése alapján Darányi Lajos és Kiss Pál lelkészeket lelkészi tanácsbírókká, vitéz Nyitray Károlyt világi tanácsbíróvá, és Benke Kálmánt lelkészi aljegyzővé megválasztottnak jelentette ki.

Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi a választások eredményét és Isten áldását kéri az új tisztviselők működésére.

78. Az alsózempléni egyházmegye 1941. évi szeptember 18-án tartott közgyűléséből felterjeszti Kis- és Nagytárkány társegyházközség presbitériumának és lelkipásztorának azt a kérését, hogy Kis- és Nagytárkány társegyházak vétessenek fel az állandó káplán tartó helyek közé. Kérését azzal indokolja, hogy Ágcsernyő is, mint leányegyház hozzátartozik, mind a három hely nagyobb távolságra fekszik egymástól, hitoktatást is végeznie kell a lelkésznek, szórványok is vannak. Az ágcsernyői 360 lelkes gyülekezet évente

csak hatszor úrvacsoraosztás idején találkozhatnak a lelkészével. Az egyházmegye közgyűlése a kérelmet az alsózempléni egyházmegye káplántartó egyházai jogainak csorbítása nélkül terjesztette föl pártolólág.

Közgyűlésünk felterjeszti pártolólág ezt a kérelmet az Egyetemes Konventhez.

79. Az alsózempléni egyházmegye tanácsa 1941. évi március 19-én Sárospatakon tartott ülésén a pusztakereszturi szórványnak Kisgérechez csatolásához és Bodrogszentestől való elcsatolásához, mivel azt a missziói bizottság is helyeselte, hozzájárult, azzal a feltétellel, hogy az egyházkerületi közgyűlés azt helyben hagyja.

Egyházkerületi közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy Pusztakeresztur szórvány Bodrogszentestől el- és Kisgérechez hozzá-csatoltassék.

80. Az alsózempléni egyházmegye esperese felterjeszti a E. T. I. t.-c. 76. §. a. pontja értelmében megerősítés végett a bacskai és bélyi anya-, illetőleg fiókegyházközség jogviszonyát rendező egyházmegyei közigazgatási bírósági ítéletet, amely az egyházi terhek viselése tárgyában akként határozott, hogy az anyaegyház a közös terhek 5/6-át, bélyi fiókegyház pedig annak 1/6-át tartozik viselni. Ez az ítélet jogerőssé vált a felterjesztő jelentés szerint. Az iratoknál azonban elfekszik a bacskai lelkipásztor által még a fellebbezési határidő alatt az esperesi hivatalhoz intézett az a kérelem, amely az ítélet akkénti kiigazítását kéri, hogy az anyaegyház nem az egyházi terhek 5/6-t, hanem annak csak 4/6-od részét tartozik viselni, mert a bélyi fiókegyház által viselni kötelezett 1/6. részen kívül a közös terhekhez a battányi társegyház is 1/6-od arányban tartozik hozzájárulni.

Egyházkerületi közgyűlés az alsózempléni egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság, a bacskai és bélyi társegyházak jogviszonya tárgyában hozott ítéletét, amely egyébként, mint jogerős ítélet megerősítésre sem szorul, tudomásul veszi.

Utasítja azonban az egyházmegye elnökségét, hogy az ítéletnek fentiek szerint a bacskai egyház vezetősége által kért kiigazítása tárgyában törvényszerű határozatot hozasson.

81. Az alsózempléni egyházmegye saját megerősítő határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a pácini egyházközség presbitériuma által kiállított a kántori teendők ellátását teljesítő állami iskolai tanító részére kiállított díjlevelet. Az egyház szabályszerű presbiteri határozatot is csatolt, amelyben e díjlevél tárgyában határozott.

Egyházkerületi közgyűlés a pácini egyház kántori teendőit ellátó tanító részére kiállított díjlevelet megerősíti.

82. Az alsózempléni egyházmegye saját megerősítő határozata kapcsán felterjeszti megerősítés céljából a taktaszadai egyház által kiállított, törvényszerű alakban létrejött presbiteri és egyházközségi határozatokat, amelyben nevezett egyház az Egyetemes Konventtől közalapi kölcsönt kér az iskola építéséből származó 5.300 pengő váltókölcsön tartozásának teljes egészében való kifizethetése végett, amelyhez az Egyetemes Konvent az elvi hozzájárulást már megadta.

Egyházkerületi közgyűlés a közalapi kölcsön ügyében hozott egyházközségi határozatokat jóváhagyja és az egyház kérelmét saját pártoló ajánlatával terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

83. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti megerősítés végett az E. T. II. t. c. 25. §-a alapján a lelkipásztori választás szempontjából minősített egyházközségeinek névsorát Szabályrendelet formájában.

Szabályrendeletkészítő bizottságunk azt javasolja, hogy ezt a Szabályrendeletet a közgyűlés a jelenleg érvényben lévő időszakra vonatkoztatva, oldja fel, mert egyházkerületünk közgyűlése 35/1940. számú határozatában megállapította a kiemelt helyek névsorát és ez a megállapítás 1946. évi december hó 31-ig az E. T. szerint érvényes és meg nem változtatható.

Közgyűlésünk a Szabályrendeletkészítő bizottság javaslata szerint határozott.

84. Az alsózempléni egyházmegye a lelkészi továbbképző-tanfolyamokra nézve azokat a határozatait terjeszti fel az egyházkerületre, melyek szerint a kerület rendezésében tartott lelkészi továbbképző tanfolyamokra zsinatilag rendeltessék el a minden lelkipásztorra kötelező jelenlét. Ezek a tanfolyamok egyszerű keretek között folyjanak le, hogy anyagilag senki sem legyen túlságosan megterhelve s a dologi kiadásokra az egyes kerületbeli egyházmegyék is vegyenek fel költségvetéseikben megfelelő összeget.

Egyházkerületi közgyűlés az 1941-ik évi konventi jegyzőkönyv 242. jegyzőkönyvi határozatának 4. pontjában beigért zsinati intézkedésig nem tartja szükségesnek további lépések megtevését s újabb módszerek megállapítását, hanem egyelőre az eddigi módok és keretek közt óhajtja a lelkészi továbbképző tanfolyamok megrendezését.

85. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti dr. Nagy Sándor Béla sátoraljaújhelyi lelkipásztornak a bodrogkeresztúri egyházközségnél tett 1.560 pengős „Nagy Pál“ néven, néhai édesapja nevét megörökítő alapítványának alapítólevelét két példányban.

Közgyűlés az alapítványról örömmel értesül, az alapítólevelek egyik példányát irattárában elhelyezi, a másikat pedig a magyar királyi kormányhoz az Egyetemes Konvent útján felterjeszti.

86. A felsőborsodi egyházmegye 1941. szeptember 11-én tartott közgyűlésén Miskolcon határozatot hozott, mely szerint a szendrőládi egyháznak a Gusztáv Adolf alapítványból való és templomának és egyházi épületeinek renoválására kért 4.000 P. segély iránti kérelmét, mivel a kis lélekszáma és szegénysége miatt reá van szorulva, pártfogólag terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé.

Egyházkerületi közgyűlés, az egyházmegye indokolásánál fogva Szendrőlád kérelmét pártfogólag terjeszti az Egyetemes Konvent elé.

87. Az ózdi misszió egyház betervezti második tanítói állásának díjlevelét négy példányban szabályszerű alakban kiállítva megerősítés végett. Az alsóborsodi egyházmegye e díjleveleket már megerősítette.

Egyházkerületi közgyűlés az ózdi missziói egyház második tanítója részére szabályszerű alakban kiállított díjlevelet megerősíti.

88. A kiskinizsi egyházközség presbitériumának felszólamlására a diósgyőri egyházközség presbitériuma 1941. január 16-án tartott ülésében azt a határozatot hozta, hogy azokat a kiskinizsi, kistokaji és felsőábrányi egyházközségi tagokat, akik a diósgyőri állami vasgyárban, mint bejáró munkások dolgoznak 1941. évi február 1-től kezdődően további intézkedésig nem adóztatja meg egyházi adóval a vasgyártól élvezett javadalmozásuk után.

A diósgyőri egyházközség presbitériumának ezen határozata ellen a kiskinizsi egyházközség presbitériuma felelőssel élt az alsóborsodi egyházmegyei közgyűléshez azért, mert a diósgyőri egyházközség presbitériuma csupán 1941. évi február 1-től és csak „további intézkedésig“ függesztette fel egyháztagjainak a megadóztatását, valamint hogy nem intézkedett a már addig behajtott egyházi adóknak a kiskinizsi egyházközség részére való átutalása iránt.

Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése ez ügyben mellőzte az ügy érdembeni határozathozatalt azzal az indoklással, hogy tudomása van arról, miszerint ez a nagy horderejű adózási kérdés az 1941. évi május 19-iki ülésén a zsinatot is foglalkoztatta, amely

kiadta az egyházkerületeknek, hogy vonatkozó véleményüket az egyházmegyék véleménye kapcsán a konvent útján a zsinat jövő ülészakára terjesszék fel.

Ezen egyházmegyei közgyűlési határozatot a kiskinizsi egyházközség ugyancsak meglebebbzte az egyházkerületi közgyűléshez azt panaszolván, hogy konkrét felebbezési ügyben nem térhet ki az egyházi hatóság az ítélet hozatal elől azzal az indokolással, hogy az ítékezés tárgyát képező ügy egy magasabb egyházi hatóságot is foglalkoztat.

Fenti felebbezéstől függetlenül a felsőborsodi egyházmegye esperese is indítványt terjesztett elő az egyházkerületi elnökséghez az iránt, hogy a gyártelepeken dolgozó, de más egyházközségek területén lakó egyháztagok egyházi adófizetésének kérdését az egyházkerületi közgyűlés elvi döntéssel rendezze.

Közgyűlésünk a jogorvoslattal megtámadott egyházmegyei közgyűlési határozatot az ott felhozott indokok alapján helybenhagyja.

Ugyancsak mellőzi az ügy érdemében való határozathozatalt a felsőborsodi egyházmegye esperese által előterjesztett indítvány tekintetében, miután az indítványban foglalt kérdés általános érvényű, elvi rendezése kizárólag zsinati hatáskörbe tartozó törvényhozási intézkedést igényel, ami az 1941. év május 9-iki ugyanezen tárgyban hozott zsinati határozat folytán már folyamatba is tétetett.

A kérdésnek a zsinat által törvényhozói uton törtenendő rendezéséig módjában áll azonban az érdekelt adófizetésre kötelezett egyháztagoknak sérelmeik orvoslását az E. T. VII. tc. 9. §-ának rendelkezései értelmében az egyházi közigazgatási bírósági eljárás útján szorgalmazni.

89. Dr. Várnagy Mihály okleveles lelkész, tanügyi fogalmazó gyakornok, sátoraljaújhelyi lakos lelkészi jellegének fenntartását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés dr. Várnagy Mihály kérését teljesíti, lelkészi képesítésének hatályban tartását megállapítja, mivel jelenlegi foglalkozása nem áll ellentétben a lelkészi hivatással s új állása előtti s. lelkészi, hitoktatói megszakitás nélküli működése megfelelő szolgálati bizonyítványokkal igazolva van.

90. A felsőzempléni egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti a sátoraljaújhelyi egyház, mint eladó s Horváth Jenő s neje, mint vevők között a sátoraljaújhelyi 2236. sz. tkvi betétben 1665. hrsz. alatt foglalt házasságség adásvételére vonatkozóan 4000 P.

vételár kikötése mellett létrejött jogügylet jóváhagyása tárgyában hozott határozatát.

Közgyűlésünk a határozatot az E. T. I. tc. 76. §-ának e) illetve 140. §-ának g) pontja alapján jóváhagyja.

91. Olvastuk a Felső Zempléni egyházmegye Bodzásujlaki egyházközségének pártolólág felterjesztett ama kérését, hogy szavazatának számértékét 2-ben állapítsa meg 1 helyett az egyházkerületi közgyűlés, mert a hozzátartozó Garany leányegyház 2 tanerős felekezeti iskolát tart fenn.

Közgyűlésünk felülvizsgálat során, mivel a szavazatszámérték megállapításakor ez az adat nem állott rendelkezésre — visszatért felvidéki egyházközségről lévén szó — a kérést méltányosnak találja és 1944. december 31-ig terjedő érvénnyel Bodzásujlak szavazatszámértékét 2-ben állapítja meg.

92/a. A gömöri egyházmegye tanácsa 1941. évi augusztus 28-án foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy lelkészözvegyek ellátási díjának emelése, föltétlenül szükséges ugyan, de nem a nyugdíjintézeti járulékok felemelése által, hanem a gyűjtött tőkék felhasználásával.

Közgyűlésünk leveszi napirendről ezt az ügyet, mivel azóta ebben a kérdésben intézkedés úgy történt, hogy a Konvent a meglevő tőkék terhére is emelte a járulékokat.

92/b. A gömöri egyházmegye 1941. évi szeptember hó 18-án tartott közgyűlése, a lelkészértekezlet javaslatára tudomásul vette, hogy az egyházmegye tisztséget viselő lelkipásztorok tiszteletdíjukról a lelkészözvegyek és árvák javára lemondottak. A közgyűlés ezt az áldozatkészséget elfogadta s elsősorban az egyházmegye házon kívül iskolázó lelkészárvaik megsegítésére, másodsorban a rászoruló lelkészözvegyek támogatására fordítja. Ez a határozat nem érinti az esperesi tiszteletdíjat és az egyházmegyei pénztárnok tiszteletdíjának felét. Az esperes fenti célra évi 100 pengőt ajánl fel. Felhívja a közgyűlés a világi tisztviselőket is, hogy erre a célra egyházi jellegű napidijaikat ajánlják föl. Határozatát megküldötte a többi egyházmegyéknek.

Közgyűlésünk nagy elismeréssel értesül erről az áldozatkészségről és megfontolás céljából, a többi egyházmegye tisztviselőinek figyelmét felhívja erre a cselekedetre.

93. A gömöri egyházmegye tanácsa 19/1941. sz. határozatával jóváhagyta a szutori s bellényi egyházközségek között létesített

azon egyezséget, mely szerint a bellényi egyház 1275.— P. ellenében lemond a szutori iskolaépületre s melléképületeire vonatkozó tulajdoni s használati jogáról.

Közgyűlésünk az egyházmegyei tanács határozatát nem tartja érdemben felülbírálnak, mert a betérjesztett iratok alapján nem állapítható meg, hogy az egyházak presbitériumai a határozat hozatalánál megtartották az E. T. I. tc. 70., illetve 81. §-ának 2. bekezdésében foglalt azon rendelkezést, mely szerint az elbírálás alatt álló esetben névszerinti szavazással kell a presbitériumnak, illetve a közgyűlésnek határoznia.

Utasítjuk ezért az egyházmegye esperesét annak megállapítására s bejelentésére, hogy az előzőekben említett előírás betartott-e vagy sem. Igenlő esetben feljogosítjuk az egyházkerület püspökét, hogy az egyezséglevélre a szükséges jóváhagyási záradékot a jelentés beérkezése után vezesse rá, vagyis az esetre az egyházmegyei tanács határozatát elvileg már most jóváhagyjuk, nemleges esetben pedig utasítjuk az egyházmegye esperesét, hogy az ügy újabb szabályos letárgyaltatásáról gondoskodjék és utasítsa az egyház előljáróságát, hogy az egyezségről készítendő okiratot a tulajdonjog tkvi bejegyzésére alkalmas formában kiállítva terjessze a presbitérium elé.

Mihez tartás végett felhívjuk az érdekelt egyházak figyelmét, hogy telekkönyvi tulajdonjog szerzésére alkalmas okirat még akkor is bemutatandó az egyház-községek presbitériumának és közgyűléseinek, ha a most elbírált egyezség a törvényes előírásnak megfelelően volt is letárgyalva.

94. A gömöri egyházmegye, miután az Egyetemes Konvent 1941. évi jegyzőkönyve 105. pontjának határozatában nem terjeszkedett ki arra a korábbi kérésére, hogy a gömöri egyházmegye a felügyelete és anyagi segítése alatt levő beretkei árvaházra való tekintettel, mely súlyos anyagi terhet ró rá, a lélekszám szerinti három filléres felajánlás alól mentesítség, ez irányú kérését újból felterjeszti, mert az árvaháznak anyagi segítségén kívüli felajánlási terhet nem képes hordozni.

Egyházkerületi közgyűlés az újbóli méltányos kérést pártolólág terjeszti fel a Konventre.

95/a. A gömöri egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett ragódi, alsó-felsőbalogi, a bejei, oldalfalai, zsóri és otrokocsii egyesült egyházak l elkészí díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés a ragódi, alsó-felsőbalogi, a beje-oldalfala-zsór és otrokocsi egyesült egyházak szabályszerű alakban kiállított, csonkítást nem tartalmazó, — megújított lelkészi díjlevelét megerősíti.

95/b. A gömöri egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett az alsó-felsőbalogi egyházközség lelkipásztori megújított díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés az alsó-felsőbalogi egyházközség lelkipásztorának szabályszerű alakban kiállított törvényszerű presbiteri határozatra támaszkodó megújított díjlevelét, miután a díjlevel csonkítást semmiben sem tartalmaz, megerősíti.

95/c. A gömöri egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a ragályi lelkész és tanító megújított díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés a szabályszerű alakban kiállított ragályi lelkészi és tanítói díjleveleket megerősíti azzal, hogy a régi lelkészi díjlevel „Trizs” részének 8. pontjában említett lelkészi fizetés kiegészítés (kongrua) mind a két egyházra vonatkozólag 423. kor. 02 fillér, amely tételt az új díjlevel nem tartalmaz a lelkésznek a fennálló törvények értelmében őt megillető állami fizetés kiegészítési jogára vonatkozik, illetve a lelkésznek ezt a jogát ez a kihagyás semmiben sem érinti.

96/a. A gömöri egyházmegye tanácsa felterjeszti megerősítés végett a sajoszentkirályi egyház előkönyörgő kántorának díjlevelét, amelyet az egyházmegye jóváhagyott.

Egyházkerületi közgyűlés a sajoszentkirályi leányegyház előkönyörgő kántorának megújított díjlevelét, miután lényegében a korábbi díjlevel szinte hiánytalan megújítása, megerősíti.

96/b. A gömöri egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a zádorfalvai egyházközség kántortanítójának megújított díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés arra tekintettel, hogy a megújított díjlevel minden értékcsökkentés nélkül a régi díjlevel javadalmi tételeit tartalmazza és az szabályszerű alakban lett az egyházközség által kiállítva és presbiteri határozattal alátámasztva, zádorfalvai egyházközség megújított kántortanítói díjlevelét azzal hagyja jóvá,

hogy az új díjlevél 11. pontjában munkaválság címén járó 20 korona alatt az ar. korona és pengő törvényes viszonylata szerint annak 1. 16. szorzó számmal átszámított mai pengő értéke értendő.

96/c. A gömői egyházmegyei tanács felterjeszti saját jóváhagyó határozata kapcsán a heti elemi népiskola tanítójának megújított díjlevelét megerősítés végett.

Egyházkerületi tanács a heti elemi népiskolai tanító szabályszerű alakban kiállított, az iskolás gyermekek megszüntetett tandíjától eltekintve, amely az állami törvényeknek felel meg, díjlevélcsonkítást nem tartalmazó, sőt a három kaszásrét helyett felvett 3 kat. hold 906 négyszögöl szántóban még díjlevél gyarapodást is felüntet, díjlevelét megerősíti.

96/d. A gömői egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a gömői iskola I. tanítója részére megújított díjlevelet.

Egyházkerületi közgyűlés a balogi iskola I. tanítója részére szabályszerű alakban kiállított, törvényszerű presbiteri határozatra támaszkodó megújított díjlevelét, miután az, — az iskolás gyermekek már időszerűtlenné vált, illetve az állami törvényekkel összhangzásban nem álló tandíjától eltekintve semmiben díjlevélcsonkítást fel nem tüntet, — megerősíti.

96/e. A gömői egyházmegye tanácsa felterjeszti megerősítés végett a hubói egyház tanítójának megújított díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés ámbátor a megújított díjlevelben az iskolás és ismétlő iskolás gyermekek részéről a régi díjlevél szerint fizetni kötelezett, sőt a gondnok felelőssége mellett behajtandó tandíjkészpénz járandóság az új díjlevelben nem foglal helyet, aminek nyilván az elemi iskolai állami tandíjmentesség képezi az okát és bár az új díjlevél nem tartalmazza a javadalmasnak azt a jogát, hogy ha nincsen saját marhája, úgy helyette más marhát is hajthat a közbirtokosság legelőjére, miután ez a körülmény a presbitérium határozata szerint a közbirtokosságnak a változott viszonyok folytán történt határozott állásfoglalásával indokoltnak tekinthető és lényegében magát a legeltetés jogát a számos állat tekintetében nem csökkenté, egyébként pedig az új díjlevelben semmi csonkítás nincs, a hubói egyház tanítójának a megújított díjlevelét megerősíti.

96/f. A gömöri egyházmegye tanácsa felterjeszti megerősítés végett a csizi leányegyház iskola tanítójának megújított díjlevelét, amelyet a maga részéről megerősített.

Egyházkerületi közgyűlés a megújított díjlevel megerősítését ezúttal mellőzi, miután az új díjlevelben díjlevel csökkentés jellegű alábbi változtatások mutatkoznak :

Az 1. pontban a régi díjlevel két vékás külső kertje helyett az új díjlevel csak 163 □-öl külső kertet tartalmaz ;
 a 3. pontban a régi díjlevel 7 hold szántóföldje helyett az új csak 6 kat. hold és 1068 □-ölet tartalmaz ;
 a 4. pontban írt másfél kaszásrét helyett az új díjlevelben 1108 □-öl rét foglaltatik ;

hiányzik az új díjlevelből a régi díjlevel szerint tanköteles, valamint az ismétlő iskolás gyermekek által fizetett tandíj címén esetleg számbavehető kárpótlás.

Felhívja közgyűlésünk az egyházközség elöljáróságát, hogy e különbségek okait pontosan állapítsa meg s lehetően okmányszerű bizonyítékokkal alátámasztva, alakszerű, külön presbiteri határozattal együtt terjessze az ügyet újból közgyűlésünk elé.

97. A gömöri egyházmegye esperese 104/1940. sz. közgyűlési határozatunkban nyert felhívás folytán felterjeszti a közegyházi terheknek az egyházközségek és az egyháztagok vagyoni s jövedelmi viszonyainak a figyelembevétele mellett történő igazságos elosztása tárgyában kidolgozott tervezetét, amely a kérdés eldöntésénél minden számbajöhető szempont gondos figyelembevételével készült, alapos és hozzáértésről tanuskodó munka jellegét viseli magán.

Közgyűlésünk a tervezetet és mellékleteit fent megjelölt határozatunkban már kifejezésre juttatott álláspontnak megfelelően vélemény-nyilvánítás és javaslatétel céljából kiadni rendeli az egyházmegyék elnökségének azzal, hogy a tervezet az esperesek által e célból alakítandó bizottság ülésén minden részletkérdésre kiterjedően megvitatandó, annak eredményeként a tervezet határozathozatal céljából az egyházmegye közgyűlése s az általa hozandó határozat közgyűlésünk elé terjesztendő.

Mivel közgyűlésünk az elbírálás alatt álló kérdés egyetemesen egységes rendezését fontos és sürgető egyházi közérdeknek tartja, a tervezetet és mellékleteit az egyetemes konventhez felterjeszti s az egyházkerületek elnökségének megküldeni rendeli azzal a kéréssel, hogy az egységes elrendezés érdekében a fenti határozatunkban foglaltaknak megfelelően eljárni szíveskedjenek.

98. A gömöri egyházmegye felterjeszti a baktii iskola megszűnéséről szóló jelentését. A baktii iskola gyermekhiány miatt elveszítette az államsegélyt és a leányegyház tagjai összesen 182-en vannak, akik államsegély nélkül iskolájukat fenntartani nem tudják.

Egyházkerületi közgyűlés fájdalommal veszi tudomásul a baktii iskola megszűnését.

99. A gömöri egyházmegye 1941. évi szeptember hó 18-án tartott közgyűlésének 42. pontjában kéri, hogy a középfokú iskolákban a sokkal olcsóbb erdélyi vallástani könyvek használata engedélyeztessék.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést az Egyetemes Konventre felterjeszti.

100. Tárgyaltuk a gömöri egyházmegye 1941. évi szeptember 18.-i közgyűlésének azt a határozatát, amely szerint lelkészértekezletéből megütközéssel értesült arról, hogy a visszatért erdélyi református lelképásztorokat az államsegélyek kiutalásánál a román egyház lelkészeivel szemben milyen sérelmek érték. Az egyházmegye közgyűlése „a magyar igazságszolgáltatás nevében kívánja“, hogy a kormányzat ezt a méltánytalan és igazságtalan állapotot haladéktalanul szüntesse meg.

Közgyűlésünk fájdalommal tudja, hogy méltánytalan és keservesen bántó államsegélykiutalások történtek, de arról is örömmel értesült, hogy az igazságos rendezés, a kongrua revízió útján már megtörtént. Epen ezért az ügyet nem terjeszti feljebb.

101. A gömöri egyházmegye 1941. évi szeptember hó 18-án tartott közgyűlésének 43. pontjában kéri a kerületi közgyűlést, hogy felterjesztéssel éljen az Egyetemes Konventre a lelképásztoroknak a korábbi világháború alatt élvezett drágasági segélykiutalása végett s ugyanilyen sürgős közbenjárást lát szükségesnek a lelkészi korpótlékok teljes értékben valorizált összegben való kiutaltatására nézve.

Egyházkerületi közgyűlés e mindenféleképpen jogos és méltányos kérést felterjeszti az Egyetemes Konventre megfelelő lépések megtételére, hogy a nehéz anyagi helyzetben levő lelkészek helyzetén némiképp segítve legyen.

102. A gömöri egyházmegye 1941. évi szeptember 18-án Rimaszécsen tartott közgyűlésén az egyházmegyei tanácsnak ugyancsak Rimaszécsen 1941. évi augusztus hó 28-án hozott határozata

alapján foglalkozott a Nyugdíjintézeti bevallás revíziójával és az egyházkerület útján kéri az Egyetemes Konventtől ezen „teljes tájékozatlansággal készült bevallásokat“ engedje revízió alá.

Egyházkerületi közgyűlés azonosítja magát a gömöri egyházmegye közgyűlésének határozatával és a maga részéről is kéri az Egyetemes Konventet, adjon módot ezen helytelenül megszerkesztett bevallásoknak helyesbítésére.

Egyházkerületi közgyűlés nagy aggodalommal látja a felvidéki lelkipásztorok és lelkészi özvegyek nyugdíjigényének teljes rendezetlenségét és arra az Egyetemes Konvent figyelmét tisztelettel felhívja, ugyanúgy a volt csehszlovákiai nyugdíjintézet elszámolásának és igazságos likvidálásának kérdésére.

103. A gömöri egyházmegye 920/1941. sz. közgyűlési határozatában megállapítja, hogy a községi, illetve körjegyzők az egyházi adóhátrálékok behajtása körül, munkával való túlterheltségük miatt is, nem mutatnak fel kielégítő eredményt, aminek folyománya, hogy az egyház anyagi ügyei legtöbb helyen rendezetlenek. Kéri az egyházmegye annak kieszközlését, hogy az egyházi adóhátrálékok behajtása az adóhivatalok által e célból kiküldendő végrehajtók közreműködésével történjék, ne pedig a munkával túlterhelt községi jegyzők útján.

Közgyűlésünk annak megállapítása mellett, hogy a panaszolt esetekben az érdekelt egyház terhére külön végrehajtó kiküldésének tételes rendelkezés alapján helye van, — felhívja az egyházközségek elöljáróit, hogy minden olyan esetben, amikor a hátrálékosok vagyoni s jövedelmi viszonyainak a gondos mérlegelése alapján végzett megállapításuk szerint az egyházi adóhátrálékok behajtása bizton remélhető, tehát nem a fizetőképesség, hanem a fizetési készség hiánya az oka a hátrélék keletkezésének, — az egyházi adóhátrálékok behajtása érdekében szükséges zálogolás foganatosítása céljából külön végrehajtó kiküldése iránt kérelmeikkel forduljanak közvetlenül az illetékes kir. adóhivatalok vezetőihez.

Tájékoztatásként közöljük az érdekeltekkel, hogy olyan községekben, amelyekben az egyházi adók úgynevezett együttes kezelésbe vannak véve, a külön végrehajtó eljárási s napidíja a község (esetleg a jegyző) terhére esik.

104. Közgyűlésünk a dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész bejelentése folytán a múlt évi közgyűlésében hozott 108. sz. határozatban arra hívta fel a tornai egyházmegye elnökségét, hogy néhai

Zsarnay Imre által az egyházmegyének hagyományozott és az égerszögi 98. sz. tjkvben felvett ingatlanok telekjegyzőkönyvének A, B, C lapját hiteles másolatban szerezzé be s az ingatlanok tulajdonjogi állapotának a tisztázása, valamint a tulajdonjog elévülésének a megakadályozása céljából a felhívásban foglalt többi meghagyásnak is tegyen eleget. Az elnökség ezen felhívás folytán beterjesztett jelentéséhez csatolt hét darab eredeti okirat tartalmára hivatkozva kéri, hogy a közgyűlés tekintszen el a tkvi másolat beszerzésétől, mert az egyházmegye az örökölt ingatlanokat még az 1876. évi szeptember hó 8. napján tartott árverésen, amiként ezt a végrendelező meghagyta, a kiküldött bizottság közbenjötté mellett eladta, az eladást az egyházmegye közgyűlése „helyesléssel” fogadta, vevő a vételárat kifizette, tehát az egyházmegyét a szóbanforgó ingatlanok tulajdonjoga nem illeti meg, mi okból a dr. Nagy Lajos által beadott panasznak nincs alapja.

Közgyűlésünk 108/940. sz. határozatának 1., 2., 5. és 6. pontjában foglalt felhívásnak — természetesen csak azon esetre szóló — megisméltése mellett, hogy a tornai egyházmegye az égerszögi 98. sz. tjkvben hacsak rész-tulajdonosként is nyilván van tartva, — utasítja a tornai egyházmegye elnökségét az égerszögi 98. sz. tjkv. A, B, C lapra terjedő teljes hiteles másolatának a beszerzésére s beterjesztésére, továbbá az ingatlanok birtokosainak, (használóinak) a birtoklás jogcímének a megállapítására, az elbirtoklás megakadályozása céljából szükséges intézkedéseknek az egyházmegye ügyészének a közbenjötté mellett való megtételére, általában az ügynek az egyházmegyére kedvező elintézhete érdekében célravezető intézkedések foganatosítására s jelentéstételre, mert

az elnökség által a 6./a. beterjesztett okirat, nevezetesen Naményi Pál egyházmegyei ügyész által az egyházmegyei gyűléshez a „Zsarnai Imre úr által az egyházmegyére hagyományozott ingatlanbirtok eladására vonatkozó szerződés” jóváhagyása céljából benyújtott hivatalos jelentés tartalma alapján megállapítható, hogy a szóbanforgó ingatlan eladását az egyházmegye közgyűlése a „hivatalos jelentés” beérkezésének a napján: 1887. évi április hó 13. napján, tehát az árverés határnapját követő tíz év eltelte után *sem hagyta jóvá*. Mivel pedig sem a tornai egyházmegye elnökségének a jelentéséből, sem az eddigi eljárás adataiból kétségtelen bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az egyházmegye közgyűlése az árverés eredményét tartalmazó szerződést jóváhagyta s mert a dr. Nagy Lajos bejelentése szerint a kérdéses erdőingatlanok tkvi tulajdonjoga jelenleg is a tornai egyházmegye nevében van nyilvántartva,

— az egyházmegye elnökségének a jelentésében kért tudomásulvétellel az ügy megnyugtató befejezéshez nem lévén juttatható, a rendelkező rész szerint kellett határoznunk.

105. A tornai egyházmegye felterjeszti dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész arra irányuló indítványát, hogy hozzon közgyűlésünk olyan általános érvényű határozatot, mely szerint az egyházközségek tulajdonában álló ingatlanok csak református vallású személyeknek adhatók haszonbérbe.

Közgyűlésünk a javaslatot magáévá teszi s azt az indítványozott és általános hatályú rendelet kiadása céljából azzal a hozzáadással terjeszti fel az Egyetemes Konventhez, hogy a rendelet megalkotásánál figyelembe veendő lenne a szabad verseny korlátozásának az árak kialakulására gyakorolt kedvezőtlen hatása.

106. A tizzasalamoni egyházközség és politikai község kooperációs iskolát óhajt létesíteni úgy, hogy a ref. egyház iskolaépületében volna a tanítás és amiért oda járnának a községi iskola növendékei, a politikai község 150 P évi bért fizetne, ezenkívül 50 százalékban fedezné a dologi kiadásokat. Az ungi egyházmegye 1941. szeptember 4-én jóváhagyta a kooperációra vonatkozó felterjesztését.

Egyházkerületi közgyűlés a kooperációra vonatkozó ungi egyházmegyei felterjesztést elfogadja és ahhoz teljes egészében hozzájárul, mert azt látja, hogy a tizzasalamoni egyházközségnek a két iskolai együttműködésből semmi hátránya nem lesz.

107. Az ungi egyházmegye szeptember 4-én Ungváron tartott ülésének 29. sz. határozatával pártolólág terjeszti fel az ungvári egyház kérelmét missziói lelkészi állás szervezése iránt. Az ungvári egyházközség szórványáiban 4—90 kilométerig terjedő távolságban 36 szórványhelyen 336 református lakik, akiket az egyházközség gondozni a maga erejéből nem képes. Az egyházközség és egyházmegye ez ügyben az egyetemes konvent intézkedését kéri.

Közgyűlés a kérelmet pártolólág terjeszti fel a konventre. Mivel a missziói lelkészi állás szervezésére egyházi forrásból fedezet megjelölve nincs: az egyházközség és egyházmegye bizonyára arra gondolt, hogy 336 református magyar lélek gondozása és a felszivódástól való megmentése nemcsak egyházi, hanem nemzeti érdek is. Épen ezért államsegély kieszközlése volna indokolt és célszerű az állás anyagi megalapozására. Ebben az értelemben kéri az egyetemes konvent intézkedését. Egyuttal

felhívja az ungvári egyházközséget és az ungi egyházmegyét, hogy a missziói lelkészi állás szervezésének helyi feltételeiről gondoskodják.

108. Az ungi ref. tanítóegyesület azt kérte az egyházmegyei közgyűléstől, hogy rendelje el az egyházközségeknek azt, mely szerint minden egyes tanítónak a vasuti arcképes igazolvány kiváltásáért 16 pengőt fizessenek 26 pengő térítési díjból, mert az állam ezt cselekszi. Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet elutasította azzal az indokolással, hogy az egyházközségek ugyis nagy terhet viselnek, nem lehet még ezzel is fokozni megterheltségüket.

Egyházkerületi közgyűlés nemcsak az ungi egyházmegyét, hanem az összes egyházmegyét utasítja, hogy a tanítók vasuti arcképes igazolványának kiváltásánál az állam által fizetett 16 pengőt fizessék ki, ezzel a tétellel se maradjanak hátra tanítóink az állami tanítók mögött.

109. Az ungi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti a csongori egyházközség presbitériuma által szabályszerű alakban kiállított kántortanítói díjlevelet 4. példányban megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlés a csongori egyház által szabályszerű alakban kiállított, a régivel szemben csonkítást nem tartalmazó, törvényszerű egyházközségi határozatokkal alátámasztott ezt a kántortanítói megújított díjlevelet megerősíti.

110. Az ungi egyházmegye felterjeszti a csongori egyházközség presbitéri és közgyűlési határozatait jóváhagyás végett, amelyben az egyházi belhivatalnokok helyi javadalmát képező felgyült hátrálékok kiegyenlítése céljából 14.000 P. átmeneti kölcsönök felvételének engedélyezését kéri, melynek fedezetéül az úrbéres gazdatanács egynegyed évi 500—1000 P-ig segélyt szavazott meg a pénztári készlet állásához képest s fedezetéül szolgálna még az évi egyházi adó és a kinlévő terményjárandóság behajtása. Az egyházmegyei közgyűlés alaki pótlások után a kölcsön felvételét jóváhagyja, de felhívta az egyházközséget az egyházközség költségvetésének és hátrálékosainak kimutatása becsatolására. Az utóbbiakat az egyházközség nem csatolta.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházi belhivatalnokok felgyült természetbeni hátráléka kiegyenlítésének e rendkívüli és csak a legkivételesen engedélyezhető elintézését célzó kölcsön felvételét csak az esetben látja engedélyezhetőnek, ha annak fedezete az úrbéres gazda-

közönség által tényleg megszavazott egynegyed évi 500—1000 P. segélyben meg van és ezt az úrbéres gazdaközönség tudja is és fogja is folyósítani. Ennek a kérdésnek teljes tisztázása végett felhívta az egyházközség elöljáróságát, hogy az úrbéres gazdaközönség elmúlt évi és jövő évi költségvetését szerezze be és külön is mutasson rá, hogy miben áll annak biztosítéka, hogy a megszavazott segélyt az úrbéres gazdaközönség tényleg tudja és fogja is folyósítani. Csatolja be ezenkívül az egyházközség már kért évi költségvetését és a hátralékosak jegyzékét a hátralékos összegének kitüntetése mellett.

Ezek birtokában fog közgyűlésünk e kérdésben érdemben határozni.

111. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának Sárospatakon 1941. június hó 23-án tartott gyűlése jkve (5. p.) jelenti, hogy az egyházkerületi elnökség és főiskolai gondnokság, mint minden évben, az 1940—41.-i iskolai évben is meglátogatta főiskolánkat és annak intézményeit. Az egyházi főhatósággal és az elöljárósággal való találkozás mindig felfrissülést jelent főiskolánknak és lelki erők megáradását idézi elő. Nagy nyereséget jelentett a főiskola számára a március 17—18. napján végzett látogatás is, amikor Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok úr, Janka Károly főiskolai lelkészi és dr. gróf Bethlen Pál világi gondnok urak megjelentek közöttünk, hogy bepillantást nyerjenek főiskolánk szellemi életébe és anyagi ügyeibe. Mélységes szomorúsággal töltötte el szívünket, hogy atyai támogatónkat, Farkas István püspök urat nem köszönthettük főiskolánk falai között. De bizunk Isten megsegítő kegyelmében, hogy betegségéből talpra állítja a következő iskolai esztendőben ereje és egészsége teljességében elhozza hozzánk.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel vesz tudomást az egyházkerületi főgondnok úr és a főiskolai gondnokság március 16—18. napjain tartott hivatalos látogatásáról és azokról a szolgálatokról, amelyeket főhatóságaink a főiskola vezetése és irányítása körül végeztek.

112. Olvastatik a sárospataki ref. gimnázium hivatalos látogatásáról szóló jelentés.

I. Tárczy Árpád igazgató félévi jelentése válaszolja az intézet első félévi életét.

Vitéz Domokos György, a mennyiségtan és fizika egyházkerületi tanulmányi felügyelője április 2—3-án végezte látogatását a pataki gimnáziumban. Meghallgatta az órákat, átvizsgálta a dolgozatokat s a munkafüzeteket, s tapasztalatairól beszámolva megállapítja, hogy itt a két tárgy tanítása jó kezekben van.

Csorba Zoltán mb. egyházkerületi előadó január 16—18. és március 26—28-án végezte látogatását. A záróértekezleten beszámolt tapasztalatairól. 44 órán volt. Különösen behatóan foglalkozott az újonnan alkalmazott tanerők (Maller Sándor, Harangi László, Ruszkai András, Somogyi Zoltán, Kolláth József) munkájának ismertetésével. Megállapítja, hogy a gimnázium ez évben is haladt a fejlődés útján.

Az előjáróság képviselőjében meglátogatta az intézetet Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, Janka Károly lelkészi, gr. Bethlen Pál világi gondnokok (március 16—18.) s a látogatás végén a tanári karral megbeszélést folytattak.

II. Az állami felügyelet gyakorlása céljából dr. Sziklay Ferenc tanügyi tanácsos november 19, 22, 23, április 28—30. napjain végezte látogatását. Megvizsgálta az intézet külső, belső rendjét, megnézte az írásbeliket, 52 óralátogatást tett. Általában szívesen időzött az intézetben.

Igazgatótanács júniusi jegyzőkönyve 50. és 52. pontjában örömmel veszi tudomásul a megnyugtató jelentéseket.

A középiskolai tanügyi bizottság jelentése alapján egyházkerületi közgyűlés örömmel vesz tudomást az illetékesek nyilatkozataiból arról, hogy a 400 éves főiskola gimnáziumának tanári kara és ifjúsága, elődjei példáját követve, bőségesen kiveszi részét a munkából, hogy a magyar jövő küzdelmeire minél acélosabb és tudásban felkészültebb nemzedék álljon ki. Örömmel értesül arról, hogy a friss erőkkel bővült tanári kar s az igazgató munkája által ez évben is haladt az ősi intézet a fejlődés útján, amelynek látható jele a növendéklétszám emelkedése folytán szükségessé vált építkezés is. Köszönetet mond azoknak, akiknek munkája az ígéretes fejlődést lehetővé tette. A bemutatott iratokat irattárba teszi.

113. Olvастatik a sárospataki ref. tanítóképző, a sárospataki és miskolci liceumok, a sárospataki, a miskolci fiú- és leánygimnáziumok és a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumok konventi kérdőívéről szóló jelentés.

Előadó megállapítja, hogy hét kérdőívet tanulmányozott át s ezek alapján külön jelentést tesz a konventhez a 7 iskola állapotról 3 csoportban: 1 képző, 2 liceum és 4 gimnázium. Eddig csak maguk a kérdőívek mentek fel, most azonban konventi utasításra ezek mellett a kérdőíveken alapuló jelentés is felmegyen. Általában megállapítható, hogy a feleletek nem egyöntetűek. Pl. a pataki liceum és tanítóképző a köztartásnál a tanulóktól felvett díj összegét 10 hónapra 460 pengőben tünteti fel, a miskolci liceum már nem egy tanulótól fizetett összeget említ, hanem 48.235/50 pengőt mutat ki. Több intézet nem mindig jelöli a százalékot. Néhol ösz-

szegezési hibák vannak. A miskolci fiú a rendszereteket csak nyilvános tanulóknál veszi számításba. A tudományos és irodalmi működésnél az egyik intézet nem nevez meg senkit, a másik a legkisebb újságcikkről is megemlékezik. Olykor nincs feltüntetve, hogy az illető szám apadás-e, vagy fogyás. Sok kérdésre nincs felelet. Az egyik a liceum III. osztályának megnyitását növekedésnek számítja, a másik nem szól róla semmit. Óhajtható volna e téren is az egyöntetűség.

Egyházkerületi közgyűlés 1. a kérdőivekről szóló jelentést megnyugvással veszi tudomásul, azokat a kérdőivekkel együtt felterjeszti az egyetemes konventhez.

2. Kegyelettel adózik Szabó Barna miskolci s Szilágyi Benő pataki tanár emlékének.

3. A kegyes adakozóknak és adományozóknak a szegény sorsú diákok támogatásáért köszönetét fejezi ki.

4. A nyugalomba ment tanárok életére Isten áldását kéri.

5. Köszönti az új igazgatótanácsosokat és tanárokat. Munkájukra Isten gazdag áldását kéri.

6. Üdvözli a kitüntetett igazgatókat és tanárokat.

7. Köszönti a miskolci fiúgimnáziumot a tanulmányi versenyen szereplő Papp Géza sikere alkalmából.

8. Köszönettel és elismeréssel említi a tanárok iskolán kívüli munkáját is.

9. Tudomásul veszi, hogy a gimnáziumi jelleg az I—VI. osztályig már végrehajtatott.

10. Dicsekedéssel látja a színvonal emelkedését.

11. Sürgeti a kérdőivek kiállításában az egyöntetűséget, e célból megkeresi a konventet, világosabb utasítások adása és a felesleges ismétlések elhagyása végett.

114. A sárospataki ref. gimnázium igazgatója szeptember 30-án jelentést tesz a tanári kar létszámáról, a tantárgyfelosztásról, az órarendről, a tankönyvekről. Beterjeszti a tanári kari jegyzőkönyveket is. Beterjeszti, hogy a tanári karban a következő változások voltak: Dávid Zoltán rendes tanár, c. igazgató nyugalomba vonult, de a f. iskolai évben, mint óraadó heti 8 órában még tanít. Zilahy Lajos óraadó tanár állásáról lemondott. Új tanerők szeptember 1-től dr. Jánosi Ferenc magyar—latin—görög szakos, ref. lelkész, segélydíjas tanár. Harangi Lászlót, dr. Maller Sándort, Ruszkai Andrást, Somogyi Zoltánt az igazgatótanács az 1941—42. tanévre h. tanáru alkalmazza (63—66. jkv. pont.)

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

115. A sárospataki ref. gimnázium igazgatója szeptember 30-áról jelenti, hogy a sárospataki ref. főgimnáziumba az 1941—42.

iskolai évben 531 nyilvános tanuló iratkozott be. Ebből r. kath. 30 (5·6 %), gör. kath. 4 (0·7 %), ág. ev. 21 (4 %), református 450 (84·7 %), unit. 5 (1 %), izr. 21 (4 %). Növekedés volt az I.c., III.a., IV.a., b., VII., VIII. osztályokban 70, fogyás az I.a., b., II.a., b., III.b., V., VI. osztályokban 84. Az osztályok száma a tavalyihoz képest nem változott. Magántanulóul beiratkozott 29 növendék: róm. kath. 7 (24·1 %), gör. kath. 1 (3·4 %), ág. ev. 4 (13·8 %), ref. 15 (51·8 %), izr. 2 (6·9 %). Növekedés volt a II.a., IV.a., és VII. osztályokban 5, fogyás az I.a., b., III.a., IV.b., V., VI., VIII. osztályokban 16.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

116. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkvének 27. pontja jelenti, hogy az új tantervet a VII. osztályban 1941. szeptember 1-től bevezeti a gimnázium. A tankönyvekre vonatkozólag már a juniusi igazgatótanácsnak előterjesztést tett, azonban a VII. o. görög könyvek közül csak az egyik jelent meg, az is a Szent István társulat kiadásában. Gimn. szék a szeptember 1. üléséből javasolja, hogy amennyiben a konvent által engedélyezett könyv nem jelenik meg, igazgatótanácsai jóváhagyással a vitéz Mészáros-féle könyvet vezethesse be az iskola a hiányzó görög könyv pótlására.

Egyházkerületi közgyűlés a gimnáziumi széknek az igazgatótanácson keresztülment javaslatát elfogadja.

117. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának Sárospatakon 1941. június 23-án tartott ülésének jkv-e (9. pont.) előterjeszti dr. Szabó Zoltán főiskolai lelkésznek az ifjúság valláserkölcsei állapotáról szóló évi jelentését. A jelentésben, mely főiskolánk kormányzati rendszabályának 30. §-a alapján készült, több hasznosítható javaslata van: 1. diákfegyelmező szerv létesítése, 2. az internátusi helyek szaporítása, 3. diákjainknak a szünidőben való irányítása, 4. az iskolai jótéteményeknek az értesítő könyvecskébe, illetőleg indexbe való illesztése, 5. évenként egy-egy alkalommal a főiskola jóltevőiről való megemlékezés, 6. az iskolai épületek megjelölése, 7. egy külön imaterem építése, amelyeknek megvalósítása nagy mértékben elősegítené az ifjúság valláserkölcsei nevelését s megkönnyítené a tanártestületek ilyen irányú munkáját.

Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul az egyetemes ifjúság valláserkölcsei állapotáról szóló jelentést, örömmel és megelégedéssel állapítja meg, hogy a tanártestületek felelőségük tudatában minden lehető megtettek az ifjúság lelki életének fejlesztése s erkölcsi életének épségben tartása érdekében. A tanári karok munkájáért köszönetet mondva, a javaslatokat nyilvántartja.

118. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanács Sárospatakon, 1941. szeptember 15-én tartott ülésének jkv. (8. p.) jelentí, hogy a VKM. 14024/1941. eln. szám alatti rendeletével Dávid Zoltán gimn. tanárt, címzetes igazgatót, 35 évi szolgálat után, saját kérelmére 1941. szeptember 1-től nyugalomba helyezte. Gimnáziumi szék szeptember 1-én kelt ide vonatkozó átirata Dávid Zoltán életéről és tanári munkájáról a következőképp emlékezik meg.

Dávid Zoltán 1882. január 12-én született Baranya megyében Drávapalkonyán. Ósei közt sok tanító és pap volt, úgyhogy ő valóban örökölte a kedvező pedagógiai adottságokat. Középiszkoláit a kecskeméti ref. gimnáziumban végezte (1894—1902.), ahol jeles érettségi bizonyítványt szerzett s utána beiratkozott a budapesti tudományegyetem bölcsészeti fakultására. Egyetemi éveinek befejezése után 1906-ban a sárospataki ref. főgimnáziumba került h. tanárnak, ahol a főiskolai igazgatótanács javaslatára 1908. szeptember 1-től rendes tanárrá választotta az egyházkerületi közgyűlés. Székfoglaló értekezést 1909. szeptemberében tartott Vadnay Károlyról. Dávid Zoltánban a főiskola előljárósága hamarosan felismerte a lélekből fakadó nevelői elhivatottságot. Még h. tanár korában 1907-ben megbizta az akkori internátus felügyeletével, ezt a tisztséget utóbb is éveken át nagy buzgalommal és hozzáértéssel végezte. Mint fiatal tanár 3 éven át volt a gimn. széknek, később 4 éven át a gazdasági választmánynak jegyzője. Az önképzőkörnek két ízben volt több éven át tanárelnöke. A gazdasági választmánynak előbb szavazó, majd mint a nyomdának és könyvkereskedésnek felügyelője, éveken át tanácskozó tagja. A gimn. gyűléseken a pedagógiai értekezések egész sorozatát olvasta fel. Az 1939—40-ik tanévben a kormányzó úr őfőméltósága gimnáziumi igazgatói címmel tüntette ki. Az elmúlt tanévben pedig a kultuszminiszter középiszkolai tanulmányi felügyelő nevezte ki a kassai tankerületben.

Dávid Zoltán életét és munkáját főiskolai s általában pedagógiai viszonylatban csak közvetlen munkatársai tudják a maga teljességében kellőleg értékelni, mert Dávid Zoltán nem volt hangozó egyéniség. Befelé élő ember és tanár volt egész pályája folyamán. A munkától sohasem huzódzott. Intézmények életében is jelentős idő 35 év. Az egyén életében pedig ime a köteles munka végét jelentheti. Dávid Zoltán befejezte tanári szolgálatát, de egyénisége, lelke beleépült a főiskolába, keze alól kikerült nemzedékekbe. De tanártársai lelkében is kitörölhetetlenül fog élni emléke. Az elválását enyhíti az, hogy egyelőre még körünkben marad az előljáróság felkérésére, mint óraadó. — Köziszkolai szék meleg szeretettel emlékezik meg Dávid Zoltán hosszú tanári szolgálatáról, amelyet bucsúlevelében is kifejtett gondolatai bizonyításának vesz. — Az igazgatótanács szintén meghatódott lélekkel veszi tudomásul Dávid Zoltán nyugalomba vonulását.

Egyházkerületi közgyűlés mélyen meghatva veszi tudomásul a Dávid Zoltán nyugdíjba vonulásáról szóló jelentést. Nemcsak azért, mert vele a gimnáziumi tanári testületnek egyik legértékesebb tagja távozik a munkamezőről, hanem azért is, mert benne a lélek fegyvereivel a Krisztus diadaláért harcoló munkást, a főiskola áldott lelkű szolgáját veszíti el. Hálás lélekkel mond köszönetet Dávid Zoltánnak a három és fél évtizeden át végzett szolgálataiért és kéri Istent, hogy élete hátralévő napjaiban is tartsa meg kegyelmében s áldja meg minden lépésében.

119. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző igazgatótanácsának Sárospatakon, 1941. június 23-án tartott ülésének jkve (4. p.) jelenti, hogy Szilágyi Benő a sárospataki gimnázium ny. tanára c. igazgató, főiskolánk v. igazgatótanácsosa, a gazdasági választmány tagja, a helybeli ref. egyházközség presbitere és pénztárosa, t. főhadnagy, 1940. december 21-én reggel 4 órakerületének 64-ik, boldog házasságának 29-ik évében, 35 évi tanári szolgálat után nyugalomban töltött idejének 4-ik évében Sárospatakon elhunyt. — Szilágyi Benő 1877. március 8-án született Gyömrőn. Bölcsője ároni családban ringott, melynek tiszta levegőjét s patinás karakterét egész életén át őrizte, féltő gonddal ápolta, s tanítványai lelkébe átsugározta. Középiskoláit a kiskunhalasi gimnáziumban végzi. 1895-ben a budapesti egyetemre iratkozik be, hogy tudományos-ja lelkét az ókori világ klasszikus szépségével gazdagítsa. Az alapos készltségű, világos látású s filozófiai gondolkozást eláruló ifjúra csakhamar ráterelődik a figyelem. Már egyetemi éve alatt a báró Prónay családhoz került nevelőnek. Nevelősködését egyetemi tanulmányai befejezése után csak katonai szolgálata szakítja meg. Önkéntesi évének kitöltésével 1902 szeptemberében a miskolci gimnáziumban lesz h. tanár. Főiskolánk igazgatótanácsa 1903 június hó 4-iki ülésében több kiváló képesítéssel bíró pályázó közül a Szinyey Endre tanszékére őt választja meg a görög nyelv és irodalom tanárává, aki a csatolt működési bizonyítvány szerint a tanításban kiváló eredménnyel és nagy ügyességgel működött s társadalmi műveltségével és személyiségével mindenki szeretetét megnyerte. A puritán életű és gondolkozású ifjú tanár főiskolánkban hamarosan otthonra talált. Főiskolánk 1903—04. évi értesítője csak annyit jegyez meg róla: a főiskola szelleméhez hamarosan alkalmazkodott. De benne van ebben a néhány szóban mindaz, ami Szilágyi Benót jellemezte. Elkötelezése a multtal szemben, felelősség a jövő iránt, hűséges szolgálat és önfeláldozó élet. Az 1904—05. iskolai évben már rendes tanár. Székfoglalója a görög és latin tanítás néhány általános szempontjáról. Rendes tanársága óta szolgálata egyre jobban bővül. A latin és görög nyelven kívül görögpótlót, magyart, történelmet és lélektant tanít. Mindeniket hozzáértéssel és otthonos jártassággal. Rendes tanársága második

évében 1905—06-ban köziskolai széki jegyző, 1908—14-ig konvik-tusi felügyelő, mely megbizatást az előljáróság ösztönzésére az 1926—27. években újból elvállal. 1908—12-ig a gazdasági választmány jegyzője. 1906. óta az Irodalmi kör pénztárosa. 1933—34. iskolai évtől a főiskolai igazgatótanács tagja. Főiskolánk falain kívül is áldott munkát végez. Sárospataki református egyházunk 1934-ben presbiterévé, majd 1937-ben nyugdíjbavonulása után pénztárosává választja. Tevékeny részt vesz a Nőegylet működésében és szociális munkájában, mint titkár.

De Szilágyi Benő élete mégis a sárospataki főiskoláé volt egészen. A 400 éves jubileuma alkalmával ő rendezi a könyvkiállítás, összeállítja a tanárok névsorát, ő szövegezi a latin nyelvű meghívót. Tanári működésének utolsó szakaszában, 1929—30-ban a Hariseion-alap támogatásával görögországi tanulmányútra megy, amelyről egy módszeres értekezletre írt beszámolója a főiskolai értesítőben is megjelent. Az egyházkerület hivatalos lapjában több tankönyv-bírálata lát napvilágot. A theol. kar fölkérésére az akadémián több ízben vállalja a görög nyelv tanítását. Emlékbeszédet mond Soltész Ferenc felett. A kegyes jóltevők sorát szaporítja első felesége, Szilágyi Benőné Buza Margit néven tett alapítványával. A világháború alatt Isten akaratában való megnyugvással engedelmeskedik a behívásnak s 1914—18-ig karddal szolgálja magyar hazáját.

Temetése december 22-én volt a kollégium udvaráról. Azt megelőzőleg a hozzátartozók előtt a köziskolai szék nevében a közigazgató, a gazdasági választmány nevében dr. Trócsányi József elnök fejezte ki részvétét. A sirnál a kartársaktól Tárczy Árpád igazgató búcsúztatta el, a ref. egyház nevében pedig Har-sányi Gyula főgondnok mondott megindító búcsúszavakat.

Egyházkerületi közgyűlés mélységes megilletődéssel és szomorúsággal veszi tudomásul a Szilágyi Benő haláláról szóló jelentést. Maga is bizonyoságot tesz amellett, hogy Szilágyi Benő a kötelességteljesítés mintaszerű, a főiskola egyik legnagyobb tekintélyű tanára, az igazság bátor harcosa volt, aki a rábizottakban mindenkor Krisztus elválasztott vitézeinek éberségével és szent buzgalomával, a hű szolga sáfárságával forgolódott. Közgyűlés a Szilágyi Benő elhunytát őszinte lélekkel gyászolja, emlékét hálás kegyelelettel őrzi, jkv-ében megörökíti.

120. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. június 23-án tartott ülése jkv-e (75. p.) jelenti, hogy Szabó Gyula angol-internátusi igazgató megbizatása szeptember 1-én lejár. A gimnáziumi szék a megejtett titkos szavazás alapján rátermettségenek és kiválóan értékes munkásságának dokumentálásaképen titkos szavazattal egyhangúlag Szabó Gyulát ter-

jeszti fel az igazgatótanácshoz az 1941. szeptember 1-től kezdődő 6 éves ciklusra, angol-internátusi igazgatóvá való választás végett.

Igazgatótanács Szabó Gyulát 1941. szeptember 1-től kezdődőleg 6 évre ismét az angol-internátus igazgatójává választja s ezen határozatát felterjeszti megerősítés végett az egyházkerülethez.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács választását magáévá teszi és Szabó Gyula angol-internátusi igazgatóvá való választását egyhangúlag megerősíti.

121. Egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottság felterjeszti a sárospataki főiskola igazgató-tanácsának javaslatát Erdödi László természetrajz-földrajzszakos helyettestanárnak rendes tanárrá való megválasztása iránt azzal, hogy rendes tanári fizetést a főiskolai pénztártól attól az időponttól élvezzen, amikor őt a V.K.M. a nem állami tanszemélyzet rendes tanári státusába sorolja.

Egyházkerületi közgyűlés Erdödi Lászlót 1941. szeptember 1-i hatállyal megválasztja a természetrajz—földrajzszakos tanszékre rendes tanárnak azzal, hogy rendes tanári fizetést a főiskolai pénztártól az időponttól kezdve élvez, amikor őt a vallás- és közoktatásügyi miniszter a nem állami tanszemélyzet rendes tanári státusába sorolja.

122. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkv.-e (39. p.) jelenti, hogy a gimnáziumi szék 1941. szeptember 13-án tartott gyűlésén foglalkozott a Sárospatakról kiindult tehetségkutató mozgalom térhódításával. Nagy örömeire szolgált gimnáziumi széknek az, hogy Hóman Bálint VKM. miniszter bejelentette, hogy a kultuskormány a Horthy Miklós-alap keretében évenként 250 tehetséges és szegénysorsú gyermeket fog bejuttatni a középiskolába. Ezek neveltetésének gondját magáravállalja és 8 év alatt 2000-re emeli a tehetségkutató révén a gimnáziumba került tanulók számát. Az első évre kiszemelendő 250 gyermeket a mohácsi, jászapáti és besztercei gimnáziumokban fogják elhelyezni. Gimnáziumi szék elérkezettnek látja az időt arra, hogy a pataki főiskola minden tekintélyét latbavetve részt kérjen az állami támogatásból a maga munkája számára, hogy Sárospatak se maradjon ki az állami támogatásból. Gimnáziumi szék bizalommal kéri az igazgatótanácsot, hogy az egyházkerületi elnökségen, vagy esetleg a konventen keresztül emlékiratban forduljon a kultuskormányhoz és tőle a következőket kérje:

1. A kultuskormány ösztöndíjasai közül évenként tizet—tíz neveltessenek a sárospataki ref. gimnáziumban,

2. Építtessen és vásároljon az állam a sárospataki tehetségvizsgások számára egy internátust,

3. Létesítsen az állam ebben az otthonban egy kisebb tehetségkutató intézetet, mely legalább két tankerület tehetségkutató munkáját elláthatja és irányíthatja.

Igazgatótanács örömmel tárgyalja gimnáziumi szék javaslatát s az abban foglaltakat teljes mértékben magáévá teszi. Egyben kimondja, hogy az egyházkerületi elnökségen, illetve egyetemes konventen keresztül megkeresi a kultuskormányt, s kéri e három pontban foglaltak megvalósítását a pataki főiskolában.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul az igazgatótanács határozatát, mivel azonban közben a VKM. 57436/1941. sz. rendeletével már intézkedést tett a tehetségvizsgák ügyében s a történelmi egyházakat hasonló lépés megtételére hívta fel, közgyűlés megvárja az egyetemes konvent idevonatkozó intézkedéseit.

123. Olvastatik a miskolci ref. Lévay József gimnázium hivatalos meglátogatásáról szóló jelentés. I. Porcs Kálmán igazgató félévi jelentésében hűségesen beszámol az 1940/41. tanév I. feléről. Ismerteti a tanárok munkáját, kitér a zavaró körülményekre. Beszámol a tehetségvizsgáról s a kisdud internátus fejlődéséről. Ajánlja további fejlesztését. A tanári kar is új tervekkel foglalkozik a színvonal emelése végett. — Dr. Gulyás József mb. előadó két ízben (január 10—11, április 20—23.) látogatta meg az intézetet. Megvizsgálta külső és belső állapotát, figyelemmel kísérte az ifjúság életének megnyilvánulásait, megnézte az ügykezelést s az írásbeli dolgozatokat. 40 óralátogatáson szerzett tapasztalatairól az április 23-i befejező értekezleten számolt be. Örömmel állapította meg, hogy a sok nehézség dacára az intézet igen jó és szigorú munkát végzett.

II. Az állam részéről több felügyeleti látogatásban volt része az iskolának.

Szabó Gyula sárospataki gimn. tanár, angol-nyelvi tanulmányi felügyelő október 25—26-án végzett látogatást. Tapasztalatairól az október 26-i értekezleten beszámolva általában megelégedésének adott kifejezést.

Vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos 7, 8, 18—19, 21, 24, 26. napjain végezte hivatalos látogatását. 47 órán tett látogatást, átvizsgálta a dolgozatokat s tapasztalatairól a február 26-i értekezleten beszámolva a megvizsgált intézet külső és belső rendjéről, az órákon való látogatáskor szerzett benyomásairól megelégedéssel emlékezett meg.

Egyházkerületi közgyűlés örvendezéssel veszi tudomásul, hogy a Lévay József gimnáziumban a szép munka folytán a biztos fejlődés jelei mutatkoznak. A maga részéről is mindent elkövet, hogy e munkában (főleg a

tehetség-felkarolás s az Internátus-fejlesztés terén) zökkenés ne legyen. Azoknak, akik e téren máris tettekkel bizonyították be, hogy a magyar jövő ügyét szívéből viselik, köszönetet mond. Az ismertetett iratokat iratárba helyezi.

124. A miskolci ref. Lévay József gimnázium igazgatótanácsa június 7-én tartott ülésében elfogadott költségvetés és a szeptember 30-án tartott igazgatótanácsi gyűlésen keretképpen elfogadott, de már részletesebb pótköltségvetés szerint a rendes bevételek összege: 163.099— P, a rendes kiadások összege 162.611 P. Ehez jönnek még rendkívüli bevételek és kiadások.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott költségvetést tudomásul veszi.

125. A miskolci ref. Lévay József gimnázium igazgatótanácsának szeptember 30.-i ülése a tandíj összegét 80 P-ben állapította meg az eddigi 70 P-vel szemben. A vagyoni állapot szerint kivetendő fenntartási és drágasági segély összegét 20—80 pengőben állapította meg, a múlt évi 20—70 pengővel szemben.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanácsnak a tandíjra és fenntartási, drágasági segélyre vonatkozó döntését jóváhagyólag tudomásul veszi.

126. A miskolci ref. Lévay József gimnázium igazgatótanácsa augusztus 16-án tartott ülésén tárgyalta a Porcs Kálmán igazgató nyugdíjaztatási ügyét (2. p.). A VKM. 14.365/1941. sz. leiratában Porcs Kálmán igazgatót szeptember 1.-i hatállyal nyugalomba helyezte. Most még nem időszerű az ő kiváló érdemeiről megemlékezni, de már most sem hallgathatja el, hogy érdemekben gazdag munkásságát nehéz körülmények között megkezdve, a maga erős egyéniségével, alapos és sok irányú igazgatói munkájával elérte azt, hogy az iskola megújnodva áll és a tanári kar békességben végzi munkáját. Ettől a kiváló, vezetésre hivatott embertől fájdalommal válik meg az intézet. Dr. Mikuleczky Gyula elnök indítványára az igazgatótanács gyűlésének 4. pontja elhatározza, hogy tekintettel a szeptemberi nagymérvű iskolai munkára és az új igazgató megválasztásával kapcsolatban felmerülő teendőkre, Porcs Kálmánt felkéri az igazgatói tisztségnek október 1-ig való betöltésére.

A szeptember 11-én tartott igazgatótanácsi ülés jegyzőkönyvének 1. pontja meleg szeretettel búcsúztatja a nyugdíjba vonuló igazgatót. Kiemeli fáradhatatlan munkásságát, melyet az iskola rendbeszedése, felvirágoztatása, az internátus létesítése és fejlesztése terén fejtett ki. Kívánja, hogy a méltán megérdemelt pihenést jó erőben, egészségben és minél tovább élvezhesse.

Középiskolai tanügyi bizottság jelentése alapján egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is mély meg hatottsággal vesz búcsút a lelépő Porcs Kálmán igazgatótól és készséggel elismeri, hogy munkássága révén az iskola virágzásnak és a tanítás munkája nagy lendületnek indult. Kívánja, hogy nyugalmi éveit erőben, egészségben tölthesse és további életére Isten gazdag áldását kéri.

127. A miskolci ref. Lévy József gimnázium igazgatótanácsa 1941. szeptember 11-én tartott ülésén Zsupán Lászlót igazgatóvá választotta.

Az egyháztanács az igazgatótanács választását egyhangú lelkesedéssel teszi magáévá, a hozott határozatot tudomásul veszi és jóváhagyás végett az egyházkerület elé terjeszti.

Egyházkerületi közgyűlés Zsupán László 1941. szeptember 1-től kezdve 2 évre való igazgatói választását megerősíti. Üdvözli őt és biztosan reméli, hogy tisztét buzgó lelkesedéssel fogja betölteni. Munkájára Isten gazdag áldását kéri.

128. A miskolci ref. Lévy József gimnázium igazgatótanácsa szeptember 30-án tartott ülése jkve (3. p.) jelenti, hogy az igazgató-helyettesi állás átszerveztetett. Zsupán László igazgató előterjeszti, hogy igazgató-helyettesül a tanári kar egyik idősebb tagja választassék meg, aki az igazgatónak akadályoztatása, illetőleg szabadsága esetén állandó helyettese legyen, és az épület és berendezés rendje- és karbantartási teendőiben állandóan segítse őt. Az irodai munkában való állandó segédkezéssel a tanári kar egyik fiatalabb tagja bizassék meg. Az igazgató-helyettes javadalmat nem élvez, csupán a heti óraszámát állapíttassék meg heti 15 órában, az irodai munkákra beosztott tanár pedig ugyancsak fenti 15 óraszám mellett évi 300 P. tiszteletdíjat élvezzen. Rámutat arra, hogy az átszervezés a régi helyzettel szemben évi 200 P. megtakarítást jelent.

Igazgatótanács a tanári kar javaslatát határozattá emeli és az átszervezésnek megfelelően a tanári kar által első helyen jelölt Óvári Imrét reprezentatív igazgatóhelyettesnek megválasztja és tudomásul veszi Bede Zoltánnak az igazgatói irodába való beosztását.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanácsnak az igazgató-helyettesi állás átszervezésére és betöltésére vonatkozó határozatát jóváhagyólag tudomásul veszi és Óváry Imrét reprezentatív igazgatóhelyettesi állásában a Rendtartásnak megfelelően 3 évre megerősíti.

129. Középiskolai tanügyi bizottság előterjeszti a Lévy József gimnázium igazgatójának bejelentését arról, hogy a Porcs Kálmán

nyugdíjazása folytán megüresedett tanszéket az igazgatótanács a tanári kar javaslatára átszervezi mennyiségtan-természettan tanszékké s arra rendes tanári minőségben való megválasztásra Tóth Ferencet ajánlotta a miskolci ref. egyházközségnek, akinek vegy-tanból is megvan az alapvizsgálója s az intézetben immár 5 éve szolgál. A miskolci ref. egyházközség, mint fenntartó, Tóth Ferencet rendes tanárrá választotta. Tanügyi bizottság a választás tudomásul vételét ajánlja az egyházkerületnek.

Egyházkerületi közgyűlés Tóth Ferencnek a miskolci ref. egyházközség által rendes tanárrá való választását tudomásul veszi, azon időponttól kezdődő hatálylyal, amely időponttól kezdve őt az állam a fizetéskiegészítés szempontjából rendes tanárnak elismeri.

130. Előadó jelentést tesz a miskolci ref. Lévay József gimnázium tantárgyfelosztásáról, órarendjéről és a tanári testületben beállott változásokról.

Szabó István okl. magyar-latin szakos segélydíjas tanár a debreceni ref. gimnáziumhoz h. tanáruul választatván meg, állásáról lemondott, helyére az igazgatótanács Bíró Sándor magyar-angol szakos okl. tanárt alkalmazta segélydíjas minőségben. Azonban Bíró Sándor próbaszolgálatra tábori lelkésznek behívatván, október 1-én állásáról lemondott, helyére Gyárfás Imre okl. magyar-latin szakos tanár alkalmaztatik, aki állását, mivel jelenleg a kiskunhalasi ref. gimnáziumnál van alkalmazva, november 1-én fogja elfoglalni. A harmadik párhuzamos I. osztály felállítása következtében szükségessé vált újabb állásra Csatári Imre történelem-földrajz szakos okl. tanár alkalmaztatik segélydíjas minőségben, mivel Zsupán László igazgatóvá választásával a történelem-földrajz szakcsoportban mutatkozik egy teljes heti óraszámnak megfelelő szükséglet.

Egyházkerületi közgyűlés a bejelentett választásokat jóváhagyólag veszi tudomásul.

131. A miskolci ref. Lévay József gimnázium igazgatósága jelentést tesz a tanulók beiratkozásáról. Összesen beiratkozott 703 tanuló, ebből róm. kath. 69 (9·8 %), gör. kath. 12 (1·7 %), ág. ev. 49 (6·9 %), református 496 (70·7 %), unit. 2 (0·3 %), izr. 75 (10·6 %). Magántanulóul beiratkozott 5, köztük ág. ev. 1, ref. 3, izr. 1.

Egyházkerületi közgyűlés a beiratkozásokról szóló bejelentést tudomásul veszi.

132. Olvastatik a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium hivatalos meglátogatásairól szóló jelentés.

I. Vitéz Fábrián Vilmos igazgató félévi jelentése minden keddés nélkül ismerteti azt a nehézséget, melyet a nehéz körülmé-

nyek idéztek elő. Dr. Gulyás József mb. előadó két ízben (január 13—15, április 17—19) látogatta meg az intézetet. 41 tanórán volt jelen, átvizsgálta a dolgozatokat, végignézte a jegyzőkönyveket s ügyiratokat. A záróértekezleten megállapította, hogy az iskola jelenének képe nem sötét, jövője biztató. Az előjáróság tagjai közül több ízben meglátogatta az iskolát Varga Imre és Baráth Károly, továbbá Farkasfalvi Farkas Géza egyházker. főgondnok (május 1.). Vitéz Domokos György miskolci igazgató, e-kerületi tanulmányi felügyelő május 26—27-én végezte a mennyiség-tantermészettan felülvizsgálására hivatalos látogatását.

II. Az állam részéről a következő látogatások történtek: Harányi Sándor latin tanulmányi felügyelő október 23—24-én. Wespriemi Jenő rajz tanulmányi felügyelő október 25-én. Lemle Rezső német tan. felügyelő november 8—9-én. Vitéz Domokos György mennyiség-tani t. felügyelő március 4—5-én. Vitéz Zatskó Gyula t. ü. tanácsos március 18—21. napjain végezte állami felügyeleti látogatását. A záróértekezleten behatóan ismertette az intézet állapotát, a tanári kar munkáját, a tanítás és nevelés eredményeit. 33 órán tett látogatása alapján beszámolt tapasztalatairól, az írásbeli dolgozatokról, az igazgatói ügykezelésről és hasznos tanácsokat adott a továbbhaladásra. Az állami felettesek közül még május 28-án dr. Buday Géza kir. főigazgató, június 12-én dr. Kovács Gyula min. o. főnök látogatták meg a tanítást, illetőleg az érettségi szöveget.

Egyházkerületi közgyűlés Isten iránti hálával veszi gondjaiba a két prot. egyház tulajdonába visszakerült intézetet, melynek, mint teljesen felekezeti iskolának, ez az első teljes iskolai éve. Bizakodó örömmel veszi tudomásul a jelentést, a tagjaiban, nagy részben megifjult tanári testülettől s az igazgatótól várja elsősorban azt, hogy az intézet régi jó hírnevét a sok nehézség ellenére is minél hamarabb elérje. Munkájára Isten gazdag áldását kéri. Köszönetét fejezi ki egyúttal azoknak is, akik e cél elérésében az iskolának eddig is segítségére voltak. A 11 látogatásról szóló jelentéseket irattárába helyezi.

133. Előadó jelentést tesz a rimaszombati egyesült prot. gimnázium évkönyvéről, tanárainak nyilvántartási kimutatásáról, a tantárgyfelosztásról, órarendjéről s tankönyvi kimutatásáról, jegyzőkönyveiről. Jelenti, hogy a tanári testület összetételében 1940. december 1 óta a következő személyi változások történtek.

K. Nagy Istvánt az igazgatótanács szolgálati éve alapján 1940 november 30-án rendes tanárrá választotta. E választást a VKM. 64.898/1941. V. 1. sz. rendeletével tudomásul vette, de közölte, hogy a nem állami gimnáziumi helyettes tanárok rangsorában elfoglalt helye alapján ő az 1941. évi egyszeri besorolások kapcsán még

nem volt besorozható a rendes tanárok létszámába. Dobos József magyar-francia szakos tanárt az igazgatótanács 1940 nov. 30-án helyettes tanárrá választotta meg. A választást a VKM. nem vette tudomásul, őt nem erősítette meg, azzal a megokolással, hogy nevezett az előírt szolgálati évek hiányában csak segélydíjas tanárnak ismerhető el. Mándi Antal testnevelési tanárt a Kormányzó úr öfőméltósága 1941 június 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával felmentette a testnevelési tanároktól megkívánt alaki előképzettség igazolásának kötelezettsége alól, VKM. pedig e legfelsőbb kegyelmi tény után nevezettet 180.302/1941. sz. alatt kelt rendeletével fizetés szempontjából a VIII. fiz. o. 3. fokozatába (VII. fok.) sorolta be.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, s reméli, hogy a legközelebbi előléptetési besorolások kapcsán K. Nagy István és Dobos József az őket megillető helyekre be fognak kerülni. Örömmel veszi tudomásul, hogy Mándi Antal testnevelési tanár jogviszonya a Kormányzó úr kegyelmi ténye által immár véglegesen rendeztetett.

134. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatója jelentést tesz az 1941—42. iskolai évre beiratkozott tanulók létszámáról.

Beiratkozott: 311. Ebből róm. kath. 129 (41·44%), gör. kath. 1 (0·32%), ág. ev. 55 (17·7%), református 109 (35·04%), izraelita 17 (5·46%). A multhoz képest emelkedett a létszám az I., III., IV., VII. és VIII. osztályokban 32-vel = 10·28%. Apadás volt a II. és V. osztályokban: 13 (4·18%). A magántanulók száma az I. és II. osztályokban 13, róm. kath. 4 (30·7%), gör. kath. 1 (2·7%), ág. ev. 3 (23%), ref. 4 (30·8%), izr. 1 (7·7%); növekedés 4 (30·8%).

Tudomásul szolgál.

135. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatója jelenti, hogy a tanári kar az 1941—42. iskolai évre új tankönyvek bevezetését határozta el.

Egyházkerületi közgyűlés a szerző nélkül megnevezett tankönyvekhez, amelyek az igazgató jelentése szerint a konvent engedélyét már megnyerték, a Huszti Chrestomathia kivételével, a bevezetési hozzájárulást megadja.

136. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatója jelenti, hogy az iskola költségvetése az 1941—42. iskolai évre az igazgatótanács által 8.570·45 P hiánnyal elfogadtatott és jelenleg felterjesztés előtt áll. A hiányt az igazgatótanács rendkívüli államszegéllyel kívánja fedezni.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi azzal, hogy a hiány csökkentésére minden lehető tgyen meg az intézet.

137. A rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgatója jelenti, hogy az 1941—42. évi iskolai díjakat illetőleg az igazgatótanács a következőkben állapodott meg: I. Felvételi díj: 20— P, vegyes díjak 16 P, tandíj az egész évre 60 P, iskolafenntartási járulék 40 P (itt engedménynek helye nincs). II. Internátusi díjak: beírási díj 12 P (butor, fürdő, evőeszközök, orvosi vizsgálat díja egyúttal). Tartásdíj egy hónapra a központi internátusban 65 P, a kisinternátusban 58 P, ezért lakást, fűtést, világítást és háromszori étkezést kap a tanuló. Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy az árak további emelkedése esetén a díjakat a viszonyokhoz mérten felemelhesse. Az internátus költségvetését az igazgatótanács 44.740 P-ben állapította meg.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

138. A rimaszombati egyesült protestáns gimn. igazgatója, valamint Varga Imre, az igazgatótanács ü. v. elnöke a tanulók segélyezéséről az 1941—42. iskolai évben a következőket jelenti: A tanári kar javaslata alapján az igazgatótanács az 1941—42. iskolai évre 12 tanulót 5275 P internátusi és 42 tanulót 2020 P tandíjkezdvezményben részesített. Az internátusi és tandíjkezdvezmények összege 7295 P. — A szegény tanulók könyvtárából 29 tanuló kap 130 drb. könyvet. Ennek állományát 200 P értékű új tankönyvvel fejlesztette az intézet.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

139. Varga Imre, a rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatótanácsának ü. v. elnöke felterjeszti az 1940—41. évi iskolai, az 1940—41. évi internátusi zárószámadásokat, az 1941 június 30-i állapotot feltüntető vagyon-teher mérleget, a saját ügyvezető-elnöki évi jelentését s az igazgatótanács jegyzőkönyvének erre vonatkozó kivonatát. A számadásokat bizottság vizsgálta felül. Az iskola zárószámadása 10'35 P maradványt tüntet fel, az internátusi egyenleggel zárult, a vagyonmérleg összes vagyonul 557,323'49 P-t, összes teherül 63.216'06 P-t tüntet fel, tehát tiszta vagyon 494.107'03 P. A zárószámadás kiegészítéséül mellékelt ügyvezetői jelentés bőven foglalkozik a hadikölcsönben lévő alapítványi vagyonnal, amelynek refundálására már megindult a törekvés, az állami támogatással, a belső berendezés kérdésével, a sok nehézség elhárítására nyújtott segítséggel s az internátus ügyeivel.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul a nagy erőfeszítésre való munkákról szóló jelentést s a maga részéről is hálás köszönetet mond egyen-egyen és összesen azoknak, akik az intézetnek segédkezett nyújtottak. Kifejezetten is köszönetet mond ü. v. igazgatótanácsai elnököknek áldozatos szolgálataiért.

140. Varga Imre ü. v. elnök jelenti, hogy az iskola 139.112.50 cseh-szlovák korona névértékű 3⁰/₀-os hadikölcsön kártalanítási kötvényeit 11.538.34 P névértékű 4⁰/₀-os magyar állampapírra cserélte át az iskola s az u. n. refundációs alap javára könyvelte el. Ebből az alaptól az iskola-alapot 54⁰/₀, a Fehérvári-alapítványt 23⁰/₀, a 44 kisebb alapítványt 23⁰/₀ illet meg.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

141. Varga Imre, a rimaszombati egy. prot. gimn. igazgatótanácsának ü. v. elnöke jelenti, hogy a múlt nyáron az épület II. emeletének jobb szárnyán egy felügyelő tanári szoba, egy kisebb és egy nagyobb terem és fürdő berendezésével és átalakításával az internátust kibővítette az előljáróság és a férőhelyek számát 23-ról 45-re emelte fel a központi internátusban. A szomszédságban lévő kis internátust is átalakította és a férőhelyei számát 22-re emelte. Így az összes férőhelyek száma 67.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesül a rimaszombati gimnázium internátusainak újabb fejlődéséről s a jelentést tudomásul veszi.

142. Varga Imre, a rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatótanácsának ü. v. elnöke jelenti, hogy Gömör-Kishont vármegye kisgyűlése szeptember 29-i ülésében az ő előterjesztésére a rimaszombati iskolának a tehetségvizsgán alkalmasnak talált szegény tanulók évi segélyére költségvetésébe évenként 2500 P-t vett fel. A törvényhatósági közgyűlés szeptember 30-án a kisgyűlés e határozatát jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlés boldog örömmel veszi a jelentést tudomásul s a maga részéről is hálás köszönetet mond Gömör-Kishont megye rendinek, hogy az esetleg elkallódó magyar tehetségek megmentéséhez és felemeléséhez ilyen áldozatos összegekkel járult hozzá.

143. A rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgatósága felterjeszti az iskolai rendszabályok elfogadott szövegét, amely három részből áll: 1. A tulajdonképeni iskolai rendszabályok, melyek a magyarországi ref. gimnáziumok rendtartásának figyelembe-

vételével készültek. 2. Szállás-szabályzat, mely a tanulók magánlakásokon való elhelyezkedését s ottani viselkedését írja körül. 3. Leánytanulók fegyelmi szabályzata, mely a rimaszombati gimnáziumba járó leánynövendékek teendőit és viselkedését határozza meg. Mind a három szabályzatot a tanári kar 1941 szeptember 17-én tartott értekezletén fogadta el és mind a három szabályzatot az igazgatótanács szeptember 20-án kelt 10. sz. határozatával jóváhagyta és megerősítette, illetőleg megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

Egyházkerületi közgyűlés a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium tanári kara által készített, letárgyalt és elfogadott szabályzatait, melyeket az igazgatótanács is jóváhagyott, a maga részéről megerősíti.

144. Varga Imre a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgatótanácsának ügyvezető elnöke jelenti, hogy a VKM kérésükre a csehek által elhurcolt tornaszerek részben való pótlására 2513 P értékben 14 drb. tornaszert rendelt, melyet az iskola már át is vett.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést örömmel vesszi tudomásul s a maga részéről is köszönetet mond a VKM-nek az adományokért.

145. Olvастatik a Tóth Pál leánynevelőintézet leánygimnáziumának hivatalos látogatásáról szóló jelentés.

I. Vitéz Domokos György igazgató félévi jelentése ismerteti az I. félév életét.

Dr. Gulyás József mb. előadó két ízben tett látogatást (január 16—18, április 23—25). A látogatás végével beszámolt tapasztalatairól. Megállapította, hogy vannak nehézségek, de mindezeknek dacára lobog a tanári lelkek tüze.

Az I. félévben meglátogatta az intézetet főtiszt. Farkas István püspök úr is, az igazgatótanács elnöke.

II. Az állam részéről több látogatás volt: Lemle Rezső német szakfelügyelő október 22—23-án, Török Árpád francia tanulmányi felügyelő november 18—21. napjain, — Dr. Buday Géza kir. főigazgató április 23—24, május 9—10, 12. napjain végezte hivatalos látogatását s május 17-én számolt be tapasztalatairól. Megállapította, hogy a leánygimnáziumban jó nevelő s oktató munka folyik, mindenki becsülettel, odadó törekvéssel munkálkodik a rábízott gyermekeknek a tanításán, nevelésén, felemelésén.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a nőnevelés nagy emberi, nemzeti s egyházi céljait szolgáló Tóth Pál intézet leánygimnáziuma ez évben is hűségesen sáfarkodott a rábízott értékekkel s a tanári

kar, élén az igazgatóval a sok gátló körülmény dacára is jó munkát végzett. A maga részéről mindent megtesz, hogy a gátló körülmények hatása csökkentessék. Hiszi, hogy a református áldozatkészség sem fog hiányozni. A látogatásokról szóló iratokat irattárába helyezi.

146. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet leánygimnáziumának igazgatótanácsa jelenti, hogy az elmúlt 1940—41. iskolai évben beiratkozott a gimnáziumba 473 rendes és 22 magántanuló. 9-el több, mint a múlt évben. Összesen: 495 növendék. Osztályoztatott 456 rendes és 21 magántanuló. Párhuzamosak voltak az I—IV. osztályok s így 12 osztály volt. A növendékek közt református 249 (52·20%), evangélikus 38 (7·79%), r. kath. 133 (27·89%), gör. kath. 10 (2·09%), gör. keleti 1 (0·2%), izr. 46 (9·65%); ebből jeles magaviseletű 429 (89·92%), jó 46 (9·63%), elégséges 2 (0·45%). Népesek voltak az I.a. (52), I.b. (54), II.a. (44), V. (47) osztályok. 45-ös létszám felett püspöki engedéllyel, 50-es létszám felett miniszteri engedéllyel vett fel növendékeket.

Az internátusnak volt 65 bentlakó és 2 fél-bentlakó növendéke. Ezek közül a gimn. tagozatban ref. vallású 48, evangélikus 1, r. kath. 3, gör. kath. 1, izr. 3; a liceumi tagozatban volt 8 bentlakó növendék, ref. 5, r. kath. 2, evang. 1. A női felsőkereskedelmi iskolát látogatta 1 növendék. A bentlakó növendékek 700, 800, 900 P-t fizettek. A fél-bentlakás 350— P. Internátusi díjkezdvezmény 2.000 P. volt.

A VKM. által az állami iskolákban elrendelt új tantervet a gimnázium életbeléptette a VI. osztályban is. A változás a régihez képest az volt, hogy a latin óraszám 4 órától 5-re, a testnevelés és francia nyelv 2 órától 3-ra emelkedett. Új tantárgyként tanítottuk a vegytant, heti 3 és a gazdasági ismereteket heti 2 órában. Elmaradt a természetrajz heti 3 és a művészettörténelem heti 2 órában. Ezenkívül, követve más protestáns iskolák példáját, bevezette az ének tanítását is heti 1 órában. Így a heti órák száma ebben az osztályban heti 28-ról heti 32-re emelkedett. Mint új rendkívüli tárgyat, bevezette a rajzot a VI. osztályban heti 2 órában.

Egyházkerületi közgyűlés a miskolci ref. leánygimnázium 1940—41. iskolai életéről szóló jelentést tudomásul veszi.

147. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet ref. leánygimnáziumának igazgatótanácsa jelenti, hogy az 1941—42. tanévben az új tanterv a VII. osztályban is életbelépett. Változások: A francia nyelv heti 3 órája 4 órára, a testnevelés 2 órája 3 órára, a természettan heti 3 órája 4 órára emelkedett. A történelem heti óraszám 3-ról 2 órára, a latin heti 5 órája 4 órára csökkent. A természetrajz heti 3 órája elmarad. Új tantárgy a földrajz heti 2 órával s a rajz és műalkotások ismertetése heti 1 órával. A VII.

osztályba bevezette az ének tanítását heti 1 órában. Végeredményképen a heti óraszám 30 óráról 32 órára emelkedett.

Egyházkerületi gyűlés a jelentést tudomásul veszi.

148. A miskolci ref. Tóth Pál nőnevelő intézet leánygimnáziumának igazgatótanácsa jelenti, hogy a VKM. 171.014. sz. rendeletének megfelelően az idén is, mint tavaly, a VIII. osztályban a német nyelvet heti 3 órában tanítja; ennek következtében a francia nyelv heti 3 óráról 2 órára csökken. A német és francia nyelv óraszámában beállott változásnak az idén való engedélyezését kértük a főtiszteletű püspök úrtól, aki kérésünket jóváhagyta, így az idei órarendünk is ennek alapján készült.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

149. Előadó jelentést tesz a miskolci ref. leánygimnázium tan-személyzetének 1941—42. évi létszámáról, a tantárgyfelosztásról, az órarendről s a tankönyvekről. Jelenti egyben, hogy a Varga József helyettesítésével megbízott Szücs Ilona zeneakadémia képe-sítésű tanár helyett az igazgatótanács Varsányiné Ruszinkó Anna okl. középiskolai képe-sítésű énektanárt bizta meg az ének tanítá-sával.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

150. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelentést tesz a beíratkozott nyilvános tanulóiról. A létszám 471. Ebből róm. kath. 130 (27·6%), gör. kath. 11 (2·33%), gör. keleti 1 (0·21%), ág. ev. 32 (6·79%), ref. 254 (33·33%), izr. 43 (9·14%).

Növekedés 51; fogyás az I.a. és I.b., a IV.b. V. és VII. osztályokban összesen 42. — Magántanulók létszáma 14, ebből róm. kath. 3 (21·42%), gör. kath. 1 (7·14%), ág. ev. 1 (7·14%), ref. 6 (42·7%), izr. 3 (21·42%).

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

151. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatója jelentést tesz a tankönyvváltozásokról.

1. Magyarból a III. osztályban Jékely—Kerecsényi—Vajthó olvasókönyvét, a VII. o.-ban Zsigmond Ferenc irodalomtörténetét és Nagy J. Béla Magyar nyelvkönyvét óhajtja bevezetni az intézet. 2. Németből az I—VII. osztályokban Benigni Gyula Német nyelvkönyveit, a VIII. o.-ban a Bitter-féle Goethe Iphigeniet; 3. Latinból a VI—VII. osztályban Kun—Törös: Szemelvények Cicero és Vergilius műveiből; 4. Franciából a VII. osztályban Bárczy Francia nyelvkönyvét; 5. Történelemből a IV. o.-ban Jánosi—Varga: Antik világ és a keresztyén Európa története, az V. o.-ban Jánositól a

Közép- és újkor története, a VII. o.-ban Varga Magyarország története; 6. Földrajzból a VII. o.-ban Karl—Temesi: Hazánk részletes földrajza; 7. Fizikából a VII. o.-ban: Szijjártó Fraknoi Renner: Természettan; 8. Mennyiségtanból a II. o.-ban Jónás: Szám-tan, a III—IV. o.-ban Mérey—Endrédi—Sárközi—Lovas: Mennyiség-tan III—IV. o., az V—VII. o.-ban Jónás: Mennyiségtan; 9. Művészettörténetből a VII. o.-ban Bokor, Bundschuh—Grabovszki: Művészeti alkotások ismerete. A latinból a VII—VIII. o.-ban Huszti Chrestomatiája és Wagner—Gál: Római régiségtan.

Egyházkerületi közgyűlés a kért tankönyvváltoztatásokhoz a művészettörténet s Huszti Chrestomatiája kivételével hozzájárul.

152. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa szeptemberi gyűlésének 5. pontja a tandíjat és a fenntartási díjat mérsékelten felemelte. A tandíj az I—IV. osztályokban a reformátusok részére 58 P helyett 70 P, a felsőbb o.-okban 72 P helyett 80 P; más keresztényeknek 82 P helyett 90 P. Ugyanennyit fizetnek az izraeliták is, hozzáadva még fenntartási díjul 24 P helyett 40 P-t. Az eddigi közüzemi díj címén fizetett összegeket az igazgatótanács iskolafenntartási járuléknak nyilvánítja s növendékeként 10 pengővel felemeli.

Egyházkerületi közgyűlés a tandíj és fenntartási járulék felemeléséhez hozzájárul.

153. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet igazgatótanácsa jelenti, hogy szept. 5-én tartott gyűlésén, tekintettel az élelmiszerek állandó drágulására, az ellátási díjat egy évre 800, 900, 1.000 P-ben állapította meg. Az 1941—42. iskolai évben az internátusba 66 növendéket vett fel.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

154. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet igazgatótanácsa jelenti, hogy az igazgatótanács által kiküldött bizottság f. évi július 25 és 26-án az intézet és az internátus 1940—41. évi számadásait megvizsgálta, és dr. Óváry Zoltán pénztárnoknak a számadásokban foglalt tételekre nézve a szükséges fenntartással a felmentést megadta. Az intézetnél az összes bevétel 206.977.76 P, a kiadás 122.728.72 P volt. Tehát a maradvány 1073.39 P.

Egyházkerületi közgyűlés a számadás megvizsgálására vonatkozó jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

155. A miskolci Tóth Pál intézet igazgatója betérjeszti az egész intézet 1941—42. isk. évi költségvetését, melyszerint a dologi ki-

adások összege 46623 94 P, a személyi kiadásoké 79110*06 P, összesen 125734— P, az összes bevétel 125.734— P lesz.

Egyházkerületi közgyűlés a Tóth Pál nőnevelő intézet költségvetését tudomásul veszi.

156. A miskolci ref. Tóth Pál intézet igazgatója beterjeszti az internátus költségelőirányzatát az 1941—42. isk. évre, mely szerint az összes várható bevétel 56463*89 P, az összes kiadás 56370 P lesz, a remélhető maradvány 95*89 P lesz.

Egyházkerületi közgyűlés a Tóth Pál intézet internátusának költségelőirányzatát jóváhagyólag tudomásul veszi.

157. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet igazgatótanácsának 1941 június 21-i ülése jkve (7. p.) jelentést tesz a leánygimnáziumnál és leányliceumnál betöltendő tanári állásokról és ismerteti a tanári kar javaslatait.

Igazgatótanács a tanári kar javaslatának meghallgatása után egyhangúlag elhatározza, hogy javaslatot tesz az egyházkerületi közgyűlésnek Porcs Sára leánygimnáziumi h. tanárnak 1941 szeptember 1-től rendes tanárrá való választására azzal a megjegyzéssel, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időtől kezdve kap, amikor az állam, az államilag segélyezett rendes tanárok rangsorába beiktatja őt.

Egyházkerületi közgyűlés Porcs Sára leánygimnáziumi h. tanárt 1941 szeptember 1-től rendes tanárrá választja azzal, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időponttól kezdve kap, amikor őt az állam, az állami fizetéskiegészítésben részesülő rendes tanárok rangsorába beiktatja.

158. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet igazgatótanácsának 1941 június 21-i ülése jkve (7. p.) jelentést tesz a leánygimnáziumnál és leányliceumnál betöltendő tanári állásokról, ismerteti a tanári kar javaslatát.

Igazgatótanács tanári kar javaslatának meghallgatása után egyhangúlag elhatározza, hogy javaslatot tesz az egyházkerületi közgyűlésének Tüdös Sarolta leánygimnáziumi h. tanárnak 1941 szeptember 1-től rendes tanárrá választására, azzal a megjegyzéssel, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időtől kezdve kap, mikor az állam az államilag segélyezett rendes tanárok rangsorába beiktatja őt.

Egyházkerületi közgyűlés Tüdös Sarolta leánygimnáziumi h. tanárt 1941 szeptember 1-től rendes tanárrá választja azzal, hogy rendes tanári fizetést csak attól az

időponttól kezdve kap, amikor őt az állam az állami fizetéskiegészítésben részesülő rendes tanárok rangsorába beiktatja.

159. Olvastatik a Tóth Pál ref. leánynevelő-intézet liceumának meglátogatásáról szóló jelentés.

I. Vitéz Domokos György igazgató félévi jelentése bemutatja az immár 149 növendékkel s három osztállyal bíró gyakorlati irányú középiskola első félévi életét.

Dr. Gulyás József mb. előadó két ízben látogatott (január 18—19, április 23—25). A látogatás végén beszámolt 8 órai tapasztalatairól és megállapította, hogy az intézet bízható jövő előtt áll.

Az I. félévben meglátogatta az intézetet Főtiszteletű Farkas István püspök úr is, az igazgatótanács elnöke.

II. Vitéz Zatskó Gyula t. ü. tanácsos, a főigazgató helyettese, az állam részéről május 23—24. napjain végezte látogatását s 24-én számolt be tapasztalatairól. Végigvizsgálta az intézet külső és belső rendjét, átnézte a dolgozatokat, 18 órán át látogatott s értékes útmutatásokat adva megállapította, hogy a tanári testület nagy része új az iskolánál. Kezdő, de törekvő tanárok az újak.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesül e fiatal intézeti ág életének sikeres megnyilvánulásáról. A maga részéről is megteszi a lépéseket, hogy a tanítást gátló akadályok (építkezés stb. által) kiküszöböltessenek, hogy így minél biztosabb úton haladjon a fiatal intézeti ág a szép jövő felé.

160. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet leányliceumának igazgatótanácsa jelenti, hogy az 1941. évi június hóban megkezdett építkezés szeptember 21-én befejeződött, így a III. és IV. liceumi osztályok megfelelő elhelyezést nyertek. Tekintettel arra, hogy ezzel csak részben van megoldva a leányliceum elhelyezésének kérdése, mert két liceumi osztály sötét és egészségtelen udvari teremben van elhelyezve s liceumnak nincs rajz-, ének- és zeneterme, az igazgatótanács kéri az egyházkerületi közgyűlést, járjon közbe a VKM. úrnál arra nézve, hogy az intézet igazgatóságának már több ízben, legutóbb folyó évi március hó 28-án kelt 555/1941. sz. felterjesztése építkezési segély ügyében meghallgatásra találjon.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesül arról, hogy két liceumi osztálynak sikerült megfelelő elhelyezést találni. A maga részéről mindent el fog követni, hogy a másik két liceumi osztály kedvezőtlen elhelyezése miatt, valamint a rajz-, ének- és zeneterem létesítése érdekében a VKM. úrtól építkezési segélyt nyerjen az intézet.

161. A miskolci Tóth Pál ref. nőnevelő intézet leányliceumának igazgatótanácsa jelenti, hogy a leányliceumnál még mindig csak két tanszék számára utalványoz ki a VKM. fizetéskiegészítő államsegélyt. További tanszékek szervezése ügyében felterjesztett kéréseink mindezideig meghallgatás nélkül maradtak. Legutóbb folyó évi március hó 28-án kelt 555/1941. sz. felterjesztésében kérte az intézet igazgatósága további államsegélyes állások megszervezését.

A Tóth Pál ref. nőnevelő intézet igazgatótanácsa tisztelettel felkéri az egyházkerületi közgyűlést, járjon közbe a VKM-nél további államsegélyes liceumi állások megszervezése ügyében.

Egyházkerületi közgyűlés minden tőle telhetőt megtesz, hogy a szépen fejlődő intézeti ág tanszékeinek megszervezése kérdésében az állam segítségére siessen a nevelő-intézetnek.

162. Előadó jelentést tesz a miskolci Tóth Pál nevelőintézet leányliceumának tanszemélyzeti állapotáról az 1941—42. iskolai évben, a tantárgyfelosztásról s az órarendről. Az igazgatótanács Varga József liceumi tanár helyettesítésével Szücs Ilona zeneakadémiai képesítésű zenetanárt bízta meg. A szabadságon lévő dr. Segesváriné Kovács Margit helyettesítésére Kovács Paula okl. képzőintézeti tanárt választotta meg h. tanáruul e tanévre. Az állásáról lemondott Diószegi Balázs rajztanár óráinak ellátására Peti János okl. középiskolai rajztanárt alkalmazta segélydíjas minőségben (3 abc. p.). Az igazgatótanács Demjén Emmát és Jakabné Kupai Esztert, valamint Koszó Annát egy évre helyettes tanáruul alkalmazza. (Jún. 21 : 7, júl. 28 : 5. p.)

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

163. A miskolci ref. leányliceum igazgatótanácsa jelentést tesz a liceumba beiratkozott nyilvános tanulók számáról. Beiratkozott 192. Róm. kath. 61 (31·77%), gör. kath. 4 (2·8%), ág. ev. 15 (7·81%), ref. 107 (55·73%), unit. 1 (0·52%), izr. 4 (2·09%). Növekedés a IV. o.-ban 51 (26·56%), apadás a II. o.-ban 3, a III.-ban 5 = 8 (24·16%).

Tudomásul szolgál.

164. A miskolci ref. leányliceum igazgatója jelentést tesz a tankönyvváltozásokról.

Magyar nyelv IV. o. Bartha—Takács: Magyar irodalmi olvasókönyv; Történelem: IV. o. Mesterházy: Történelem; Földrajz: II. o. Kádár—Kauszki: Földrajz; Német nyelv: Lux Gyula: Német nyelv a III. és IV. o. számára; Természet- és vegyi ismeretek a IV. o. számára; Csekő—Jeges: Természettan a IV. o. számára; Mennyiségtan a IV. o. számára, Kiss—Csada: Mennyiségtan; Nevelési ismeretek a IV. o. számára: Mácsay: A nevelés alapelvei;

Háztartási ismeretek a IV. o. számára: Vasné: Salánki: Háztartási ismeretek a IV. o. számára; Ének a IV. o. számára: Sztankó Énekiskola; Zene a IV. o. számára: Bathó—Csukás: Zongoraiskola. E könyvek legnagyobb részét a IV. o. megnyitása teszi szükségessé.

Egyházkerületi közgyűlés a tankönyvváltoztatásokat jóváhagyólag tudomásul veszi.

165. A miskolci ref. leányliceum igazgatótanácsa szeptemberi gyűlése a tandíjat s a fenntartási díjat mérsékelten felemelte. — A református növendékek 70 P helyett 80, más vallásúak 82 P helyett 90 pengőt, az izraelita növendékek pedig ezen kívül még 40 P fenntartási díjat fizetnek. Az eddigi közüzemi díjakat az igazgatótanács fenntartási díjnak számítja, növendékenként átlag 10 P-vel felemelte.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanácsnak a tandíj- és fenntartási díjakat felemelő határozatát elfogadja.

166. Olvassatik a sárospataki ref. liceum és tanítóképzőintézet hivatalos látogatásáról szóló jelentés.

Kovács Dezső egyházkerületi tanulmányi felügyelő január hó 20—26 közt látogatta meg az intézet mindkét ágazatát. Megvizsgálta annak külső, belső állapotát, a tanári kar létszámát, összetételét, munkásságát, a tantárgyfelosztást, órarendet, naplókat. Átnézte az írásbeli dolgozatokat, a füzeteket, rajzokat, kézimunkákat. Érdeklődött az ifjúsági körök munkája iránt is. Meglátogatott 28 órát (13 liceumit, 15 tanítóképzőit). Tapasztalatairól beszámolva megállapította, hogy az intézetben vallásos, hazafias és céltudatos munka folyik. A tanári kar buzgón teljesíti kötelességét. A nevelés jó kezekben van.

Meglátogatta az iskolát Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, Janka Károly lelkész, gr. Bethlen Pál világi gondnok is (március 17) s a látogatás végén a tanári karral megbeszélést tartott.

Az állam részéről látogatás nem volt.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesül arról a buzgó munkáról, mely a sárospataki ref. liceumban s a tanítóképzőben folyik. A maga részéről is mindent elkövet, hogy a fontos szerepet betöltő intézet ne csak fennmaradjon, hanem színvonalon is maradjon.

167. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkv-e (55. p.) jelenti, hogy a sárospataki tanítóképzőintézet és liceum gazdasági bizottsága az 1940—41. évi zárószámadást megvizsgálta. A számadás szerint az intézet bevétele, az öncélú alapokat leszámítva, 83.563 P 03 fillér volt, a kiadása ugyanennyi. Látszólag hiány nincs, azon-

ban a számadások adatai szerint az intézet 2.397·17 P-t használt fel a fenntartási alap kamataiból, amelyre eddig nem volt szükség. A bizottság megvizsgálta a pénztárkönyvet és azt okmányokkal összehasonlítva, helyesnek találta. Megvizsgálta a betétkönyveket, a kölcsönökről vezetett kimutatásokat s az alapok könyveit is és azokat a számadásokkal és bejegyzésekkel egyezőnek találta.

Igazgatótanács a zárószámadást elfogadta és az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztette.

A számadás főbb adatai a következők:

Bevételek:

1. Beirási díj	327—	P
2. Tandíj és fenntartási díj	12.348—	„
3. Tartás-díj	44.010·40	„
4. Gazdasági kert jövedelme	5.312·30	„
5. Egyházkerületi fenntartói járulék	6.000—	„
6. Dologi államsegély	9.000—	„
7. Egyéb bevételek	1.138·21	„
8. Fenntartási alapból felhasznált összeg	2.397·17	„
9. Számadási térítmények	638·67	„
10. Átfutó bevételek	2.391·28	„
Összesen	83.563·93	P

Kiadás. (Személyi.)

1. Alkalmazottak fizetése	27.254·10	P
2. Utiköltségek, napidíjak, hadipótlék, arcképes igazolványok megtérítése	681·59	„
3. Nyugdíjjárulék	3.107·92	„
4. Társadalombiztosítónak	425·03	„
5. Nyugtabélyegek	129·95	„
Összesen	31.698·59	P

Dologiak.

1. Irodai szükséglet	1.049·58	P
2. Szertárak	489·29	„
3. Könyvtárak	480·52	„
4. Butorozat	780·90	„
5. Épületfenntartás	2.435·53	„
6. Gazdasági kerti napszám és kiadások	2.860·68	„
7. Fűtés	7.719·08	„
8. Világítás	1.938·03	„
9. Tisztogatás	1.129·18	„
10. Étkezés	25.307·68	„
11. Mosás	1.078·75	„
12. Betegápolás	280·76	„
13. Beruházási hozzájárulás	1.065·28	„
14. Vegyes kiadások	1.591·20	„
15. Rendkívüli kiadások	1.266·70	„
16. Átfutó kiadások	2.391·28	„
Összesen	51.864·44	P

Összesítés : Személyi kiadások	31.698'59 P
Dologi kiadások	51.864'44 P
Összesen :	83.563'03 P

Igazgatótanács javasolja dr. Egey Antal igazgatónak a szokásos óvás fenntartásával a felmentvény megadását.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézet és liceum zárószámadását megerősíti és dr. Egey Antal igazgatónak a szokásos fenntartás mellett a felmentvényt megadja, neki az intézet javaival való hűséges sáfárkodásáért elismerését nyilvánítja.

168. A sárospataki ref. tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 14-én tartott gyűlése jkve (44. p.) jelenti, hogy dr. Hargitai Zoltán az intézetben viselt tanári állásáról 1941 június 30-án lemondott. Dr. Hargitai Zoltán a tanítóképzőintézetben nem közönséges értéket képviselt. Szaktudása, nevelői egyénisége, hivatás-szeretete a legmagasb mértéket is megütötte. Távozása veszteséget jelent.

Egyházkerületi közgyűlés dr. Hargitai Zoltán lemondását sajnálattal veszi tudomásul. A három és fél-éven át végzett munkájáért elismerését fejezi ki s további életére és munkásságára Isten gazdag áldását kéri.

169. A sárospataki ref. tanítóképző és liceum igazgatótanácsa 1941. szeptember 15-én tartott gyűlésének jkve (58. p.) jelenti, hogy Pándy Árpád sárospataki ref. tanítóképzőintézeti tanár, aki honvédtanári megbízatást kapván, 1 évi próbaszolgálatra a pécsi katonai nevelőintézetbe rendeltetett, aziránt folyamodik az egyházkerületi gyűléshez, hogy számára erre az egy évre a sárospataki ref. tanítóképző fizetéstelen szabadságot engedélyezzen. Az igazgatótanács szeptemberi gyűlése 58. pontjának határozata a kérést nem teljesítette, hanem felhívta őt arra, hogy állását 8 nap alatt foglalja el, vagy szabályszerű lemondását küldje el. Ő ezt a döntést sárospataki működésére kedvezőtlennek tekinti, mert már két kartársra e kedvezményt megkapta s azért folyamodik, hogy most az egyházkerületi gyűlés az igazgatótanács döntését változtassa meg s az egy évi fizetéstelen szabadságot neki is adja meg.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházi törvény V. cikkének 101. §-a alapján, amelyet a 11. tc. sem változtatott meg, csak betegszabadságot engedélyezhetne, ez az eset pedig itt nem állván fenn, a kérést nem teljesíti, annál is inkább, mert a mai nehéz, tanárhiányos időben az állás alkalmas időben való betöltését nem akarja függőben tartani. Főlszólítja Pándy Árpádot, hogy a Hivatalos közlöny 1923. évi 21. számában közölt 128262/1923. VIII. sz. rendelet alapján állását 30 napon belül foglalja el.

170. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkve (41. p.) jelenti, hogy a liceum első osztályába 46, II. osztályába 30, III. osztályába 41, a tanítóképzőintézet IV. osztályába 32, V. osztályába 30 növendék iratkozott be, összesen 179. Ebből református 135 (75 %), ev. 1, protestáns összesen 136 (75·9 %). Internátusban lakik 122 (68 %), künnlakó bent étkező 3.

Egyházkerületi közgyűlés a beiratkozásról szóló jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

171. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkve (47. p.) jelenti, hogy a III. sz. gyakorló iskolai tanszék részére folyósítandó fizetéskiegészítő államsegély a főgondnok úr értesítése szerint az állami költségvetési tervezetbe 1942. január hó 1-től fölvétetett s remény van rá, hogy azt a pénzügyminisztérium is jóváhagyja.

Igazgatótanács kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a tanszékét, amidőn annak fizetéskiegészítő államsegélyét a minisztérium rendeletileg biztosítja, szervezze meg s hatalmazza fel az igazgatót a pályázat meghirdetésére.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a sárospataki ref. tanítóképzőnél a III. sz. gyakorló iskolai tanszék fizetéskiegészítő államsegélye a jövő 1942. évi állami költségvetési tervezetbe fel van véve. A maga részéről a tanszék megszervezésére és a betöltésére annak idején, midőn annak fizetéskiegészítő államsegélyét a minisztérium rendeletileg biztosítja, a felhatalmazást megadja.

172. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1941. szeptember 15-én tartott gyűlése jkve (52. p.) jelenti, hogy az egyetemes konvent tanügyi bizottsága 1941. évi február hó 18—19-én tartott gyűlésén hozott 79. sz. határozatával kívánatosnak tartja, hogy valamennyi liceumban, tanítóképzőben és majd a tanítóképző akadémiákon egy kisebbségi nyelv az arra önként vállalkozó növendékeknek és hallgatóknak rendkívüli tárgyként taníttassék. A tanítandó kisebbségi nyelv kijelölése az egyházkerület joga.

Igazgatótanács kívánatosnak tartja, hogy a sárospataki tanítóképzőben a szlovák nyelv, mint rendkívüli tantárgy taníttassék, azonban azt megfelelő tanerő hiányában nem tartja megvalósíthatónak. Külön óraadó tanár alkalmazására pedig nem rendelkezik megfelelő anyagi fedezettel.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is kívánatosnak tartja azt, hogy a sárospataki ref. tanítóképző-

ben a szlovák nyelv, mint rendkívüli tárgy taníttassék ; mivel azonban az intézet anyagi erő hiányában a tanszéket felállítani nem tudja, a VKM.-hoz fordul e célra külön tanszék vagy óraadói állás rendszeresítése iránt, melynek előadója a theológián is ellátná e nyelv tanítását.

173. Előadó bemutatja az Egyetemes Konvent 320/1941. sz. leiratát afelől, hogy szükségesnek illetőleg kívánatosnak tartja-e az egyházkerületi közgyűlés a református tanulóotthonok számára külön Rendtartás elkészítését és kiadását. A kérdéssel foglalkozva megállapítja, hogy nagyon sokféle tanulóotthon (internátus) van, pl. Patakon hatféle, amelyek különböző képességű, vagyoni helyzetű tanulókhöz vannak alkalmazva, így közös rendtartás alá vonni őket nagyon bajos. Azt azonban célszerűnek tartaná, ha egy általános elveket magában foglaló keret-rendtartást meg lehetne állapítani, amelyben elsősorban a ref. jelleg domborodna ki.

Egyházkerületi közgyűlés nem kívánja ref. tanulóotthonok számára külön Rendtartás elkészítését és kiadását, azt azonban célszerűnek tartja, hogy nagy vonásokban bizonyos szabályokat állapítson meg az Egyetemes Konvent.

174. Előadó jelenti, hogy az Egyetemes Konvent az Országos Ref. tanáregyesület szociálpolitikai ügyosztályának 33/1941. sz. átiratát, melyben azt kéri, hogy az iskolafenntartók a legkisebb tanári fizetés $\frac{1}{18}$ -át állapítsák meg óratöbbleti díjul, 307. sz. határozatával az egyes egyházkerületek elé terjeszti.

Egyházkerületi közgyűlés felhívja az egyes iskolákat arra, hogy az óratöbbleti díj összegét lehetőleg a legkisebb rendes tanári fizetés $\frac{1}{18}$ -ában állapítsák meg, illetőleg utólag fizessék ki ebben az összegben.

175. Komjáthy Aladár népiskoláink múlt évi állapotáról a következőket jelenti:

Nagyon szeretnék iskoláink életéről és működéséről teljesen híű képet adni. Azért úgy néztem és forgattam és egyházmegyék tanügyi jelentéseit, mint egy tükröt, amely hamisítatlanul visszadja az arcot, vagy alakot. Azonban, ahogyan vizsgáltam a jelentéseket, ami első sorban a szemembe ötlött, az nem iskoláink élete és munkássága volt, hanem inkább az a sok panasz, amely iskoláinkkal kapcsolatban csaknem mindenütt megtalálható. Természetesen nem mehetünk el soha a panaszok mellett úgy, hogy meg ne hallgatnánk, azonban nekünk azt is meg kell vizsgálni, hogy jogos-e a panasz vagy nem? Ha jogos, akkor annak orvoslására

kell gondolnunk, ha nem jogos, akkor is meg kell találnunk a helyes utat arra nézve, hogy többé a minden alapot nélkülöző sirámok hallgatásával ne töltsük drága időnket. Talán a legelső helyre kell tennem azt a legáltalánosabb panaszt, amely a gyülekezeti élet minden nehézségét arra az okra szeretné visszavezetni — természetesen hamis vágányokon, — hogy az iskolafenntartás miatt már nem bírják viselni a terhet az egyháztagok és egészen elidegenednek az egyháztól. Hát vajjon az állami és községi iskola fenntartása kinek a feladata? Nem azoké az embereké, akik a községet lakják? Milyen furcsa és különös gondolkodása is van sok helyen egyháztagjainknak, hogy a maguk iskoláját nem akarják megtartani tisztán anyagiak miatt, de az állami vagy községi iskola kiadásait észrevétlenül fedezik. Minden olyan törekvéssel szembe kell szállani, amelyik az iskolát államosítani akarja. Iskoláink megvédésére minden tőlünk telhetőt el kell követnünk. Könnyelműen nem szabad azokról lemondani. Sokkal többet jelentenek nekünk az iskoláink, mint amennyi áldozatot hozunk értük. Az is szörnyű téves felfogás, hogy többet áldozhatnak ott az egyházra, ahol iskolát nem kell fenntartani. Az ilyen nagyon veszedelmes gondolkodás, mert ahol az iskolára nem áldoznak, ott bajosan hihető, hogy a másik részre is adjanak. Azután nem egyszer azt is lehetett hallani, hogy ahol iskola nincsen, ott több gondot fordíthatnak a vallásos élet ápolására. Az ilyen állítás már azt sem érdemli meg, hogy megcáfoljuk. Csak annyit akarok megjegyezni erre, hogy igen bajos dolog, legalább is emberileg lehetetlen gyümölcsöt termelni ott, ahol a gyümölcsfát kivágtuk. Az iskola az egyházi élet erőforrása, ott ahol iskola nincsen, nem emelkedhet a vallásos élet, hanem inkább süllyed, mert egyik és leghatalmasabb erőforrás hiányzik, amit a többi erőforrás együttvéve sem tud pótolni. A másik, sok helyen előforduló panasz az, hogy az iskolafelszerelés hiányos. Elismerjük, hogy sokkal könnyebb úgy tanítani, ha megvannak a segédeszközök: térképek és szemléltető képek, fizikai eszközök stb., de azért tanítani akkor is kell, ha ezek hiányzanak. Láthattunk már több olyan iskolát, ahol gyéren volt felszerelés, vagy éppen hiányzott, és mégis nagyszerűen tudtak a gyermekek, mert a tanító szorgalmával, kezügységével, de legfőképpen tanítási készségével pótolta a hiányokat. A harmadik panasz a tanítók hadbavonulása. Erre is megadjuk a feleletet. Minden egyházközségnek példát kell venni azoktól a gyülekezetektől, ahol a lelkipásztorok vették kezükbe az iskolai munkát. Hiszen annyira köze! nincsen egymáshoz két foglalkozás, mint a lelkipásztori és a tanítói. Annyira meg kell lenni a testvériségnek a két munkatárs között, hogy egyik a másikat segítse, vagy helyettesitse, mint sehol a világon. Négy évszázad hatalmas bizonyíték arra nézve, hogy mi lelkipásztorok és tanítók munkánk, élethivatásunk tekintetében is egyek voltunk, miért ne lehetnénk most is azok? Ha elmegy valahonnan a tanító katonának, álljon helyére a lelkipásztor. Természetesen ez csak kisebb gyüleke-

zetben lehetséges, ahol az iskolai munka nem akadályozza a lelkipásztori kötelesség végzését. Az anyaszentegyház tekintélye megkívánja, hogy az iskolában ne maradjon üresen a katedra, ne széledjenek szét a gyermekek, hanem tanító hiányában tanítsunk és neveljünk mi magunk, lelkipásztorok, hiszen nem idegen közösségnek tesszük ezt, hanem az anyaszentegyháznak és a nemzetnek. Az is lehetséges lesz, hogy a háboru után olyan helyzet áll elő, amikor majd nem kapunk tanítót, mert a hiány már most érezhető, iskoláinkat azért nekünk minden körülmények között meg kell tartanunk. Még a tanítóhiány se legyen az oka iskoláink megszűnésének. Ha nincsen munkás a gyülekezetben, vegyük fel mi magunk mindennek a terhét, de a gyülekezeti életet elsorvadni ne engedjük.

Elhisszük, hogy minden egyházközségben van baj, azt is elhisszük, hogy az akadályok csak nőnek és nem fogynak. Azonban nem siránkozókra vagy jajgatókra van szüksége a magyar ref. keresztyén anyaszentegyháznak, hanem munkásokra, akik még akkor is merik vállalni a munkát, amikor az már erejüket meghaladta. Azt mondja a Szentírás, hogy sok háboruságon kell nekünk az Isten országába jutni. Az egyházi élet munkamezeje tövisekkel van kirakva, de ha arra vállalkoztunk, hogy becsülettel végig megyünk rajta, akkor hátrafelé nem fordulhatunk. Ne is legyünk soha a meghátrálás emberei, hanem Istenben bizó hittel álljunk meg helyünkön úgy, hogy minden feladatunkat elvégezhessük, sőt még azokét is — tanítótestvéreinkre gondolva — akik fegyverrel kezükben küzdenek a magyar holnapért. Iskoláinkban oktassuk és neveljük gyermekeinket, hogy az élet küzdőterére olyan fegyverekkel lépjenek ki, amelyekkel megvívhatják a reájuk váró harcot. A gyermeki lélek roppant fogékony, mindent befogad és amit egyszer befogadott, azt meg is őrizte. Vigyázzunk azért, hogy gyermekeink csak örökérvényű igazságokat fogadjanak be lelkükbe, erre a lélekre nagyon vigyázzunk, hogy mindig tiszta legyen és csak olyan dolgokat fogadjon be, amelyek soha be nem mocskolják, sem meg nem zavarják. Azt látjuk, hogy a bolsevizmus azért tette állattá az embert, mert megölte a lelkét, ugyis mondhatnánk: az emberben csak az alacsony állati indulatokat fejlesztette ki, hogy a lélek elsorvadjon.

Lássuk már számokban iskoláink helyzetét:

Lélekszám: 275.997. Az összes ref. tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn: 306 egyházközség, — részben befogadó iskolát tart fenn: 40 gyülekezet és nem tart fenn iskolát: 62 egyházközség. Mindennapi iskolák közül 370 tanteremben 60-on alul, 136 tanteremben 60—80-ig, 23 tanteremben 80—100-ig, 3 tanteremben 100-on felül volt a tanulók száma. Megszűnt: 2, szerveztetett: 1, államnak átadatott 1 iskola. Iskolaépületek száma 426, tantermek száma 532, hygienikus szempontból megfelelő volt 481, meg nem felelő 51. Épült: új iskola 1, új tanterem 2. Teljes felszerelés van

65 tanteremben, hiányos 467. Tanítói lakás 444, újonnan létesült 1. Férfi tanító 417, nőtanító 121, lelkipásztor-tanító 3, összesen 541. Csakis fiúkat tanított 7, csakis leányokat 5. Fiúkat és leányokat vegyesen 529. Alkalmazás szerint 472 rendes, 69 segéd, okleveles rendes 470, segéd 60, nem okleveles rendes 5, segéd 6; kizárólag vallást tanító 16. Tanítói állás 1 szerveztetett. Egy osztályt tanít 51, két osztályt 71, három osztályt 122, négy osztályt 49, öt osztályt 6, hat osztályt 150, nyolcat 92.

6—14 éves református tankötelesek közül 19,452 fiú, 17605 leány, együtt 36,057. I. osztályban fiú 2253, leány 2128. II. osztályban 2158 fiú, 2012 leány, III. osztályban 2210 fiú, 2009 leány, IV. osztályban 2094 fiú, 2062 leány, V. osztályban 1824 fiú, 1743 leány, VI. osztály 1347 fiú, 1312 leány, VII. osztály 192 fiú, 158 leány, összesen 12197 fiú, 11,640 leány, együtt 23,837. Református felekezeti iskolába járt: 11.810 fiú, 11.287 leány, együtt: 23.097. Más felekezeti iskolába járt: 137 fiú, 143 leány, összesen: 280. Állami, községi és társulati iskolába járt: 4405 fiú, 4654 leány, együtt: 9059. Közép és hasonló fokú iskolába járt: 1644 fiú, 1115 leány, együtt: 2759. A négy címen járt összesen: 18.025 fiú, 17.219 leány, összesen: 35.244. Felmentetett: 11 fiú, 9 leány, iskolahiány miatt: 9 fiú, 6 leány, iskolakerülő volt: 21 fiú, 18 leány, együtt: 39. Református felekezeti iskolába jár más vallású: 1720 fiú, 1691 leány, együtt: 3411. Nem ref. iskolába járó tanulók vallásoktatásáról gondoskodtak: 133 helyen, míg 2 helyen nem. E célra fordított összeg: 5455 P 10 fillér egyházi forrásból, 15.135 más forrásból, összesen: 20.590 P 10 fillér. A tanév: 5 iskolában 8 hónapig, 7 iskolában 9 hónapig, 334 iskolában 10 hónapig tartott. Mulasztott félnapok száma: 237.317 igazolt, 36.988 igazolatlan, összesen: 274.305. A továbbképzős ref. tankötelesek száma: 5501 fiú, 5509 leány, összesen 11.010, ref. felekezeti iskolába: 2101 fiú, 2592 leány, összesen 4693, más jellegű továbbképzőbe jár: 4734, fiú: 2491, leány: 2243, közép- más hasonló fokú iskolába: 895 fiú, 660 leány, együtt: 1555, három címen: 5487 fiú, 5494 leány, összesen: 10.981. Konfirmált: 1865 fiú, 1953 leány, összesen: 3818. Mulasztott félnapok száma: 18.828 igazolt, 10.569 igazolatlan, összesen: 29.397. Nem református iskolába járó tanulók vallásoktatásáról gondoskodva van 80 helyen. Ifjúsági egyesület van; 153 fiú, 154 leányegyesület. Ifjúsági könyvtár van: 285, tanítói könyvtár: 279. A református népoktatás fenntartására fordított összeg: egyházi jövedelemből: 534.244 P 95 fillér, államsegélyből: 834.237 P 17 fillér, községi vagy más alapból: 47,405 P 45 fillér, összesen: 1,424.887 P 57 fillér. Beiratási díj befolyt: 11.368 P 10 fillér, internátusi alapra: 4802'72, segélykönyvtár céljára: 2246 P 24 fillér, ifjúsági könyvtár gyarapítására: 456 P 53 fillér, tanítói könyvtárra: 742 P 78 fillér, szaklapokra: 517 P 57 fillér.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és az egyetemes konventre felterjeszteni rendeli.

176. Egyetemes Konvent 1941 évi jegyzőkönyvének 215-ik pontjában elrendeli, hogy kerületünkben kizárólag okleveles tanítókat alkalmazzanak (b pont) azután a beiskoláztatást erőteljesen szorgalmazzák (c pont), továbbá a nem református iskolába járó tanulók vallásoktatásáról gondoskodjanak (d pont), végül az iskolák tanszerekkel való ellátásra tegyen meg minden tőle telhetőt (f pont).

Egyházkerületi közgyűlés utasítja az összes egyházmegyéket, hogy az egyházközségekben csak okleveles tanítót, vagy tanítónőt alkalmazhatnak, oklevél nélküliek működését meg kell gátolni, utasítja azután az egyházmegyéket a beiskolázás szorgalmazására. Szigorúan figyelmezteti egyházkerületi közgyűlés az összes egyházakat, hogy a nem református iskolába járó gyermek vallásitanításáról gondoskodjanak, ez most meg is történt, inkább a múltban fordult elő, hogy két esetben nem volt vallásitanítás, ami az egyházmegyék által orvosoltatott. Arra is felhívja egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyéket, hogy az iskolákat buzdítsák arra, hogy felszereléseiket anyagi helyzetükhöz mérten minél előbb szerezzék be, mert mindennek meggyel rohamosan az ára.

177. Egyetemes Konvent 1941. évi jegyzőkönyvének 219 számú pontja értelmében a dunamelléki és tiszántúli egyházkerületekhez hasonlóan a többi egyházkerületek is tartsanak olyan iskolalátogató konferenciát, amelyen sok minden dolgot, mely iskola életébe vág, megvitathatnának.

Egyházkerületi közgyűlés a rendelkezést tudomásul veszi és a jövő év májusára Görömböly-Tapolcán megrendezi az iskolalátogató lelkipásztorok és tanítók konferenciáját. A rendezés munkájával és a program összeállításával az egyházkerületi tanügyi bizottsági elnököt és előadót bizza meg.

178. A gömöri egyházmegye felterjeszti a hitvallásos iskolák védelmére készített közös iratát a Gömöri Ref. Egyházmegye, Gömör-Kishonti Ev. Egyházmegye és a rozsnyói róm. kat. egyházmegyében lévő Actio Catholica iskolai szakosztályának, melyet a M. Kir. Kormányhoz intézett.

Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi a legilletékesebb helyre felterjesztett közös emlékiratot, bár a maga részéről is mindent megtesz az Egyetemes Kon-

vent útján az iskoláink magasabb segélyezésére és tanítóinknak az állami tanítókkal való egyenlősítése tárgyában.

179. Egyházker. tanügyi bizottság felterjeszti azt az általános kívánalmat, hogy a tanítók anyagi helyzetének javítására anyaszentegyházunk tegyen meg minden tőle telhetőt, miért is arra kéri a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, hogy az Egyetemes Konvent útján hasson oda a Kultuszkormánynál, hogy a kántori és tanítói javadalmak minél előbb választassanak el egymástól.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztést elfogadja és a régóta fennálló kívánság megvalósítására az Egyetemes Konvent útján a Kultuszkormánynál eljár.

180. Az ungi egyházmegye felterjeszti a beiratási díjakról szóló kimutatását. A kimutatás szerint beiratási díj címén befolyt 1091 P 60 fillér, ebből a Prot. Internátusi Alapra befizettetett: 539 P, kölcsönkönyvtárra: 407 P 54 fillér, egyebekre: 133 P 44 fillér.

Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az ungi egyházmegye felterjesztését és ugyanerre hívja fel a többi egyházmegyét is, miután azok a tanügyi jelentésben számolnak el a beiratási díjakról.

181. Doktor Dezső zubogyi lelkipásztor és a gömöri egyházmegye volt tanügyi bizottsági elnöke panaszt nyújtott be az egyházkerületi közgyűléshez, melyben elmondja, hogy egyházmegyéjében a beiratási díjakat nem szabályszerűen használják fel és a könyvtári könyvekért díjakat szednek. Panaszában arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy utasítsa a gömöri egyházmegyét a 335/1931 szám alatt kiadott Konventi Szabályrendelet (6. sz. melléklet) és a Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika 30—47. §-ai rendelkezésének szigorú betartására.

Egyházkerületi közgyűlés Doktor Dezső panaszának helyt adott, mert a gömöri egyházmegyei kimutatásából azt látja, hogy a befolyt beiratási díj hibásan lett felosztva, a Prot. Internátusi Alapra nem küldetett el egyetlen fillér sem, míg a Segélykönyvtár részére 1204 24 P fordított, a fentmaradt összegből könyveket vásároltak. Utasítja ezért a gömöri egyházmegyét, hogy a beiratási díjakat 50 %-ban a Prot. Internátusi Alap, 50 %-ban pedig a Segélykönyvtár részére kell fordítani. A beiratási díj más részre való felhasználása szabályellenes.

182. Több tárgy nem lévén, az ülés Farkas Elek esperes, délutáni elnökhelyettes imádságával, közös énekléssel végetért.

Hitelesítjük :

Miskolc, 1941. november 26.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Pósa Péter
elnökhelyettes.

Dr. Enyedy Andor
egyházkerületi főjegyző.

Horváth Elemér
e. m. gondnok.

II. Bírósági ügyek.

JEGYZŐKÖNYV.

Készült a tiszáninneri református egyházkerületi bíróságnak 1941. november hó 5-én Miskolcon tartott üléséről.

Jelen vannak: Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és Pósa Péter esperes elnöklete mellett:

Janka Károly, Farkas Elek, Tóth János, Lenkey Lajos, Ujlaki Sándor, Dobos Sándor, Kőszeghy Gábor esperesek, Horváth Elemér, Tóth Dezső egyházmegyei gondnokok, Román Ernő, Marton János, Hubay Mihály, Szilva István, Magda Sándor, Lengyel István, Janka Péter, Kőmives Sándor lelkészi-, Tornallyai Zoltán, dr. Kérészy Barna, dr. Trócsányi József, Fekete Miklós, barabási Kun József világi tanácsbírók.

Az időszaki tanácsok a következőképen alakították meg:

I.

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Pósa Péter, Román Ernő, Tóth János, Tornallyai Zoltán, Horváth Elemér rendes-, Janka Péter és Bónis Aladár póttagok.

II.

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Lenkey Lajos, Ujlaki Sándor, báró Bottlik István, Fekete Miklós, dr. Trócsányi József rendes-, Kőszeghy Gábor és Bernáth Aladár póttagok.

III.

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Farkas Elek, Dobos Sándor, Magda Sándor, Tóth Dezső, barabási Kun József rendes-, Marton János, Nyomárkay Sándor póttagok.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
világi elnök.

Pósa Péter
lelkészi elnök.

Kiss József
jegyző.

Az egyházkerület 1941. évi bírósági ügyei:

A) Időszaki tanács 1941. május 28.

I.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa II. fokú közigazgatási bíróság Gercsely és Kiszte egyházak közötti vitás-ügyben a felsőzempléni egyházmegye bíróságának ítéletét feloldotta és újabb eljárásra utasította.

II.

Egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi II. bíróság Thuróczy Miklós sajtóhidvégi tanító ügyében az alsózempléni egyházmegye bíróságának ítéletét megváltoztatta jelen szolgálati helyéről elmozdításra ítélte nyugdíjigényének érintetlenül hagyása mellett. 30 pengő eljárási költség megtérítésére kötelezte.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fegyelmi bíróság Galgóczy Sándor tornakápolnai tanító fegyelmi ügyében az első fokú bíróság ítéletét feloldotta és újabb vizsgálatra utasította.

B) Időszaki tanács 1941. augusztus 5.

IV.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint II. fokú fegyelmi bíróság Hamar Gyula királyhalmeci tanító ügyében az alsózempléni egyházmegyei bíróság ítéletét feloldotta és az eljárás szünetelését panaszlott kegyelmi kérvényének leérkeztéig kimondotta és annak leérkeztekor az egyházmegyei bíróságot újabb ítélet hozatalára utasítja.

V.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság a tiszasalamoni lelkészválasztás ügyében az ungi egyházmegye ítéletét a lelkészválasztás törvényszerűségében jóváhagyja, a költségek megállapítására vonatkozólag megváltoztatja. Az egyházkerületi bíróság 60 P költséget állapít meg a panaszosok terhére.

VI.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság Kovács I. Dezső szemerei tanító ügyében az abauji egyházmegye bíróságának ítéletét helyben hagyta s a panaszos tanítót 16 P felebbezési eljárási költségben elmarasztalta.

VII.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási II. fokú bíróság a Rimasimonyi anya- és Darnya leányegyház egymásközötti, valamint a két egyház és a lelkészek közötti anyagi szolgáltatás ügyében a gömöri egyházmegye bíróságának ítéletét

feloldotta és az egyházmegyei bíróságot új ítélet hozatalra utasította. A költségeket a gömöri egyházmegyei pénztár terhére 40 pengőre állapította meg.

VIII.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási II. fokú bíróság Balog András gondnok és társai, rimasimonyi presbiterek és a rimasimonyi lelkészi fizetési alap ügyében hozott ítéletét megváltoztatta és a rimasimonyi presbitériumot kérelmével elutasította. A bírói költségeket az egyházmegyei pénztár terhére 40 pengőben állapította meg.

IX.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság Orbán Pál és Károly zádorfalvai egyháztagoknak templomszék ügyében a gömöri egyházmegyei bíróság által hozott ítéletet feloldotta és a panaszosok női családtagjainak a templomi IV. szék használatához való jogát elismerte.

X.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint II. fokú bíróság Csorba György tankerületi főigazgató Porcs Kálmán gimn. igazgató elleni ügyben Porcs Kálmán gimn. igazgatót az ellene emelt panaszok vádja alól felmenti. Csorba György panaszost kötelezi 20 pengő eljárási költség megfizetésére.

C) Rendes bíróság 1941. november 5.

XI.

Az egyházkerületi bíróság, mint II. fokú közigazgatási bíróság Derencsényi István bükkaranyosi lelkipásztor Mauritz Gyula szirmai lelkipásztor ellen lelkészi fájárandósága miatt indított ügyében az I. fokú bíróság ítéletét feloldotta és az alsóborsodi egyházmegye bíróságát a tényállás minden kétséget kizáró megállapítása után, új ítélet meghozatalára utasította.

XII.

A tiszáninneni egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság az alsóborsodi egyházmegye bíróságának Gyarmathy Béla tiszaozlári lelkipásztor és a tiszaozlári egyház vitásügyében az I. fokú bíróság ítéletét helybenhagyja és a panaszlott tiszaozlári egyházközséget 30 pengő eljárási költség megfizetésére kötelezi.

XIII.

A tiszáninneni egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság, az ungvári egyházi tisztviselőknek egyházközség ellen az ungi egyházmegye bíróságának ez ügyben hozott I. fokú ítéletét megváltoztatta és kötelezte az ungvári egyházat Komjáthy Gábor ny. lelkipásztor és Kormos Gerő igazgató-tanító részére fizetés követelésüknek kifizetésére. 50 pengő bírói költségben az ungvári egyházat elmarasztalta.

XIV.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú fegyelmi bíróság Marsalkó Bertalan és Kovács Erzsébet peres ügyében a felsőborsodi egyházmegye bíróságának ítéletét részben helyben hagyja, más részében megváltoztatja és Marsalkó Bertalant egyházi hivatalviselési jogtól végleges megfosztásra itéli. Marsalkó Bertalant 30 P felebbezési költség befizetésére kötelezi.

XV.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság Horkay Barna ny. lelkipásztornak Virágh Béla kistárkányi lelkipásztor elleni ügyében a felsőzempléni egyházmegye ítéletét feloldotta és az egyházmegyei bíróságot új ítélet hozatalára utasította.

XVI.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint fegyelmi II. fokú bíróság Nagy Magdolna és társai panaszosoknak Thuróczy Miklós sajjóhidvégi tanító elleni fegyelmi ügyében az alsózempléni egyházmegye bírósága felfüggesztő határozatát abban az esetben, ha a nevezett konventnél levő bírósági ügyének felebbezésétől eláll, a kézbesítés napjától megszünteti s a panaszlottat 30 pengő felebbezési eljárási költséggel elmarasztalja.

XVII.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság Szigethy Ferenc sajjószentpéteri lelkipásztor ügyében a felsőborsodi egyházmegye bírósága által hozott ítéletét feloldotta és az egyházmegyei bíróságot újabb vizsgálat tartására utasította.

XVIII.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság Sógor Sándor és Társai panaszosoknak a nagybarcai presbitérium ellen folytatott fegyelmi ügyében az egyházmegye bírósága által hozott ítéletet helyes indokainál fogva helybenhagyta és a panaszosokat 30 P felebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezte.

XIX.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint I. fokú fegyelmi bíróság dr. Filep Gusztáv lelkipásztornak a felsőborsodi egyházmegye elnöksége elleni panaszos ügyében, az egyházkerületi bíróság elnökségének megtámadott végzését helybenhagyja és Filep Gusztáv dr. panaszost kötelezi 30 P felebbezési költség megfizetésére.

XX.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint I. fokú fegyelmi bíróság dr. Nagy Lajos zsarnói lelkipásztor panaszosnak Kőszeghy Gábor esperes elleni ügyében az eljárást, miután az egyházkerületi ügyész a vád képviselőjét nem vállalta, panaszos pedig a panaszát visszavonta, az ügyet megszünteti.

XXI.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság Lema István és társai ketergényi lakosoknak a temető használata ügyében az ungi egyházmegye ítéletét jóváhagyta és Lema István és társait 30 pengő perköltség megfizetésére kötelezte.

XXII.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú fegyelmi bíróság Karabélyos Jenő csarnahói tanító fegyelmi ügyében az I. fokú felsőzempléni egyházmegyei bíróság Végzését feloldotta és az ügyben bíróságot delegált és új vizsgálatot és határozathozatalt rendelt el.

Az egyes pontokat jegyezték :

Dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző : 1—11, 13—15, 32, 36, 39, 42—47, 107.

Dr. Horváth Zoltán főjegyző : 67, 72—74, 80—82, 87, 95—96, 109, 110.

Nádházy Bertalan lelkészi jegyző : 12, 23—30, 33, 34, 35, 66, 75, 78, 83, 91, 92, 100.

Kiss József lelkészi jegyző : 65, 84, 89, 94, 99, 101.

Dr. Komjáthy Aladár : 40, 71, 76, 98, 106, 108, 175—181.

Dr. Trócsányi József : 48—63.

Dr. Idrányi Béla : 41, 68—70, 85, 90, 93, 97, 103—105.

Svingor Jenő : 16—19.

Dr. Gulyás József : 111—174.

Dr. Farkas Ábrahám : 37, 38, 77, 79, 86, 102.

Dr. Tolnay Ferenc : 88.

Papp István : 20—21.

Nagy József : 22.

Pónus Lajos : 31.

Lőkös Sándor : 64.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspökhelyettes imádsága.
2. Főgondnok megnyitója.
3. Határozatképesség kimondása, távollevők igazolása.
4. Jelentés az egyházkerületi tanács 1941. július 3.-i üléséről.
5. Jelentés az időszaki bírósági tárgyalásokról.
6. Bírósági ülés helyének és idejének kitűzése.
7. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes beszámolója.
8. Szavazatbontó bizottság jelentése, zsinati lelkészi és tanítói képviselő választása.
9. Szavazás elrendelés zsinati pótképviselőkre és gimnáziumi tanár-képviselőkre.
10. Lelkészelölő bizottság és egyházkerületi tanács megalakítása.
11. Konventi világi tag és póttag választása.
12. Tóth Pál Nőnevelő Intézet igazgatótanácsának megválasztása.
13. Bizottságok kiegészítése.
14. Középiskolai előadó választása.
15. Lelkészképesítő bizottság jelentése.
16. Missziói jelentés.
17. Missziói munkaterv.
18. Jelentés a tanyagondozásról.
19. Jelentés a szórványgondozásról.
20. Jelentés a középiskolai vallásoktatásról.
21. Középiskolai vallásoktatási szakelőadó jelentése és javaslata.
22. Jelentés a népiskolai vallásoktatásról.

II. Konventi ügyek.

23. Szabályrendelet a nem református iskolákban folyó vallástanátról.
24. Szeretetszövetség indítványa.
25. Vélemény a népfőiskolákról.
26. Urasztali kenyér beszerzése.
27. Munkavállalók bejelentése.
28. Lelkészsözvegyek és árvák drágasági pótléka.

III. Egyházkerületi ügyek.

29. ORJÓ. jelentés.
30. Szabályrendelet-készítő bizottság jelentése és javaslata.
  - a) A Tóth Pál Nőnevelő Intézet szabályrendeletének módosítása.
  - b) A Tóth Pál Nőnevelő Intézet internátusi szolgálati szabályzata.
  - c) A felsőzempléni egyházmegye szabályrendeletének módosítása.
  - d) Az ungi egyházmegye közgyűlésének tanácskozási szabályzata.
  - e) Az ungi segélyegylet szabályzata.
  - f) Az ungi egyházmegye szabályrendeletének módosítása.
  - g) A sárospataki főiskola igazgatótanácsának szabályrendelete.
31. Pénzügyi bizottság jelentése és javaslata.
32. Árvízkarosult lelkészek kölcsöne.
33. Dr. Barabási Kun József indítványa ügyében konventi intézkedés.
34. Segédlelkészek nyugdíjintézeti tagsága.
35. Dr. Barabási Kun József indítványa a nyugdíjügy szabályozására.
36. Nagypéntek állami ünneppé nyilvánítása.
37. Tűzbiztosítási díjak emelése.
38. Dr. Magda Sándor indítványa egyházker. tiszti cím és névtárról.
39. Dr. Komjáthy Aladár indítványa a segédlelkészek elhelyezéséről és fizetéséről.
40. Igazgató-tanító címek adományozása.
41. Alapítólevelek jóváhagyása.
  - a) „Néhai Bodolay István mezőcsáti ref. lelkipásztor emlékalapítvány.“
  - b) „1938. november 10“ Egyesült Magyar Párt rimaszombati tagozatának alapítványa.
42. Lelkészszentelésről jelentés.

IV. A Sárospataki főiskola ügyei.

43. Beregi legációk új szabályozása.
44. Jelentés a theológiára felvett ifjakról.
45. Jelentés a theológiai akadémia 1940—41. évi állapotáról.
46. Főiskolai ifjúság nagykászmeri templomépítése.
47. Holland gyermekek megsegítése.
48. Zsuffa Tibor alkalmazása.
49. Javaslat a Dókus-házban létesítendő egyetemi internátusról.
50. P. Horváth pusztai bérlők kérése.
51. Kántor Zoltán alapítvány.
52. Angol-internátusi építkezés.
53. A gimnázium építkezése.
54. Igazgató-tanács újralakulása.
55. Dávid Zoltán gazdasági választmány tagsága.
56. Volt szlovenszkói püspökök és főgondnokok arcképe.
57. Tápintézeti felügyelő újraválasztása.
58. Nyomdabérlet meghosszabbítása.
59. Tanítóképzőintézet gazdasági bizottságának kiegészítése.

- 60. Főiskola 1940—41. évi zárszámadása.
- 61. Főiskola 1941—42. évi költségvetése.
- 62. Szövetkezeti vezető tanfolyam.
- 63. Köztartási díjak az 1941—42. iskolai évre.

V. Egyházmegyék felterjesztései.

- 64. Egyházmegyék zárszámadása és költségvetése.
- 65. Közalapi segélykérések.
- 66. Egyke veszedelem.

Abaúji egyházmegye.

- 67. Eszkárosi lelkészi díjlevél.
- 68. Alsóvadászi pince eladás.
- 69. Alsóvadászi ingatlan eladás.
- 70. Kiskinizsi ingatlan eladás.
- 71. Iskolák államosítása.

Alsóborsodi egyházmegye.

- 72. A mályi előkönyörgő-tanító díjlevele.
- 73. Ónodi ingatlanszerzések.
  - a) Ingatlan eladás.
  - b) Ingatlan csere.
- 74. Hejőszalontai ajándékozási szerződés.
- 75. „Házasságát meg nem áldatta“ statisztika.
- 76. Kisgyőrbe kiküldött bizottság jelentése.

Alsózempléni egyházmegye.

- 77. Ujonnan választott tisztviselők bejelentése.
- 78. Kis- és Nagytárkány kérése.
- 79. Pusztakeresztur szórvány Kisgéréshez csatolása.
- 80. Bacska és Bély ügye.
- 81. Pácini egyházközség kántori díjlevele.
- 82. Taktaszadai kölcsön.
- 83. Alsózempléni kiemelt helyek új bejelentése.
- 84. A lelkipásztori továbbképző tanfolyamok ügye.
- 85. Dr. Nagy Sándor alapítványa.

Felsőborsodi egyházmegye.

- 86. Szendrőlád Gusztáv Adolf segély kérése.
- 87. Ózdi missziói egyház tanítói díjlevele.
- 88. Kiskinizsi egyháztagok a diósgyőri-vasgyári adó ellen.

Felsőzempléni egyházmegye.

- 89. Dr. Várnagy Mihály lelkészjellegének megtartása.
- 90. Sátoraljaújhelyi adásvételi szerződés.
- 91. Bodzásújlak szavazatszámhelyesbítés kérése.

Gömöri egyházmegye.

- 92.a) Nyugdíjintézeti járulékok.
- 92.b) Lelkészözvegyek és árvák megsegítése.
- 93. Szutor—Bellény egyezség levele.
- 94. A beretkei árvaház ügye.
- 95. Lelkész díjlevelek.
  - a) Belye—Oldalfalazsór és Otrokocsi egyesült egyházak lelkeszi díjlevele.
  - b) Alsó—Felsőbalog egyházközség lelkipásztorának díjlevele.
  - c) Ragályi lelkeszi és tanítói díjlevél.
- 96. Tanítói díjlevelek.
  - a) Sajószentkirályi leányegyház előkönyörgőkántorának díjlevele.
  - b) Zádorfalvai egyházközség kántor-tanítójának díjlevele.
  - c) Héti elemi népiskola tanítójának díjlevele.
  - d) Balogi iskola tanítójának díjlevele.
  - e) A hubói egyházközség tanítójának díjlevele.
  - f) A csizi leányegyház tanítójának díjlevele.
- 97. Közterhek igazságosabb elosztása.
- 98. Bakti iskola megszűnése.
- 99. Erdélyi valláskönyvek engedélyezése.
- 100. Erdélyi lelkészek sérelme.
- 101. Drágasági államsegély.
- 102. Nyugdíjintézeti bevallás revíziója.
- 103. Egyházi adóhátrálékok behajtása.

Tornai egyházmegye.

- 104. Jelentés a zsarnói ingatlanok tulajdonjoga ügyében.
- 105. Zsarnói lelkész felebbezése.

Ungi egyházmegye.

- 106. Salamoni kooperáló iskola.
- 107. Ungvári missziói lelkeszi állás.
- 108. Tanítók vasúti arcképes igazolvány díja.
- 109. Csongori tanítói díjlevél.
- 110. Csongori egyházközség kérelme.

VI. Iskolák ügyei.

A sárospataki gimnázium ügyei.

- 111. Jelentés az egyházkerületi elnökség látogatásáról.
- 112. Jelentés az állami felügyeleti látogatásról.
- 113. Jelentés a múlt iskolai évről.
- 114. Személyi változások.
- 115. Beiratkozás.
- 116. Tankönyvek.
- 117. Ifjúság valláserkölcsei állapota.
- 118. Dávid Zoltán nyugdíjba menetele.

- 119. Szilágyi Benő halála.
- 120. Szabó Gyula angol-internátusi igazgatósága.
- 121. Erdődi László rendes tanárrá választása.
- 122. Jelentés a tehetségkutatásról.

A Lévay József gimnázium ügyei.

- 123. Jelentés az állami és kerületi látogatásokról.
- 124. Költségvetés az 1941—42. évre.
- 125. Tandíj felemelése.
- 126. Porcs Kálmán igazgató nyugdíjba vonulása.
- 127. Zsupán László gimnáziumi igazgatóvá választása.
- 128. Helyettes igazgatói állás átszervezése.
- 129. Tóth Ferenc rendes tanárrá választása.
- 130. Személyi változások.
- 131. Jelentés a beíratásokról.

A rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium ügyei.

- 132. Egyházkerületi és állami látogatások.
- 133. Személyi változások.
- 134. Jelentés a beíratásokról.
- 135. Tankönyvváltozás.
- 136. Az 1941—42. évi költségvetés.
- 137. Iskolai díjak.
- 138. Kedvezmények.
- 139. Internátusi zárszámadás az 1940—41. évről.
- 140. Hadikölcsön és alapítványok ügye.
- 141. Internátus kibővítés.
- 142. Tehetséges gyermekek segélyezése.
- 143. Gimnáziumi rendszabályok.
- 144. Kultuszminiszter úr adománya.

Tóth Pál Nőnevelő Intézet ügyei.

- 145. Látogatások a leánygimnáziumban.
- 146. Jelentés a múlt évről.
- 147. Tanórák változása.
- 148. Nyelvi órák változása.
- 149. Személyi változások.
- 150. Jelentés a beíratásról.
- 151. Jelentés a tankönyvváltozásokról.
- 152. Tandíj és fenntartási díj emelés.
- 153. Internátusi díjak emelése.
- 154. Az 1940—41. évi zárszámadás.
- 155. 1941—42. évi költségvetés.
- 156. Az internátus költség-irányzata.
- 157. Porcs Sára rendes tanárrá választása.
- 158. Tüdős Sára rendes tanárrá választása.

- 159. Jelentés a liceumi látogatásokról.
- 160. A liceum építkezése.
- 161. A liceumi tanári állások szervezése.
- 162. Személyi változások.
- 163. Jelentés a beíratásokról.
- 164. Tankönyvváltozások.
- 165. Tandíj és fenntartási díjak emelése.

A sárospataki tanítóképzőintézet és liceum ügyei.

- 166. Jelentés a látogatásokról.
- 167. Az 1940—41. évi zárszámadás.
- 168. Hargitai Zoltán tanár távozása.
- 169. Pándy Árpád szabadságügye.
- 170. Jelentés a beíratásokról.
- 171. Gyakorló iskolai tanszék államsegélye.
- 172. Szlovák nyelv tanítása.
- 173. Tanuló otthonok rendtartása.
- 174. Óratöbbleti díjak.

Népiskolai ügyek.

- 175. Jelentés a népiskolák múlt évi állapotáról.
- 176. Utasítás az egyházmegyékhez a 215—1941. sz. konventi határozat alapján.
- 177. Iskolalátogatók konferenciája.
- 178. Emlékirat iskoláink magasabb segélyezésére.
- 179. Kántor és tanítói javadalmak elválasztása.
- 180. Ungi egyházmegye kimutatása a beíratási díjakról.
- 181. Gömöri egyházmegyének utasítás a beíratási díjakról.
- 182. A közgyűlés bezárása.

Névmutató.

- Abaházi Árpád 15.
Abod 31.
Alsóbalog 96.
Alsóberecki 16, 65.
Alsóvadász 68.
Ágcsernyő.
- Bacska 80.
Bakura Zoltán 15.
Bakti 98.
Balogh Sándor 7.
Balogiványi 65.
Baráth Károly 132.
Bari Gyula 43.
Becző 8.
Bede Zoltán 128.
Beje 95.
Bellény 93.
Bély 80.
Benke Kálmán 77.
Beretkei Arvaház 91.
Berényi József 7.
Bényey Dániel 7.
Bernáth Aladár 15, 54.
Gr. Bethlen Pál 54, 111,
112, 166.
Bessenyei Zénó 54.
Bertha Zoltán 114.
Bíró Sándor 130.
Boda Béla 57.
Bodolay István 7, 41.
Bogrogszentes 79.
- Bán Bodi János 7.
Bodzásújlak 91.
Bodroghalász 8.
Bónis Aladár 13.
Boross János 12.
Bóta 19.
Dr. Buday Géza 145.
Butykay István 70.
- Cakó 65.
Cigánd 18.
Cinke István 56.
Gr. Csáky István 7.
Csanda Lajos 15.
Csap 8.
Csenger 109, 110.
Csiz 96.
Csobaj 8.
Csonka János 7.
Csongor 8.
özv. Csontos Gáborné 7.
Csorba György 5.
Csorba Sándor 12.
Csorba Zoltán 14, 112.
- Darányi Lajos 15, 54, 59,
77.
Darnya 5.
Dávid Zoltán 54, 55, 114,
118.
Deme András 7.
Deme Mihály 7.

Demeter Bálint 7.
 Demeter János 7.
 Deregnyó 16.
 Dr. Dienes István 13.
 Diósgyőr 88.
 Diószeghy Balázs 162.
 Diószeghy Jenő 40.
 Dobos József 133.
 Dobos Sándor 7.
 Doktor Dezső 181.
 id. Doktor Gyuláné 7.
 Dókus Ernő 61.

Eger 16.
 Dr. Egey Antal 54.
 Egri József 15.
 Egri Károlyné 73.
 Englomer Emilia 19.
 Dr. Enyedy Andor 7, 10,
 12, 15, 42, 54.
 Erdélyi László 47.
 Erdődi László 121.
 Erős Pál 15.
 Estók András 7.
 Estók Mihály 7.
 Eszeny 18.
 Dr. Eszenyi Gyula 41.
 Eszkáros 67.

V. Fábián Vilmos 132.
 Farkasfalvi Farkas Ábra-
 hám 54.
 Farkasfalvi Farkas Géza
 2, 15, 61, 111, 112, 132,
 166.
 Farkas Elek 54.
 Farkas István 2, 15, 61,
 111, 145, 159.
 Fekete Albert 67.
 Fekete Miklós 67.

Felsőbalog 95, 96.
 Felsőberekci 65.
 Felsőnovaj 8.
 Fodor György 31.
 Fodor Györgyné 7.
 Forgács Gyula 7.
 Földessy László 7.
 Frankó János 7.

Gagybátor 71.
 Galgóczy Sándor 5.
 Gercsely 5.
 Gérecz Lajos 8, 9.
 Gesztely 16, 18.
 Gibárt 71.
 Golop 8.
 Gönczy Gábor 7.
 Görög János 7.
 Görömböly Tapolca 16,
 177.
 Dr. Gulyás József 14, 54,
 123, 132, 145, 159.
 Gyárfás Imre 130.
 Gyarmathy Béla 31.
 Gyömrő 119.

Hallgató Sándor 54.
 Hangács 18.
 Hanesz Sándor 15.
 Hanvay László 2, 7, 9.
 Haraszty Károly 7.
 Dr. Hargitay Zoltán 168.
 Haranghy László 112.
 Harmacz 8.
 Sárospataki Harsányi
 Gyula 54.
 Harsányi Sándor 132.
 Hegymeg 65.
 Hejőszalonta 74.
 Hernádbüd 71.

- Hét 96.
 Hodossy Béla 3.
 Hómann Bálint 122.
 Horváth Elemér 10.
 Horváth Jenő 90.
 Horváth István 31.
 Hubó 96.
- Idrányi Barna 56.
 Illés József 68.
- Janka Károly 7, 10, 54,
 111, 112, 166.
 Janka Péter 54.
 Dr. Jánossy Ferenc 114.
 Jantner György 70.
 Dr. Jégh Gyula 13.
 Jenke 8.
- Kádas Miklós 15.
 Kántor Mihály 51.
 Kassa 16.
 Kázsmárk 16.
 Kató János 7, 40.
 Dr. Kérészy Barna 10, 13.
 Kisbári 8.
 Király András 7.
 Kisgérecz 79.
 Kisgejőcz 8.
 Kisfaludy László 58.
 Kiskinizs 70, 88.
 Dr. Kiss Ferenc 24, 2.
 Kiss Ferenc 7.
 Kiss János 7.
 Kiss Pál 7, 77.
 Kiss Pálné 7.
 Kistárkány 78.
 Kiszte 5, 7.
 Dr. Komjáthy Aladár 33,
 39, 54, 175.
- Komjáthy József 31, 76.
 Koncsol János 16.
 Kondó 65.
 Kolos Istvánné 7.
 Kocsis Gyula 7.
 Korlát 8.
 Kovács Dezső 31, 166.
 Kovács J. Dezső 5.
 Kovács Ferenc 15.
 Kovács Margit 162.
 Kovács Paula 162.
 Kövér Bertalan 7.
 Kőszeghy Gábor 7.
 Dr. Barabási Kun József
 10, 12, 31, 33, 35, 54.
- Lajos János 7.
 Id. Lajos Mihály 7.
 Dr. Lengyel István 12, 19.
 Lenkey Lajos 10.
 V. Littkey György 7.
 Dr. Löcherer Géza 41.
 Lőkös Sándor 31.
 Lukács Géza 56.
- Mád 65.
 Magda Sándor dr. 10, 38,
 54, 56.
 Magyar Evangéliumi Mun-
 kás Szövetség 36.
 Makkoshotyka 31.
 Maller Sándor 112.
 Dr. Marton János 10, 15, 54.
 Dr. Mátyás Ernő 54.
 Meczner Tibor dr. 3, 7.
 Mezőnagymihály 8.
 Miskolc 16.
 Mokcsakérész 8.
 Monok 8.

- Nádházy Bertalan 12, 39.
 Nádházy Bertalanné 7.
 Naményi Pál 104.
 Nagy Barna dr. 15, 42.
 Nagy Béla 7.
 Nagy Bertalan 7.
 Nagybarca 65.
 Nagy Géza 15.
 K. Nagy István dr. 133.
 Nagykázmér 31, 46.
 Nagy Lajos dr. 104, 105.
 Nagy Lajos 7.
 G. Nagy László 54.
 Nagy Pál 85.
 Nagygéres 16.
 Nagy Sándor 7.
 Dr. Nagy Sándor 85.
 Nagy Pál 85.
 Nagyrozvágy 18.
 Nagytárkány 78.
 Nemesmartonfalva 8.
 Novák Sándor 59.
- Nyitray Károly 77.
 Nyomárkay Sándor 3, 10,
 11, 54.
- Ond 73.
 Osváth Lajos 31.
 Otrokocsi 95.
 Dr. Óváry Zoltán 154.
 Óváry Imre 128.
 Ózd 87.
 Özörény 8.
- Pácin 81.
 Pándy Árpád 169.
 Pap István 21.
 Pataki Tivadar 12.
 Percz Samu 41.
- Perecseny 19.
 Peti János 162.
 Péter Mihály 56.
 Pónus Lajos 31, 39, 76.
 Pósa Péter 1, 10, 12, 13,
 39, 42, 54.
 Porcs Kálmán 6, 9, 13, 31,
 123, 126.
 Porcs Sára 157.
 Pozsga József 5.
 Prügny 8.
 Pusztakeresztur 79.
 Putnok 16.
- R. Ragály 95.
 br. Ragályi Balassa Fe-
 renc 3.
 Ragályi Miklós 54.
 Dr. Ravasz László 7.
 Rácz Ferenc 15.
 Ricse 18.
 Rimasimonyi 5.
 Rimaszécs 202.
 Rimaszombat 16.
 Román Ernő 10, 12.
 Dr. Román Zoltán 13.
 Ruszky András 112.
- Sáfár István 7.
 Sáfrány Géza v. 7.
 Sáfrány Mihály 7, 31.
 Sajókeresztur 8.
 Sajószentkirály 96.
 Sajóvámos 8.
 Sárosmező 8.
 Sárospatak 119.
 Sátoraljaújhely 16, 19, 60.
 Segédlelkészek 33, 39.
 Sipos József 7.
 Somogyi Zoltán 112.

- Soós László 50.
 Svingor Jenő 16, 17, 18.
- Szabó András 7.
 Szabó Gyula 120, 123.
 Szabó István 130.
 Szabó Lajos 7.
 Szabó Zoltán dr. 15, 54, 117.
 Szakal István 7.
 Szalóka 8.
 Dr. Szalontay Gyula 61.
 Szász János 69.
 Székely András 7.
 Szemle Rezső 132, 145.
 Szendrőlád 86.
 Szentmártony Dániel 7.
 Szentandrás 16.
 Szilágyi Antal 13.
 Szilágyi Benő 7, 55, 119.
 Szin 16.
 Szombathy János 7.
 Szomotor 8, 65.
 Szutor 65, 93.
 Szücs Ilona 169.
 Szücs Józsefné 74.
 Szük Gyula 7.
- Tárcezi Árpád 54, 112.
 Tardona 16.
 Tarr Mária 70.
 Taktaszada 82.
 Tariska Gábor 7.
 Téglássy András 10, 11, 15.
 gr. Teleky Pál 7.
 Teresztenye 65.
 Thuróczy Miklós 5.
 Tiszaásvány 8.
 Tiszaladány 18.
 Tizzasalamon 106.
- Tiszavalk 8.
 Tomor 8.
 Tolcsva 65.
 Tornaalja 16.
 Tornaallyay Zoltán 10, 54,
 56.
 Tóth Dezső 10, 54.
 Tóth Ferenc 72, 129.
 Tóth János 5, 10, 12, 76.
 Tóth József 40.
 Tóth Józsefné 74.
 Tóth Mihály 54.
 Török Árpád 145.
 Trócsányi József 10, 15, 54.
 Tüdös Sarolta 158.
- Ujlaki Sándor 54.
 Dr. Ujszászi Kálmán 15.
 Ungcsepely 8.
 Ungpinkóc 8.
 Ungtarnóc 8.
 Ungvár 107.
 Uppony 19.
 Urbán János 7.
 Uzapanyit 8.
- Vajda Sándor 7.
 Vajdácska 16.
 Vajkóc 8.
 Vajtkó István 15.
 Varga Imre 41, 132, 139,
 140, 141, 142, 144.
 Varga József 149, 162.
 Varga Lajos 8.
 Dr. Várnagy Mihály 89.
 Varsányiné Ruszinkó An-
 na 149.
 Váczi Dezső 5.
 Végh István 7.
 Veszprémi Jenő 132.

Zádorfalva 96.
V. Zatskó Gyula 123, 132.
159.
Zeheri István 3.
Zilahy Lajos 114.
Zsarnay Imre 104.
Zsarnó 104.
Zsip 65.

Dr. Zsiros József 15, 45, 54.
Zsóri János 7.
Zsóri 95.
Zsóri Lajos 7.
Zsóri Sándor 7.
Zsuffa Tibor 48.
Zsupán László 31, 127, 128.

FÜGGELÉK.

- I. Lelkészszentelés és névsora.
- II. Statisztikai adatok.
- III. Pénzügyi jegyzőkönyvek.
- IV. Az egyházkerület címtára.

Lelkészszentelés.

A szentelésre jelentkezett lelkipásztorok a gyülekezeti terem-ből vonultak be festői csoportban a Kossuth utcai templomba, amelynek még rendelkezésre álló padjait az egyházkerület alkotó tagjai, a szentelendők hozzátartozói és a gyülekezet tagjai töltöt-ték meg. A 7. dicséret 1. versének és a 181. dicséret 1. versének eléneklése után dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző a szószéken felolvasta Pál apostol Timótheushoz irt első levele 4. részének 1—16. verseit és buzgó imában kérte a gyülekezetre és az ifjú lelkipásztorokra a kegyelem ajándékát, mely által növekedhetnek az igaz tudományban és a kegyességben. A 4. dicséret eléneklése alatt dr. Nagy Barna theológiai tanár ment fel a szószékre. Alap-igéül a Kolossébeliekhez irt levél 24—29. verseit vette fel és mély meglátásokkal beszélt arról az örömről, hogy mi a saját szenvedéseinkkel betölthetjük az Ur Jézus szenvedéseinek hiját. Isten sáfárságának szolgálata ugyanis azt jelenti, hogy Jézus tovább szenved, az idők végéig szenved hívő tanítványaiban, míg ki nem vívja végső diadalát. A 225. dicséret 1—2. versei zengtek fel dr. Nagy Barna szószéki szolgálata után a gyülekezet és a szentelen-dők ajkán. Pósa Péter esperes, mint püspökhelyettes Efézus 5. r. 16—21. alapján mindenekelőtt a gyengélkedő Farkas István püs-pök áldáskívánását tolmácsolta a felszentelendők előtt, majd a Szentlélekkel való megteljesedést és a lélekkel végzett munkát ajánlotta az új örállók figyelmébe. A bemutatásra idő nem jutván, csak a szentelendők neveit olvasta fel dr. Enyedy Andor főjegyző. Az, akinek nevét olvasta, a helyén felállva, mutatkozott a gyüle-kezet előtt. A lelkipásztorok esküjének felolvasása és elmondása után a szentelendők tizenhatonként, vagyis öt csoportban térdeltek le az urasztala körül, az atyák pedig kézzel intéssel, egy-egy bibliai igével áldották meg őket. A felszentelt lelkipásztorokhoz Farkas-falvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok intézett hűségre, helyt-állásra intő, buzdító szavakat. Majd Pósa Péter imájával és a 181. dicséret 3. versének eléneklésével véget ért a lélekemelő ünnep-ség. Itt adjuk, egyházmegyénként csoportosítva, a felszentelt lelki-pásztorok névsorát:

Ábaúji egyházmegye: 1. Bodon Aladár Györke, 2. Kecskés József Fony, 3. Király Pál Szászfa, 4. Kovács István Vilmány, 5. Kovács István Hernádszurdok, 6. Mester Béla Eszkáros, 7. Menyhárt Endre Fulókércs, 8. Molnár István Csobád, 9. Séra László Garbócbogdány, 10. Baksy István Felsőlánc.

Alsóborsodi egyházmegye: 11. Andrásy Ferenc Noszvaj, 12. Császár József Miskolc, 13. Hubay Lajos Eger, 14. Kolunbán György Pereces, 15. Nagy Lóránd Egerlövő, 16. Novotny Gyula Miskolc, 17. Pap István Miskolc, 18. Tóth Lajos Miskolc.

Alsözempléni egyházmegye: 19. Dr. Erdélyi Dezső Sárospatak, 20. Hegedüs Imre Szerencs, 21. Gööz Ferenc Nagygéres, 22. Izsák József Nagykövesd, 23. Kocsis János Sárospatak, 24. Martin Miklós Tokaj, 25. Dr. Nagy Barna Sárospatak, 26. Pógyor Lajos Bacska, 27. Palumby Gyula Sárospatak, 28. Sáfár József Makkoshotyka, 29. Szabó Gyula Sárospatak, 30. Soltész Kálmán Bodrogheresztur.

Felsőborsodi egyházmegye: 31. Dabóczy István Nagybarca, 32. Iglay Ferenc Sajóecseg, 33. Orbán József Borsod, 34. Tóth Pál Zoltán Szendrőlád, 35. Veress Imre Damak.

Felsőzempléni egyházmegye: 36. Erdélyi Mihály Abara, 37. Kalitza Dénes Nagyráska, 38. Pecsénye Andor Alsómihályi, 39. Szakall László Kistráska, 40. Szendrey István Kisbári.

Gömöri egyházmegye: 41. Ablonczy László Runya, 42. Bacso Gyula Harmac, 43. v. Kapczy Tamás Kövecses. 44. Kulcsár Ferenc Alsóbalog, 45. ifj. Lenkey Lajos Szutor, 46. Nagy Lajos Hubó, 47. Német József Uzapanyit, 48. Samu István Pelsőc, 49. Simon József Páskaháza, 50. Szabó István Hét, 51. Szakall János Hanva, 52. Szücs István Rimaszombat, 53. Tóth Gusztáv Sajókeszi, 54. Tóth Miklós Suhafő, 55. Vályi József Nemesradnót, 56. Vizvári László Rozsnyó.

Tornai egyházmegye: 57. Batta Pál Szádellő, 58. Ignác István Szilice, 59. Kalydy Miklós Bodvavendégi.

Ungi egyházmegye: 60. Bellágh Barna Nagyszelmenc, 61. Bittó Béla Ungpinkóc, 62. Csomár Géza Vajkóc, 63. Dr. Csomár Zoltán Kistrát, 64. Gaál István Csicsér, 65. Csatlós Sándor Iske, 66. Dévay József Korláthelmec, 67. Király Zoltán Csap, 68. Kiséry Béla Nagydobrony, 69. Kovács Bertalan Jenke, 70. Mitró István Tiszasalamon, 71. Pataky Menyhért Nagygejóc, 72. Papp Géza Ungtarnóc, 73. Ruzska Elek Szalóka, 74. Tárczy Dániel Kisdobrony, 75. Tárczy Gyula Minaj.

A n y a g i ü g y e k :

192

Egyházmegyék	Adakozás		Építkezés		Bevétel		Kiadás		Maradvány	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	28.723	21	29.088	02	318.149	49	290.336	47	27.813	02
Alsóborsod ---	60.304	—	86.110	93	647.335	40	628.565	85	18.769	55
Alsózemplén ---	26.072	24	43.829	55	504.576	99	477.314	44	27.262	55
Felsőborsod ---	16.165	69	26.557	51	272.377	08	255.791	59	16.585	49
Felsőzemplén ---	8.932	10	9.850	07	58.044	73	49.103	67	8.941	06
Gömör --- --- ---	16.709	—	19.645	33	377.076	08	248.361	73	128.714	35
Torna --- --- ---	4.228	43	16.668	31	114.289	83	104.022	56	10.267	27
Ung --- --- ---	15.440	21	8.878	08	177.432	01	148.687	35	28.744	66
1941. év összesen	176.574	88	240.627	80	2,469,281	61	2,202.183	66	267.297	94
1940. év összesen										

II. Statisztikai adatok.

Népmozgalmi adatok az 1940-ik évben:

Egyházmegye	Lélekszám	Született				Meghalt			Konfirmált			Házasságot kötött			Reverzális			Kitért			Áttért			Úrvacsorával élt
		fi	nő	törv.-es	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	tiszta	vegyes	összesen	jav.-ra	kár.-ra	+	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	
Abaúji	36290	400	375	724	775	296	260	556	307	319	626	147	84	231	28	11	+17	2	8	10	15	13	28	69.064
Alsóborsodi	80504	871	836		1707	681	610	1291	648	624	1272	387	183	570	132	107	+25	29	27	56	30	54	84	61.195
Alsózempléni	65525	758	747	1426	1505	523	450	973	577	613	1190	339	122	461	64	40	+24	12	20	32	28	14	42	77.877
Felsőborsodi	35768	441	472	874	913	279	282	561	254	290	544	201	80	281	57	41	+16	7	13	20	12	15	27	60.831
Felsőzempléni	9877	96	90	166	186	75	63	138	84	94	178	38	41	79	11	10	+1	4	6	10	4	12	16	15.176
Gömöri	29860	271	258	518	529	263	251	514	228	245	473	120	88	208	24	15	+9	4	5	9	17	16	33	42.718
Tornai	9719	101	87	185	188	58	85	143	88	90	178	55	7	62	6	—	+6	—	—	—	—	3	3	19.966
Ungi	26614	370	350	654	720	202	232	434	226	233	459	155	51	206	21	16	+5	1	4	5	6	10	16	36.416
Az 1940. évben összesen:	294157	3308	3215	4547	6523	2377	2233	4610	2412	2508	4920	1442	656	2098	343	240	+103	59	83	142	112	137	249	383.043
Az 1939. évben összesen:	283030	2937	2840		5777	2130	1986	4116	2477	2626	5103	1516	746	2262	374	230	+144	67	89	156	150	156	306	389.949

Egyházak, iskolák, szórványok, tanyák, lelkészek és tanítók kimutatása:

Egyházmegyék	Anyagyházak	Társégházak	Leányegyházak	Fickógyházak	Missziói egyház	Szórványok száma	Tanyák száma	Rendes lelkészek száma	Kongruás s. lelkészek	Nem kongruás s. lelkészek	Rendes tanítók	Kiegészítő tanítók	Iskolák száma	Tantermek száma	Iskolakötelesek száma
Abaúj --- --- ---	67	8	7	24	—	67	10	66	11	2	65	5	59	71	
Alsóborsod ---	47	2	2	3	—	98	—	51	18	1	102	24	51	123	2.398
Alsózemplén ---	62	7	10	12	3	3	107	60	13	2	101		48	106	11.219
Felsőborsod ---	48	3	6	1	1	53	18	48	5	5	69	3	54	68	3.950
Felsőzemplén ---	16	2	6	8	—	3	—	15	4	1	18	2	16	19	1.320
Gömör --- --- ---	45	—	36	1	—	54	—	45	11	3	71	5	67	73	2.053
Torna --- --- ---	16	4	10	1	—	9	4	16	3	2	24	1	32	30	1.194
Ung --- --- ---	35	6	6	1	—	5	19	33	6	3	28	5	26	31	1.401
Összesen --- ---	336	32	83	51	4	292	158	334	71	19	478	45	355	531	23.525

III.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel az egyházkerületi pénzügyi választmány
és számvevőszék 1941. július 23-án tartott
együttes ülésében.

Jelen voltak: Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, Fodor György, dr. Kérészy Barna, dr. Nemes Bertalan, Pósa Péter és Pónus Lajos.

1. Püspök imádkozás és a megjelentek üdvözlése után az ülést megnyitja.

2. Püspök bemutatja az egyházkerületi pénztári ellenőr 1940. évi havonkénti jelentéseit és az albizottság negyedévenkénti vizsgálatainak jegyzőkönyvét, amelyek szerint a pénztári kezelés és könyvelés mindenkor rendben találtatott.

Megnyugtató tudomásul vétetik.

3. Pénztáros beterjeszti az 1940. évi számadást.

Egyházkerületi pénztári számadás az 1940. évről.

	Bevétel.	Kiadás.
	P	P
Múlt évről maradvány	2.062·19	
Államsegély	30.234·08	
Államsegély theol. akadémiának	4.150·—	4.150·—
Államsegély theol. internátus építkezésre	4.429·02	4.429·02
Adósegély egyházaknak	174.668·40	173·935·75
Rendkívüli államsegélyek	36.062·20	32.573·31
Bodrogközi missziói lelkész államsegélye	5.583·20	2.800·—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	800·—	800·—
Missziói segély	4.469·42	3.511·20
Baldácsy—segély	2.500·—	2.279·05
Gazdák Biztosító Szövetkezetétől részesedés	4.086·50	300·—
Gazd. Bizt. Szöv. jótékonycélú adomány	1.600·—	1.075·—
Zsoltárjutalék	1.881·50	527·50
Közalapi segély	5.000·—	5.000·—
Tőkekamatsegély	7.050·—	7.050·—
Faluszeminárium	400·—	400·—

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Kötvénytőke	22.463 07	14.450—
Kötvénykamat	5.574 85	210—
Kezelésre adott tőke	2.085 08	1.974 30
Középiskolai felügyeleti díj	1.325 90	800—
Kulturadó	5.705—	3.705—
Hátrálékos kulturadó		617 50
Közgazgatási tár	337—	
Közhirdetés	554—	554—
Kerületi jegyzőkönyv	1.685—	996 28
Paróchiális könyvtári díj	3.480—	3.480—
Belmissziói Utmutató	1.179 50	1.197 56
Konventi költség	6.740—	4.652 17
Sárospataki Ref. Lapok előfizetési díja	2.815—	2.815—
Tűzbiztosítási díj	9.758 42	9.795 53
Portóváltás	3.000—	3.103 85
Püspöki missziói lelkész államsegélye	550 04	550 04
Vegyes számla	1.467 54	1.852 07
Miskolci Takarékpénztári folyószámla	221.250 94	235.796 94
Postatakarékpénztári csekkszámla	112.885 07	114.111 87
Tárak könyvelési tételei	5.004 14	5.004 14
Átmeneti tételek	5.818 20	17.541 77
Csegei birtok ára részlete	2.002 41	
Vallásoktatók óradíja	2.100—	
Függő tételek	2.199 28	2.505 10
Betétkönyvelés		703 74
Átfutó kezelési tételek	35—	35—
Betétkamat	703 74	1.085 08
Lelkészözvegyek segélye	1.781 06	1.745 90
1939. évi adósegély	751 18	751 18
Egy lelkészcsalád segélyezésére	295 10	464—
Lelkeszi továbbképző tanfolyam	727 15	728 98
Gusztáv Adolf-egyleti segély	400—	400—
Püspöki könyv	1.128 20	1.285—
Közalapi kölcsön	12.800—	6 800—
Kongruasegély	45.650—	42.699 82
Egyházmegyéknek		10.472—
Esperesek tiszteletdíja		4.500—
Leánygimnázium segélye		1.000—
Sárospataki Ref. Lapok segélye		800—
Sárospataki tanítóképző segélye		6.000—
Egyházkerületi tisztviselők fizetése		9.763 08
Egyházkerületi hitoktató fizetése		800—
Napidíjak, útköltségek		1.537 18
Hivatalok dologi kiadásai		1.395 68
Magyar Prot. Irodalmi Társaság		20—
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank		5—
Zsoldos árvának		262—

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Fiúkálvineumnak	---	50—
Leánykálvineumnak	---	300—
Debreceni tanárképzőnek	---	300—
Mályi egyház segélye	---	200—
Püspöki titkár nyugdíjintézeti járuléka	---	250—
Püspöki szőlő adója és vízdíja	---	143 06
Kereseti-, rokkant- és különadó	---	264 60
Pénztárhelyiség bérlete és költsége	---	294 14
Állami beruházási hozzájárulás	---	4 267 52
Bírósági költség	---	145 80
Püspöki missziói lelkész lakbére	---	1 200—
Leírt követelés	---	27 81
Egyenlegátvitelek	49 171 44	49 171 44
Pénztári maradvány	---	3 987 86
Összesen	818 399 82	818 399 82

Az alapok állása 1940. december 31-én :

1. Vay—Mocsáry „A” alap.

Kihelyezett tőke	1 835— P
Kamathátrálék	114 73 „
Összesen	1 949 73 „
Tartozás a Közig. Tárnak	363 78 „
A tár állása 1940. dec. 31-én	1 585 95 „
A tár állása 1939. dec. 31-én	1 546 05 „
Több	39— P

2. Vay—Mocsáry „B” alap.

Kihelyezett tőke	2 195— P
Kamathátrálék	56 80 „
Pénztári maradvány	123 17 „
A tár állása 1940. dec. 31-én	2 374 97 „
A tár állása 1939. dec. 31-én	2 275 09 „
Több	99 88 P

3. Gróf Teleky—Szeremley—Szentés alap.

Kihelyezett tőke	480— P
Kamathátrálék	16 50 „
Összesen	496 50 „
Tartozás a Közig. Tárnak	257 12 „
A tár állása 1940. dec. 31-én	239 38 „
A tár állása 1939. dec. 31-én	233 38 „
Több	6— P

4. Lelkészi özvegy-árva gyámalap.

Kihelyezett tőke	11.441'35 P
Kamathátrálék	295'85 „
Pénztári maradvány	1.413'99 „
<hr/>	
A tár állása 1940. dec. 31-én ...	13.151'19 „
A tár állása 1939. dec. 31-én ...	12.906'43 „
Több	244'76 P

5. Szükösi—Hollandi tár.

Kihelyezett tőke	4.632 — P
Kamathátrálék	76'69 „
Pénztári maradvány	857'51 „
<hr/>	
Összesen	5.566'20 „
Terheli törlesztéses kölcsön ...	2'55 „
<hr/>	
A tár állása 1940. dec. 31-én ...	5.563'65 „
A tár állása 1939. dec. 31-én ...	5.414'49 „
Több	149'16 P

6. Tolcsvai Nagy Gedeon alap.

Kihelyezett tőke	2.622 — P
Kamathátrálék	71'75 „
<hr/>	
Összesen	2.693'75 „
Tartozás a Közig. Tárnak	1.078'25 „
<hr/>	
A tár állása 1940. dec. 31-én ...	1.615'50 „
A tár állása 1939. dec. 31-én ...	1.482'25 „
Több	133'25 P

Választmány az albizottság jegyzőkönyvei és a pénztári napló tételeinek a vonatkozó okmányokkal való összehasonlítása útján végzett próbakkal a számadást ellenőrizte, a megállapított tételeket helyeseknek találta s a számadást az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. A pénztárosnak a felmentvény megadását elismerésének és hálás köszönetének kifejezése mellett javasolja. Fodor György ellenőrnek alapos lelkiismeretes ellenőrző munkájáért köszönetet mond s reá Isten áldását kéri.

4. Pénztáros jelenti, hogy a rozsnyói lelkész kéri az egyházkerület által a rozsnyói lelkész részére 1901-ben személyi pótlék címén megajánlott és 1909-ben újból biztosított 1000 korona segély folyósítását valorizált értékben. Választmányunk ezt a kérelmet 1940. május 21.-i ülésében már tárgyalta s arravaló hivatkozással mondta ki a kérés teljesíthetetlenségét, hogy a Szükösi-Hollandi

Alap, amelyből ez a segély fizettetett, az 1920—26. évek inflációjában teljesen elértéktelenedett. Kérelmező lelkész arra való hivatkozással, hogy az egyházkerület által 1909-ben az egyházmegyei közigazgatási államsegélyre terhére külön is biztosított e nélkül a segély nélkül a rozsnyói lelkész megélhetése nincs biztosítva, szörványszolgálatára pedig fuvar költségekben is tetemes összeget emészt fel, ismételten kéri a régi segély folyósítását ;

a beszteri lelkész 1919. előtt élvezett évi 100 korona közalapi segélyének ;

a bacskai lelkész „a megszállás előtt az egyetemes konvent által folyósított fuvar átalány fejében“ 200 arany korona kiutalását kéri. Ugyancsak a bacskai lelkész a volt felvidéki és kárpátaljai egyetemes konvent által részére folyósított és a visszacsatolás óta elmaradt évi 1000 cseh korona missziói segély kiutalását is kéri.

Választmány teljes tudatában van a mindenütt jelentkező sok szükségnek, megértéssel és segíteni akarással foglalkozik és foglalkozott mindig a hozzáintézett kérelmekkel. Mindig fájó érzés tölti el, ha nem tud kielégítő segítséget nyújtani, de épen olyan fájdalommal tölti el az a jelenség is, hogy a kérvényezők egyrésze nem vesz tudomást arról a nagy anyagi veszteségről, amely az egyházkerületet tekintélyes tőkének teljes elértéktelenedésével érte s szemrehányó, vádszerű megjegyzéseket fűznek kérésükhöz, mintha nem egyenlő jó akarattal intézgetnének mindenkinek az ügyei.

A miniszter úr általános kongruareviziót rendelve el, itt van az alkalom a kérelmezőknek pótolgatni a veszteséget kongruafelemelés útján. Ezt kell megkísérelniök.

A három kérvény érdemi elintézésékepen választmány javasolja a közgyűlésnek, hogy a missziói segélynek a folyó évben igénybe nem vett részéből az 1941. évre a rozsnyói lelkész segélyezésére 400 P. a bacskai lelkész segélyezésére 80 pengő kiutalását határozza el.

A beszteri lelkész nem említi, hogy milyen címen élvezte a segélyt. Az abaúji esperes előtt az 1890. évi konventi jegyzőkönyv 86. pontjára hivatkozott. Eszerint a pont szerint 1890-ben a konventtől 100 korona közalapi segélyt élvezett. Mivel a közalapi segély a gyakorlat szerint nem állandó jellegű, ezért tőle jogcímgigazolás kérendő. Jogcímgigazolás esetén 80 P. segélyre ajánljatik.

5. Az egyetemes konvent által a folyó évre kiutalt 3.925 P. missziói segélyből a választmány a következő segélyezéseket javasolja :

abaúji egyház m. missziói s. lelkésznek	200 P
alsóborsodi egyházm. missziói s. lelkésznek	200 „

felsőborsodi egyházm. missziói s. lelkésznek	200 P
egri lelkésznek	375 „
mezőkövesdi vallásoktató lelkésznek	225 „
ózdí lelkésznek	375 „
mezőkövesdi egyháznak	150 „
sajóvelezdi lelkésznek	150 „
abodi tanítónak	340 „
hejőcsabai lelkésznek	100 „
maklári lelkésznek	100 „
eszényi lelkésznek	250 „
egyházkerületi missziói előadó tiszteletdíja	150 „
egyházkerületi missziói előadó utiköltsége	100 „
miskolci kórházmissziói s. lelkésznek	300 „
bacskai lelkésznek	80 „
rozsnyói lelkésznek	400 „
parádi istentiszteletek tartására	150 „
	<u>3.845 „</u>
jogcím igazolás esetén beszteri lelkésznek	80 „
Összesen :	3.925 P

6. A közhirdetési segély a folyó évben sorrend szerint az alsózempléni egyházmegyét illeti. Az alsózempléni esperes előterjesztése alapján

választmány a nagyfokú szegénységgel küzdő makoshotycai egyházközséget ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek segélyezésre, amely egyházközség hat év óta zárva lévő templomát igyekszik megújítani és a gyülekezet számára megnyitni.

7. A nagykázmeri 50 lélekszámú kis leányegyház romokban hevert templomát 5.200 pengős költségvetés alapján igyekszik részben a maga erejével, de közismerten jó részben a pataki diákság lelkesedésével újjáépíteni. Az anyag már nagy részben beszerezett, de még mindig hiányzik kb. 900 pengő értékű anyag. Ennek a beszerzéséhez kér lehetőség szerinti segítséget.

Választmány a kis gyülekezet templomépitő munkáját a legnagyobb mértékben szeretné támogatni, de a lehetőségre gondolva 100 pengő kiutalását javasolja a közgyűlésnek.

8. Gyarmathy Béla tiszaozlári lelkész úgy tavaly, mint az idén súlyos árvízjárvást szenvedett és folyó év szeptemberétől kezdve 3 gyermeket kell házonkívül taníttatnia, aminek a költségeit egymásután két éven árvíz miatt elszenvedett súlyos veszteségei miatt nem tudja teljesíteni. Valamilyen támogatást kér.

Választmány 100 pengő egyszeri segély kiutalását véleményezi.

9. A püspöki hivatal munkaanyaga olyan tetemesen megnövekedett, hogy a titkár és a s. lelkész állandóan gépirással vannak elfoglalva, a szellemi intézés csaknem egész súlya Püspök úrra nehezedett. Talán ebben is kell keresnünk egészsége megrendülésének az okát. A titkárnak a gépirási munka alól való részbeni mentesítése és az ügyvitelhez történő intenzivebb igénybevétele céljából szükségesnek látszik gépiró alkalmazása. Püspök úr kéri, hogy a választmány a püspöki hivatalba gépirónő alkalmazására tegyen előterjesztést az egyházkerületi közgyűlésnek.

Választmány készséggel teszi magáévá a kérelmet, az egyházkerületi közgyűlésnek javasolja a kérelem teljesítését. Püspök urat felkéri és meghatalmazza, hogy az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyásának biztos reményében, már folyó év szeptember 1-től vegyen fel gépirónőt a közigazgatási költségek terhére, a pénztár teljesítő képességéhez mért megegyezés szerinti díjzással.

10. Pénztáros jelenti, hogy a püspöki lakásban minden éven van valami javítani való, ami a miskolci egyháznak állandó terhe. Mivel az egyházkerület a püspöki hivatalért nem fizet bért, az ilyen évenkénti tatarozások költségéből az egyházkerület vállaljon bizonyos részt és erre a célra 300 P. vétessék fel a költségvetésbe, amely összeg a vegyes kiadások között legyen elszámolandó.

Választmány a kérelmet az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

11. A pénzügyi választmány és számvevőszék két-két helye üresedésben lévén,

választmány a pénzügyi választmányba Barabási Kun József és Porcs Kálmán, a számvevőszékbe Zsupán László gimn. tanár és Osváth Lajos nyug. számvevőségi főtanácsos megválasztását ajánlja a közgyűlésnek.

12. Az Országos Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat a konventi elnökségnek rendelkezésére bocsátotta az egyházi épületeknek tűzkár elleni biztosítása érdekében a Gazdák Biztosító Szövetkezetével kötött megállapodás alapján az 1940. évi bevételekről és kiadásokról szóló elszámolását. A négy egyházkerulettől a díjbevétel összesen 56.776-69 pengő volt, a kiadás pedig díjvisszatérítés, diákjóléti célokra fordított adomány, 1939. évi zárlati veszteség és 1940. évi tűzkár címén összesen 51.210 P. Az elszámolást a konventi elnökség másolatban megküldte az egyházkerületi elnökségnek tudomásul vétel végett.

Választmány az elszámolást tudomásul vételre ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

13. Az egyházkerületi tanács 1941. július 3-án tartott ülésében foglalkozott a sárospataki tanítóképző intézet válságos anyagi helyzetével. Az intézet dologi és személyi kiadásai együtt az 1935—1936. iskolai évben 52.826 pengőt tettek ki, az 1940—41. iskolai évben 78.300 pengőt. Tehát az emelkedés öt év alatt 25.000 pengőt tett ki, a következő iskolai évben már 53.854 pengő lesz az emelkedés. A tanítóképzés folyamatban levő átszervezése az akadémia helyiségeinek megépítését, felszerelését, új tanszékeknek a fenntartását teszi szükségessé. A bevételek nem fokozódnak, mert a tandíjak és köztartási díjakat tovább emelni nem lehet, az egyházkerület a fenntartói járulékot fedezethiánya miatt leszállította. Komoly segítségre van szükség, mert e nélkül az iskola feladásával kell számolni.

Az egyházkerületi tanácsülés 28. és 29. számú jegyzőkönyvi pontjai szerint a sárospataki főiskola és tanítóképző intézet igazgató tanácsa azt kéri, hogy az egyházkerület az egyházkerületi fenntartói járulék mai 6000 P. összegét állítsa vissza arra a 15.000 pengőre, amelyet az egyházkerület a most érvényben levő államszegélyszerződés megkötésekor vállalt és vállalja el az egyházkerület a Kovács Dezső nyug. tanítóképző intézeti igazgató részére biztosított, ez időszerint 1.025'04 pengő nyugdíjkülönbözet terhét is. Az egyházkerületi tanács az egyházkerületi pénzügyi választmányt ezeknek a terheknek a vállalására vonatkozólag javaslatételre hívta fel.

Választmány a folyó évre már lehetetlennek tartja a segélynyújtást, mert az egyházkerületi közgyűlés által elfogadott költségelőirányzat nemcsak fölösleget nem mutat, hanem a megállapított szükségletek kielégítése is a tőke igénybevételével van fedezve.

Kéri tehát a választmány az intézet igazgatóságát, hogy az 1941—42. iskolai évi költségvetését sziveskedjék revízió alá venni és a kiadások redukálásával biztosítani a költségvetés egyensúlyát és ha a revízió dacára is hiány mutatkoznék, akkor a főiskolai gazdasági intéző bizottság és igazgatótanács közbenjöttével belkörüleg intézzék el a hiány eltüntetését.

Az egyházak ezévi költségvetése elkészülvén, az ugyis óriási terhek alatt nyögő egyházak ilyen súlyos adóval való megterhelése felette nehéznek látszik. Ennek dacára pénzügyi bizottság és számvevőszék együttes tanácsa magáévá teszi az egyházkerületi tanács által 1941. július 3-án hozott határozatot és maga is osztja azt a véleményyt, hogy felekezeti tanítóképző intézetünk léte még a legsúlyosabb áldozatok árán is a jövőre nézve okvetlenül biztosítandó.

Evégből a következő tennivalók keresztülvitelét javasolja :

1. A kerületi tanácsnak ebben a tárgyban hozott határozata mellékelésével alaposan megkészítendő memorandum szerkesztendő a lehető leggyorsabban az intézet igazgatója és tanári kara által. Ebben a memorandumban felfektetendő mindaz az ok, amely miatt tanítóképző intézetünk deficités költségvetése előállott.

A memorandum a kultuszkormányhoz lenne felterjesztendő, miután azt az igazgatótanács is letárgyalná és abban ki kell mutatni azt, hogy a tanítóképző intézet átvétele óta a mai napig a kiadások óriási mértékben megnövekedtek és sem a dologi, sem a személyi kiadások emelésére nem utalt ki részünkre az államkormány magasabb államsegélyt. Épen ezért kérni kell akár rendkívüli segély gyanánt évről évre adandó, akár egyszersmindenkorra szóló állandó újabb felemelt államsegély kiutalását, hogy az egyházkerület abba a fájó helyzetbe ne kerüljön, hogy az anyagiak elégtelensége miatt felekezeti tanítóképző intézetünket vissza kelljen bocsátanunk az állam kezelésébe.

2. Felkéri közös bizottság úgy a főiskolai, mint a tanítóképző intézeti igazgatótanácsot arra, hogy a jelen évi mutatkozó hiányt a rendelkezésre álló módon belkörüleg méltóztassék eltüntetni.

3. Javasolja a kettős bizottság az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy az országos hírvé egyházkerületi egyetlen tanítóképző intézetünk megmentése érdekében a jövő 1942. évre vonatkoztatva új adó bevezetésével „a sárospataki tanítóképző intézet megsegítése” címen, a mutatkozó 1942. évi hiányt olyképen méltóztassék előteremteni, hogy lélekszám arányában e címen 4 fillérré számítva méltóztassék új adó kivetését elhatározni. A kerület lélekszáma ma 283.000. Ez a szám négyvel szorozva 11.320 pengőt tenne ki.

Egyházkerületünk őszi gyűlésén adja utasításul az egyházmegyék vezetőségeinek, hogy az egyházmegyékre lélekszám arányában eső összeg kivetésére és előteremtésére nézve olyan kivetési kulcsot készítsenek, amelynek alapján a mai időkben minden téren megkövetelt szociális elgondolás, progressivitás megvalósuljon, hogy t. i. az egyházmegyék beszolgáltatják a lélekszám arányában kivetett összeget, de a kivetést az egyes egyházak teherbíró képességének arányában eszközlik.

A kivetési munkálatok az egyházkerületi közgyűlés megtartása után még ebben az esztendőben elvégzendők, hogy december végére minden egyes egyház megkapja az értesítést arranézve, hogy milyen összeg esik reá ezen a címen a jövő 1942. évre és nagyon természetesen az ezt követő további esztendőkre is.

4. Az akadémia céljaira szolgáló építkezésről beszélünk ma korai.

A liceumok és akadémiák ügye még mindig eléggé rendezetlennek látszik. Ma építkezésre gondolni, amikor az építkezési árak 150—200 százalékkal is megdrágultak, szinte lehetetlen.

Gyönyörű szép, nagy iskolaépületünket gyakorlatilag bölcösen ki kell használni. A nagy épülethez aránylag kevés a diákunk és mégsem férünk el benne. Ha az órák esetleg 8—2-ig osztatnának be, tantermek szabadulnának fel, mert némelyik osztály már 12 órakeret haza mehetne. Tanároknak és növendékeknek is nehéz időben meg kell tanulniok a lemondást és az igények lefokozását.

Azután meg kellene próbálni azt, hogy a tanítóképző intézet konviktusa a főiskolai konviktusba vezényeltetnék át. Olcsóbb lenne az ellátás és az így fel szabaduló nagy ebédlő tanteremnek lenne felhasználható. Az egymásnak terhét hordozzátok Krisztusi parancsa elől a főiskola vezetői nem zárkóznának el. Necsak az egyházaktól várjunk áldozatot, hanem az iskolák is hozzanak nehéz időben újabb áldozatot.

4. Az államsegélyt kérő memorandum megkészítése után az egyházkerületi elnökség kéressék fel a közbenjárásra és a memorandum átadására.

14. A számvevőszék és pénzügyi választmány közös tárgyalás alá vevén a sárospataki tanítóképző intézet jelen évi és jövő évi költségvetését, fájdalmasan látja, hogy ez a nagymultú intézetünk közel 11.000 pengő deficittel várja az 1941—42. iskolai évet.

Javasolta az államsegély kérését kerületünk útján.

Javasolta az egyházak új megadóztatását is a hiány eltüntetése érdekében.

Ezeknek a tárgyalásoknak a során fájdalmasan kellett látni a bizottságnak, hogy a legfőbb bajunk forrása az, hogy az országos törvények által biztosított adócsökkentési segélyt a mai államkormány még ma is csak 40 százalékban utalja ki az elbírhatatlan terhek alatt roskadozó szegény egyházak részére.

Tisztelettel indítványozza az együttes bizottság, hogy az egyházkerületi közgyűlés felirattal kérje az egyetemes konventet, hogy hathatósan méltóztassék fel-emelni szavát az adósegélyek immár elodázhatatlanul szükségessé vált 100 százalékos kiutalása érdekében.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvezető.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétel a tiszáninneri református egyházkerület
pénzügyi választmányának és számvevőszékének
Miskolcon, 1941. november 3-án tartott
együttes ülésében.

Jelen voltak Pósa Péter esperes és Farkasfalvi Farkas Géza e. ker. főgondnok elnöklete alatt: dr. Enyedy Andor, dr. Nemes Bertalan, Pónus Lajos pénztáros.

1. Pósa Péter esperes lélekből fakadó buzgó imádságban kéri az isteni segédelmet tanácskozásunkra s imádság után elnöklő főgondnok üdvözlővén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja.

2. Elnökség megállapítja, hogy a szabályrendelet által megkívánt létszámban nincs ugyan együtt a kettős bizottság, de mert a létszám lemondások következtében apadt le ennyire és mivel a lemondások óta még nem nyílt alkalma az e. ker. közgyűlésnek a megüresedett bizottsági helyek betöltésére, viszont a tárgyalásra váró ügyekben javaslatokat kell a közgyűlés elé terjeszteni,

bizottság az ülés megtartását határozza el.

3. Választmányunk f. évi július 23-i ülésében az egyházkerületi tanács felhívására foglalkozott a sárospataki tanítóképzőintézet anyagi helyzetével és az e. ker. fenntartói hozzájárulásnak évi 15.000 pengőre való felemelésével meg is adta az e. ker. tanács július 3-i ülésében felvett jegyzőkönyv 29. pontjában kért javaslatot, amely szerint 4 filléres lélekszámszerinti adó kivetését javasolja az e. ker. közgyűlésnek, amiből 11.321'20 pengő folyna be.

Miután a főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának f. évi szeptember 15-én tartott gyűlésén felvett jegyzőkönyv szerint az igazgatótanács az e. kerületi fenntartói járulék mérvére vonatkozólag a f. évi június 23-i ülésében kért 15.000 pengővel szemben felemelte az igényét; továbbá, mert az igazgatótanácsnak azzal a kérelmével, hogy az egyházkerület a fenntartói járulékon felül vállalja el a Kovács Dezső nyug. tanítóképzőintézet igazgató részére biztosított, ezidőszerint évi 1025 04 P-re rugó nyugdíjkülönbözet terhét is, pénzügyi választmányunk július 23-i ülésében érdemileg nem foglalkozott,

mai ülésében világosan kifejezésre óhajtja juttatni, hogy a tanítóképzőintézet megsegítése címén kivetendő 4 filléres lélekszámszerinti adó elfogadása esetén 15.000 P fenntartói járulék vállalására tehet javaslatot az e. ker. közgyűlésnek.

A Kovács Dezső nyug. tanítóképzőintézeti igazgató nyugdíjkülönbözete fizetésének az e. ker. pénztár terhére való áthárítását — fedezethiánytól eltekintve — elvi okokból sem javasolja az e. ker. közgyűlésnek. Az 1937. évi e. ker. közgyűlés kifejezetten a tanítóképzőintézeti pénztár terhére állapította meg a Kovács Dezső igazgató nyugdíjilletményét az V. fiz. osztály 2. fokozatának megfelelően (116. pont).

4. A tornai esperes az egyházkerület által folyósított esperesi tiszteletdíjak egyenlő összegben való megállapítását kéri azzal az érveléssel, hogy az egyházkerület nem tehet különbséget az esperesek között, mert ugyanolyan követelményeket támaszt a kisebb egyházmegye esperesével szemben, mint a nagyobb egyházmegye esperesével szemben. A nagyobb egyházmegye munkatöbbletéért az illető egyházmegyének kell leróni a megszolgált díjazást. Az egyházkerület részéről történő különbségtétel pirulásra készíti és alsóbbrendűség érzetét kelti benne.

Választmány megítélése szerint az e. ker. sohasem gondolt arra, hogy az esperesek között értékbeli különbséget tegyen. A tiszteletdíjak közötti különbség némiképen mutatója annak a munkatöbbletnek és gondtehernek, ami a több gyülekezetből álló és nagyobb lélekszámú egyházmegyéknek természetszerű velejárója. Az egyházkerület minden bizonnyal a munkaerőnek nagyobb igénybevételét, az idegek állandóbb feszültségével járó kimerülést óhajtotta érzékeltetni a múltban a tiszteletdíjak különbözőségével és a változott viszonyok között eszközölt későbbi tiszteletdíjak megállapítása alkalmával csak a régi gyakorlatot tartotta fenn és soha senkinek sem támadt olyan gondolata, hogy a kisebb egyházmegye esperesét alacsonyabb rendűnek tartsa a nagyobb egyházmegye esperesénél. Választmány nem lát okot arra, hogy az 1940. november 28-án tartott közgyűlés határozatával megállapított esperesi tiszteletdíjak megváltoztatását javasolja a közgyűlésnek.

5. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti az abodi leányegyház kérelmét, amelyben a tanítói fizetés javítása érdekében a missziói segély felemelését kéri azzal az indokolással, hogy a 76 lélekszámú kis leányegyháznak ingatlan vagyona nincs, az egyházmegyénél kezelt és a tanítói fizetés pótlására szolgált tőkéje

az 1920-as évek inflációjában elértéktelenedett s ha a jelenlegi tanító a gyenge javadalmazás miatt eltávozik, 14 tanköteles mellett az állam megvonja a segélyt és akkor iskolája bezárul.

Választmányunk sajnálattal látja a sok szegény egyház között az abodi egyház anyagiakban való szűkölködését is, de fedezet hiányában az e. ker. pénztárnak ez idő szerint nincs módjában a segély felemelésére irányuló kérelmet teljesíteni.

6. Vitéz Sáfrány Géza nyug. altábornagy könyvalakban összeállította néhai édesatyjának, Sáfrány Mihály volt nagyvisnyói lelkipásztornak, a régi miskolci liceum egykori tanulójának, preceptorának, majd az 1848—49-i szabadságharcban különösen is kitűnt honvédtűzérhadnagynak a liceumi diák életre, a márciusi mozgalmakra, illetve a szabadságharci szereplésére vonatkozó emlékiratait és felajánlotta a miskolci ref. Léway József gimn. igazgatóságának oly célból, hogy a könyv tiszta jövedelméből atyja nevére alapítvány létesíthessék, amelynek kamataiból minden év március 15. napján arra rászoruló — elsősorban a felsőborsodi egyházmegye kötelekébe tartozott — ref. lelkipásztorok, illetve ref. tanítók, esetleg tanárok özvegyeinek a miskolci ref. gimnáziumban tanuló árva gyermekei segélyben részesíthessenek. Ilyenek hiányában a kamatjövedelem az igazgatóság határozata alapján más arra rászoruló ref. árva tanuló részére is kiadható.

A miskolci ref. Léway József gimn. igazgatósága a Sáfrány Mihály nevét viselő ennek az alapítványnak az anyagi és erkölcsi támogatását kéri az egyházkerülettől, mert — mint kérelmében írja — Sáfrány Mihály emlékirata „igen értékes korrajz a miskolci gimnázium életéből, mert az a régi liceum egy kiváló tanulójának az 1848/49-iki szabadságharcban történt dicsőséges szereplését tárja tanuló ifjúságunk elé, ami igen értékes példaadás a mai időkben is az önfeláldozó hazaszeretet és a magyar vitézség érzékeltetése szempontjából; példaadás arra nézve is, miként kell az ifjú nemzedéknek a nemzeti és hősi hagyományokat ápolni; példaadás arra is, miként kell a gyermeknek a szülék iránt érzett hálát és kegyeletet megőrizni és kifejezésre juttatni; de egyúttal történelmi bizonyíték is református ifjainknak a Haza védelmében tanúsított önzetlen, önfeláldozó kötelességteljesítése és hősies magatartása tekintetében is.

Erkölcsei támogatást olyan értelemben kér az igazgatóság, hogy hivatnának fel nyomatékosan a kerületbeli egyházak és iskolák, hogy az emlékiratot könyvtáraik részére legalább 1—1 példányrendeljék meg s ezáltal is igyekezzenek némileg segíteni lelkészeink és tanítóink özvegyeinek és árváinak közismerten nehéz helyzetén; de emellett támogassák egyházközségeikben az Emlékiratot terjesztő közegeket is.

Választmány a gimnáziumi igazgatótanács indokainak igazságától áthatva, javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy az Emlékiratból a szórványmissziók részére 20 példány megrendelését határozza el, az egyházközségek figyelmét pedig hívja fel a jótékony cél támogatására.

7. Fodor György számvevő és pénztári ellenőr magas életkorára való hivatkozással mindkét tisztsége alól való felmentését kéri, mert 78 életével már felelősségnélküli nyugodalmat óhajt.

Választmány nagy elismeréssel adózik Fodor Györgynek az egyházkerületi különféle megbízatásokban végzett 30 évi szolgálataiért. Hűséggel szolgált és minden munkáját alaposság jellemzi. Sajnálattal fogja nélkülözni minden ügyben tapasztalt tájékozottságát, de megérti a 78 éves életkorú ember nyugalomra való vágyakozását s tiszteletben tartva elhatározását, javasolja a közgyűlésnek, hogy Fodor Györgynek 30évi egyházkerületi lelkiismeretes, odaadó szolgálataiért jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítva, tisztségei alól való felmentése iránti kérelmét teljesíteni méltóztassék.

8. Az üresedésben lévő és részben a július 23.-i választmányi ülés által betöltésre javasolt helyek kiegészítéséül javasolja választmány az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy

pénzügyi választmányi taggá vitéz Domokos György leánygimnáziumi igazgatót, *számvevőszéki póttagokká*: Komjáthy József diósgyőri lelképásztort és Horváth Istvánt, a Borsod—Miskolci Hitelbank igazgatóját, *ellenőrré*: Lőkös Sándor ny. lelképásztort megválasztani méltóztassék.

'9. Pénztáros előterjeszti az 1942. évre szóló költségvetéstervezetet:

Költségelőirányzat az 1942. évre.

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Államsegély	34.387·60	
„ teol. internátusi építkezésre	4.429·02	4.429·02
„ teol. akadémiának		4.150·—
Adósegély egyházak részére	146.322·40	146.322·40
Bodrogközi missziói lelkész államsegélye	2.800·—	2.800·—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	800·—	800·—
Missziói segély	3.925·—	3.925·—
Br. Baldácsy-alap jövedelméből	6.000·—	6.000·—
Portóváltás	3.000·—	3.000·—
Kamatokból	4.000·—	400·—

	Bevétel. P	Kiadás. P.
Gazdák Bizt. Szöv.-től jótékony célra	1.600.—	1.600.—
Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	3.500.—	—
Tűzbiztosítási díj	9.500.—	9.500.—
Közigazgatási tárra egyházaktól	3.370.—	—
Közhirdetésből	337.—	337.—
Kerületi jegyzőkönyvért	1.685.—	1.685.—
Konventi költség és jegyzőkönyv	6.740.—	6.740.—
Paróchiális könyvtári díj	3.490.—	3.490.—
Középiskolai felügyeleti díj	1.200.—	1.200.—
Kulturadó	5.705.—	5.705.—
Belmissziói Útmutató	1.179.50	1.179.50
Zsoltárjutalék	800.—	—
Csegei birtok árából tiszadobi építkezésre	2.002.41	2.002.41
S.-pataki tanítóképző segélye egyházaktól	11.321.20	15.000.—
Közigazgatási tár hozzájárulása	7.578.56	—
Kezelt tőkék kamata	—	1.100.—
Egyházmegyéknek közíg. segély	—	10.472.—
Esperesek tiszteletdíja	—	4.500.—
Leánygimnáziumnak segély	—	1.000.—
Sárospataki Ref. Lapoknak	—	800.—
Egyházkerületi hitoktatónak	—	800.—

Egyházkerületi tisztviselőknek:

Püspök tiszteletdíja	1.200.—	
Püspök iütési átalánya	200.—	
Titkár fizetése	5.064.—	
Titkár lakbére	1.459.08	
Pénztáros fizetése	2.025.60	
Hivatali kézbesítőnek	480.—	
Püspöki irod. gépíró fiz.	840.—	
Főügyész tiszteletdíja	200.—	
Lelkeszi főjegyző t.-díja	400.—	
Világi főjegyző tiszt.díja	200.—	
Jegyzők tiszteletdíja	400.—	
Ügyész tiszteletdíja	50.—	12.518.68
Népisk. tanügyi bizotts. előadó tiszteletdíja		50.—
Püspöki missziói lelkész fizetése		1.200.—
Napidíjak, utiköltségek		2.000.—
Egyházkerületi hivatalok dologi kiadásai		1.800.—
Fiúkálvineiumnak		50.—
Leánykálvineumnak		300.—
Debreceni tanárképzőnek		300.—
Hejőpapi-i árvaháznak		200.—
Varga Péterné és gyermekei		480.—
Magyar Ref. Diákok S.D.G. Szöv. RIM. 2. év		100.—
Mályi-i egyház segélye		200.—

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Püspöki titkár után nyugdíjintézeti jár. ...		250.—
Pénztárhelyiség bérlete és költsége ...		300.—
Kereseti-, rokkant- és különadó ...		347.16
Püspöki szőlő adója és vízdíja ...		222.—
Állami beruházási hozzájárulás ...		4.267.52
Magyar Prot. Irodalmi Társaság ...		20.—
Középiskolai vallásoktatási felügyelet ...		130.—
Vegyres kiadások ...		2.000.—
Összesen : ...	265.672.69	265.672.69

Választmány a szükségletet és fedezetet tételenként letárgyalván, a megállapított költségelőirányzat jóváhagyását kéri az egyházkerületi közgyűléstől.

10. Több, tárgyalásra váró anyag nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kelt, mint fent.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Pósa Péter
esperes.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvvezető.

IV.

A tiszáninneri ref. egyházkerület címtára.**I. Központ.**

- Püspök : Dr. Enyedy Andor miskolci lelkipásztor 1942 óta.
 Főgondnok : Farkasfalvi Farkas Géza földbirtokos, kir. kamarás,
 1933 óta. (L. : Rásony, Abaúj megye.)
 Lelkészi főjegyző : Üresedésben.
 Világi főjegyző : Dr. Horváth Zoltán miskolci ügyvéd, 1933 óta.
 (L. : Miskolc, Dr. Rác György u. 3.)
 Lelkészi jegyzők : Nádházy Bertalan diósgyőr-vasgyári lelkipásztor
 1933 óta (L. : Diósgyőr-vasgyár), Kiss József lelkipásztor Hejce,
 Abaúj m. 1934 óta.
 Világi jegyzők : Dr. Idrányi Béla vármegyei főügyész 1935. év óta
 (L. : Kassa, Fő-utca 31.), Farkasfalvi Farkas Ábrahám föld-
 birtokos 1936 óta (L. : Zsíp Gömör m.)
 Ügyész : Dr. Kérészy Barna miskolci ügyvéd 1922 óta (L. : Miskolc,
 Werbőczy-u. 9.)
 Alügyész : Dr. Tolnay Ferenc miskolci ügyvéd 1936 óta (L. : Mis-
 kolc, Toronyalja 7.)
 Püspöki titkár : Illyés Bertalan lelkész, 1926 óta (L. : Miskolc, Hor-
 váth-u. 20.)
 Levéltárnok : Dr. Marton János theol. tanár, Sárospatak, 1920 óta.
 Pénztáros : Pónus Lajos 1936 óta (L. : Miskolc, Szentgyörgy-u. 18.)
 Ellenőr : Lőkös Sándor ny. lelkész 1941 óta (Miskolc, Csermely-u. 17.)

II. Egyházmegyék esperesei szolgálati idő szerint.

- Pósa Péter az alsóborsodi egyházmegye esperese 1932 óta. (L.: Mis-
 kolc, Papszer-u. 14.) Miskolci lelkipásztor.
 Farkas Elek az abaúji egyházmegye esperese 1932 óta. (L. : Gönc,
 Abaúj m.) Gönci lelkipásztor.
 Tóth János a felsőborsodi egyházmegye esperese 1938 óta. (L. : Sajó-
 velezden.) Sajóvelezdi lelkipásztor.
 Lenkey Lajos a gömöri egyházmegye esperese 1938 óta. (L. : Rima-
 szécs, Gömör m.) Rimaszécsi lelkipásztor.
 Dobos Sándor a felsőzempléni egyházmegye esperese 1939 óta. (L. :
 Ladamóc, Zemplén m.) Ladamóci lelkipásztor.

- Kőszeghy Gábor a tornai egyházmegye esperese 1939 óta. (L.: Torna-görgő, u. p. Torna.) Tornagörgői lelkipásztor.
- Ujlaky Sándor az ungi egyházmegye esperese 1940 óta. (L.: Bajánháza, Ung m.) Bajánházai lelkipásztor.
- Janka Péter az alsózepléni egyházmegye esperese 1941 óta. (L.: Nagyrosvágy, u. p. Kisrosvágy, Zeplén m.) Nagyrosvágyi lelkipásztor.

III.

Az egyházmegyék gondnokai szolgálati idő szerint.

- Br. Bottlik István az alsóborsodi egyházmegye gondnoka 1926 óta; földbirtokos. (L.: Tibolddaróc, Borsod m.)
- Téglássy András az abaúji egyházmegye gondnoka 1932 óta; földbirtokos, gazd. főtanácsos (L.: Korlát, u. p. Vizsoly, Abaúj m.)
- Dr. Zehery István a gömöri egyházmegye gondnoka 1933 óta; orvos, e. ü. főtanácsos. (L.: Rimaszombat.)
- Nyomárkay Sándor az ungi egyházmegye gondnoka 1935 óta; ny. lelkipásztor. (L.: Ungvár, Ung m.)
- Dr. gróf Bethlen Pál az alsózepléni egyházmegye gondnoka 1937 óta; földbirtokos, budapesti ügyvéd, felsőházi tag. (L.: Budapest, Ferenc József rakpart 27.)
- Horváth Elemér a tornai egyházmegye főgondnoka 1939 óta; ny. főispán. (L.: Boldva, Borsod m.)
- Dr. Tóth Dezső a felsőzepléni egyházmegye gondnoka 1940 óta; törvényszéki elnök. (L.: Sátoraljaújhely.)
- Bónis Aladár a felsőborsodi egyházmegye gondnoka 1940. év óta; ny. alispán, földbirtokos. (L.: Borsod, u. p. Edelény, Borsod m.)

IV. Egyházkerületi lelkészi tanácsbírák szolgálati idő szerint.

(1939—1950. dec. 31-i ciklusra.)

1. Dr. Marton János theol. tanár Sárospatak, 1933 óta.
2. Lengyel István dr. lelkipásztor Szikszó, 1933 óta.
3. Hubay Mihály lelkipásztor Szilvásvárad, 1934 óta.
4. Román Ernő lelkipásztor Alsózsolca, 1935 óta.
5. Szilva István lelkipásztor Felsőfügöd, 1936 óta.
6. Dr. Magda Sándor püspök, lelkipásztor (a volt felvidéki egyházkerület püspöke) Nagykapos, 1940 óta.
7. Hubay Kálmán tb. esperes-lelkipásztor Zádorfalva, 1940 óta.
8. Kómúves Sándor lelkipásztor Vaján (Ung m.), a felvidéki egyházkerület lelkészi főjegyzője volt.

Egyházkerületi világi tanácsbírák szolgálati idő szerint.

1. Kérészy Barna dr. miskolci ügyvéd (Werbőczy-u. 9.) 1927 óta.
2. Bernáth Aladár ny. alispán Sátoraljaújhely, 1928 óta.
3. Soldos Béla főispán Rimaszombat, 1929 óta.

4. Trócsányi József dr. sárospataki (jog- és) theol. tanár, 1933 óta.
5. vitéz Lukács Béla ny. államtitkár MÉP. elnök, Bpest, 1936 óta.
6. Barabási Kun József dr. ny. egyetemi tanár Hejőcsaba, 1938 óta.
7. Br. Ragályi Balassa Ferenc tb. egyházmegyei gondnok, földbirtokos, Ragály (Gömör m.) 1940 óta.
8. Tornallyay Zoltán a felvidéki visszatért egyházkerület volt főgondnoka, földbirtokos Tornalja (Gömör m.) 1940 óta.
9. Fekete Miklós volt egyházmegyei gondnok, földbirtokos, Eszkaros (Abaúj m.) 1940 óta.

V. A tanintézetek egyházkerületi képviselői.

(1939. jan. 1—1950. dec. 31. ciklusra.)

- A sárospataki theol. akadémia: Dr. Mátyás Ernő, 1929 óta.
 A sárospataki gimnázium: Tárczy Árpád gimn. igazgató, 1933 óta.
 A miskolci Lévy József fiúgimn.: Zsupán László gimn. igazgató, 1942.
 A miskolci Tóth Pál nőnevelő intézet: vitéz Domokos György gimn. igazgató, 1938 óta.
 A sárospataki tanítóképzőintézet: Dr. Egey Antal igazgató, 1938 óta.
 A rimaszombati egyesült prqt. gimnázium: vitéz Fábián Vilmos igazgató, tanügyi főtanácsos, 1940 óta.

- Tanító képviselők: Fiedler István abaújvári ig.-tanító, 1937. óta.
 Jakab Imre ig.-tanító, Poroszló, 1938 óta.
 Vitéz Nyitray Károly ig.-tanító, Hernádnémeti, 1938 óta.
 Gööz Pál ig.-tanító, Vadna, 1937 óta.
 Lovász Bertalan ig.-tanító, Mezőcsát, 1937 óta.

VI. Az egyházkerület konventi képviselői:

- Hivatalból tagok: Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok.
 Az egyházkerület által választott tagok 1940—42. évekre: Lelkészi rendes tagok: Janka Károly ny. esperes Cigánd (Zemplén m.), Román Ernő lelkipásztor Alsózsolca (Borsod m.)
 Lelkészi póttagok: Pósa Péter esperes Miskolc. 1. hely üres.
 Világi rendes tagok: 1. Bernáth Aladár ny. alispán Sátoraljaújhely.
 2. Téglássy András egyházm. gondnok, Korlát.
 Világi póttagok: Dr. Gróf Bethlen Pál egyházm. gondnok Budapest.
 Tornallyay Zoltán tb. főgondnok Tornalja.

VII. Az egyházkerület zsinati képviselői:

(1939—1948. évi ciklusra.)

- Hivatalból tagok: Enyedy Andor dr. püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok.
 Választott lelkészi rendes tagok:
 1. Janka Károly ny. esperes Cigánd.

2. Magda Sándor dr. v. püspök Nagykapos.
3. Pósa Péter esperes Miskolc.
4. Hubay Kálmán tb. esperes Zádorfalva.
5. Farkas Elek esperes Gönc.
6. Kövér Árpád lelkipásztor Tornalja.
7. 1 hely üres.

Világi rendes tagok :

1. Tornallyay Zoltán tb. főgondnok Tornalja.
2. br. Ragályi Balassa Ferenc Ragály.
3. gróf Bethlen Pál dr. egyházm. gondnok Budapest.
4. br. Bottlik István egyházm. gondnok Tibolddaróc.
5. Téglássy András egyházm. gondnok Korlát.
6. Zsóry György ny. alispán Tiszakeszi.
7. Király Kálmán dr. ügyvéd Tornalja.

Rendes tanári képviselők :

- Marton János dr. theol. tanár Sárospatak.
Tárczy Árpád gimn. igazgató Sárospatak.

Rendes tanítói képviselők :

- Kántor Mihály igazgató tanító Cigánd.
Gérecz Lajos igazgató tanító Beretke (Gömör m.)

Zsinati lelkészi pótképviselők :

1. Tóth János esperes Sajóvelezd.
2. Nádházy Bertalan lelkipásztor Diósgyőr-vasgyár.
3. Lengyel József lelkipásztor Abaujszina.
4. Medgyasszay András lelkipásztor Hernádszentandrás.
5. Komjáthy Aladár dr. lelkipásztor Ózd.
6. Kun Zoltán lelkipásztor Gesztej.
7. Ujlaky Sándor esperes Bajánháza.

Zsinati világi pótképviselők :

1. Dr. Zehery István e. ü. főtanácsos Rimaszombat.
2. Ragályi Miklós földbirtokos Sajószentpéter.
3. Dr. Horyáth Zoltán ügyvéd Miskolc.
4. Dr. Kiss Bálint ügyvéd Nagykapos.
5. Horváth Elemér ny. alispán Boldva.
6. Harsányi Gyula ny. ítélőtábla-bíró Sárospatak.
7. Dr. Tóth Dezső törvényszéki elnök Sátoraljaújhely.

Tanári pótképviselők :

- Dr. Mátyás Ernő theol. tanár Sárospatak.
Vitéz Domokos György gimn. igazgató Miskolc.

Tanítói pótképviselők :

- Barna Aladár igazgató tanító Miskolc.
Gööz Pál igazgató tanító Vadna.